

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة المعارف

מדריך להטמעת למידה חברתית-רגשית בבית הספר

אסופת פעולות וכלים למנהלי ומנהלות בתי הספר ולצוותיהם

תרגום מאנגלית ועריכה מדעית: גילי לייבושור

המדריך שלפניכם פותח בארגון CASEL, תורגם ונערך באבני ראשה.
המדריך מהווה תשתית ידע על הטמעת SEL מערכתי בבתי הספר ותורגם לשם דיון,
דיוק והתאמות להקשר הישראלי המקומי, לצרכי מערכת החינוך הישראלית
וצרכי בתי הספר השונים

עורך אחראי: אריאב יוסט
עורכת מדעית: גילי לייבושור
עורכת לשון: ורדה בן יוסף
הגהה והבאה לדפוס: חיה דרור
מעצבות גרפיות: ריקי שלמה-אדרי ונועה רובין

Copyright © 2019 The following tools were independently translated by Avney Rosha.
The original source by Collaborative Academic Social and Emotional Learning (CASEL) is available at www.casel.org.

כל הזכויות בעברית שמורות © 2021 למכון אבני ראשה, המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית, ירושלים.
שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בספר זה אסור בהחלט, אלא ברשות מפורשת בכתב מבעלי זכויות היוצרים.

המוזיקה חשובה לא פחות מהמילים

המדריך שלפניכם הוא תוצר של חיבור בין מילים לבין המוזיקה שלהן. כפי שאתם רואים יש בו הרבה מילים שאפשר, ואפילו מפתה, לקחת וליישם מיד. אבל, יש לו גם מוזיקה שהיא לא פחות חשובה, ואולי אף יותר חשובה, ואת המוזיקה הזאת אנחנו מבקשים להשמיע בהקדמה שלפניכם.

למה? כי בעולם הלמידה החברתית-רגשית לכוונות שמאחורי הפעולות יש חשיבות מכרעת להטמעה ברוח SEL. קל להחמיץ למידה חברתית-רגשית לעומקה אם ההטמעה שלה תהיה רק אוסף של 'פעילויות וכלים' ללא המוזיקה, הרוח, הדרך ה'SEL'ית' לעשות מהלכים חינוכיים. כך למשל, מהלך הטמעה של SEL - שהוא כולו top-down, שאינו נשען על רעיונות מהשטח, על מגוון קולות, מהלך שאינו מביא בחשבון את נקודות המבט על האנשים שאמורים לבצע אותו בשטח ומה הם צריכים - הוא מהלך שעלול להיות לא רלוונטי לחלוטין ובוודאי לא בר קיימא.

אז מה היא המוזיקה הזאת? למידה חברתית-רגשית עוסקת במהותה בהתפתחות מיטבית של בני אדם, בשגשוגם ובשגשוגה של החברה האנושית. מתוך כך, עוד לפני עבודה על פיתוח וטיפול מיומנויות חברתיות-רגשיות, חשוב שבתי ספר יהיו ארגונים החותרים מטבעם למתן מענה לצרכים אנושיים שהם קריטיים לתפקוד מיטבי לימודי-חברתי-רגשי, שהרי למעשה אי אפשר להפריד ביניהם גם אם לעיתים זה קורה לצרכים תיאורטיים.

מדובר במנהיגות בית ספרית המשמשת בעצמה מודל ליכולות רגשיות-חברתיות, בונה תחושת שייכות וביטחון בקרב כל באי בית הספר, מובילה מהלכים שבונים תחושת מסוגלות עצמית, מקדמת פעולות של ילדים ומבוגרים הנובעות מתוך מרחבים של חיבור למצפן פנימי ערכי ומובילה מהלכים רגישים תרבותית. לכן, לדוגמה, תמצאו באסופת הכלים דרך רגישה תרבותית להתבונן על נתונים או, לחלופין, תפיסה המבקשת לייצר ייצוג אותנטי של קולות שונים בבית הספר - לא רק אלה שפשוט יותר לאסוף אותם או לשמוע אותם.

Growth Mindset הוא חלק מהמוזיקה הזאת. המשמעות היא שיוצאים ללמוד איך מטמיעים SEL, מתנסים, בונים יחד וכנראה לא תמיד מצליחים, כי הרי יהיו טעויות, מהמורות, קשיים, התנגדויות, ולא הכול ילך חלק. איסוף נתונים יכול לסייע במהלך הלמידה הזו, יעזור להבין אם אתם 'בכיוון', ואם לא - מה כדאי לשנות. לכן יש במדריך כלים לאיסוף נתונים וכלים להתבוננות ולמידה מהנתונים הללו כדי לשנות, לשפר ולהמשיך בתהליך. כמובן שאת המוזיקה של SEL תמצאו גם באופן שבו אוספים את הנתונים ומתבוננים עליהם.

חשוב לנו להגיד גם מה לא תמצאו במדריך מבחינת המוזיקה שלו - למרות שהוא מהווה אסופת כלים הוא אינו מתכון ואינו אוסף של הנחיות. המדריך מציג הצעה, דוגמה, לבניית תהליך הטמעה מערכתי מקיף ללמידה חברתית-רגשית שניתן להתאימו לבית הספר שלכם. חשוב להביא בחשבון כי הפיתוח של הכלים והפעילויות נעשה בהקשר תרבותי אחר, וברור שיש צורך בהתאמות ובשינויים על מנת שיהיה רלוונטי להקשר התרבותי הישראלי ולמאפיינים השונים של בתי הספר שלכם. במובן זה המדריך הוא תשתית ידע שאפשר להתבסס עליה כדי לפתח את מהלך ההטמעה המקומי שלכם: יהיו כלים שיתאימו לכם 'כמו כפפה ליד', אחרים אולי כלל לא יהיו רלוונטיים עבורכם, ובחלק מהכלים לאנשי הצוות שלכם יהיו רעיונות אחרים מתאימים יותר.

את עומקה ועוצמתה של המוזיקה החברתית-רגשית שעומדת מאחורי המדריך תוכלו למצוא באתר של אבני ראשה www.avneyrosha.org.il. באתר תמצאו את התפיסה, את הרציונל, וכן סרטונים וידאוקאסטים וגרפיקות שיוכלו לסייע לכם במהלכי הלמידה וההטמעה.

בהזדמנות זו אנחנו רוצים להודות לארגון CASEL על נדיבותו, ועל כך שאפשר למכון אבני ראשה לתרגם את המדריך לתועלת מערכת החינוך בישראל.

מטרתו של מדריך זה היא לספק קווים מנחים מבוססי מחקר ושטח, להטמעה מערכתית של למידה חברתית-רגשית (SEL). מדריך זה מציע תהליך וכלים שנועדו לתמוך במאמצי בית הספר לתכלול ולבנות, הטמעה שיטתית של למידה חברתית-רגשית, על בסיס פרקטיקות ותוכניות מבוססות מחקר. מדריך זה של CASEL, מעוגן ב-25 שנות מחקר ולמידה של עשרות אנשי מקצוע ומומחים בתחום החינוך והלמידה החברתית-רגשית.

למידה חברתית-רגשית (SEL)

למידה חברתית-רגשית היא התהליך באמצעותו ילדים ומבוגרים מפתחים ומיישמים באופן יעיל את הידע, העמדות והמיומנויות הנחוצים על מנת להבין ונהל רגשות, להציב ולהשיג מטרות חיוביות אישיות וקולקטיביות, ליצור ולשמור על מערכות יחסים חיוביות, להרגיש ולהפגין אמפתיה כלפי האחר, לפתח זהויות בריאות ולקבל החלטות באופן אחראי ואכפתי.

למידה חברתית-רגשית ברמה כלל בית ספרית (Schoolwide SEL)

למידה חברתית-רגשית היא גישה מערכתית לשילוב SEL בכל היבט של החוויה החינוכית של התלמידים - בכיתות הלימוד ומחוצה להן, במהלך כל חלקי יום הלימודים ולאחריו ובשותפות עם המשפחה והקהילה. התהליך כולל טיפוח סביבת למידה דואגת ואכפתית, צפויה והוגנת, תוך שימוש בפרקטיקות מבוססות מחקר שמערבות באופן אקטיבי את התלמידים בצמיחה האקדמית, החברתית והרגשית שלהם.

למידה חברתית-רגשית יכולה לעזור לקהילת בית הספר לקדם הוגנות בחינוך באמצעות טיפוח פרקטיקות המצמצמות את פערי ההזדמנויות ויוצרות סביבת למידה מכילה והוגנת יותר. דרך קידום הבנה של האחר, בחינת הטיית, רפלקציה, בניית מערכות יחסים חוצות תרבויות ואימוץ פרקטיקות כלל בית ספריות המדגישות מעורבות הוגנת ותמיכה הוגנת, SEL יכול להיות זרז לשינוי מערכתית הממנף את הקולות שכרגע פחות נשמעים, על מנת לקדם תחושת שייכות והוגנות.

CASEL

Collaborative for Academic, Social and Emotional Learning

CASEL הוא ארגון אמריקאי המוביל ברמה הלאומית בארה"ב את הפרקטיקות, המדיניות והמחקר על SEL בחינוך, מכיתות הגן ועד י"ב. במשך 25 שנה CASEL מהווה מקור אמין לידע איכותי ומבוסס עדויות על SEL, והוא שהצליח להפוך את הלמידה החברתית-רגשית לחלק בלתי נפרד מהחינוך. CASEL עובד בשותפות עם מנהיגות לאומית ועם מנהיגים חינוכיים באמצעות מחקר, פרקטיקות ומדיניות, כדי לצייד אנשי חינוך וקובעי מדיניות בידע ובמשאבים לקידום למידה חברתית-רגשית ובניית סביבות למידה הוגנות, בכדי שכל הילדים ישגשגו.

אינדיקטורים (מדדים) להטמעה מערכתית של למידה חברתית-רגשית בבתי הספר

למידה חברתית-רגשית ברמה כלל בית ספרית הא גישה מערכתית לשילוב למידה אקדמית, חברתית ורגשית בכל הקשרי בית הספר.

גישה זאת מספקת סביבת למידה שבה למידה חברתית-רגשית נמצאת בכל היבטי ההוראה ומקדמת תוצאות הוגנות עבור כל התלמידים. מרכזית לגישה מערכתית זאת היא התפתחות מקצועית איכותית ושימוש בנתונים לשם שיפור מתמיד. כאשר מתרחש יישום מלא, למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית תורמת לתוצאות מוצלחות יותר והוגנות יותר עבור ילדים והיא באה לידי ביטוי באינדיקטורים (מדדים) הבאים:

לתלמידים יש הזדמנויות שבשגרה לטפח יכולות חברתיות-רגשיות, לתרגל אותן ולערוך עליהן רפלקציה בדרכים מותאמות מבחינה התפתחותית ורגשית מבחינה תרבותית.	הוראה ישירה של מיומנויות SEL	
הצוות מכבד ומחזק מגוון רחב של פרספקטיבות וחוויות של תלמידים באמצעות מעורבות של תלמידים כמנהיגים פותרי בעיות ומקבלי החלטות.	קולם של התלמידים ומעורבותם	
מדיניות המשמעת ופרקטיקות המשמעת מאופיינות בהיותן בונות, מאחות, מותאמות מבחינה התפתחותית ומיושמות באופן הוגן.	משמעת תומכת	
למידה חברתית-רגשית היא גישה אוניברסלית וכזאת היא עוסקת בהטמעה עבור כל אוכלוסיית בית הספר. בה בעת על בית הספר להציע עוד תמיכות לימודיות ורגשיות, כדי לוודא שהצרכים הדיפרנציאליים של התלמידים מקבלים מענה.	SEL כחלק מרצף של תמיכות	
תכני למידה חברתית-רגשית משולבים בפרקטיקות ההוראה ובתחומי הדעת השונים כולל במוזיקה, באומנות ובחינוך גופני.	פרקטיקות הוראה ותוכניות לימודים מבוססות SEL	
סביבת הלמידה הכיתתית והסביבה הכלל בית ספרית הן סביבות תומכות ורגשיות מבחינה תרבותית, והן מתמקדות בבניית יחסים וקהילה.	אקלים בית ספרי וכיתתי תומך	
לאנשי הצוות יש הזדמנויות בשגרה לטפח את היכולות החברתיות, רגשיות והתרבותיות שלהם, לעבוד בשיתוף פעולה, לבנות מערכות יחסים המבוססות על אמון ולשמר קהילה חזקה.	מיקוד ב SEL של מבוגרים	
למשפחות ולצוות בית הספר יש הזדמנויות משמעותיות בשגרה לבנות מערכות יחסים ולשתף פעולה כדי לתמוך בהתפתחות הלימודית, הרגשית והחברתית של תלמידים.	שותפות אותנטית עם המשפחה	
צוות בית הספר ושותפים בקהילה פועלים יחד סביב יוזמות משותפות הקשורות ללמידה חברתית-רגשית גם מעבר לשעות הלימודים. שותפות זאת נרקמת באמצעות שפה משותפת, אסטרטגיות משותפות ותקשורת דו כיוונית.	שותפות עם הקהילה	
נתונים על הטמעה ועל תוצאות נאספים, והם משמשים בסיס לשיפור מתמיד של כל המערכות, הפרקטיקות והמדיניות של למידה חברתית-רגשית בדגש על הוגנות.	מערכות לשיפור מתמיד	

כתר

בית הספר

משפחה

קהילה

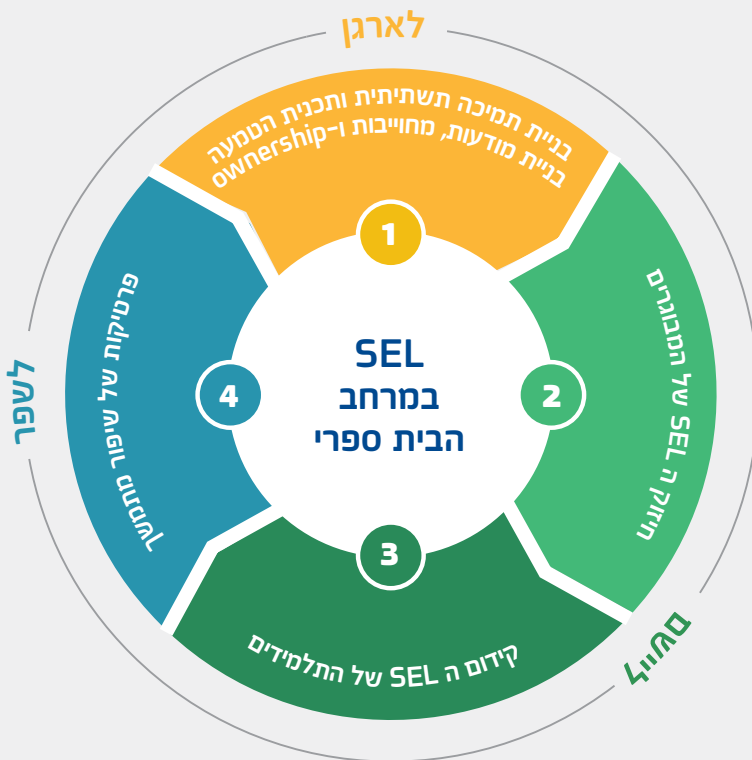
להטמעת למידה חברתית-רגשית בצורה אסטרטגית, שיטתית ואפקטיבית במרחב הבית ספרי ישנם שלושה רכיבים מרכזיים: **ארגון, יישום ושיפור.**

• **רכיב הארגון** עוסק בבניית מודעות, מחויבות ובעלות (Ownership) של הצוותים החינוכיים על למידה חברתית-רגשית, וכן בבניית תשתיות ותכנית הטמעה.

• **רכיב היישום** מורכב משילוב בין חיזוק היכולות החברתיות-רגשיות של המבוגרים בבית הספר וקידום היכולות הללו בקרב תלמידים.

• **רכיב השיפור** עוסק פרקטיקות שיאפשרו לשפר באופן מתמשך ורציף את המאמצים שבית הספר משקיע בלמידה חברתית-רגשית וזאת על מנת להגיע ליעדי השנתיים, למטרות ארוכות טווח ולחזון האולטימטיבי שלו בהקשר להצלחתם ושגשוגם של באי בית הספר.

רכיבים אלו מתפקדים כמפת דרכים, אך נקודת המוצא הנה שבתי ספר צריכים לחשוב קודם כל על היעד שלהם בהטמעה מערכתית שכזאת, ומשם למפות את הנתיב המיטבי להשגת מטרותיהם ארוכות הטווח. חשוב כי בתי הספר יתחילו את מאמצי ההטמעה כאשר היעד הסופי נמצא לנגד עיניהם ולגזור ממנו צעדי פעולה אחורה, במובן זה היעד הוא גם נקודת המוצא לתכנון הדרך וגם המקום שהצוותים החינוכיים חוזרים אליו בכדי לבחון מה צריך לשפר.

כפי שניתן לראות בגרפיקה, רכיבי ההטמעה מורכבים מארבעה אזורים שבהם חשוב שפעולות בית הספר תהיינה ממוקדות:

בניית תמיכה תשתיתית, חיזוק SEL של מבוגרים, קידום SEL של תלמידים ותהליך שיפור מתמשך. מדריך הטמעה זה בנוי על פי אזורי מיקוד אלו.

ישנן סידרת שאלות חיוניות שכדאי לשאול לפני שמתחילים במאמצים להטמעת SEL מערכתית. הכלים במדריך הטמעה זה יסייעו לכם לענות עליהן:

- 1 | לאן אנחנו רוצים להגיע? איפה אנחנו עכשיו ואיפה היינו?
- 2 | איך אנחנו מגיעים מהמקום שאנחנו נמצאים בו עכשיו למקום שאנחנו רוצים להיות בו?
- 3 | האם אנחנו נעים בכיוון הנכון? מה אנחנו לומדים בדרך?

המדריך ללמידה חברתית-רגשית מערכתית כלל בית ספרית הוא לא תכנית המופעלת על ידי גוף חיצוני או תכנית לימודים שעומדת בפני עצמה; זהו משאב תהליכי, שהולך צעד אחר צעד, כדי לעזור לכם להטמיע למידה חברתית-רגשית SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית. משאב זה מארגן בארבעה אזורי מיקוד, והוא מספק קווים מנחים מקצועיים וכלים שנבדקו בשטח כדי לסייע לכם להטמיע SEL באופן אסטרטגי, שיטתי ואפקטיבי.

התוכנית

פריסה לשנה

בניית תכנית תמיכה תשתיתית

1
אזור
מיקוד

יצירת מודעות, מחוייבות ובעלות על הטמעת למידה חברתית-רגשית באמצעות בניית ידע תשתיתי בקרב הצוות, פיתוח חזון משותף ומעורבות בתכנון קולבורטיבי.

קידום SEL של תלמידים

3
אזור
מיקוד

תכלול פרקטיקות SEL ותכניות לקידום למידה חברתית-רגשית, על מנת ליצור אקלים חינוכי מיטבי ועל מנת לספק הזדמנויות לתלמידים לפתח את היכולות החברתיות-רגשיות שלהם, במשך ומעבר ליום הלימודים. למד באמצעות:

- הוראה ישירה של SEL
- שילוב SEL בתחומי הדעת
- שילוב של SEL במדיניות ובמערכות ביה"ס
- פיתוח ומתן מקום לקולם של התלמידים ומעורבותם
- שותפות עם המשפחה והקהילה

2
אזור
מיקוד

חיזוק SEL של מבוגרים

פיתוח יכולת הצוות לטפח את המיומנויות החברתיות רגשיות שלו ואת רגישותו התרבותית. פיתוח היכולת להוות מודל ללמידה חברתית-רגשית, ועבודה על בניית מערכות יחסים המושתתות על אמון וקולבורציה.

4
אזור
מיקוד

תהליך שיפור מתמשך

איסוף, ניתוח ושימוש בנתונים על יישום ועל תוצאות על מנת לקבל החלטות בנוגע להטמעת SEL. הכלים באזור מיקוד זה כוללים מחוון יישום, פרטוקולים של- walk through, סקרים לצוות.

השתמשו ב-

מחוון SEL

כדי להניע הטמעה בבית הספר

מילוי מחוון הטמעה

סקירת תכניות ויוזמות

תעדוף והצבת מטרות

תוכנית פעולה

הטמעה של למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית היא תהליך מתמשך. מהניסיון של CASEL, הטמעה מלאה של SEL מערכתי בית ספרי אורכת בין שלוש לחמש שנים, אבל היא תלויה בנסיבות ובמטרות האינדיווידואליות של כל בית ספר. לוח הזמנים המוצע כאן מנסה לספק הנחיה רחבה לבתי הספר על הדרך לפעול למעורבות באזורי המיקוד של המדריך לבית הספר במהלך שנת הלימודים כדי לחתור להטמעה מערכתית. באופן כללי, אנחנו מציעים שבית ספר יהיה מעורב באזור מיקוד 1 - בניית תמיכה תשתיתית ותוכנית בחודשים הראשונים של ההטמעה. לאחר מכן כדאי שבתי ספר יפעלו באזור מיקוד 2 - חיזוק SEL של מבוגרים, ובאזור מיקוד 3 - קידום SEL של תלמידים, בעומק וברוחב שמותאם לתוכנית בית הספר. אזור מיקוד 4 - שיפור מתמשך, אמור להיות משולב בכל שלבי ההטמעה.

שנה ראשונה של הטמעה

אוקטובר ← יוני | חודש 3-11

- בהתבסס על תוכנית ההטמעה, שימוש באסטרטגיות לחיזוק SEL של מבוגרים | אזור מיקוד 2
- בהתבסס על תוכנית ההטמעה, שימוש באסטרטגיות לקידום SEL של תלמידים | אזור מיקוד 3
- אימוץ תוכנית SEL מבוססת מחקר | אזור מיקוד 3
- איסוף נתונים על ההטמעה ועל התוצאות | אזור מיקוד 4

אוגוסט | חודש 1

- מחויבות המנהל, ייעוד הנהגה ל-SEL ובניית צוות SEL | אזור מיקוד A1
- רתימת הצוות, משפחות ושותפים בקהילה ללמידה תשתיתית של SEL | אזור מיקוד A1

מאי ← יוני | חודשים 11-12

- ביצוע מחוון הטמעה לצורך עדכון ההתקדמות | אזור מיקוד B1
- סיכום וסקירה של נתוני SEL | אזור מיקוד 4
- בהתבסס על התקדמות ונתונים, עדכון תוכנית ההטמעה לשנה הבאה | אזור מיקוד 4

ספטמבר ← אוקטובר | חודשים 2-3

- פיתוח חזון משותף
- סקירת היישום שכבר נעשה, צרכים ומשאבים; הצבת מטרות וסקירת תוכנית ההטמעה | אזור מיקוד 1
- תכנון אסטרטגיה לפיתוח מקצועי | אזור מיקוד B1
- גיבוש תוכנית תקשורת | אזור מיקוד B1
- תכנון תקציב ל-SEL | אזור מיקוד B1

שנה שניה של הטמעה

סוף השנה

- מילוי מחוון SEL ברמה מערכתית לעדכון ההתקדמות
| אזור מיקוד B1
- סיכום וסקירה של נתוני SEL
| אזור מיקוד 4
- בהתבסס על נתוני ההתקדמות, רענון תוכנית ההטמעה לצורך שינויים בשנת הלימודים הבאה
| אזור מיקוד 4

אמצע השנה

- בהתבסס על תוכנית ההטמעה, הטמעת אסטרטגיות לחיזוק SEL של מבוגרים
| אזור מיקוד 2
- בהתבסס על תוכנית ההטמעה, תכנון אסטרטגיות לקידום SEL של תלמידים
| אזור מיקוד 3
- איסוף וסקירה של נתונים על התוצאות ועל היישום
| אזור מיקוד 4

סוף / תחילת השנה

- בחינת התפקידים של צוות SEL, הנורמות והסדירויות, קביעת פגישות וסדר יום לאורך שנת הלימודים
| אזור מיקוד A1
- סקירת נתונים על תוצאות ועל יישום בשנת ההטמעה הקודמת
| אזור מיקוד 4
- השלמת מחוון ההטמעה של SEL ברמה כלל בית ספרית כדי להתבונן על ההתקדמות
| אזור מיקוד B1
- בהתבסס על הנתונים, הצבת מטרות וחיידוד תוכנית ההטמעה
| אזור מיקוד B1
- סיכום נתונים, גיבוש הצעדים הבאים והצגתם לצוות, למשפחות ולשותפים בקהילה
| אזור מיקוד A1
- רענון הצוות, המשפחות והקהילה בנוגע למהי למידה חברתית-רגשית וצירוף אנשים חדשים לצוות

אוגוסט

אזור מיקוד 4

שיפור מתמשך

פעולות מרכזיות שיפור מתמשך בהטמעה של SEL מערכתי

- במהלך הפגישה של כלל הצוות, צוות SEL עורך סקר בקרב אנשי הצוות על תפיסותיהם את אקלים בית הספר והכיתה וכן על התמיכה שהם צריכים על מנת שיוכלו להטמיע SEL.

אוגוסט

אזור מיקוד 1A

בניית מודעות, מחויבות ובעלות

פעילות מרכזיות למידה תשתיתית

- צוות SEL מתכנן ומפיק ולכלל הצוות היכרות עם SEL כהכשרה בתוך בית הספר לפני פתיחת שנת הלימודים.
- הצוות מתכנן ומספק היכרות עם SEL לכלל ההורים. המפגש יתקיים לאחר שעות בית הספר בחודש הראשון ללימודים.

מאי עד אוגוסט

אזור מיקוד 1A

בניית מודעות, מחויבות ובעלות

פעילות מרכזיות בניית צוות

- לפני סיום שנת הלימודים הקודמת, המנהל מאתר מוביל לצוות SEL וחברי צוות מרכזיים ומאתר תקציב.
- הצוות נפגש שלוש פעמים במהלך הקיץ. מטרת המפגשים:
 - א. לקבוע את מטרות הצוות, הנורמות, נוהלי הפגישות. לקבוע שעה שבועית במערכת לאורך שנת הלימודים כולה.
 - ב. הצוות יצא ליומיים של הכשרה בנושא יישום SEL ברמה מערכתית.
 - ג. הצוות כותב טיוטה של אג'נדות ומוודא שהזמנות לערב חשיפה חולקו להנהגת ההורים ולשותפי מפתח בקהילה.

ספט' עד אוקטובר

אזור מיקוד 1A

בניית מודעות, מחויבות ובעלות

פעילות מרכזיות חזון משותף

- פגישה לכלל הצוות לצורך סיעור מוחות בנוגע לחזון משותף.
- צוות SEL משתמש בהערות שנכתבו במהלך הפגישה של כלל הצוות לכתוב טיוטה לחזון המשותף.
- מציגים את הטיוטה של החזון לכלל ההורים והשותפים בקהילה בערב "חזרה לבית הספר" ומבקשים משוב.
- משלבים את המשובים על החזון המשותף של המשפחות, התלמידים, והשותפים בקהילה.
- שיתוף כלל צוות בית הספר בטיטה הסופית.
- הצבעה כלל בית ספרית על החזון כדי לוודא שיש עליו הסכמה רחבה.
- פרסום של הנוסח הסופי בניוזלטר ובפוסטרים שתלויים במרחבים המשותפים.

ספט' עד אוקטובר

אזור מיקוד 1B

בניית תוכנית

פעילות מרכזיות מחזון, הצבת מטרות ותוכנית פרסום

- צוות SEL משלים את מילוי המחזון על יישום SEL מערכתי.
- בהתבסס על המחזון ועל סקר הצוות, צוות SEL מזהה שלוש העדפות מפתח לשנת הלימודים, למשל חיזוק SEL בקרב הצוות וחיזוק מערכות היחסים, אימוץ של תוכנית SEL אחת מבוססת מחקר (לא חובה), חיזוק האקלים הכיתתי.
- צוות SEL מפתח בעצמו או מתאם אסטרטגיית תקשורת המשלבת שימוש בניוזלטר של בית הספר וברשתות החברתיות כדי לספק עדכונים וכדי לשתף, להזמין ולקבל משוב ממשפחות ומשותפים בקהילה.

אוק' עד מרץ

אזור מיקוד 2

חיזוק SEL של מבוגרים

פעילות מרכזיות למידה

- הצוות ייזום מפגשי למידה מקצועית על SEL של מבוגרים.
- תיאום ותכנון של שלושה מפגשי למידה מקצועיים לכלל הצוות בשעות שמוקצות ללמידה של הצוות.
- צוות SEL מתכנן את המפגשים:
 - א. פיתוח ההסכמה המשותפת של הצוות (אוקטובר).
 - ב. מטרות אישיות (ינואר).
- צוות SEL מתאם עם ספק חיזוני מפגש חשיבה על רגישות תרבותית (מרץ).

נוב' עד
פברואר

נוב' עד
דצמבר

אוק' עד
נובמבר

3 אזור מיקוד

קידום SEL של תלמידים

פעולות מרכזיות
כיתה: סביבה ביתית תומכת

- כינוס ועדה מייעצת שמורכבת ממורים, משפחות ושותפים בקהילה, שיש בה ייצוג גם לתלמידים, כדי לבחור תוכנית SEL מבוססת מחקר שמתאימה לבית הספר.
- צוות SEL חקר והציג לוועדה המייעצת אפשרויות לתוכנית SEL שנתמכות במחוז/ רשות (לא חובה).
- סקירה של התוכניות שהגיעו ל"קו הסיום" ותמחור שלהן.
- הצבעה על התוכנית שרוצים להפעיל.
- עדכונים שוטפים בניוזלטר הבית ספרי.

4 אזור מיקוד

שיפור מתמשך

פעולות מרכזיות
שיפור מתמשך בהטמעה מערכתית של SEL

- צוות SEL מקיים למידה בזמן בניית התכנית כדי לאסוף נתונים (מתצפיות) על תהליך יישום SEL.
- בתחילת הפגישה של כלל הצוות - צוות SEL מסכם, סוקר ומשתף בנתוני סקר הצוות ובנתונים שהוא אוסף במהלך העבודה.

3 אזור מיקוד

קידום SEL של תלמידים

פעולות מרכזיות
כיתה: סביבה ביתית תומכת

- צוות SEL מצטרף למחנכות הכיתה ליישבה פדגוגית ומסייע בפיתוח תוכנית שתערב את התלמידים בהסכמים כיתתיים משותפים.
- הצוות מפתח ומספק פרוטוקול עם הנחיות כתובות ועם דוגמאות.
- צוותים שכבתיים נפגשים לאחר פיתוח הסכמים משותפים כדי לעדכן את התהליך.

מרץ עד
מאי

מרץ עד
מאי

3 אזור מיקוד

קידום SEL של תלמידים

פעולות מרכזיות
כיתה: סביבה ביתית תומכת

- בישיבה של כלל הצוות מדווח המנהל על התוכנית שנבחרה, ובפגישה אחר הצהריים מעדכן את המשפחות.
- צוות בית הספר מתכנן את התחלת הטמעת התוכנית והכשרה מקצועית.
- עורכים פיילוט של שתי כיתות, בכל שכבה בזמן שנותר עד סוף השנה.
- פריסה כוללת בכל הכיתות בשנת הלימודים העוקבת.
- רכישת חומרי התוכנית לכל המורים, מורים נחשפים לחומרים בישיבות השכבתיות.
- המורים עושים את הפיילוט מתחילים בהכשרה בחודש מרץ, ובחודש מאי מתחילים ביישום עם הנחיה דו-שבועית.
- צוות SEL מעביר עדכונים מהפיילוט לכל הצוות ומתכנן הכשרה מקצועית לכלל הצוות בקיץ.
- צוות SEL פועל עם מנהל בית הספר על מנת למצוא בלוח הזמנים של בית הספר לשנה הבאה, זמן ללימודי מתמשכת של SEL ואימון.

4 אזור מיקוד

שיפור מתמשך

פעולות מרכזיות
שיפור מתמשך בהטמעה מערכתית של SEL

- צוות SEL עורך סקר סוף שנה לצוות - באמצעות כלי "למידה דרך הליכה".
- צוות SEL משלים את מילוי המחון על יישום SEL מערכתית.
- צוות SEL משלים את איסוף כל הנתונים על ההתקדמות שהייתה במהלך השנה ומכין פרוטוקול סקירת נתונים כדי לשקף ולתכנן את הצעדים הבאים.
- הצוות משתף בסיכום הנתונים ובצעדים הבאים את כל אנשי הצוות והמשפחות - באמצעות ניוזלטר.
- פיתוח עדיפויות לשנת הלימודים הבאה:
- יישום מחויב לתוכנית SEL מבוססת מחקר; (לא חובה)
- המשך חיזוק SEL של הצוות וחיזוק מערכות יחסים;
- שילוב של המשוב מהתלמידים והרעיונות שלהם ביישום SEL;
- שילוב SEL בלימודים אקדמיים.

אזור 1 מיקוד

ארגון

א • בניית מודעות, מחויבות ובעלות ב • יצירת תוכנית משותפת

אזור מיקוד 1 יסייע לכם לבסס יסודות ותוכנית איתנה ללמידה חברתית-רגשית (SEL) ברמה מערכתית כלל בית ספרית. מתי כדאי להשתמש בכלים בחלק זה? כאשר רוצים להשיק מהלך הטמעה של למידה חברתית-רגשית, לבנות צוות SEL, להציע למידה על SEL, לבנות חזון ללמידה חברתית-רגשית ולסייע לכל בעלי העניין להבין את תפקידם בקידומה.

ללימוד נוסף על המרכיב הזה בלמידה חברתית-רגשית כלל בית ספרית ←

בהמשך, השתמשו בכלים כדי לתכנן את ההטמעה על ידי הערכת אזורי החוזקה והצבת מטרות, כדי לתכנן מבנים לתקשורת דו-כיוונית בין בעלי העניין וצוות SEL, וכדי לאתר את המשאבים הנדרשים: זמן, אנשים, כספים.

ללימוד נוסף על המרכיב הזה בלמידה חברתית-רגשית כלל בית ספרית ←

צוות SEL

למידה תשתיתית

חזון משותף

כלים מאזור מיקוד 1

- 14 **מה זה צוות SEL |** כלי זה מתאר את הרציונאל מאחורי בניית צוות SEL וחשיבות ההרכב שלו.
-
- 16 **הרכבת צוות SEL |** כלי המסייע באיתור חברי צוות SEL פוטנציאליים.
-
- 18 **תמיכה בתלמידים חברי צוות SEL |** כלי זה מספק קווים מנחים לדרכים שבהן מבוגרים יכולים לחזק את תחושת המסוגלות של התלמידים בצוות SEL וליצור עבורם ליצור מרחב הוגן בצוות.
-
- 21 **תחומי אחריות של מנהיג צוות SEL |** כלי זה מתאר את תחומי האחריות המרכזיים של מנהיג צוות SEL, את דרישות התפקיד והיכולות הנדרשות.
-
- 22 **הגדרת תפקידים ותחומי אחריות של חברי צוות SEL |** כלי זה מתאר תפקידים בצוות SEL. רשימה זו תשמש לכם נקודות פתיחה בזיהוי תפקידים המתאימים לחוזקות ולצרכים הספציפיים של הצוות שלכם.
-
- 23 **תחומי אחריות של מוביל תחום נתונים בצוות SEL |** כלי זה מתאר את תחומי האחריות המרכזיים של מוביל תחום נתונים בצוות SEL, את דרישות התפקיד והיכולות הנדרשות.
-
- 24 **תחומי אחריות של תלמידים החברים בצוות SEL |** כלי זה מתאר את תחומי האחריות המרכזיים של תלמידים בצוות SEL, את דרישות התפקיד והיכולות הנדרשות.
-
- 25 **תחומי אחריות של מוביל שותפויות בצוות SEL |** כלי זה מתאר את תחומי האחריות המרכזיים של אחראי שותפויות בצוות SEL, את דרישות התפקיד והיכולות הנדרשות.
-
- 26 **בניית דינמיקה צוותית חזקה בצוות SEL- הסכמים משותפים ושגרות עבודה |** כלי לפיתוח הסכם משותף בנוגע נורמות עבודה בצוות SEL לשם ביסוס יחסי אמון ויחסי עבודה חיוביים. בנוסף, הכלי מבסס שגרות עבודה דרך בניית סדר יום למפגשים וכן באמצעות תכנון שנתי של מפגשים המערב את כל הצוות וקשור בקשר הדוק למטרות ארוכות טווח של הטמעת SEL.
-
- 27 **הערכה עצמית: תמונת מצב צוות SEL |** כלי זה מפרט רשימה של פעילויות מפתח שנועדו להעריך את יעילות עבודתו של צוות SEL.

- 32 **תכנון למידה על SEL עבור קהילת בית הספר** | כלי זה נועד לסייע לצוות SEL להכין תוכנית רחבה ללימודי לגבי SEL וכן לתכנן את המשאבים הנדרשים לשם כך.
-
- 34 **צעדים בפיתוח חזון משותף ל SEL מערכתי** | כלי זה מספק מודל להבניית שיחות לגבי פיתוח חזון משותף ל SEL או שילוב SEL בחזון בית ספרי קיים.
-
- 36 **סקירת יוזמות ותכניות SEL מערכתיות קיימות** | כלי זה נועד לסייע לצוות SEL ללמוד מה נעשה עד כה בבית הספר בהקשר של SEL. הכלי כולל פרוטוקול ריאיון והנחיה לניתוח מידע מראיונות או מסקרים.
-
- 40 **פיתוח מטרות ל SEL מערכתי כלל בית-ספרי** | כלי הבונה את הקשר חיוני בין מחוון ההטמעה של למידה חברתית-רגשית לבין תכנית הפעולה, באמצעות הצבת מטרות ברורות ומחוללות מוטיבציה להטמעת SEL.
-
- 45 **בניית אסטרטגיית תקשורת ל SEL** | כלי המסייע לצוות SEL לתכנן אסטרטגיית תקשורת עם כל בעלי העניין.
-
- 52 **פגישת צוות SEL בנושא מחוון ללימודי חברתית-רגשית מערכתית** | כלי זה מנחה את צוות SEL לגבי האופן שבו כדאי למלא את המחוון בנוגע להטמעה מערכתית בית ספרית של SEL.
-
- 55 **מחוון להטמעת SEL מערכתי** | כלי הערכה עצמית המאפשר לבחון את התקדמות בית הספר בהטמעת SEL, וכן התבוננות על צרכי בית הספר בהקשר ל SEL בכל אזורי המיקוד, וזאת לשם הטמעת SEL באופן מערכתי.

מהו צוות SEL?

צוות מנהיגות SEL הוא קבוצה מייצגת ומחויבת של אינדיווידואלים שהמשימה שלהם היא להוביל יישום של SEL. הם עושים זאת באופן הבא:

1. הם מפתחים מומחיות ב-SEL ומפתחים אסטרטגיות שתומכות בצמיחה חברתית-רגשית בקרב כל התלמידים והמבוגרים.
2. הם מעבירים מידע שקשור ל-SEL מערכתי לכל בעלי העניין.
3. הם שותפים ומעורבים בקהילת בית הספר כדי להטמיע SEL מערכתי במלואו.

קווים מנחים שיש לקחת בחשבון כאשר בונים צוות מנהיגות SEL:

צוות מנהיגות SEL הוא לא:	צוות מנהיגות SEL הוא:
1. קבוצת אליטה	1. קבוצה נגישה, שנותנים בה אמון והיא מתנהלת בשקיפות
2. מורכב מאלו שהיו זמינים במקרה	2. קבוצה של אנשים שנבחרו היטב והם מייצגים עירוב של פרספקטיבות ומומחיות
3. "עוד ועדה"	3. גוף חשוב של קבלת החלטות שמטרתו המרכזית היא שיפור בשגשוגם של התלמידים מבחינה רגשית, חברתית ולימודית.
4. אחראי להתנהלות היומיומית של בית הספר (גם אם יכולות להיות לו הצעות בנושא)	4. אחראי לניסוח מטרות "התמונה השלמה" וניטור ההתקדמות אליה
5. נשלט על ידי המנהל או כל בעל תפקיד אחר	5. מסגרת שבה רעיונות שונים נשמעים והמנהיגות משותפת
6. קבוצה גדולה של אנשים שאינה יכולה לקבל החלטות אפקטיביות.	6. קבוצה קטנה של 4-7 אנשים.

חשוב לקחת בחשבון שעבודת צוות מנהיגות SEL היא עבודה מתמשכת. הצוות ייפגש תדיר ויחזור בהתמדה לבנות ידע, מודעות ומחויבות ל-SEL.

בחירת מבנה צוות

חשוב לגבש אסטרטגיה כאשר בונים צוות מנהיגות SEL. כאשר מתכננים צוות בקפידה, הוא יכול להיות נכס שמאפשר לחברי קהילת בית הספר לחלוק הזדמנויות למנהיגות וכן לחלוק יחד בעומס העבודה. אין דרך "נכונה" להרכיב צוות. העניין המרכזי הוא ליצור את המבנה הצוותי המתאים ביותר לבית הספר, המייצג את השימוש הטוב ביותר בזמן של הצוות ובמשאבים, ומאפשר לקולות של קבוצות בעלי העניין להישמע.

להלן כמה מהאפשרויות:

1. בניית צוות חדש - צוות חדש, מובחן, יכול להוות קבוצה ייעודית ומסורה שמתמקדת בקידום והטמעה של SEL ברמה בית ספרית מערכתית.
2. מיזוג של צוות SEL עם צוות קיים - גישה זו יכולה להוביל לכמה תוצאות פרודוקטיביות:
 - א. חיבור לקבוצה קיימת שמתמקדת בתחום הלימודי יכול להבטיח שילוב מיטבי של התחום האקדמי עם תחום SEL.
 - ב. מינוף פרודוקטיבי של צוות קיים - למשל, צוות אקלים או צוות אחר שמתמקד בהטמעה מערכתית לקידום SEL.
 - ג. חברי צוות שבחרים לשלב בין הצוותים מוצאים שמועיל לבסס קווים מנחים לזמן שיוחד בישיבה ל-SEL. סדר יום מתוכנן היטב מבטיח איזון בין תחומים כך שתחום אחד לא יקבל בולטות על חשבון האחר. לעיתים אפשר לחלק את הצוות לתת-ועדות.

חשוב לזכור שצוות SEL מערכתי מתמקד ב-SEL אוניברסלי. הצרכים של תלמידים שזקוקים למענים ייחודיים נידונים בצוותים אחרים.

ייצוג לקהילת בית הספר

חשוב לבנות צוות הנהגת SEL שמייצג את המרקם של קהילת בית הספר. צוות שישלב מגוון של נקודות מבט יוכל לפתח טוב יותר אסטרטגיות שיתנו מענה לצרכי בית הספר ויעזרו לבנות בעלות על SEL. יש להביא בחשבון שילוב של משתתפים שיהיו מעורבים במאמצי SEL מערכתי או המושפעים ביותר ממנו, כגון:

- ← איש הנהלה
- ← מורים ממגוון שכבות גיל
- ← אנשי שמביאים איתם ידע ומחויבות לתחום של הוגנות
- ← יועצת
- ← מורים מתחומי למידה מגוונים
- ← בעל תפקיד שאחראי לתחום המשמעת
- ← צוות טיפולי
- ← תלמידים ומשפחותיהם
- ← חברי קהילה כגון ארגונים שנותנים מענה לשעות אחר הצהריים

לשילוב של איש הנהלה בפגישות הצוות יכולים להיות היתרונות הבאים:

1. העלאת הסבירות לכך שהצוות מוכון משימה, ממוקד ומסונכרן עם המטרות הרחבות של בית הספר / הרשות / הרשת / המחוז.
2. קידום של תהליך קבלת החלטות, מכיוון שהצוות יוכל לקבל החלטות בזמן הפגישות בלי לחכות לאישור.
3. איש הנהלה מעביר לצוות בית הספר ולשאר חברי קהילת בית הספר את חשיבות עבודת צוות SEL. סביר להניח שצוות בית הספר ירצה להיות חלק מצוותי משימות של SEL כאשר מעורב בהם איש הנהלה נלה לעבודת צוות SEL.

הרכבת צוות הנהגת SEL

גודלו של צוות SEL צריך להתאים לגודלו של בית הספר. חשוב לחתור להרכבת קבוצה המשקפת היטב את מרקם בית הספר ושיש לחבריה יכולת לעורר השראה בקרב הצוות, התלמידים, המשפחות והקהילה. בראש הצוות עומד מנהיג הצוות המאחד את הצוות, מעורר בו מוטיבציה ומאפשר את העבודה.

1. מטפח את מערכת היחסים שיש לבנות כדי לגבש יחידת עבודה יעילה;
2. מעריך את המסוגלות של הצוות לבצע את העבודה;
3. קובע מטרות הגיוניות ומעודד את הצוות להשיג אותן;
4. מייצר תרבות של הערכה לאחור באמצעות משוב חיובי על מאמצי הצוות והישגיו.

תפקידו של מנהיג הצוות איננו זהה לזה של מקבל החלטות. נהפוך הוא: הצוות יכול להיות פורה ביותר אם תהליך קבלת ההחלטות יהיה דמוקרטי וישולב בו משוב של מגוון בעלי עניין. חשוב שמנהיג הצוות יחתור לחלוקת עבודה שווה והוגנת בין חברי הצוות.

הרכבת צוות SEL

שמות אפשריים	היבטים שצריך להביא בחשבון	תפקיד
	<p>בחרו את מוביל הצוות אשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • עובד במשרה מלאה בבית הספר, בעל גמישות בהשתתפות בפגישות ומחויב לעבודת הכנה. • באופן אידיאלי הוא אדם מאורגן הרואה את התמונה השלמה, נלהב לשפר את אקלים בית הספר ולקדם SEL. • עמיתיו לעבודה מעריכים אותו ונותנים בו אמון. 	<p>מנהיג הצוות</p>
	<p>בחרו מנהיג מההנהלה אשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • יש לו גמישות ומחויבות להשתתף בפגישות. • בעל יכולת החלטה המאפשרת להוציא לפועל יוזמות. 	<p>מנהל או סגן מנהל</p>
	<p>בחרו מורים אשר הם:</p> <ul style="list-style-type: none"> • מנהיגים טבעיים, מוערכים. אם יש לכם צוות נלהב שמעוניין מאוד להשתתף, אל תגבילו את עצמכם לאלו אשר בחרו את עצמם, שכן עלול להיווצר מצב שאנשי הצוות האחרים לא יהיו מוכנים ללכת אחריהם. • מוערכים על ידי מורים אחרים. 	<p>מורים</p> <ul style="list-style-type: none"> • ייצוג מכל שכבת גיל או תחום ידע • מורי חינוך מיוחד • מורים מקצועיים (אומנות, ספורט) • מורים שיודעים ליישם התערבויות
	<p>אנשי מקצוע נוספים אשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • בנו קשר חיובי עם הצוות. • ליועצת בית הספר יש בדרך כלל קשרים טובים עם הצוות ועם תלמידים, קשרים אלו יכולים להיות מועילים. • בעלי תחום מומחיות שיכול להיות נכס עבור הצוות. • יכולים להשתתף בפגישות בקביעות. 	<p>אנשי מקצוע נוספים</p> <ul style="list-style-type: none"> • פסיכולוג • יועצת • מטפלים
	<p>בחרו צוות תמיכה שיכול להציע נקודות מבט ייחודיות על חיי התלמידים. למשל:</p> <ul style="list-style-type: none"> • לאיש המשמעת בצוות השפעה משמעותית על אקלים בית הספר. • השומר וכן סייעות בכיתה רואים לעיתים קרובות את בית הספר מזווית אחרת, ויש להם ערך רב בתהליך הזה. 	<p>מערך תמיכה</p> <ul style="list-style-type: none"> • יועצת • רכז ביטחון • עוזרי הוראה • אנשי מנהלה • סייעות

שמות אפשריים	היבטים שצריך להביא בחשבון	תפקיד
	<p>חפשו אנשים אשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> נחשבים למנהיגים לא רשמיים על ידי אנשים אחרים. מוערכים, זוכים לאמון ויש להם מעמד חשוב בצוות. אנשים אלו יכולים להעלות את קרנו של הצוות בקרב קהילת בית הספר. 	<p>מנהיגים שהם קובעי הלך רוח</p>
	<p>חפשו שותפים אשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> בנו יחסים חיוביים עם הצוות. יש להם השפעה על התוכניות של שעות אחר הצהריים. 	<p>שותפים למענים מחוץ לשעות הלימודים (Out of School Time)</p>
	<p>חפשו שותפים אשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> יכולים להוות חוליה בהבנת הקהילה הסובבת את בית הספר. יעזרו לבית הספר לראות את ההקשר הרחב יותר שהוא פועל בו. יכולים להרחיב SEL להקשרים נוספים. 	<p>שותפים בקהילה, לדוגמא</p> <ul style="list-style-type: none"> אנשי בריאות הנפש מאמני ספורט - מאמנים מחוגים שהתלמידים משתתפים בהם
	<p>חפשו חברי משפחות המייצגים חוויות מגוונות בתוך קהילת בית הספר, ושיש להם ילדים בכמה שכבות גיל.</p>	<p>משפחות</p>
	<p>זכרו כי תלמידים "למופת" אינם מייצגים את כלל התלמידים. בחרו 2-3 תלמידים אשר:</p> <ul style="list-style-type: none"> מייצגים חוויות מגוונות של כלל התלמידים, כלומר, הימנעו מבחירה אוטומטית בתלמידים מצטיינים מבחינה לימודית, חברתית ורגשית. תלמידים אשר יש להם הבנה לגבי אופן הפעילות של בית הספר. 	<p>תלמידים</p>

תמיכה בתלמידים חברי צוות SEL

שילובם של תלמידים בצוות SEL דורש מצד המבוגרים מחויבות לתמוך במנהיגים הצעירים, גם במהלכן של הפגישות וגם בין פגישות. להלן מספר דרכים באמצעותן מבוגרים יכולים ליצור, עבור תלמידים שהנם חלק מצוות SEL, מרחב שיויוני יותר:

הבנת הערך המוסף של מעורבותם של תלמידים

• יתרונות עבור הטמעת SEL

בזמן שצוות SEL מפתח פרקטיקות SEL להטמעה בבית הספר או עורך עליהן רפלקציה, זה חיוני לכלול את הקולות של אלו אשר יושפעו הכי הרבה מהטמעה זו- תלמידים. ככל שהתלמידים מעורבים יותר ורואים שבאופן ממשי פועלים על פי הרעיונות שלהם, עולה הסבירות לכך שהם ישתתפו וייקחו בעלות על פעילויות ויוזמות בבית הספר.

• יתרונות עבור התלמידים

ההזדמנות להיות חלק מצוות SEL מספקת לתלמידים הזדמנות להיות מנהיגים ולפתח מיומנויות SEL חשובות מסוג ניהול סדרי עדיפויות, שכלול אינטראקציות עם אנשים חדשים, קבלת האחר, למידה מטעויות ולקיחת אחריות. יתר על כן, השתתפות בצוות מספקת לתלמידים הזדמנות לפתח תחושת שייכות חזקה יותר לבית הספר ולקהילה, כמו גם ללמוד אסטרטגיות שהם יכולים ליישם על מנת ליצור שינוי חיובי בכיתות שלהם ובקהילות שלהם.

• יתרונות עבור מבוגרים

ההזדמנות להקשיב לקולות של תלמידים ולפעול על פיהם, במיוחד אם הם שונים מקולותיהם של המבוגרים, בחינת נושאים מתוך מגוון נקודות מבט, יצירת מערכות יחסים עם תלמידים מוחץ לזמן הכיתה, עוזרת לצוות לצמוח כאנשי חינוך ולהיות בעלי ידע רחב יותר לגבי בתי הספר וכמנהיגים חינוכיים.

קווים מנחים לשם תמיכה בתלמידים

חשוב להתייחס לתלמידים כחברים מלאים ושווים בצוות וככאלה שמצופה מהם לעמוד בתחומי האחריות המצופים מכל חברי הצוות. אולם, היות ויש להם פחות ניסיון בתפקידים מקצועיים, הם זקוקים ליותר הכוונה והדרכה ממבוגרים. להלן מגוון דרכים באמצעותן מבוגרים יכולים לתמוך בתלמידים חברי צוות SEL:

• הכינו את התלמידים לתפקיד שהם עומדים לקחת על עצמם

- היפגשו עם התלמידים לפני פגישת הצוות הראשונה, על מנת ללמוד על המטרות שהם הציבו לעצמם, המוטיבציה שלהם בהצטרפות לצוות הזה, וודאו כי הם מבינים את המחויבות הכרוכה בכך. דאגו לכך שהם יבינו כי ההצטרפות היא על בסיס רצון חופשי ושלא מופעל עליהם לחץ להשתתף. דונו:
 - ← מטרות צוות SEL והציפיות מחברי הצוות
 - ← שגרות של הצוות וכל רקע חשוב אחר
 - ← מידת העניין שלהם ורמת הנוחות שהם חשים בנוגע להצטרפות לצוות, נירמול תחושות של חשש למשל אל מול התנדבות למשימה או דיבור בקול רם בצוות והתייחסות לכך שהם רוצים לאתגר את עצמם להשתתף יותר מפעם לפעם.
 - ← התייחסות לכל חשש שיש להם או שאלות בנוגע להשתתפות בצוות.

• הכינו את הצוות לקבל את התלמידים כחברי צוות

- לפני שתלמידים מצטרפים לפגישה, קיים דיון בצוות בנוגע לסוגיות הבאות:
 - ← כיצד לקבל את התלמידים בברכה ולעזור להם להרגיש בנוח?
 - ← באיזה אופן ניתן להראות לתלמידים שהם לא רק חותמת גומי?
 - ← באיזה אופן ניתן לעודד תלמידים לשתף בנקודות המבט שלהם ולהיות מעורבים בקבלת החלטות?
 - ← כיצד ניתן להאזין לתובנות של תלמידים מתוך עמדה פתוחה וקשובה?
 - ← חשוב להתבונן מחדש על פרוטוקולים של ישיבות על מנת לראות באיזה אופן ניתן לתמוך יותר בתלמידים על מנת שיבינו לעומק את הנושאים שנידונו בפגישות. כמו כן, בתכנון זמן הפגישות חשוב להקצות רצועת זמן שמוקדשת כולה לתלמידים- בסדר היום של הפגישות יכולה להיות תמיד יחידה שבה תלמידים מדווחים, שואלים שאלות, מעבירים פעילות. צריך לדאוג לכך שהתלמידים לא מדברים רק בזמן "הצבוע" הזה, אלא שהוא מהווה עוד מרחב לביטוי.

• צרו מבנים אשר מתכתבים עם החוזקות של התלמידים ועם תחומי העניין שלהם, על מנת לאפשר להם להיות חברי צוות מעורבים ובעלי השפעה, ובכדי להרחיב יותר ויותר את תחומי האחריות שלהם עם הזמן

- למשל תלמידים יכולים:
 - ← להיות אחראים על פעילות הצ'ק אין, פעילות סיכום.
 - ← לעדכן את הצוות באופן תדיר בנוגע לפעילויות SEL המתרחשות בקבוצות המונהגות על ידי תלמידים (מועצת תלמידים למשל).
 - ← לתכנן ולהנחות כינוסים של תלמידים.
 - ← לסייע בהנחיית הפיתוח המקצועי של הצוות ב SEL, להעביר פרזנטציות על SEL לקהילת בית הספר.
 - ← להשתתף בהערכת הטמעת SEL באמצעות השתתפות בכתיבת סקרים לתלמידים, מהלכי תצפית בכיתות, קיום ראיונות עם תלמידים ועם מורים בנוגע ליוזמות SEL.
 - ← לפרסם במדיה החברתית מידע בנוגע לפעילויות SEL.

• היו בני ברית או מנטורים.

- צרו קשרים עם התלמידים מעבר לשעות הפגישה הרשמיות באמצעות:
 - ← דיון עם התלמידים בנוגע לאופן שבו הם רואים את החוזקות שלהם, והאזורים שבהם היו מעוניינים לפעול כמנהיגים.
 - ← קביעת פגישה אישית איתם על מנת להיות עם 'היד על הדופק' ולראות עד כמה הם חשים שקולם נשמע בצוות.
 - ← שיחה ומתן תוקף למטרותיהם ותחומי העניין שלהם.

• בניית יכולת המנהיגות של התלמידים

- מבוגרים יכולים לסייע לתלמידים לבנות את מיומנויות המנהיגות שלהם, ולספק להם חוויות למידה התומכות בתפקידם בצוות. חשוב:
 - ← להכין את התלמידים להיות מנחים או מנחים שותפים של פגישות/פרזנטציות, מתן אפשרות לתלמידים להיות הראשונים שמציגים את הדברים.
 - ← ללמד תלמידים לאסוף נתונים ולנתחם, לייצר הזדמנויות לתלמידים להיות חלק ממחקר פעולה בן התלמידים מנסחים בעצמם את שאלות החקר שלהם, ולהשתמש בתצפיות ובמשוב מתלמידים אחרים על מנת להסיק מסקנות בנוגע למה עובד היטב ומה צריך לשפר.
 - ← ליזום שיחות, מותאמות מבחינה התפתחותית, בנוגע לנושאים מורכבים שמשפיעים על החינוך כמו מקורות לאי שיוויון, פער ההזדמנויות.

קווים מנחים לשם תמיכה בתלמידים

חשוב כי תהליך גיוסם של התלמידים לצוות SEL יהיה הוגן, ושהתלמידים שיבחרו ייצגו את הגיוון שיש באוכלוסיית התלמידים. תלמידים חברי הצוות אינם בהכרח "המנהיגים הטבעיים" או "תלמידים לדוגמא". צוותי SEL צריכים לקחת בחשבון את ההיבטים הבאים בבואם לאתר תלמידים פוטנציאליים לשיכולים להיות חברי צוות SEL:

- כמה תלמידים יהיו חברים בצוות SEL? (מומלץ 2-3)
- איזה קבוצת תלמידים כדי לשלב? (האם יש קבוצת תלמידים מחתך דמוגרפי מסויים שבאופן היסטורי יש להם ייצוג חסר בצוותים בית ספריים?)
- מה יהיה תהליך איתור התלמידים? (הגשת בקשה או מינוי)
 - ← איך הצוות יפרסם את "המשרה" ואת ההזדמנות להצטרפות לצוות?
 - ← האם תלמידים ומורים ימליצו על מועמדים?
 - ← מהו תהליך הגשת הבקשה?
 - ← האם צריכים להיות קריטריונים לחברות בצוות? (למשל נציגות משכבות שונות)
 - ← מהן הדרישות להצטרפות? (פניות להגיע ל X פגישות)
 - ← האם תהיינה מגבלות להשתתפותם של תלמידים?

תחומי אחריות של מנהיג צוות SEL

תקציר תפקיד מוביל צוות SEL ישמש מודל למיומנויות חברתיות-רגשיות, יעורר מוטיבציה בקרב חברי צוות SEL, ינחה אותם ויודא שהצוות מאורגן ומוכוון משימה.

תפקידים מרכזיים

- ← מתאם את תאריכי הפגישות הקבועות של צוות SEL;
- ← בעזרת תובנות שעולות מהצוות, מזהה תחומי אחריות עבור כל אחד מחברי הצוות;
- ← בתמיכת הצוות, מזהה מטרות ואת הצעדים הנדרשים להרחבת היישום של SEL מערכת;
- ← מפתח ומעביר פרזנטציות על SEL לחברי קהילת בית הספר;
- ← מוביל את התקשורת עם הצוות, עם המשפחות ועם חברי הקהילה בעניין הסטטוס של הטמעת SEL ומעודד משוב וחשיבה מבעלי העניין החשובים הללו;
- ← מנטר את התקדמות הטמעת של SEL ברמה מערכתית;
- ← מוביל חתירה מתמדת לשיפור הטמעת של SEL ברמה מערכתית בית ספרית.

דרישות התפקיד

- ← נלהב לקדם למידה חברתית-רגשית כחלק מהותי מחינוך ילדים;
- ← עובד במשרה מלאה שיש לו את הגמישות והמחויבות להשתתף בפגישות ולעשות עבודת הכנה;
- ← אדם בעל יכולות ארגוניות טובות, איש "התמונה הגדולה";
- ← בעל יכולת לזכות באמונם של אחרים ובהערכתם;

הגדרת תפקידים ותחומי אחריות של חברי צוות SEL

תקציר תפקיד
חבר בצוות SEL בית ספרי מערכתי ישמש מודל למיומנויות חברתיות-רגשיות עבור קהילת בית הספר ויפעל לקידום החזון והמשימה של צוות SEL.

תפקידים מרכזיים

- ← דואג למילוי התפקידים שהוקצו והאחריות שחולקו כדי לתמוך בהטמעה מערכתית של SEL;
- ← מקדם את מטרת צוות SEL;
- ← משדר תדיר את החשיבות של למידה חברתית-רגשית בקרב קהילת בית הספר ומשמש מודל ליכולות SEL;
- ← עוזר למנהיג הצוות לפתח ולהציג פרזנטציות העוסקות ב-SEL בקרב קהילת בית הספר;
- ← מתקשר תדיר עם קבוצת השינוך שהוא מייצג. למשל, חברת צוות SEL שהיא מורה של כיתה א' יכולה להיות אחראית לתקשורת הנוגעת ל-SEL עם מורים אחרים בשכבת א'.

דרישות התפקיד

- ← נלהב לקדם למידה חברתית-רגשית כחלק מהותי מחינוך ילדים;
- ← יש לו הגמישות הנדרשת להשתתפות קבועה בפגישות.

תחומי אחריות של מוביל תחום נתונים בצוות SEL

תקציר התפקיד

אחראי הנתונים בצוות SEL מוודא שהצוות ממוקד בתהליכים החשובים של הצבת מטרות, הערכת התקדמות, למידה מבעלי עניין ושימוש בנתונים כדי לקדם החלטות בנוגע ל-SEL מערכת. חבר צוות זה יוביל את תכנון איסוף נתונים על פי לוחות זמנים. הוא יתבונן בנתונים לאורך שנת הלימודים, יכין אותם לשיתוף וינחה דיונים בעניינם בקבוצה. האחראי לנתונים יכול להיות כל חבר צוות בבית הספר שיש לו נגישות לנתונים הנדרשים, יכולות לסכם מידע ולהציג נתונים בפני הקהל הרחב, וכן מודעות עצמית וחברתית המאפשרת להישמר מפני הטיות אפשריות באיסוף נתונים ובפירוש נתונים. כמו כן עליו להגיע לפגישות באופן סדיר ולהתכונן אליהן. זה יכול לעזור אם אחראי זה כבר תומך בצוותים אחרים בבית הספר באיסוף נתונים, התבוננות עליהם ושימוש בהם לשם קבלת החלטות, בהקשר לסדרי עדיפויות אחרים של בית הספר.

תפקידים מרכזיים

- ← להכין תוכנית ולוחות זמנים לאיסוף נתונים, להערכת התקדמות בהשגת מטרות SEL מערכת, להתבסס על נתונים ממגוון מקורות (ראו דוגמה ללוח זמנים בכלי הכנת סדר יום לפגישות צוות SEL).
- ← לוודא שצוות SEL צמוד ללוחות הזמנים, לבחון את הנתונים ואת קבלת החלטות המבוססת על הנתונים, כדי ללמוד מתהליך ההטמעה ולשפרו.
- ← לאסוף ולסכם את הנתונים כדי לשתף בהם הן את צוות SEL, והן את צוות כלל בית הספר וקהילת בית הספר הרחבה.
- ← להנחות דיון רפלקטיבי על נתונים והשלכותיהם על קבלת החלטות ופעולות (אפשר להיעזר גם בפרוטוקול התבוננות בנתונים).

דרישות התפקיד

- ← מחויבות רבה לשימוש בנתונים בדרכים הוגנות כדי להביא לשיפור מתמשך בהטמעת SEL.
- ← נכונות לעבוד במשרה מלאה ויכולת לסכם נתונים לקהל רחב.
- ← יכולת זמן להכין את הנתונים לפגישת SEL.

תחומי אחריות של תלמידים החברים בצוות SEL

1
מיקוד

תפקיד התלמידים החברים בצוות SEL הוא לוודא שנקודות המבט של כל התלמידים מיוצגות ולהביא לבניית סביבת למידה שוויונית יותר. עליהם לשמש מודל ל-SEL בקהילת בית הספר, ולפעול לקידום חזון בית הספר באשר ללמידה חברתית-רגשית.

תקציר התפקיד

תפקידים מרכזיים

- ← לפתח יחד חזון משותף ל-SEL.
- ← לגבש יחד נורמות והסכמים שיהוו תשתית להשתתפות שוויונית של כל חברי הצוות, לבניית לאמון ולתחושת ביטחון.
- ← לאסוף תובנות ופרספקטיבות מחברי קבוצת הגיל ומקבוצות תלמידים נוספות ולחלוק אותן עם חברי צוות SEL.
- ← לזהות דרכים לערב תלמידים ולהעצים את קולם בתהליכי קבלת החלטות בבית הספר.
- ← להעביר מסר בדבר חשיבותה של למידה חברתית-רגשית בעיקר בקרב תלמידים.
- ← לזהות קשיים או אתגרים בהטמעת SEL בקרב תלמידים ולהעלות אותם בפני צוות SEL כדי למצוא פתרון.
- ← לאסוף פרקטיקות איכותיות וסיפורי הצלחה הקשורים להטמעת SEL ולהפיצם בקהילת בית הספר כולה כדי ללמוד מהם.
- ← לעזור למנהיגי הצוות לפתח ולהעביר פרזנטציות על SEL מערכתי לקהילת בית הספר.
- ← להוות מודל למחויבות לצמיחה חברתית-רגשית עבור תלמידים, משפחות וצוות.

דרישות התפקיד

- כישורים ואפיונים הנדרשים מתלמידים חברי צוות SEL:
- ← חיבור עז ללמידה חברתית-רגשית, רצון להשמיע את קול התלמידים ולשפר את אקלים בית הספר.
- ← עניין במאבק בחוסר הוגנות ובבניית סביבת לימודים הוגנת יותר.
- ← נכונות להטמעה שיתופית של SEL בבית הספר.
- ← יכולת להגיע לפגישות הצוות באופן סדיר.
- ← מחויבות לתרגל SEL ולשמש מודל ל-SEL.
- ← מיומנויות תקשורת, בניית מערכות יחסים, מיומנויות הקשבה כדי להבין את נקודות המבט של תלמידים מגילים שונים ומקבוצות חברתיות שונות.
- ← מודעות עצמית ומודעות חברתית לזיהוי נקודות מבט של מבוגרים והטיות פוטנציאליות, יכולת לקרוא תיגר באופן מכבד אך אסרטיבי על הנחות של מבוגרים ועל נקודות העיוורון שלהם, כאשר זה מתאים.
- תלמידים שהם חברי צוות SEL אינם צריכים להיות תלמידים לדוגמה או תלמידים שאין להם כלל אירועי משמעת.

תחומי אחריות של מוביל שותפות בית ספר-משפחה

1
מיקוד

תקציר תפקיד מוביל שותפות בית ספר-משפחה בצוות SEL, מתאם את המאמצים ליצור שותפות אותנטית בין בית הספר למשפחות, כדי לקדם למידה חברתית-רגשית מערכתית.

תפקידים מרכזיים

- ← חבר בצוות SEL הבית ספרי.
- ← מקדם את מטרות צוות SEL בייחוד כאשר הן קשורות לשותפות עם משפחות.
- ← פועל למען יישום האסטרטגיה הנוכחית של בית ספרית בנוגע לשותפות עם משפחות.
- ← פועל על מנת לפתח דרכים חדשות ומשמעותיות להרחיב את השותפות בין בית הספר למשפחות.
- ← מתייעץ עם משפחות ואוסף מהן תובנות אותן הוא חולק עם צוות SEL.
- ← עובד באופן הדוק עם צוות בית הספר על מנת לקדם שותפות עם משפחות.
- ← פועל למען פיתוח וביסוס אסטרטגיות לתקשורת דו-כיוונית שבה הצוות חולק מידע עם משפחות ומעודד משפחות לתקשר עם צוות בית הספר.
- ← פועל לתמיכה בתהליכים שמודדים שיפור מתמשך של שותפות בית ספר-משפחה.

דרישות התפקיד

- ← מחוייב למודעות תרבותית ולעבודה רגישה לתרבות.
- ← בעל יכולות תקשורת טובות.
- ← בעל הבנה עמוקה של קהילת בית הספר.
- ← יכול להגיע בעקביות לפגישות צוות SEL.
- ← בעל מחוייבות ללמידה חברתית-רגשית ואקדמית.
- ← יכול להיות יתרון לחבר צוות שיש לו עצמו ילדים בבית הספר.

בניית דינמיקה צוותית חזקה בצוות SEL - הסכמים משותפים ושגרות עבודה

צוות הנהגת SEL ישמש מודל לפרקטיקות חיוביות שמקדמות יחסים בריאים בקרב מבוגרים, תלמידים ומשפחות בקהילת בית הספר. משום כך יש ערך גדול מאוד בבניית דינמיקה צוותית חזקה ויחסי עבודה חיוביים באמצעות פיתוח הסכמים קבוצתיים שיתופיים בשילוב עם שגרות עקביות וצפויות. הסכמים ושגרות יעילים ביותר אם מפתחים אותם בקולבורציה בתוך הצוות ואם מעדכנים אותם על פי הצורך.

הסכמים משותפים

השאלות הבאות יכולות לעזור לחברי צוות SEL לפתח הסכמים משותפים:

← אילו הרגלים יעזרו לצוות בעבודה יעילה ואפקטיבית?

← אילו הרגלים יעזרו לצוות הזה בהשגת מטרותיו?

← מה נעשה אם לא הגענו להסכמה?

← איך נדאג לכך שכולם יהיו שותפים לאחריות?

← איך נחגוג הצלחות קטנות וגדולות?

כאשר דנים בשאלות הללו, יש לאתר תמונות משותפות ולהכין רשימה של 3-8 הסכמים צוותיים שחברי הצוות ירצו לממש. חשוב לסקור את ההסכמים הללו בתחילת כל פגישת צוות - כדי למקד את הצוות במשימה, ובסוף הפגישה - כדי לראות איזה הסכם בא לידי ביטוי בפגישה ואיזה הסכם מצריך התייחסות רבה יותר בפגישות הבאות.

שגרות

יצירת סדרה של שגרות מוסכמות עוזרת לטפח אמון ושיח פרודוקטיבי ומאפשרת לצוות לפעול ביעילות ובאפקטיביות. דוגמאות לשגרות שצוותים רואים בהן תועלת:

- בניית מערכת יחסים - סבב מהיר של "מה נשמע?" הזדמנויות להיות מעורבים זה עם זה במהלך הפגישות, סיום אופטימי, כולם יכולים לתרום לבניית מערכת יחסים ולכידות צוותית. פרקטיקות "שלוש החתימות" מפורטות בחוברת אחרת, ואפשר להשתמש בהן בכל פגישות הצוות.
- תכנון וארגון הפגישות - פגישה מוצלחת דורשת הכנה מוקדמת, תכנון ומעקב.

כלי ← דוגמה לצ'קליסט של פגישה

כלי ← סדר יום של צוות SEL

הכנת "סדר יום" שנתי לפגישות צוות למידה דברתית-רגשית

סדר יום ברור ותכליתי לכל חברי הצוות הוא רכיב חיוני של בית הספר בהכנתו מקומה של הטמעה של למידה חברתית-רגשית בראש סולם העדיפויות. הוא חיוני גם לשם שמירה על מוטיבציה גבוהה של הצוות והשתתפות פעילה בפגישות לאורך שנת הלימודים כולה. כדי לוודא כי הפגישות מתכתבות עם מטרות הליבה של הטמעה באמצעות מטרות SMARTIE, חשוב לשאול את השאלות הבאות:

- אילו צעדי פעולה יש לנקוט במהלך שנת הלימודים הנמנחים כדי להשיג את המטרות, ומתי?
- איך הצוות ימדוד התקדמות לעבר המטרות?
- מי יהיה אחראי לאיסוף נתונים או תיעוד לפגישה הבאה, מתי הצוות יוכל להיפגש ולקיים רפלקציה על הנתונים כדי לחתור לשיפור מתמשך?

השתמשו בטבלה, כמו בדוגמה שלהלן, כדי לתכנן את דרך הפעולה של צוות למידה חברתית-רגשית לשם קידום הטמעה של SEL בבית הספר ולשיפור מתמשך לאורך שנת הלימודים.

ינואר	דצמבר	נובמבר	אוקטובר	ספטמבר	אפריל	מרץ	פברואר	
<ul style="list-style-type: none"> → הכנה לחלוקת נתוני ההטמעה בישיבת צוות → בניית תהליך לכינון ועדה מייצגת כדי לסקור תוכניות SEL מבוססות מחקר אפשריות (לא חובה). 	<ul style="list-style-type: none"> → תכלול תכני SEL ביום הלמידה בימאר ובתוכנית המתמכה המתמשכת 	<ul style="list-style-type: none"> → תכנון של פרסום, פרסום במדריה החברתית לאורך שנת הלימודים → הצבת יעדים / בחינת הזדמנויות לפיתוח מקצועי לאורך שנת הלימודים 	<ul style="list-style-type: none"> → חיזוק חזון SEL / הסכם משותף → מעקב לגבי התקדמות שהייתה במוע ל SEL עם הצוות והמטפחות → פגישה עם שותפים בקהילה שפועלים בשעות מחוץ ליום הלימודים כדי ליצר הלימה עם יעדי SEL 	<ul style="list-style-type: none"> → הפצת סקר הטמעת SEL בקרב כלל חברי הצוות 	<ul style="list-style-type: none"> → עריכת פיילוט של 1-2 תוכניות SEL מבוססות מחקר, בכיתות סכל שכבת גיל 	<ul style="list-style-type: none"> → ביסוס קריטריונים לבחירה עם הוועדה המייעצת → איתור 3-5 תוכניות SEL מבוססות מחקר רלוונטיות 	<ul style="list-style-type: none"> → בישיבת הצוות הכלל בית ספרית - הפצה של סקר קצר בקרב חברי הצוות על המידה שבה, לדעתם, נשמע קולם בתהליך פיתוח החזון 	<p>נתונים חשובים</p> <p>לשם שיפור מתמשך</p>
<ul style="list-style-type: none"> → הערכה מחדש של מטרות ותוכנית הטמעה לשנה הבאה 	<ul style="list-style-type: none"> → תכלול תוכן SEL עבור יום הלמידה ביוני 	<ul style="list-style-type: none"> → שיחוף הקהילה בלמידה מתוך הפיילוטים → תכנון scale up בשנת הלימודים הבאה 	<ul style="list-style-type: none"> → משוב ממורים ומתלמידים על הפיילוטים 	<ul style="list-style-type: none"> → משוב של האות חיום הלמידה המקצועית → הפצת סקר הטמעת SEL לכלל הצוות 	<ul style="list-style-type: none"> → משוב של האות חיום הלמידה המקצועית → הפצת סקר הטמעת SEL לכלל הצוות 	<ul style="list-style-type: none"> → משוב של האות חיום הלמידה המקצועית → הפצת סקר הטמעת SEL לכלל הצוות 	<p>נתונים חשובים</p> <p>לשיפור מתמשך</p>	

מכאן, קבעו באיזו תדירות ייפגשו חברי צוות SEL (הממלצה - פעם בחודש לפחות). חשוב למלא את אנגודות הליבה עבור כל חודש.

דוגמה לסדר יום של צוות SEL

להלן דוגמה לניסוח סדר יום ספציפי לפגישות של הצוות:

ינואר	דצמבר	נובמבר	אוקטובר	ספטמבר
<ul style="list-style-type: none"> → ארגון וסקירה של המשוב מיום הפיחת המקצועי לצורך תכנון התמיכה המתמשכת → סקירת הנתונים מההליכת SEL לימודית, תחומי חוזק ונושאים בכיתה שיש צורך לתמוך בהם מביחינה אקדמית → ארגון נתונים על התקדמות כדי לחלק עם הצוות והמטפחות, חלוקת תפקידים הנוגעים לתקשורת → קביעת קריטריונים להקמת ועדה מיועצת שתסייע בבחירת תוכנית SEL מבוססת מחקר, חלוקת אחריות ליצירת קשר עם האנשים 	<ul style="list-style-type: none"> → העברת שאלונים וסקרים → סקירת הנתונים מהשאלונים לביחינה תוכנית ההטמעה → הכנת יום הלימוד המקצועי בנואר → הכנת הצוות לביצוע הליכת SEL לימודית בדרך תומכת 	<ul style="list-style-type: none"> → בכל חודש - תוכנית פרסום במדיה חברתית כדי לשתף משפחות בהתקדמות ב-SEL, להזמין תגובות ושיתופות וחלוקה של תחומי אחריות → סקירת שותפים פוטנציאליים לפיתוח מקצועי של SEL שאחראים לשעות מחוץ ליום הלימודים → הכנת שאלות וחלוקת אחריות כדי לקדם SEL בקבוצות סיקוד פגישות האוות השכבתיות → סקירה וארגון של נתונים מקבוצות המיקוד כדי לתכנן תמיכה מתמשכת 	<ul style="list-style-type: none"> → סקירה וארגון של חומרים ומשוב מושבת החזון המשותף → בניית גרסה מעובדת לחזון המשותף ולהסכמים משותפים שאפשר להעביר לצוות בית הספר לשם המשך התהליך → שימוש במשוב כדי לארגן רשימת נושאים שחשוב שיהיו בפיתוח המקצועי → הזמנת שותפים שאחראים לשעות מחוץ ליום הלימודים כדי לשתף אותם במיטת החזון המשותף וכדי להישותט מטרות SEL → תכנון של המסך התקשורת עם החורים ושיתוף בחזון המשותף 	<ul style="list-style-type: none"> → פיתוח נורמות לצוות SEL → הגדרת תפקידים ותחומי אחריות בצוות SEL → הכנת פרזנטציה לפגישה של בניית חזון משותף והסכמים משותפים בישיבה של כלל צוות בית הספר, חלוקת תחומי אחריות → קביעת התכנים לערב SEL למשפחות, עריכת מצגת, הכנת case-pager שמשפחות יוכלו ללקחת, חלוקת תחומי אחריות
ינוי	מאי	אפריל	מרץ	פברואר
<ul style="list-style-type: none"> → השלמת המחוו ל-SEL מערכת, השואת תוצאות עם המחוו של הקליף הקודם → ארגון וסקירה של משוב הצוות מיום הפיחת המקצועי ומהסקרים → בחינה מחודשת של מטרות ותוכנית ההטמעה, עריכת שינויים והתאמות לשינה הבאה 	<ul style="list-style-type: none"> → הכנת פרזנטציה ופעילות למפגש הפיחת המקצועי בסוף השנה → עריכת של סקר צוות / משפחה / תלמידים ושליחה שלו במחוו / מתודות 	<ul style="list-style-type: none"> → חלוקת תחומי אחריות לפגישות עם תלמידים ומורים בכיתות שבתן מתקיים הפיילוט → תכנון 'בית פתוח' לצוות ולמשפחות כדי ללמוד על התוכנית שמופעלת → שימוש במשוב של הצוות והתלמידים כדי לתכנן הטמעה רחבה יותר של התוכנית בשנה הבאה 	<ul style="list-style-type: none"> → קביעת פגישה לוועדה המייעצת כדי לבחון תוכניות SEL מבוססות מחקר, העברת משוב ובחינה שלו → התכונות להפעלת הפילוט של 1-2 תוכניות מבוססות מחקר → קביעת הצעדים הבאים לוועדה המייעצת ל-SEL → בדיקה אם מתקיימים בקורים כיתות להתבוננות בהיבטים אקולוגיים 	<ul style="list-style-type: none"> → השלמת בנייתה של הוועדה המייעצת קביעת מועד לפגישה → הכנת רשימה מצומצמת של תוכניות SEL מבוססות מחקר, חלוקת תפקידים לאיסוף של חומרים על התוכנית (לא חובה). → בחינת התמיכה האקדמית בכיתות נבחרות, תקשורת עם המורים בנוגע להזמנת מורים אחרים לאצות בפגישות הכימתיות שלהם, בניית לחות זמנים לתצפיות

כל חבר צוות חשוב

משקפת נקודות מבט ממונות ומפוחית את עומס העבודה סמוכה הצוות. מומלץ שצוותי SEL: ייחדו זמן בפגישה הראשונה לפתח יחד את הנורמות הצוותיות יכנו רשימת תפקידים כדי לחלק את תחומי האחריות בין חברי הצוות פרקטיקות של SEL עבור הצוות עצמו כמון - צק אין לפתיחה או פרקטיקות של סגירת הפגישה באופן רפלקטיבי.

משקפת נקודות מבט ממונות ומפוחית את עומס העבודה סמוכה הצוות. מומלץ שצוותי SEL: ייחדו זמן בפגישה הראשונה לפתח יחד את הנורמות הצוותיות יכנו רשימת תפקידים כדי לחלק את תחומי האחריות בין חברי הצוות פרקטיקות של SEL עבור הצוות עצמו כמון - צק אין לפתיחה או פרקטיקות של סגירת הפגישה באופן רפלקטיבי.

נושאים נוספים לסדר היום יעלו במהלך השנה. מומלץ ליצר מנבה שבו כל חברי הצוות יוכלו לתרום בהוספת נושאים, כדי לשמור על רלוונטיות לצרכים שעולים וכדי לקדם שוויון בקולותיהם של כל חברי הצוות.

דוגמה לתבנית סדר יום של פגישת צוות למידה חברתית-רגשית

← זמן ⌚

← מקום 📍

← תאריך 📅

.....

.....

חברי הצוות
הנוכחים

נורמות הצוות

תיאור הפעילות או שאלות חשובות		פעילות פתיחה אפשר מתוך חוברת "הפעילות 3" החתימות"
תכנון הנתונים שדורשים משוב מבעלי העניין, או נתונים שיעזרו למסגר נושאים בתהליך של פתרון בעיות		נתונים המשמשים בסיס לדין ולתכנון
יעדים	נושא א'	על סדר היום - אג'נדות ליבה
יעדים	נושא ב'	
יעדים	נושא ג'	
פריט א'		עוד על סדר היום - הוספות של חברי הצוות
פריט ב'		
חבר צוות אחראי	פעולה א'	הצעדים הבאים
חבר צוות אחראי	פעולה ב'	
חבר צוות אחראי	פעולה ג'	
חבר צוות אחראי	פריט א'	מידע מרכזי שיש להעביר לצוות / לתלמידים / למשפחות / לקהילה
חבר צוות אחראי	פריט ב'	
תיאור		מעקב / פריטים חדשים לפגישה הבאה
תיאור		מועד הפגישה הבאה ומיקומה
תיאור הפעילות		סגירה אופטימית (חוברת הפעילות "3" החתימות)

דוגמה (מלאה) לתבנית פגישת סדר יום של צוות למידה חברתית-רגשית

זמן ← 14:30-15:30

מקום ← לובי, בקומה ראשונה

תאריך ← 8 במרץ

הגידו את האמת שלכם, תקשרו עם חמלה וכבוד, הבטיחו שוויון לקולות השונים. התחילו וסיימו בזמן.

חברי הצוות
הנוכחים
נורמות הצוות

<p>פעילות פתיחה אפשר מתוך חוברת הפעילות "3 החתימות"</p>		<p>צ'ק אין: התחילו עם משפט פתיחה ← הצלחה שהייתה לי לאחרונה ← דבר אחד חדש ← נורמה אחת שאחזיק בה היום</p>
<p>נתונים המשמשים בסיס לדיון ולתכנון</p>		<p>נתונים מביקור בכיתות לאחר 'הליכת SEL לימודית', סקירה של הערכת תוכניות SEL מבוססות מחקר</p>
<p>על סדר היום - אגודות ליבה</p>	<p>הכנת השקת פיילוט ל-1-2 תוכניות SEL מבוססות עדויות</p>	<p>← סקירת היערכות של הוועדה המייעצת לבחינת 1-2 פיילוטים של תוכניות, הזמנת חומרים ← בחירת מורים מכל שכבת גיל לשם ביצוע הפיילוט, צוות בין כל חבר צוות SEL ובין מורה בפיילוט לשם ליווי ← הצבת קריטריונים לפיילוט בכיתות ודיון על אופן איסוף המידע בסוף השנה</p>
	<p>הצעדים הבאים לוועדה מייעצת</p>	<p>← סיעור מוחות (Think-pair-share) שמטרתו למנות דרכים להמשך המעורבות של חברי הוועדה המייעצת לאחר שהם עזרו לבחור תוכניות</p>
	<p>בחינת האקלים הכיתתי</p>	<p>← בהתבסס על נתונים שחברי הצוות משתפים מהביקור שלהם בכיתות ב-learning walk, דיון בצרכים לתמיכות נוספות וללמידה נוספת סביב פרקטיקות ליבה לאקלים כיתתי חיובי</p>
<p>עוד על סדר היום - הוספות של חברי הצוות</p>		<p>סוגיות שתלמידים העלו בנוגע לביטחון רגשי בהסעות הזדמנות לבקר בבית ספר אחר שמטמיע למידה חברתית-רגשית</p>
	<p>הצעדים הבאים</p>	<p>הזמנת חומרים נחוצים שיגיעו עד 20 במרץ חבר צוות אחראי - המנהל</p> <p>רשימת התוכניות המועמדות לפיילוט עוד השבוע חברת צוות אחראית - מיכל</p> <p>ביקור בפגישה של מועצת תלמידים כדי לאסוף מידע על קמפיין אקלים בכיתה חבר צוות אחראי - חיים</p>
	<p>מידע מרכזי שיש להעביר לצוות / לתלמידים / למשפחות / לקהילה</p>	<p>דוא"ל תודה, דיווח על בחירת התוכנית חבר צוות אחראי - רוני</p> <p>הכנת החומרים לתוכנית SEL החדשה בספרייה, שליחת הזמנה לצוות, לתלמידים ולהורים חבר צוות אחראי - רוני</p>
	<p>מעקב / פריטים חדשים לפגישה הבאה</p>	<p>דיווח בחזרה - רשימת המועמדים לפיילוט שהביעו הסכמה להשתתף בו צורכי הלמידה של המורים בפיילוט</p>
	<p>מועד הפגישה הבאה ומיקומה</p>	<p>בכל יום רביעי בשבוע 14:30-15:30</p>
	<p>סגירה אופטימית (חוברת הפעילות "3 החתימות")</p>	<p>מילה אחת: "מילה או ביטוי שמשקפים את הרגשתי בקשר לקידום..."</p>

תמונת מצב צוות SEL: הערכה עצמית

כחלק מתפיסת ה SEL של חתירה לשיפור מתמיד גם צוות SEL צריך 'to walk the talk'. כלי זה יאפשר לצוות SEL לקבל תמונת מצב בנוגע ליעילותו.

קיים בתהליך עדיין לא
התחיל

יש צוות שעוסק בהטמעת SEL מערכתי.

חברי הצוות כוללים איש הנהלה אחד לפחות, הצוות מייצג תחומי התמחות שונים ומגיע מרקע תרבותי מגוון.

הצוות נפגש פעם בשבועיים לפחות כשיש סדר יום ברור.

הצוות מיישם תהליך דמוקרטי של קבלת החלטות (הצבעה או קונצנזוס). צוות SEL מתייעץ עם כלל הצוות כאשר מפתחים מדיניות שנוגעת לכולם.

הצוות מספק למידה מקצועית כך שכל חברי הצוות מכירים את עקרונות הבסיס של SEL מערכתי ואת תפקידם בו.

לכלל הצוות יש אסטרטגיה יעילה להעביר באופן תדיר נתונים, החלטות וצעדים עתידיים - לצוות, למשפחות ולתלמידים.

הצוות עוסק במערכת, בנתונים, ואינו דן בילדים אינדיבידואלים.

לכלל הצוות יש נגישות אל הנתונים הבית ספריים הנוגעים למשמעת / אלימות.

הצוות אוסף ומביא נתונים לכל פגישה (סקרים, תצפיות).

הצוות משתמש בנתונים כדי לקיים תהליך של פתרון בעיות.

בתאריך:

מולא על ידי:

תכנון למיידה על SEL עבור קהילת בית הספר

מתי כודאי להשתמש בכלי זה בשלבים המוקדמים של הטמעת SEL מערכתי בית ספרי. בחלק מהמקרים, ארועי הלמידה הראשונים של SEL מהווים כר לגיוס צוות SEL. במקרים אחרים, צוות SEL קיים משתמש בכלי זה על מנת לתכנן את הלמידה עבור שאר קהילת בית הספר.

להשתמש בכלי זה

אחד הצעדים הראשונים בהשקת למידה חברתית-רגשית מערכתית, היא לספק חוויות למידה לקהילת בית הספר על מנת שהיא תדע מה זה SEL, מה היתרונות של SEL עבור תלמידים ומבוגרים, ומה התפקיד של כל אחד בתוכיה בהתפתחות חברתית-רגשית. כלי זה פותח על מנת לסייע למנהיגי SEL להכין תכנית רחבה ולתכנן נגישות למשאבים, על מנת לתמוך בלמידה לגבי SEL.

שימו לב: תלמידים לא נכללו בטבלה-בעוד שהם בעלי עניין מרכזיים בבית הספר, חשוב לנשט באופן אחר לתהליך באמצעותו מלמדים תלמידים על SEL.

1 | בניית טבלה, כמו זאת המוצעת בהמשך, והתאמתה לבית הספר הספציפי שלכם. מלאו ראשית את העמודה הראשונה, הוסיפו קבוצות של בעלי עניין הרלוונטיות לבית הספר שלכם, או צרו הבחנות עדינות יותר בין הקבוצות שהוצעו כאן (למשל צוות בית הספר שאינו צוות הוראה יכול להיות מחולק לתת קבוצות למשל צוות מנהלה, שומרים).

נמצא באחריותו של:	תאריך יעד / אסטרטגיית מעקב	משאבים שניתן להשתמש בהם	אופן הלמידה	"נקודת מפגש"	מידה	יעדי למידה	בעלי העניין
							חברי צוות SEL
							צוות הוראה
							צוות שאינו צוות הוראה
							משפחות
							שותפים (לא עובדי ביה"ס, אך שיש להם ממשק ישיר לתלמידים)

- 2 | עבור כל קבוצת בעלי עניין, רשמו יעדי למידה. ניתן להעזר בדוגמא בטבלה:

יעדי למידה	בעלי העניין
חברי צוות SEL צריכים להיות בעלי ידע מוצק בנוגע ללמידה חברתית-רגשית, הם צריכים להיות מסוגלים לתאר אך SEL "נראה" בזירות שונות בבית הספר, לתאר פרקטיקות SEL בתוך וחוץ לכיתות. חוות המלידה צריכה לייצר מחויבות גבוהה ל SEL כמו גם לסס את האמונה שלמידה חברתית-רגשית היא מנוף להישגים של תלמידים.	חברי צוות SEL
צוות אשר מלמד תלמידים צריך להיות מסוגל לתאר מהן יכולות SEL, לערוך רפלקציה בנוגע לכיצד כיום הם כבר תומכים ב SEL בהוראה, לגב האופן שבו הם יכולים לתמוך בצורה ישירה יותר ב SEL, ולהבין כיצד היכולות החברתיות-רגשיות שלהם עצמם משפיעות על האופן שבו הם חושבים, מנהלים מערכות יחסים וחווים קשרים עם אחרים.	צוות הוראה
הצוות שנמצא בקשר עם תלמידים ותומך בהם מוץ לכיתה, צריך להיות מסוגל לתאר מהן יכולות SEL, מהן הדרכים שבהן הוא יכול לחזק את היכולות הללו בקרב תלמידים ולהוות מודל להן.	צוות שאינו צוות הוראה
משפחות צריכות להיות מסוגלות לתאר מהן יכולות SEL, ואת האופן שבו למידה חברתית-רגשית תורמת ללמידה, למערכות היחסים במשפחה, לעבודה עתידית, הן צריכות להבין איך האופן שבו בית ספר מפתח למידה חברתית-רגשית בקרב תלמידיו (בנוסף למה שהם עושים בבית עם הילדים) יכול לשפר את הצמיחה של הילדים שלהם.	משפחות
חברי צוות מארגונים שיש איתם שיתופי פעולה (צוות תוכניות בצהרונים; מאמנים; מרכזי חוסן; ארגונים אחרים שעובדים עם כמות נכבדה של תלמידים מבית הספר) חשוב שידעו מה זה SEL, מדוע בית הספר מתכוון להטמיע SEL, להבין את האופן שבו הם יכולים לחזק ולהוות מודל ל SEL עבור תלמידים, לערוך רפלקציה בנוגע לדרכים שבהן הם כבר תומכים ב SEL של תלמידים ולגבי דרכים מפורשות יותר שהם יכולים באמצעותן לטפח SEL בקרב תלמידים.	שותפים (לא עובדי בה"ס, אך שיש להם ממשק ישיר לתלמידים)

- 3 | מלאו את עמודת המדידה על מנת לתאר כיצד תדעו שבעלי העניין השיגו את יעדי הלמידה. לדוגמא, בהינתן יעדי הלמידה של משפחות, מידת הצלחה בהשגת יעד זה יכולה להיות מתוך תגובות של הורים לסקר שתערכו בהמשך השנה.
- 4 | מלאו את עמודת "נקודת מפגש". חשבו על דרכים שונות בהן מנהיגי SEL של בית הספר יכולים להגיע לקהלי היעד השונים. לדוגמא, נקודת מפגש אחת עם צוות הוראה יכולה להיות פגישות השיכבה השבועיות, נקודת מפגש עם משפחות יכולה להיות מכתב חזרה ללימודים, אסיפת הורים.
- 5 | בהינתן "נקודות המפגש" שיש לכם, קחו בחשבון איזה אופנות למידה תהיה האפקטיבית ביותר עבור כל קבוצת בעלי עניין, השלימו את עמודת אופן הלמידה. תוכלו להעזר ברעיונות הבאים: פרזנטציה אינטראקטיבית; סרטונים ודיונים; סדרת הדגמות; קריאה ודיון; סקירת נתונים ודיון; ביקור בבית הספר/בכיתה ודיון;
- 6 | על מנת למלא את העמודה הבאה, חפשו באתר של אבני יראה, באתר של מטח, SEL.II, באתרים נוספים מחו"ל (CASEL, Edutopia) למשל) משאבים כגון מצגות, סרטונים, מאמרים שתוכלו להשתמש בהם על מנת להשיג את יעדי הלמידה שלכם עבור כל קבוצות בעלי העניין.
- 7 | בהינתן לוח הגאנט של בית הספר, רשמו את התאריכים הספציפיים של ימי הלמידה ואת שמו של מי שהיה אחראי על ארוע הלמידה. מעבר לארוע השקף, חשבו באיזה אופן הלמידה תבוא לידי ביטוי לאורך כל שנת הלימודים.

צעדים בפיתוח חזון משותף ל SEL מערכת

1 מיקוד

הכלי הזה פותח יחד עם צוותי בית ספר, אך כל בית ספר יכול להשתמש בו על פי צרכיו הייחודיים. בעוד התהליך יכול להיראות אחרת, ישנם שלושה רכיבים חיוניים:

- ← איסוף תגובות ממגוון בעלי עניין
- ← סינתזה של התגובות הללו כדי ליצור הצהרה לגבי החזון
- ← שיתוף, קבלת משוב, ועבודה מחודשת על ההצהרה לגבי החזון

מחויבות מבחינת זמן: הזמן הנדרש לפיתוח חזון משותף שונה מבית ספר לבית ספר. תכננו להקצות שעה לפחות לשלבים 1-3.

1 איסוף בעלי העניין

רצוי שבית הספר ישלב בעלי עניין רבים ככל האפשר - חברי צוות, משפחות, תלמידים, ספק OST (שעות מחוץ ליום הלימודים) ושותפים בקהילה - ליצירת החזון המשותף. ואולם, אם לא מתאפשר לכנס את כולם יחד, ייתכן שיהיה צורך בכמה מפגשים או ביצירת קבוצות מיקוד כדי לאסוף מגוון נקודות מבט. חשוב להביא בחשבון את השאלות האלה:

- ← כיצד אפשר להבטיח שיהיו מגוון נקודות מבט?
- ← אילו מערכות ומבנים קיימים כבר בבית הספר, ובאמצעותם אפשר לשמוע את קולות התלמידים, המשפחות והקהילה?
- ← אילו אסטרטגיות חדשות כדאי לנסות?

2 בקשה מאנשים לזהות את "הלמה האישי" שלהם

חשוב ומועיל שכל האנשים כאינדוידואלים יקחו בחשבון את האמונות האישיות שלהם ואת חזונם בכל הנוגע למטרות בית הספר בנוגע לילדים, לפני שהקבוצות יוכלו לזהות את החזון המשותף שלהן. בקשו מהמשתתפים להשתמש בשאלות הבאות כדי לעורר את החשיבה שלהם בנושא. אין צורך לענות על כל השאלות אלא רק על אלו המעוררות באדם השראה.

- ← מה האמונות שלך בנוגע לילדים ונוער?
- ← מדוע חשוב לך להיות חלק מהקהילה הזאת?
- ← מה החלום שלך עבור התלמידים שלנו?
- ← איך נראית הצלחה של ילדים?
- ← מה ילדים ומבוגרים צריכים כדי ללמוד ולשגשג?

הקצו 10 דקות לכתיבה שקטה של המשתתפים. אפשר לבקש מהמשתתפים לחלוק כמה מהרעיונות הגדולים שלהם עם משתתף אחר בקבוצה. כעת המשתתפים מנסחים הצהרת חזון אישית, משפט אחד או שניים, בהתבסס על הכתיבה החופשית שלהם - 5 דקות. לחלופין, אפשר שהמשתתפים ידונו בכתיבה החופשית שלהם בקבוצות קטנות וידגישו לעצמם ביטויים או מילים.

3 קבוצות קטנות מזהות את "הלמה המשותף"

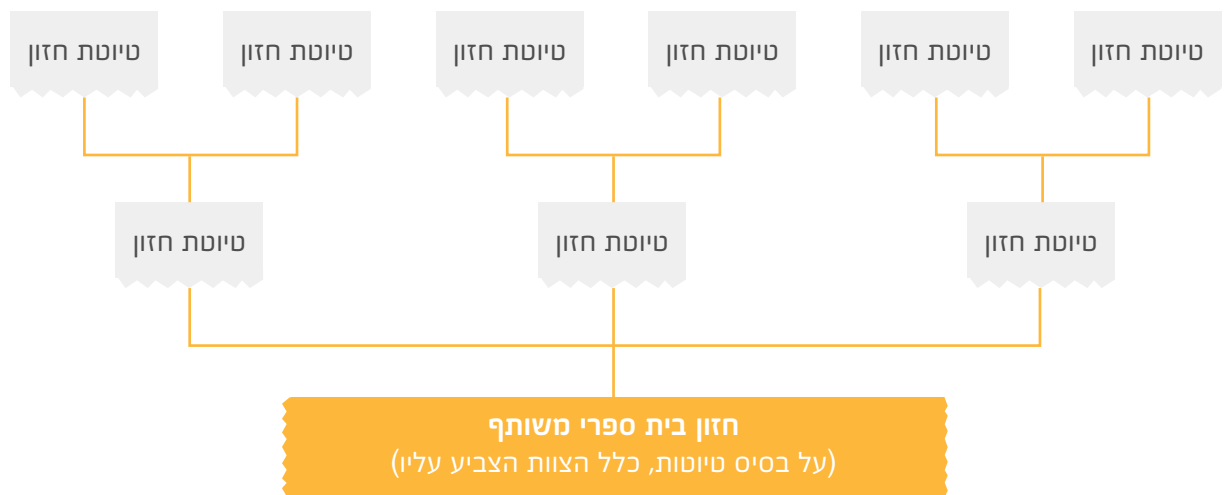
אם המשתתפים דנו בקבוצות קטנות ולא ניסחו את "הלמה האישי", דלגו על התהליך המתואר כאן ותנו לכל קבוצה הזדמנות לחלוק את התמות שעלו מהכתיבה החופשית וכן ביטויים משמעותיים. אם המשתתפים כתבו הצהרת חזון אישית, חלקו את בעלי העניין לקבוצות קטנות. בקשו מאנשים לחלוק את החזון האישי שלהם. בזמן שהם חולקים, אחרים בקבוצה כותבים מילות מפתח או ביטויים על פתקיות דביקות (כל ביטוי / מילה על פתק נפרד). לאחר שכל משתתף חלק את החזון האישי שלו, יש אוסף של פתקיות דביקות עם מגוון של מילים וביטויים חשובים. כקבוצה, בעלי העניין עובדים יחד כדי למצוא מילים וביטויים המייצרים תמות משותפות. בשלב הזה יש צורך בדף לכתיבה. ←אפשרו לכל קבוצה הזדמנות לחלוק את התמות שעלו אצלה.

4 שילוב התגובות של הקבוצות לכדי חזון משותף אחד

בשלב הזה יש מגוון רחב של דרכים לבנות את הצהרת החזון של בית הספר. בסבלנות ובקולבורציה אפשר ליצור חזון משותף המבטא את רוחה של קהילת בית הספר כולה. מצורפות המלצות להמשך התהליך:

- ← צוות SEL משתמש בתמות הקבוצתיות על מנת לכתוב טיוטה לחזון משותף, המייצגת את כל קבוצות בעלי העניין. הטיוטה יכולה לכלול גם תמות מפגישות מרובות עם מורים, משפחות, תלמידים וחברי קהילה.
- ← אחרי יצירתה של טיוטת חזון משותף, חולקים אותה עם בעלי העניין כדי לקבל משוב. כדאי להביא בחשבון את המבנים והמערכות הקיימים בבית הספר שבאמצעותם אפשר לתקשר ולשמוע מה יש לתלמידים, למשפחות ולקהילה לומר. למשל, אפשר להעביר את טיוטת החזון באספת הורים.

אפשר ללמוד על התהליך מהדוגמה של בית הספר היסודי ספריי בשיקגו. הצוות התבסס על תהליך בניית קונצנזוס בשלוש רמות. לאחר שאנשים נשאלו על החזון ברמה האישית, שש קבוצות קטנות יצרו טיוטות של חזון משותף. בשלב הבא חברו שש הקבוצות יחד ליצירת שלוש קבוצות גדולות יותר ומיזגו את החזון המשותף. שלוש הקבוצות הגדולות יותר חידדו את החזון המשותף כפי שזה נראה בתרשים שלהלן:

5 נראות של החזון המשותף וחזון מחובר לפעולה

החזון המשותף נוצר, אך זה לא מספיק. צריכה להיות לו נראות והוא צריך לבוא לידי ביטוי בפעולות בשטח. זה יהיה המפתח לחזון בר קיימא. אפשר להציג את החזון בדרכים יצירתיות באופן שייצר מומנטום, לכתוב אותו על קיר בית הספר, באתר, על חולצות ועוד. חשוב שהחזון ישולב תדיר בזירות האלה:

- ← ישיבות צוות
- ← תקשורת מקוונת פנימית
- ← תקשורת עם משפחות בנוגע לפרויקטים ויוזמות
- ← העסקת עובדים חדשים ואוריינטציה לאיש צוות חדש

סקירת יוזמות ותכניות SEL מערכתיות קיימות

כלי זה נועד לעזור לצוות למידה חברתית-רגשית ללמוד על הטמעת SEL בבית הספר בעבר ובהווה. למידה חברתית-רגשית היא התהליך שבאמצעותו ילדים ומבוגרים מפתחים ומיישמים ביעילות את הידע, העמדות והמיומנויות הנחוצים כדי להבין ולנהל רגשות, להציב ולהשיג מטרות חיוביות אישיות וקולקטיביות, ליצור מערכות יחסים חיוביות ולשמור עליהן, להרגיש ולהפגין אמפתיה כלפי האחר, לפתח זהויות בריאות ולקבל החלטות באופן אחראי ואכפתי. עבודה שקשורה ללמידה חברתית-רגשית יכולה לכלול גם פעילויות, יוזמות ותוכניות בתחומים המשיקים ל-SEL כגון מניעת בריונות.

גם אם לא נעשה שימוש מפורש במונח "למידה חברתית-רגשית" בבית הספר, חשוב להכיר, להעריך ולהבין את העבודה שכבר נעשית בתחום זה בידי המורים, הצוות הטיפולי וארגונים שעובדים בשיתוף פעולה עם בית הספר. במקום להציג את הלמידה החברתית-רגשית כיוזמה חדשה, על צוות SEL להציג אותה כשיטה שנבנית על בסיס עבודה שכבר נעשית בבית הספר ומטרתה לתמוך בהתפתחות של ילדים.

לכלי זה שני חלקים:

- פרוטוקול ריאיון: הפרוטוקול מסייע לקבוע את מי צריך לראיין או בקרב מי לערוך סקר כדי ללמוד על מאמצים להטמעת SEL בעבר ובהווה. הפרוטוקול מציע גם שאלות שכדאי לשלב בראיונות או בסקרים.
- ניתוח: עיבוד מידע מהראיונות או מהסקרים כדי להחליט באיזו עבודת SEL כדאי להמשיך.

פרוטוקול ריאיון

ייתכן שלחברי צוות למידה חברתית-רגשית יש כבר ידע מוצק בנוגע להיסטוריה של יוזמות SEL ושל עבודה חינוכית שקשורה ל-SEL בבית הספר. אולם כדאי לצאת מנקודת הנחה שיש עבודת SEL שהצוות אינו מודע לה. איסוף הידע הזה יאפשר לצוות SEL לתת מקום וללמוד מאנשים שכבר הפכו את הלמידה החברתית-רגשית למרכיב ליבה במלאכת ההוראה שלהם, ולהגיב על טענות כמו: "אבל אנחנו כבר עוסקים בלמידה-חברתית רגשית". יהיה קל יותר לתעדף למידה חברתית-רגשית מערכתית אם ייאסף תחילה מידע מחברי קהילת בית הספר.

את מי כדאי לראיין?

- ← מורים, חברי צוות ומתנדבים שהוותק שלהם בבית הספר רב מזה של חברי צוות SEL, וכן הורים ואנשי צוות השייכים לקהילת בית הספר כבר זמן רב. אנשים שעסקו בלמידה חברתית-רגשית בחמש עד עשר השנים האחרונות רלוונטיים לרשימת מלאי זו.
- ← מנהל קודם או יועצת: אם היו לאחרונה חילופי מנהיגות, פנו למי שהובילו את עבודת ה-SEL בעבר.
- ← כל המורים בהווה: ייתכן מאוד שמורים רבים כבר ממקדים את עבודתם בכיתה בהתפתחות חברתית-רגשית ופיתחו פרקטיקות משלהם, למדו מעמיתים או ממקומות עבודה קודמים. אם אינכם יכולים לראיין את כל המורים, נסו לראיין מדגם של מורים המייצגים קבוצות גיל רלוונטיות בבית הספר (מורים מכל שכבה/מקצוע/ בעלי מאפיינים דמוגרפיים שונים).
- ← יועצת, פסיכולוגית, עובדת סוציאלית: הצוות אשר אמון על תמיכה בקבוצות קטנות של תלמידים יכול להיות בעל ידע רב בנוגע לעבודת ה-SEL שכבר נעשית בבית הספר בקרב חלק מהתלמידים.
- ← צוות מארגונים אשר נותנים מענים מחוץ לשעות הלימודים: אם לבית הספר יש שותפויות עם ארגונים שעובדים עם התלמידים מחוץ לשעות הלימודים, ייתכן שהם כבר מטמיעים פרקטיקות SEL.
- ← לאחר שערכתם רשימה של אנשים שאתם רוצים לראיין, החליטו אם ברצונכם לראיין אותם באופן אינדיווידואלי או לערוך סקר. אתם יכולים להתבסס על הראיון לדוגמה שמוצע כאן ולהתאים אותו לצרכים שלכם.

ריאיון לדוגמה:

תודה רבה על שאתם מקדישים זמן לריאיון הזה. אני חלק מצוות SEL, ואנחנו מצויים כרגע בעיצומו של תהליך שבו אנחנו מתוודעים ללמידה החברתית-רגשית שכבר מתקיימת בבית הספר, כדי שנוכל לקבל החלטות נכונות באשר להמשך הדרך. אשמח לשמוע את נקודת המבט שלכם: במה לדעתכם כדאי להמשיך, במה כדאי להפסיק ומה כדאי להתחיל לעשות. למידה חברתית-רגשית היא התהליך שבאמצעותו ילדים ומבוגרים מפתחים ומיישמים ביעילות את הידע, העמדות והמיומנויות הנחוצים כדי להבין ולנהל רגשות, להציב ולהשיג מטרות חיוביות אישיות וקולקטיביות, ליצור מערכות יחסים חיוביות ולשמור עליהן, להרגיש ולהפגין אמפתיה כלפי האחר, לפתח זהויות בריאות ולקבל החלטות באופן אחראי ואכפתי.

שם:	תפקיד:	ותק בבית הספר:
עד כמה אתם מרגישים בקיאים בשאלה מהי למידה חברתית-רגשית?		☐ בקיאים מאוד ☐ בקיאים ☐ בקיאים מעט ☐ לא בקיאים
היכן נמצאת למידה חברתית-רגשית בסדר העדיפויות שלכם?		☐ בראש סדר העדיפויות ☐ גבוהה ☐ בעדיפות בינונית ☐ בעדיפות נמוכה ☐ לא בעדיפות בכלל
<p>למיטב ידיעתכם, האם בית הספר שלנו התמקד בעבר בלמידה חברתית-רגשית? אם התשובה היא כן עברו לשאלות הבאות:</p> <p>← מתי זה היה? ← מה הייתה המטרה? ← האם השתמשו בתוכנית ספציפית? ← האם מישהו מבית הספר יזם את זה? קיבל תמיכה מהמחוז, מהרשת, מהרשות המקומית, מארגונים שבית הספר עבד בשיתוף פעולה איתם? ← איך זה היה? מה אנשים חשבו על זה? למה לדעתכם, לא המשכנו בזה? ← בהתבסס על החוויה שלכם, מה אתם חושבים שצריך לעשות כדי שלמידה חברתית-רגשית תצליח?</p>		
<p>האם התנסיתם אי פעם בעברכם, בבתי ספר אחרים או בעבודות אחרות, בלמידה חברתית-רגשית? אם התשובה היא כן עברו לשאלות הבאות:</p> <p>← מה הייתה המטרה? ← האם נעשה שימוש בתוכנית ספציפית? ← האם עשיתם זאת בעצמכם? האם קיבלתם תמיכה חיצונית מהנהלה, מהמחוז, מארגונים שותפים? ← איך זה היה? מה חשבתם על זה? האם הייתם עושים זאת שוב? ← בהתבסס על החוויה שלכם, מה אתם חושבים שצריך לעשות כדי שלמידה חברתית-רגשית תצליח?</p>		
<p>באיזה אופן אתם תומכים בלמידה חברתית-רגשית עכשיו?</p> <p>← האם יש פרקטיקות ספציפיות שאתם משתמשים בהן כדי לבנות קהילה ומערכות יחסים? ← באילו דרכים אתם משלבים בנייה של מיומנויות חברתיות-רגשיות בתחומי הדעת? ← האם יש דרכים מסוימות שבהן תלמידים מתרגלים מיומנויות חברתיות-רגשיות במהלך יום הלימודים? ← האם יש משהו שלמדתם, קראתם, צפיתם בו כדי להעמיק בפרקטיקות SEL?</p>		
<p>האם תרצו לשתף במשהו נוסף הנוגע לניסיונכם בלמידה חברתית-רגשית ולהיסטוריה שלה בקהילת בית הספר, ויכול להיות לעזר לצוות SEL בבואו לתכנן את תמיכתו בהטמעה בעתיד?</p> <p>האם יש לכם שאלות או הצעות לצוות SEL?</p>		
<p>עזרתם מאוד. תודה רבה על הזמן שהקדשתם לי.</p>		

ניתוח

לאחר עריכת הראיונות או קבלת כל הסקרים יהיו בידיכם רשימות של תגובות. השתמשו ברשימות אלו כדי למלא את הטבלה הבאה. מלאו שורה עבור כל מהלך להטמעת SEL ששמעתם עליו. במידת הצורך השלימו את הנתונים מתוך מגוון ראיונות וסקרים.

דוגמה לרשימה של מהלכים להטמעת SEL בבית הספר – בעבר ובהווה

פרקטיקה או תוכנית	מטרה, מוביל, המהלך, פרקטיקה	מי היה מעורב?	האם משתמשים בכך כיום?	אם כן, באילו זירות? אם לא, למה לא?	איך זה היה?	מה נדרש כדי שזה יצליח?
מעגלים כיתתיים	הכשרה מחוזית שחלק מהצוות עבר כדי לבנות מערכות יחסים חיוביות ולחזק את התרבות בכיתה	מורים של כיתות ג'-ד'	במידה מסוימת. כל מי שהשתתף בהכשרה משתמש בזה גם כיום	קשה להכניס את זה למערכת השעות היות שכל מעגל דורש לפחות 20 דקות. בעיקר משתמשים בזה בסופן של יחידות למידה, בימים שבהם מלמדים פחות תחומי דעת, או בתגובה לאירוע שקרה.	5 מתוך 6 דיברו באופן חיובי על ההכשרה ועל הפרקטיקה	תמיכה בפתרון בעיות כאשר משתבשים דברים במעגל, זמן שמוקצה לכך במערכת השעות
קמפיין למניעת בריונות	ארגון חיצוני הציע לקיים בחינים מפגש תלמידים ובניית מועדון תלמידים העוסק בנושא זה	כל הצוות	לא	לאירוע חד-פעמי אין השפעה ארוכת טווח - לשום איש צוות לא היו המשאבים לתמוך במועדון הזה, מידת היענות של התלמידים הייתה נמוכה	מורים בכיתות גבוהות יותר ציינו כי זה לא היה תואם גיל	גישה פרואקטיבית בת קיימה למניעת בריונות
...						

לאחר שהמידע מהראיונות או מהסקרים אורגן באופן זה, סקרו את הטבלה כצוות כדי לקבוע אם יש ערוץ קיים שאפשר להתבסס עליו ולהרחיבו כדי לתמוך בחזון בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית. להלן שאלות שאפשר לדון בהן בצוות כדי להחליט אם להרחיב, לערוך התאמות או להימנע מאחד הערוצים, הפרקטיקות או התוכניות שהוצעו:

- ← האם לערוץ זה יש פוטנציאל לקדם את בית הספר לקראת מימוש חזונו בנוגע ל-SEL?
- ← האם ערוץ זה משיג את מטרתו הראשונית?
- ← האם קהילת בית הספר קיבלה את הערוץ הזה בזרועות פתוחות?
- ← האם מישהו מהצוות יכול להוות מודל טוב שלו ולהוביל אותו?
- ← האם יש תיעוד של מידת ההשפעה של ערוץ זה?
- ← אילו משאבים (זמן, אנשים, תקציב) זמינים כדי להמשיך בערוץ הזה?
- ← אילו אתגרים יעמדו לפתחנו אם נמשיך בערוץ זה?

כדי לתעד את הדין, צרו גיליון נוסף וכללו בו רק את הערוצים שצוות SEL מקווה להמשיך בהם או להשיבם.

מועד אחרון לצעד הבא	תחומי אחריות של חברי הצוות	הצעדים הבאים	איך נשלב אותם בתכנון שלנו?	כיצד הם משתלבים בחזון שלנו באשר ל SEL- האם הם עולים בקנה אחד עם סדרי העדיפויות שלנו?	פרקטיקה או תוכנית

מה בהמשך:

← עם השלמת "רשימת המלאי", ענה צוות SEL על השאלה: איפה היינו בנוגע להטמעה מערכתית של SEL. כעת, אם עדיין לא עשיתם זאת, מלאו את הכלי פיתוח חזון משותף כדי לענות על השאלה לאן אנחנו רוצים להגיע, ואת המחווון להטמעה מערכתית כדי לענות על השאלה איפה אנחנו נמצאים כרגע.

← לאחר שמילאתם את החזון באשר ל-SEL ואת המחווון, המשיכו לכלי פיתוח מטרות ל-SEL מערכתית. כלי זה מתבסס על "רשימת המלאי", החזון ותוצאות המחווון, והוא יעזור לכם לזהות סדרי עדיפויות בהקשר של SEL, לשרטט מפת דרכים להטמעה מערכתית ארוכת טווח של SEL ולהציב מטרות SMARTIE לשנה הראשונה של ההטמעה.

← בעוד אתם משתפים את כלל קהילת בית הספר בנוגע לתוכנית ההטמעה המערכתית של SEL, התייחסו במכוון למה שלמדתם מהראיונות או מהסקר, ולאופן שבו תוכנית ההמשך מתבססת על עבודה שכבר נעשתה ונעשית.

- לאן אנחנו רוצים להגיע?
 - איפה אנחנו עכשיו ואיפה היינו?
- תכנון אסרטיבי

פיתוח מטרות להטמעת SEL מערכתית

מטרת הכלי היא לעזור לצוות SEL לפתח ולתעד מטרות של הטמעת למידה חברתית-רגשית מערכתית ואת תוצאותיה.

איך להשתמש בתהליך

- ← הכלי מציג את תהליך SMARTIE להצבת מטרות, והוא כולל תבנית שאפשר להשתמש בה לתיעוד מטרות. הכלי מתוכנן כך שיהלום את חזון בית הספר בתעדוף מטרות ברורות של SEL.
- ← לאחר הגדרה של מטרות בית הספר בהקשר של SEL, מתוך שימוש בשאלות הרפלקטיביות, צוות SEL יכול לקבל מידע משאר קהילת בית הספר כדי לחדד את המטרות.
- ← מטרות SMARTIE יוצרות קשר מועיל בין הערכת צרכים ומשאבים ובין תוכנית פעולה. מומלץ לסנכרן בין מטרות בית הספר בהקשר של SEL ובין סדרי העדיפויות האחרים של בית הספר והתוכנית שלו לשיפור.

מטרות SMARTIE ללמידה חברתית-רגשית

האם כל מטרה מצהירה בבירור מה צריך להשיג? האם המטרה מתארת באופן ספציפי איפה ועל ידי מי הפעילות אמורה להתבצע?		Specific ספציפית
האם כל מטרה מתייחסת לתוצאות מדידות? האם נקבעים סטנדרטים שיאפשרו לצוות לדעת אם המטרה הושגה?		Measurable מדידה
האם נראה כי המטרה ניתנת להשגה על סמך מצב הדברים היום? האם המטרה מאתגרת דייה כך שהצלחה בה תהווה שינוי משמעותי לבית הספר?		Attainable/Ambitious אפשרית-שאפתנית
האם השגת המטרה תחולל שינוי באיכות החיים של התלמידים? האם המטרה עולה בקנה אחד עם מטרות שיפור אחרות של בית הספר?		Relevant רלוונטית
האם נקבעה מסגרת זמנים להשגת המטרה? האם הוצבו מדדים קצרי טווח כך שיהיה אפשר לנטר את ההתקדמות לאורך הדרך?		Time-bound מעוגנת בלוח זמנים
האם המטרה הזאת מזמינה אנשים, שבאופן מסורתי מודרים, לקבל החלטות ולתרום לדרך שבה הכוח יהיה משותף?		Inclusive מכילה
האם המטרה הזאת כוללת יסודות של הוגנות או צדק החותרים לתת מענה לחוסר צדק, להדרה?		Equitable צודקת והוגנת

הכלי לקוח מתוך Managementcenter.org

שאלות רפלקטיביות להצבת מטרות SMARTIE

מה בית הספר שלנו רוצה לשנות בעקבות הטמעת SEL?

- ← איך SEL יקדם מיומנויות, יכולות ו-mindset?
- ← איך SEL יקדם ביצועים לימודיים?
- ← איך SEL ישפיע באופן חיובי על אקלים בית הספר?
- ← איך הוא יוביל לתוצאות הוגנות יותר?
- ← איך הוא ישפיע על האפקטיביות של המורים?
- ← איך הוא יחזק את השותפות בין בית הספר למשפחה?
- ← איך הוא יפחית תוצאות לא רצויות כגון השעיות ונשירה?

מי אמור להשתנות בעקבות SEL?

- ← האם צפויים שינויים לתלמידים?
- ← האם צפויים שינויים לחברים אחרים בקהילת בית הספר? מורים? צוות? משפחות? חברי קהילה?

לכמה שינוי מצפים?

- ← מהי עוצמת השינוי שתעיד על כך שיש הבדל?

מתי השינוי יתרחש?

- ← כמה זמן צפוי עד לשינוי המיוחל (חצי שנה, שנה...)?
- ← באיזה מועד צפוי שהשינוי יתרחש? איך השינוי יימדד?
- ← אילו כלים יש היום (סקרים, נתונים אדמיניסטרטיביים) שיכולים לסייע במדידת שינוי?
- ← מה יסמל שהתרחש שינוי (למשל - SEL משולב בתפקוד היומיומי של בית הספר, מורים משתמשים בתוכנית SEL מבוססת עדויות, צוות בית הספר מקיים אינטראקציה חיובית יותר, קשר חזק יותר בין תלמידים למורים)?

דוגמה למטרות SMARTIE להטמעת SEL ברמה מערכתית

המטרה – בניית צוות למידה חברתית-רגשית

מה ישתנה?	לבית הספר שלנו יהיה צוות SEL שנפגש תדיר כדי להניע את העבודה מתוך תוכנית הפעולה.
עבור מי? (ספציפית)	צוות בית הספר וההנהלה.
בכמה? (ספציפית, מדידה, אפשרית-שאפתנית)	צוות SEL ייפגש אחת לשלושה שבועות במהלך שנת הלימודים, והוא יכלול שישה משתתפים או יותר, ובהם איש הנהלה. כל פגישה תסתיים בצעדי פעולה ברורים שצריך להשיג בין הפגישות. פעילות זו תהיה שינוי משמעותי לעומת העבר, בו הצוותים נפגשו בתדירות לא מספיקה, עם מיעוט משתתפים. שינוי כזה ידרוש גיוס מחושב של אנשים ובניית תרבות בתוך הצוות.
מתי השינוי יתרחש? (ספציפית, מדידה, רלוונטית, מעוגנת לוח זמנים)	הרכבת צוות תיעשה במהלך ספטמבר. פגישות תדירות יתקיימו מאוקטובר עד יוני, ביום קבוע שהצוות יבחר בפגישה הראשונה באוקטובר.
איך השינוי יימדד? (ספציפית, מדידה)	כל פגישת צוות SEL תתועד בתבנית של דף סדר היום הכולל את התאריך, את שמות הנוכחים, האג'נדות שעלו והצעדים הבאים. התיעוד יספק נתונים על השגת המטרות שלנו.
איך התהליך או התוצאות עוסקים בהגנות ובהכלה? (הכלה, והגנות)	צוות SEL יכלול איש הנהלה, יועצת, שני מורים או יותר המייצגים שכבות גיל שונות, מורה אחד לפחות של החינוך המיוחד, משתתף אחד שהוא לא מורה, ומי שאמון על הקשר עם ההורים - שבשנה שלאחר מכן יסייע לשלב בצוות נציגי משפחות.

דוגמה לתבנית שמשלבת את כל הקריטריונים של SMARTIE:

אותרו 6 + חברי צוות SEL המייצגים קבוצות מגוונות של בעלי עניין עד 30.9. כלל הצוות ייפגש בתדירות של אחת לשלושה שבועות, בין 1.10 ל-15.6, ויתעד את הפגישות ואת צעדי הפעולה.

סביבה כיתתית תומכת

מה ישתנה?	הסביבה הכיתתית בכל בית הספר תאופיין בפרקטיקות מוכוונות קשר, רגישות תרבותית ומכילות.
עבור מי? (ספציפית)	מורים ותלמידים.
בכמה? (ספציפית, מדידה, אפשרית-שאפתנית)	סקרי אקלים של תלמידים ומשפחותיהם ישתפרו ב-20%. הכיתות ברבעון העליון של הפניות על רקע משמעת יקבלו תמיכה נוספת כדי לשפר את הסביבה הכיתתית ולהפחית את ההפניות ב-30%.
מתי השינוי יתרחש? (ספציפית, מדידה, רלוונטית, מעוגנת לוח זמנים)	במהלך שנת לימודים אחת.
איך השינוי יימדד? (ספציפית, מדידה)	סקרי אקלים יושלמו על ידי תלמידים ומשפחותיהם במהלך חודש מאי וישוו לסקרים של מאי בשנה הקודמת. ייבחנו הבדלים בין קבוצות דמוגרפיות שונות. תמיכה גדולה יותר תינתן למורים שבכיתה שלהם היו בשנתיים האחרונות קשיים אקלימיים גדולים יותר, ובכיתות הללו הניטור יהיה בתדירות חודשית.
איך התהליך או התוצאות עוסקים בהוגנות ובהכלה? (הכלה והוגנות)	השימוש בפרקטיקות בונות קהילה, רגישות תרבותית, ישפר את מערכות היחסים ואת תחושת השייכות של כל התלמידים ומשפחותיהם. בכמה מהכיתות מצפים שהשיפור יפחית פעילות ממשמעת מדירה, יוביל למעורבות של התלמידים בכיתה ויקדם הצלחה. שיעור ההפניה של תלמידים ממוצא _____ אינו פרופורציונלי, ולכן המיקוד של תוצאות הוגנות יהיה עבור קבוצה זו.

דוגמה לתבנית שמשלבת את כל הקריטריונים של SMARTIE:
 התוצאות של סקרי אקלים במאי ידגימו עלייה של 20% בתגובות חיוביות מתלמידים וממשפחות, והעלייה תתרחש בקרב כל הקבוצות הדמוגרפיות. בכיתות שקיבלו תמיכה רבה יותר בעבודה על האקלים הכיתתי, יהיו פחות פניות להנהלה עד סוף השנה. ההפניות יופחתו בשיעור של 30% בהשוואה לשנה הקודמת.

מטרות SMARTIE להטמעה בית ספרית מערכתית של למידה חברתית-רגשית

קטגוריית המטרה

המטרה המוצהרת:

מה ישתנה?

עבור מי?

בכמה?

מתי השינוי יתרחש?

איך הוא יימדד?

איך התהליך והתוצאות עונים
לסוגיית הוגנות והכלה?

איך המטרה תושג?

קטגוריית המטרה

המטרה המוצהרת:

מה ישתנה?

עבור מי?

בכמה?

מתי השינוי יתרחש?

איך הוא יימדד?

איך התהליך והתוצאות עונים
לסוגיית הוגנות והכלה?

איך המטרה תושג?

קטגוריית המטרה

המטרה המוצהרת:

מה ישתנה?

עבור מי?

בכמה?

מתי השינוי יתרחש?

איך הוא יימדד?

איך התהליך והתוצאות עונים
לסוגיית הוגנות והכלה?

איך המטרה תושג?

בניית אסטרטגיית תקשורת ל SEL

מטרה: חלק 1 של כלי זה מסייע לזהות בעלי עניין מרכזיים שחשוב לכלול אותם כאשר מתכננים אסטרטגיית תקשורת להטמעה של למידה חברתית-רגשית מערכתית. חלק 2 מספק דוגמה ליצירת תוכנית דיפרנציאלית שמטרתה להגיע לבעלי עניין לא רק בשביל לחלוק איתם מידע חשוב, אלא גם כדי להתוודע לנקודת מבטם ורעיונותיהם ולשפר בכך את ההטמעה של למידה חברתית-רגשית לאורך זמן.

חלק 1 – זיהוי בעלי עניין שיש

צרו רשימה של אנשים וקבוצות מקרב צוות בית הספר - שותפים בקהילה, תלמידים, משפחות, אנשים מהמחוז הרשת או מהרשות המקומית - אשר יהיו מעורבים בתהליך ההטמעה של SEL מערכתי או יושפעו ממנו, אנשים שיש להם תפקיד חשוב ביכולתו של בית הספר להביא להטמעה בת קיימה של SEL מערכתי. כדאי להביא בחשבון ארבע קבוצות עיקריות של בעלי עניין:

המטמיעים: קבוצה זו מעורבת באופן הישיר ביותר בביצוע התוכנית האסטרטגית ללמידה חברתית-רגשית ובמימוש חזונה ומטרותיה.

מושאי ההטמעה: קבוצה זו מעורבת ישירות בהטמעת למידה חברתית-רגשית או מושפעת ממנה ישירות, אבל אינה אחראית לביצועה. חבריה יכולים להעיד אם לפרקטיקות יש השפעה, ולכן יש להביא בחשבון את צורכיהם, את רעיונותיהם ואת נקודות מבטם.

המקיימים: קבוצה זו היא בעלת השפעה רבה על יכולתו של בית הספר להטמיע למידה חברתית-רגשית לאורך זמן, אולם מעורבותה היומיומית בהטמעת SEL מעטה. יש להכיר בתמיכתה בעבודת SEL ולהיות ערים לתפקידה בהטמעתה ובהיותה ברת קיימה.

בעלי הברית: קבוצה זו יכולה לשלב SEL בעבודתה בדרכים משמעותיות כדי לקדם את החזון ואת המטרות של למידה חברתית-רגשית, אף שאינה אחראית ישירות ל-SEL ואינה מושפעת ישירות מאסטרטגיית ההטמעה של למידה חברתית-רגשית.

המפה בעמוד הבא מציעה קווים מנחים כיצד כדאי לערב את כל אחת מהקבוצות.

תרשים 1 | כיצד המטמיעים, מושאי ההטמעה ובעלי הברית עשויים לתקשר עם צוות SEL

סבירות גבוהה שיהיו מעורבים בפעולות שנקטו כחלק מהטמעה מערכתית של SEL או יושפעו מהן

תרשים 2 | דוגמא לאופן שבו בעלי עניין יכולים להשתייך לכל אחת מהקבוצות

סבירות גבוהה שיהיו מעורבים בפעולות שנקטו כחלק מהטמעה מערכתית של SEL או יושפעו מהן

חלק 2 - תוכנית תקשורת דיפרנציאלית עם בעלי עניין שונים

לאחר שאותרו קבוצות בעלי העניין, חשוב להחליט איזה סוג של מידע יידון עם כל אחת מהן ובאיזו תדירות, וכיצד כל קבוצה תשתף את צוות SEL בתובנותיה ותשתתף בהובלה של תהליך ההטמעה המערכת. ייתכן שיהיה צורך ליצור גם תת-קבוצות. לדוגמה, מורים מובילים, שהם קבוצה מובחנת בצוות המורים; מועצת תלמידים, שהיא קבוצה מובחנת בקרב כלל התלמידים; משפחות שיכולות להשתתף באירועים לעומת משפחות שיכולות לקבל מידע רק באופן מקוון. בטבלה הבאה מוצגות דוגמאות, העשירו אותה מניסיונכם.

מי אחראי מטעם צוות SEL	אופן התקשורת	לוחות זמנים לתקשורת	נקודות מבט/ רעיונות/ השתתפות	מידע שחשוב לשתף בו	המטמיעים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> סקרים קבוצות מיקוד פגישות תוכן פגישות של כלל הצוות 	<ul style="list-style-type: none"> עדכונים לאחר כל פגישות צוות SEL סקרים רבעוניים קבוצות מיקוד בתדירות חודשית 	<ul style="list-style-type: none"> תובנות בנוגע לחזון ולמטרות תובנות לגבי פרקטיקות/ בחירת תכנית מה צריך בשביל תמיכה בהטמעה/ תפיסת התמיכה התפיסה שלהם בנוגע לאופן שבו תלמידים מקבלים את ההטמעה ולגבי התקדמות 	<ul style="list-style-type: none"> פרקטיקות להטמעה ורציונל לוחות זמנים הכשרה/הטמעה התכנית למדידת התקדמות עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס חגיגה של הצלחות 	<p>מורים ואנשי הנהלה</p>
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> פגישות של כלל צוות ביה"ס פגישות הדרכה 	<ul style="list-style-type: none"> עדכונים לאחר כל פגישות צוות SEL סקרים רבעוניים קבוצות מיקוד בתדירות חודשית (סקרים שמותאמים להם) 	<ul style="list-style-type: none"> תובנות בנוגע לחזון ולמטרות תובנות לגבי פרקטיקות/ בחירת תכנית הלימה עם רצף התמיכות האחרות בתלמידים 	<ul style="list-style-type: none"> פרקטיקות להטמעה ורציונל אסטרטגיות לחיזוק SEL בתפקיד שהם ממלאים עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס חגיגה של הצלחות 	<p>צוות טיפולי/ תמיכה</p>

מי אחראי מטעם צוות SEL	אופן התקשורת	לוחות זמנים לתקשורת	נקודות מבט/ רעיונות/ השתתפות	מידע שחשוב לשתף בו	מושאי ההטמעה
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> פגישות של מועצת תלמידים 	<ul style="list-style-type: none"> בתדירות חודשית הזמנתם לפגישות צוות SEL כאשר זה רלוונטי לניתוח הנתונים 	<ul style="list-style-type: none"> תובנות בנוגע לחזון ולמטרות תובנות לגבי פרקטיקות/ בחירת תכנית תמיכה באיסוף, התבוננות ופרשנות על נתונים הלימה עם קמפיינים של תלמידים 	<ul style="list-style-type: none"> עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס 	מועצת תלמידים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> הודעות עיתון ביה"ס 	<ul style="list-style-type: none"> סקרים רבעוניים עדכונים חודשיים חגיגות של הצלחות 	<ul style="list-style-type: none"> תובנות בנוגע לחזון ולמטרות תפיסות בנוגע לתכניות חדשות ופרקטיקות חדשות תפיסות בנוגע לאקלים בית הספר ומערכות יחסים התפיסה שלהם בנוגע לאופן שבו תלמידים מקבלים את ההטמעה ולגבי התקדמות 	<ul style="list-style-type: none"> עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס חגיגה של הצלחות 	כלל התלמידים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> הודעות פירסום במדיה דיגיטלית ניוזלטר פגישות אישיות 	<ul style="list-style-type: none"> סקר שנתי 	<ul style="list-style-type: none"> תובנות בנוגע לחזון ולמטרות תובנות לגבי פרקטיקות/ בחירת תכנית תפיסות בנוגע לאקלים ביה"ס/ התקדמות של תלמידים ושל ביה"ס 	<ul style="list-style-type: none"> עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס פעילויות נוספות שהולמות את הטמעת SEL ואפשר לעשות בבית. 	משפחות

מי אחראי מטעם צוות SEL	אופן התקשורת	לוחות זמנים לתקשורת	נקודות מבט/ רעיונות/ השתתפות	מידע שחשוב לשתף בו	המקיימים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> שיחות טלפון דוחות 	<ul style="list-style-type: none"> שיחות חודשיות דוחות שנתיים 	<ul style="list-style-type: none"> ייעוץ כללי במיוחד בנוגע לאתגרים ומכשולים 	<ul style="list-style-type: none"> עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס שינויים בתכנית הפעולה וברציונל תוצאות ספציפיות שקשורות לדרישות של נותני מענקים (גרנטים) 	אנשי פילנתרופיה
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> פגישות ועד הורים 	<ul style="list-style-type: none"> רבעוני 	<ul style="list-style-type: none"> תובנות בנוגע לחזון ולמטרות תובנות לגבי פרקטיקות/ בחירת תכנית 	<ul style="list-style-type: none"> עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס שינויים בתכנית הפעולה וברציונל 	ועד הורים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> ביקורים דוא"ל פגישות סקירת נתונים 	<ul style="list-style-type: none"> חודשי 	<ul style="list-style-type: none"> חיבור בינו לבין בתי ספר אחרים לשם ביקורים הדדיים הלימה עם רפרטואר פרקטיקות איכותיות בהוראה 	<ul style="list-style-type: none"> הרציונל של גישת SEL וחיבור להיבטים שהם מפתחים תוצאות ספציפיות שקשורות לסדר העדיפויות שלהם 	מנחים מחוזיים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> ביקורים פגישות אישיות ועדות 	<ul style="list-style-type: none"> רבעוני 	<ul style="list-style-type: none"> דרכים שבהן המחוז יכול לחזק את התמיכה ב SEL 	<ul style="list-style-type: none"> רציונאל להטמעת SEL ותוצאות ההטמעה 	מפקחים

מי אחראי מטעם צוות SEL	אופן התקשורת	לוחות זמנים לתקשורת	נקודות מבט/ רעיונות/ השתתפות	מידע שחשוב לשתף בו	בני ברית
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> פגישות קבוצתיות פליירים 	<ul style="list-style-type: none"> חודשי 	<ul style="list-style-type: none"> צרכי תמיכה ותפיסתם בנוגע להתקדמות חגיגה במצבים בהם תלמידים הדגימו באופן מרשים מיומנויות חברתיות-רגשיות 	<ul style="list-style-type: none"> פרקטיקות שיוטמעו ורציונל אסטרטגיות לחיזוק SEL בתפקיד שהם ממלאים עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס חגיגת הצלחות 	הורים מתנדבים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> פגישות קבוצתיות פליירים 	<ul style="list-style-type: none"> חודשי 	<ul style="list-style-type: none"> צרכי תמיכה והתפיסה שלהם בנוגע להתקדמות חגיגה במצבים בהם תלמידים הדגימו באופן מרשים מיומנויות חברתיות-רגשיות 	<ul style="list-style-type: none"> פרקטיקות שיוטמעו ורציונל אסטרטגיות לחיזוק SEL בתפקיד שהם ממלאים עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס חגיגת הצלחות 	אב בית, שומר, נהגים
שם חבר הצוות	<ul style="list-style-type: none"> פגישה אצלם עם חברי מפתח דוא"ל עם עדכונים 	<ul style="list-style-type: none"> במידת הצורך 	<ul style="list-style-type: none"> צרכי תמיכה ותפיסתם בנוגע להתקדמות חגיגה במצבים בהם תלמידים הדגימו באופן מרשים מיומנויות חברתיות-רגשיות הלימה עם פרקטיקות ה-SEL שלהם פוטנציאל להכשרה משותפת יחד עם הצוות 	<ul style="list-style-type: none"> פרקטיקות שיוטמעו ורציונל אסטרטגיות לחיזוק SEL בתפקיד שהם ממלאים עדכונים בנוגע להתקדמות בהשגת מטרות ביה"ס חגיגת הצלחות 	תנועות נוער

פגישת צוות SEL בנושא מחוון בית ספרי ללמידה חברתית-רגשית

כלי זה נועד לסייע לצוותים למלא את המחוון של הטמעת SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית (Schoowide SEL).

למה למלא את המחוון?

המחוון יכול לסייע לצוותי SEL לקבוע "היכן בית הספר עומד" במונחים של הטמעה וזיהוי הצעדים הבאים.

איך זה עובד?

בתחילת תהליך הציינון כל אחד מחברי הצוות ממלא את המחוון באופן אינדיווידואלי. הקבוצה נותנת ציון קבוצתי לכל פריט באמצעות תהליך של בניית קונצנזוס המעודד שוויון בקולות.

מה התוצאות?

השלמת המחוון יכולה לסייע להאיר אזורים של חוזקות והזדמנויות לצמיחה. התובנות הללו יעזרו לבית הספר ליצור תוכנית הטמעה מותאמת אישית ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

לפני הפגישה

- ← קראו את הדוגמה לפגישה שמופיעה בהמשך כדי לתכנן את הפגישה. אם מדובר בצוות גדול (10-15 אנשים), תכננו 90 דקות לבניית קונצנזוס ולדיונים קבוצתיים.
- ← הדפיסו עותק של המחוון לכל אחד מהמשתתפים בצוות SEL או שכל אחד ימלא אותו במחשב האישי שלו.
- ← הכירו את תהליך ההצבעה דרך בניית קונצנזוס והיו מוכנים להשתמש בו (יש המלצות בהמשך). כמובן, הצוות יכול להשתמש בתהליך קונצנזוס אחר שהוא בנה.

דוגמה לפגישה

זמן פעילות

פעילות פתיחה וסקירת סדר היום 10 דק'

1. פעילות צ'ק אין

מה חדש? פעילות המאפשרת שכל קול ישמע. אפשרו למשתתפים להחליט מה הם מעוניינים לחלוק, על פי רמת הנוחות האישית שלהם. המטרה היא להעביר אנשים ממצב עמוס ועסוק למרחב משותף של פגישה.

2. שיתוף במטרת הפגישה

- המנחה סוקר את מטרת הפגישה ועונה על שאלות.
- מילוי משותף של המחוון על הטמעה כדי להבין איפה בית הספר עומד בתהליך, וכדי לתכנן את צעדי ההמשך.

זמן פעילות

3. חלוקת תפקידים ותחומי אחריות

- מנחה - מוודא שהקבוצה "תישאר במסלול" ותשמש מודל ליכולות חברתיות-רגשיות.
- "שומר הזמנים" - דואג ללוח הזמנים של הקבוצה.
- מתעד - מכניס את הציונים למחווון.
- צופה בתהליך - עוזר לקבוצה לשמור על הנורמות שלה.

4. הצבת נורמות או הסכם צוות

הצופה בתהליך מנחה את תהליך קביעת הנורמות. הצוותים יכולים להשתמש בנורמות קיימות או להשתמש בנורמות CARE (מופיעות בהמשך): המנחה מבקש מכל משתתף לשתף בקול רם נורמה אחת והתנהגות אחת אשר תהיה אינדיקציה לכך שהנורמה הזאת נשמרה / תורגלה במפגש הזה:

Contribute - לתרום באופן פרודוקטיבי
Be Aware - להיות ער לנקודות מבט שונות ולכבדן
Recognize - לזהות מנהיגות בעצמי ובאחרים
Empathize - להביע אמפתיה כלפי עמיתים

צינון אינדיווידואלי

כל חבר צוות ממלא בעצמו, בשקט ומהר, גרסה מודפסת של המחווון ללא כל דיון. אפשר להשתמש בכל עדות שתומכת בצינון האישי. אם אין למשתתף מידע מספיק או שיש לו שאלה, הוא יכול לדלג על הפריט. דוגמא לצורת הצינון:

פריט #1 הצינון שלי 3
פריט #2 הצינון שלי 4

כיצד לצינון כצוות ולהגיע לכדי קונצנזוס

המנחה סוקר את תהליך הצינון

כל משתתף בתורו משתף את הצינון שהוא העניק לכל פריט, בכל פעם עוברים על פריט אחד. בכל אחד מהפריטים הצינונים יהיו שונים, ויהיה צורך בדיון כדי להגיע לקונצנזוס. משתמשים בתהליך קבלת החלטות כאשר הצינון יהיה שונה. הביאו בחשבון שהפריטים שונים בדרגת החשיבות שלהם לבית הספר. מקצים את זמן הדיון לפריטים החשובים ביותר עבור בית הספר הספציפי שלכם.

תהליך קבלת החלטות אפשרי:

- פריטים שבהם יש נקודת הבדל אחת בין צינונים אינדיווידואליים (למשל, ציון 3 וציון 4): הצוות יכול לחשב ממוצע כדי להגיע אל הציון הסופי או לקבוע על פי הרוב. צפוי שבפריטים רבים יהיה פער של נקודה אחת. זכרו שזהו רק ציון לשימוש של הצוות - לא הערכה.
- פריטים חשובים שיש בהם פער של יותר מנקודה אחת בין צינונים אינדיווידואליים (למשל, ציון 2 ו-4): הצוות מתחיל בתהליך קונצנזוס מהיר. המטרה היא להגיע ל-"3" או "לחיות עם זה". הקשיבו לדוגמאות שאנשים נותנים. אם אי אפשר להגיע לקונצנזוס בתוך 5 דקות, מקטלגים את הפריט לדיון המשך של הצוות ובינתיים לא נותנים ציון.

זמן פעילות

צינון ותיעוד

צינון צוותי: כל אדם משתף בציון שלו והצוות מקשיב. לאחר שכל הציונים עבור פריט אחד נשמעו, הצוות מחליט באיזה תהליך ציון הוא מעוניין להשתמש:

פה אחד = הכניסו ציון;

- הבדל של נקודה 1 = ציון ממוצע או ציון שהרוב נתן;
- הבדל של יותר מנקודה 1 = תהליך קונצנזוס כדי להגיע לציון קבוצתי.

המתעד מזין את הציון הקבוצתי עבור כל פריט במחווה.

- המתעד שומר את התוצאות - גם אם המחווה לא הושלם.
- סיכום המחווה יופיע כאשר יוזנו ציונים **לכל** הפריטים.

סגירה אופטימית*

הפעילות הזאת קשורה למטרת הפגישה ולעבודה העתידית של הצוות. כל אחד מחברי הצוות משוחח עם חבר צוות אחד לפחות.

שאלות אפשריות ל-Think, Pair, Share

- באיזה אופן ההבנה שלך את SEL השתנתה?
- איזו שיחה אחת אתה רוצה להמשיך מוחץ לפגישה הזאת?
- על איזה "הרהור" אחד אתה רוצה לקבל זמן רב יותר כדי לחשוב לבד או עם אחרים?
- איך התהליך הזה ישפיע על עבודת ה-SEL שלך?

:Think, Pair, Share

מדובר במבנה שיתופי תלת-שלבי. במהלך השלב הראשון המשתתפים חושבים בשקט על שאלה. בשלב הבא המשתתפים מתחלקים לזוגות ומשתפים במחשבות. בשלב השלישי הזוגות משתפים את התגובות שלהם עם זוגות אחרים או עם כלל הקבוצה.

ראו חוברת פעילות שלוש חתימות" ובה עוד דוגמאות לפעילויות של סגירה אופטימית.

בניית מודעות מחויבות ובעלות

מחזורון
אזור 1A
מיקוד

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	
<p>צוות SEL, בעל תחומי אחריות וכללים מובנים היטב, נפגש פעם בחודש לפחות - כדי לערוך רפלקציה על נתונים, לתכנן שיפורים ולהוביל יוזמות SEL ברמת כלל בית הספר. הצוות מייצג את קהילת בית הספר ומשלב תלמידים, משפחות וקבוצות בקהילה בתהליכי קבלת ההחלטות.</p>	<p>צוות SEL נפגש באופן תדיר, יש כללים ותפקידים ברורים. מתייעצים עם תלמידים, משפחות וקבוצות בקהילה, והצוות מקבל החלטות המשפיעות עליהם במישרין.</p>	<p>צוות SEL נפגש באופן תדיר, יש כמה קווים מנחים כלליים ותחומי אחריות כלליים.</p>	<p>צוות SEL נמצא בשלבים ראשונים של הקמה.</p>	<p>צוות SEL</p>
<p>צוות בית הספר כולו קיבל הזדמנות למידה תשתית של SEL בשנה הראשונה להטמעה בבית הספר, בכל שנה ישנה למידה כזאת עבור צוות, משפחות וחברי קהילה חדשים. כמעט כל חברי קהילת בית הספר יכולים לדון בחשיבות SEL והשפעתו על תוצאות בקרב תלמידים, והם מבינים את תפקידם בסיוע לתלמידים לפתח את היכולות החברתיות-רגשיות שלהם.</p>	<p>צוות בית הספר, משפחות וקבוצות בקהילה קיבלו הזדמנויות ללמידה תשתית של SEL, אך אין אלה מהלכי למידה על בסיס שנתי קבוע. חלקים נרחבים מצוות בית הספר יכולים לדון בחשיבות SEL והשפעתו על התפתחות תלמידים.</p>	<p>כמה מבעלי העניין נחשפו להזדמנויות ללמידה תשתית של SEL (צוות, משפחות, חברי קהילה). לחברים בקהילת בית הספר יש מושג כללי בנוגע ל-SEL ולהשפעה שלו על התפתחות תלמידים.</p>	<p>עדיין אין הזדמנויות ללמידה תשתית של SEL.</p>	<p>הזדמנויות למידה על למידה חברתית-רגשית</p>
<p>צוות SEL פועל בקולבורציה עם קבוצת בעלי עניין, הבנויה כך שהיא מייצגת את קהילת בית הספר, כדי לפתח חזון משותף ל-SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית. החזון המשותף תוקשר עם כלל קהילת בית הספר, והוא חזון המשמש תדיר כבסיס לתכנון ולהטמעה.</p>	<p>צוות SEL פועל בקולבורציה עם קבוצת בעלי עניין, הבנויה כך שהיא מייצגת את קהילת בית הספר, כדי לפתח חזון משותף ל-SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית - חזון אשר פורסם ותוקשר עם כלל קהילת בית הספר.</p>	<p>צוות SEL החל לערב את בעלי העניין, ובכלל זה תלמידים, משפחות, צוות וחברי קהילה, כשותפים בפיתוח חזון משותף ל-SEL ברמה בית ספרית.</p>	<p>עדיין לא פותח חזון בית ספרי משותף בנוגע ל-SEL.</p>	<p>חזון משותף</p>

תיעוד ההתקדמות של
בית הספר והצרכים
בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	
<p>צוות SEL העריך צרכים ומשאבים (לכל הפחות) תוכנית יישום לשנה אחת עם מטרות SMARTIE, צעדי פעולה והקצאת תחומי בעלות ואחריות. התוכנית הזאת משולבת היטב בסדרי העדיפויות האחרים של בית הספר ובתוכנית העבודה. הצוות בוחן תדיר את המטרות ואת התוכנית כדי לנטר את ההטמעה ולערוך את ההתאמות הנדרשות.</p>	<p>צוות SEL העריך צרכים ומשאבים (לכל הפחות) תוכנית יישום לשנה אחת עם מטרות SMARTIE, צעדי פעולה והקצאת תחומי בעלות ואחריות.</p>	<p>צוות SEL העריך צרכים ומשאבים והחל לזהות מטרות SMARTIE וצעדי פעולה.</p>	<p>צוות SEL מתחיל לסקור ולהעריך מהם משאבי ה-SEL הקיימים ומהם צרכי ה-SEL.</p>	<p>תכנון</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>צוות SEL והנהגת בית הספר מקיימים תקשורת דו-כיוונית שוטפת עם כל בעלי העניין, ובכלל זה צוות, צוותים כלל בית ספריים אחרים, שותפים בקהילה, משפחות וארגונים הפועלים אחר הצהריים. צוות SEL בוחן תדיר אם התקשורת אפקטיבית ומחוללת מעורבות בקרב בעלי העניין ב-SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית.</p>	<p>צוות SEL והנהגת בית הספר מקיימים תקשורת דו-כיוונית שוטפת עם כל בעלי העניין, ובכלל זה צוות, צוותים כלל בית ספריים אחרים, שותפים בקהילה, משפחות וארגונים הפועלים בשעות מחוץ ליום הלימודים (OST).</p>	<p>יש מידה מסוימת של הבניה בתמיכה בתקשורת דו-כיוונית בין צוות SEL ובין כל בעלי העניין, אך עדיין לא נעשה בה שימוש עקבי.</p>	<p>עדיין לא גובשה תוכנית לתקשורת דו-כיוונית בין צוות SEL ובין בעלי העניין.</p>	<p>תקשורת דו-כיוונית</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>יש תקציב יציב, ארוך טווח, למשאבי SEL, והוא כולל פיתוח מקצועי וחומרים. בית הספר מקצה זמן צוות למעורבות בפעילויות הקשורות ל-SEL, ובכלל זה פיתוח מקצועי.</p>	<p>יש תקציב חד-שנתי למשאבי SEL, והוא כולל מימון למידה מקצועית וחומרים הנדרשים לתמיכה בהוראת SEL. בית הספר מקצה זמן צוות למעורבות בפעילויות הקשורות ל-SEL, ובכלל זה פיתוח מקצועי.</p>	<p>צוות SEL איתר מקורות מימון ומשאבים לתמיכה ב-SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית.</p>	<p>עדיין לא נערך דיון בתקצוב SEL ובתעדוף שלו.</p>	<p>משאבים</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

חיזוק יכולות למידה חברתית-רגשית של מבוגרים

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	
<p>הצוות משתתף בפיתוח מקצועי איכותי ומתמשך, וכן במהלכי אימון ומשוב, כדי לפתח את המיומנויות שלו בטיפול סביבת למידה תומכת, הוגנת, המקדמת SEL. ההזדמנויות הללו לפיתוח מקצועי הולמות את מטרות בית הספר, והן מיועדות לשמש פיגומים עבור צוות בית הספר. צוות SEL אוסף משוב מהצוות כדי לעצב גישה אפקטיבית לתמיכה ואימון מתמשכים.</p>	<p>הצוות משתתף בפיתוח מקצועי איכותי כמה פעמים לאורך שנת הלימודים על מנת לפתח את המיומנויות שלו בטיפול סביבת למידה תומכת, הוגנת, המקדמת SEL. ההזדמנויות הללו לפיתוח מקצועי הולמות את מטרות בית הספר, והן מיועדות לשמש פיגומים עבור צוות בית הספר.</p>	<p>חלק מהצוות משתתף בפיתוח מקצועי איכותי על מנת לפתח את המיומנויות שלו בטיפול סביבת למידה תומכת, הוגנת, המקדמת SEL.</p>	<p>הצוות עדיין אינו משתתף בפיתוח מקצועי איכותי הקשור ל-SEL על מנת לפתח את המיומנויות שלו בטיפול סביבת למידה תומכת, הוגנת, המקדמת SEL.</p>	<p>פיתוח מקצועי לחיזוק המומחיות של צוות בית הספר</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>לצוות יש הזדמנויות ממשיות לערוך רפלקציה ולפתח את המיומנויות החברתיות, רגשיות, תרבותיות שלו. הזדמנויות אלו משולבות בפגישות הצוות, והן חלק מהאסטרטגיה הכוללת של בית הספר בנוגע לפיתוח מקצועי. ההזדמנויות הללו כוללות פעילויות מובנות התומכות בצוות בתרגול ה-self-care, בבחינת ה-mindset שלו וההטיות.</p>	<p>לצוות יש הזדמנויות ממשיות לערוך רפלקציה ולפתח את המיומנויות החברתיות, רגשיות, תרבותיות שלו מספר פעמים בשנה. ההזדמנויות הללו כוללות פעילויות מובנות התומכות בצוות בתרגול ה-self-care, בבחינת ה-mindset שלו וההטיות.</p>	<p>לצוות יש הזדמנויות ממשיות לפתח את המיומנויות החברתיות, רגשיות, תרבותיות שלו פעם בשנה לפחות.</p>	<p>לצוות עדיין אין הזדמנויות לערוך רפלקציה ולפתח את המיומנויות החברתיות, רגשיות, תרבותיות שלו.</p>	<p>SEL של מבוגרים ורגישות תרבותית</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

חיזוק יכולות למידה חברתית-רגשית של מבוגרים

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	
<p>צוות SEL ומנהיגות בית הספר מטפחים באופן מוכוון תחושת קהילתיות וכוונות משותפות בקרב חברי הצוות, ובכלל זה שימוש בנתונים על תפיסות הצוות כדי לשפר את עבודת האקלים. הצוות מייחד זמן ללמוד זה מזה, לחלוק פרקטיקות איכותיות ולפתור בקולבורציה בעיות הקשורות באתגרי הטמעת SEL. נורמות צוותיות או הסכמים משותפים מנחים אינטראקציות מכבדות, קולבורציות אפקטיביות ותרבות צוותית מכילה.</p>	<p>צוות SEL ומנהיגות בית הספר סוקרים תדיר את הגישה שלהם לטיפול קהילה, למטרות משותפות ולקולבורציה בצוות. הצוות מייחד זמן לשיתוף פעולה. נורמות צוותיות או הסכמים משותפים מנחים אינטראקציות מכבדות, קולבורציות אפקטיביות ותרבות צוותית מכילה.</p>	<p>הצוות מייחד זמן לקולבורציה ולפיתוח נורמות או הסכמים משותפים כדי להנחות קולבורציות.</p>	<p>לצוות אין עדיין הזדמנויות לבנות מערכות יחסים קולבורטיביות.</p>	<p>קולבורציה של הצוות</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ההנהגה והצוות משמשים באופן תדיר מודל ל-SEL ורגישות תרבותית. הדבר בא לידי בטוי באינטראקציות שלהם בשפה, באינטראקציה שלהם עם חברי צוות אחרים, עם תלמידים, עם משפחות ועם מנהיגים בית ספריים וחברי צוות SEL בנו מערכות יחסים תומכות עם הצוות והם מכירים במאמצי הצוות ובתרומתו בהקשר של SEL ורגישות תרבותית.</p>	<p>ההנהגה והצוות משמשים באופן תדיר מודל ל-SEL ורגישות תרבותית. הדבר בא לידי בטוי באינטראקציות שלהם בשפה, באינטראקציה שלהם עם חברי צוות אחרים, עם תלמידים, עם משפחות ועם שותפים בקהילה. יש הכרה בשטח במאמצי הצוות ובתרומתו בהקשר של SEL ורגישות תרבותית.</p>	<p>צוות SEL מפתח גישה שתמוך בצוות ובמנהיגות במודלינג של SEL ורגישות תרבותית. הדבר בא לידי בטוי באינטראקציות שלהם, בשפה שהם משתמשים בה עם חברי צוות אחרים, עם תלמידים, עם משפחות ועם שותפים בקהילה.</p>	<p>המנהיגות והצוות עדיין לא תעדפו מודלניג של SEL ורגישות תרבותית. הדבר בא לידי בטוי באינטראקציות שלהם.</p>	<p>הצוות משמש מודל ל-SEL</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

קידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים

03 מחוון
אזור
מיקוד

תיעוד ההתקדמות של
בית הספר והצרכים
בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	סביבה כיתתית תומכת
<p>מורים משתמשים בפרקטיקות מכילות, מוכוונות מערכות יחסים, רגישות תרבותית, כדי ליצור סביבה כיתתית תומכת. האסטרטגיות מותאמות תרבותית ומתמקדות בבניית קהילת לומדים התומכת, מכבדת ומעריכה את הנכסים התרבותיים, את התרומה ואת הצרכים של כל התלמידים. הסכמים משותפים מפותחים באופן קולבורטיבי והמבוגרים משמשים מודלינג שלהם לתלמידים בעקביות, והן חלק מהרוטינות והפרקטיקות היומיומיות.</p>	<p>כמה מהמורים משתמשים בפרקטיקות מכילות, מוכוונות מערכות יחסים, רגישות תרבותית, כדי ליצור סביבה כיתתית תומכת. האסטרטגיות מותאמות התפתחותית, והן מתמקדות במענה לצרכים של כלל התלמידים. הסכמים משותפים מפותחים באופן קולבורטיבי, ורוב המבוגרים משמשים מודלינג שלהם לתלמידים.</p>	<p>מורים מתעדפים את השימוש בפרקטיקות מכילות, מוכוונות מערכות יחסים, רגישות תרבותית, כדי ליצור סביבה כיתתית תומכת. הסכמים כיתתיים משותפים מפותחים באופן קולבורטיבי בכמה מהכיתות.</p>	<p>מורים עדיין לא תעדפו את השימוש בפרקטיקות מכילות, מוכוונות מערכות יחסים, רגישות תרבותית, כדי ליצור סביבה כיתתית תומכת.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>לכל התלמידים מוקצה זמן במהלך יום הלימודים ללמוד על יכולות חברתיות-רגשיות, לערוך רפלקציה עליהן ולדון בהן באמצעות הוראה מותאמת התפתחותית ורגישות תרבותית. המורים מלמדים מיומנויות SEL בפעילויות המתואמות זו עם זו, משתמשים בצורות אקטיביות של הוראה, מתמקדים בפיתוח מיומנויות חברתיות-רגשיות, ובאופן מתוכנן מתקדמים לעבר מטרות SEL מוגדרות.</p> <p>הוראת SEL קשורה להזדמנויות אחרות במהלך יום הלימודים שמאפשרות לתרגל ולערוך רפלקציה על יכולות SEL.</p>	<p>לכל התלמידים מוקצה זמן במהלך יום הלימודים ללמוד על יכולות חברתיות-רגשיות, לערוך רפלקציה עליהן ולדון בהן באמצעות הוראה מותאמת התפתחותית ורגישות תרבותית. המורים מלמדים מיומנויות SEL בפעילויות המתואמות זו עם זו, משתמשים בצורות אקטיביות של הוראה, מתמקדים בפיתוח מיומנויות חברתיות-רגשיות, ובאופן מתוכנן מתקדמים לעבר מטרות SEL מוגדרות.</p>	<p>יש תלמידים שמוקצה להם זמן במהלך יום הלימודים ללמוד על יכולות חברתיות-רגשיות, לערוך רפלקציה עליהן ולדון בהן באמצעות הוראה מותאמת התפתחותית ורגישות תרבותית.</p>	<p>בית הספר עדיין לא הקצה זמן לתלמידים ללמוד על יכולות חברתיות-רגשיות, לערוך רפלקציה עליהן ולדון בהן באמצעות הוראה מותאמת התפתחותית ורגישות תרבותית.</p>	<p>הוראה ישירה של SEL</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

קידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים

03 מחוון אזור מיקוד

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

SEL משולב בפרקטיקות ההוראה

4
מטרות SEL או יעדי למידה של SEL משולבים באופן ברור בפרקטיקות ההוראה, תלמידים חולקים תדיר את נקודות המבט שלהם בנוגע לאופן שיכולות חברתיות-רגשיות קשורות למה שהם לומדים. מורים מערבים באופן אקטיבי תלמידים בהבניה משותפת של הידע וביצירת משמעות לידע באמצעות דיונים כיתתיים ומבנים קולבורטיביים. מורים משתמשים באסטרטגיות מכוונות לטיפוח הבעלות של התלמידים על הלמידה שלהם, ובכלל זה חיבור הנקודות המבט שלהם והחוויות שלהם להוראה.

3
מטרות SEL או יעדי למידה של SEL משולבים באופן ברור בפרקטיקות ההוראה. כל המורים בכיתות משתמשים בדיונים כיתתיים ובמבנים קולבורטיביים כדי שתלמידים יהיו מעורבים וכדי לעודד תלמידים לחבר את נקודות המבט שלהם ואת ההתנסויות שלהם להוראה.

2
מטרות SEL או יעדים למידה של SEL משולבים בפרקטיקות ההוראה בכמה מהכיתות. יש מורים המשתמשים בדיונים כיתתיים ובמבנים קולבורטיביים כדי שתלמידים יהיו מעורבים וכדי לעודד תלמידים לחבר את נקודות המבט שלהם ואת ההתנסויות שלהם להוראה.

1
מורים עדיין לא תעדפו את שילוב SEL בהוראה.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

רגישות תרבותית

המנהיגות החינוכית והצוות מכירים ומעריכים לעומק את חוויות החיים של התלמידים, את הרקע התרבותי שלהם ואת ההקשר הקהילתי. חומרי ההוראה כוללים מגוון של ייצוגים תרבותיים, מגדריים וזהויות אחרות. פרקטיקות SEL מספקות הזדמנויות עבור תלמידים ללמוד על הבדלים תרבותיים, לחקור ולחגוג את הזהויות התרבותיות והחברתיות שלהם, ולבנות בקולבורציה סביבת למידה הוגנת ומכילה.

המנהיגות החינוכית והצוות מכירים את הרקע התרבותי של התלמידים, את נסיבות החיים ואת ההקשר המקומי של הקהילה. חומרי ההוראה כוללים מגוון של ייצוגים תרבותיים, מגדריים וזהויות אחרות. פרקטיקות SEL מספקות הזדמנויות עבור תלמידים ללמוד על הבדלים תרבותיים.

המנהיגות החינוכית והצוות מכירים את הרקע התרבותי של רוב התלמידים, את נסיבות החיים ואת ההקשר המקומי של הקהילה.

המנהיגות החינוכית והצוות עדיין אינם מכירים את הרקע התרבותי של התלמידים, את נסיבות החיים או את ההקשר המקומי של הקהילה.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

קידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים

03 מחוון אזור מיקוד

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	
<p>צוות SEL מעריך בשגרה את האקלים הבית ספרי ונפגש תדיר כדי לתכנן מאמצי שיפור בהתבסס על הנתונים. נורמות בית הספר, הסכמים משותפים, שגרות ותהליכים תומכים בחזון בית הספר בנוגע ל-SEL ולאקלים.</p>	<p>צוות SEL נפגש על בסיס קבוע לתכנן את מאמצי בית הספר לשיפור האקלים, והוא מתחיל לאסוף נתונים על אקלים. נורמות בית הספר, הסכמים משותפים, שגרות ותהליכים תומכים בחזון בית הספר בנוגע ל-SEL ולאקלים.</p>	<p>צוות SEL מתחיל לתכנן את מאמצי בית הספר לשיפור האקלים. והסכמים המשותפים פותחו בקולבורציה, והם הולמים את חזון בית הספר.</p>	<p>צוות SEL עדיין לא תעדף את מאמצי בית הספר בזירת האקלים.</p>	<p>אקלים בית הספר</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>בית הספר מטמיע מתוך "נאמנות למקור" פרקטיקות ותוכנית SEL מבוססת מחקר בכל שכבות הגיל, ומספק לצוות תמיכה מתמשכת בנוגע להטמעה. התוכנית והפרקטיקות הולמות את מטרות בית הספר ואת החזון שלו, והן רגישות תרבותית ושפתית לתלמידים. צוות SEL משתמש בשגרה בנתונים על ההטמעה ה"נאמנה למקור" כדי לחדד את התכנון.</p>	<p>בית הספר מטמיע מתוך "נאמנות למקור" פרקטיקות ותוכנית SEL מבוססת מחקר בכמה משכבות הגיל, ומספק לצוות תמיכה מתמשכת בנוגע להטמעה. התוכנית והפרקטיקות הולמות את מטרות בית הספר ואת החזון שלו, והן רגישות תרבותית ושפתית לתלמידים.</p>	<p>בית הספר מתחיל לספק פיתוח מקצועי הנוגע לפרקטיקות תוכנית SEL מבוססת מחקר, תוכנית שהולמת את חזון בית הספר, את מטרותיו, את תרבותו ואת שפתו.</p>	<p>צוות SEL נתון בתהליך בחירה קולבורטיבית של תוכנית SEL מבוססת עדויות שהולמת את חזון בית הספר, את מטרותיו, את תרבותו ואת שפתו.</p>	<p>תוכנית SEL מבוססת מחקר ופרקטיקות - לא חובה</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>צוות בית הספר מעריך ומכבד מגוון רחב של נקודות מבט וחוויות של תלמידים בכך שהוא מאפשר לתלמידים להיות מנהיגים, פותרים בעיות ומקבלי החלטות, ומציע לתלמידים דרכים לעצב יוזמות SEL, הוראה ואקלים בית ספר. תלמידים יוזמים ומנהיגים תדיר פעילויות ופרויקטים לשיפור הכיתה, בית הספר והקהילה הרחבה יותר.</p>	<p>לתלמידים יש הזדמנויות רבות לקבל תפקידי מנהיגות ותפקידי הכוללים קבלת החלטות אשר מוסיפים נדבך נוסף ליוזמות SEL, לפרקטיקות הוראה ולאקלים בית ספרי. לתלמידים יש הזדמנויות להנהיג פעילויות ופרויקטים לשיפור הכיתה, בית הספר והקהילה הרחבה יותר.</p>	<p>לכמה מהתלמידים יש הזדמנויות לקבל תפקידי מנהיגות מסורתיים, כגון מועצת תלמידים.</p>	<p>לתלמידים אין הזדמנויות להנהיג ולקבל החלטות.</p>	<p>קולם התלמידים ומעורבותם</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

קידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים

03 מחוון אזור מיקוד

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	
<p>בית הספר מספק רצף של תמיכות כדי לתת מענה לצרכים רגשיים, חברתיים, התנהגותיים ולימודיים של כלל התלמידים. צוות SEL יצר שפה משותפת ומחבר את כל המאמצים לתמיכה בתלמידים וכן בתוכניות וביזמות שקשורות למטרות SEL. בכל שנה צוות SEL מתבונן בכל התמיכות ומתכנן אסטרטגיה לשיפור האינטגרציה בשנה הבאה.</p>	<p>בית הספר מספק רצף של תמיכות כדי לתת מענה לצרכים רגשיים, חברתיים, התנהגותיים ואקדמיים של כלל התלמידים. צוות SEL נוקט צעדים כדי ליצור שפה משותפת ולחבר את כל המאמצים לתמיכה בתלמידים וכן בתוכניות וביזמות שקשורות למטרות SEL.</p>	<p>יש התחלה של רצף של תמיכות. צוות SEL בוחן דרכים ליצור שפה משותפת ולשלב את התמיכה בתלמידים עם מטרות SEL של בית הספר והתעדופים שלו.</p>	<p>עדיין אין רצף של תמיכות זמינות לתלמידים.</p>	<p>תמיכה בתלמידים</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>הפרקטיקות ומדיניות המשמעת מקדמות SEL, ובכלל זה מתן הזדמנויות לתלמידים לערוך רפלקציה, לפתור בעיות ולבנות מערכות יחסים חיוביות. הפרקטיקות והמדיניות לוקחות בחשבון את הרקע התרבותי של תלמידים והבדלים אינדיווידואליים. הנתונים מדגימים שימוש עקבי והוגן בפרקטיקות הללו בכיתות ובבית הספר.</p>	<p>בית הספר זיהה פרקטיקות ומדיניות משמעת התומכות ב-SEL והן מאחות ומותאמות התפתחותית. בשגרה נסקרים נתונים כדי לקבוע אם הפרקטיקות והמדיניות מיושמות באופן הוגן.</p>	<p>פרקטיקות ומדיניות משמעת נבחנו דרך הפריזמה של הלימה ל-SEL. נסקרו נתונים כדי לקבוע אם הפרקטיקות והמדיניות מיושמות באופן הוגן.</p>	<p>פרקטיקות ומדיניות משמעת עדיין לא נבחנו דרך הפריזמה של הלימה ל-SEL.</p>	<p>מדיניות ופרקטיקות משמעת</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>לצוות בית הספר יש מגוון רחב של ערוצי תקשורת דו-כיווניים עם משפחות, הוא מזמין את המשפחות להבין, לחוות ולתמוך בשותפות עם בית הספר בהתפתחות החברתית-רגשית של התלמידים. השותפות כוללת השתתפות של המשפחות בצוות SEL ובהזדמנויות משמעותיות ללמוד עוד ולתרום ל-SEL בבית הספר.</p>	<p>צוות בית הספר מתקשר בשגרה עם המשפחות ומבקש מהן משוב על מאמצי בית הספר לקדם SEL של תלמידים.</p>	<p>צוות בית הספר מעדכן את המשפחות בנוגע למאמצי בית הספר לקדם SEL של תלמידים.</p>	<p>צוות בית הספר עדיין לא תקשר עם משפחות בנוגע לתכנית שלו להטמיע SEL.</p>	<p>שותפות עם המשפחה</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

קידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים

03 מחוון אזור מיקוד

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	שותפות עם הקהילה
<p>בית הספר פיתח שותפות אסטרטגית עם הקהילה כדי לתמוך ב-SEL מערכתי כלל בית ספרי. בית הספר והשותפים בקהילה מכירים אלה את הגישות של אלה ל-SEL והם משלבים תמיכות כזוה מתאפשר. השותפות מובילה לשיפור הנגישות של תלמידים ומשפחות למגוון שירותים קהילתיים ומרחיבה את ההזדמנויות להתפתחות מקצועית ב-SEL.</p>	<p>בית הספר פיתח שותפות עם הקהילה בתמיכה ב-SEL מערכתי כלל בית ספרי. שותפים בקהילה ובית הספר מכירים אלה את הגישות של אלה ל-SEL, ועובדים יחד כדי לייצר הלימה בין תעדופים, שפות ופרקטיקות מעבר לזירות.</p>	<p>בית הספר פיתח שותפות עם הקהילה בתמיכה ב-SEL כלל בית ספרי. שותפים בקהילה ובית הספר מתחילים להכיר אלה את הגישות של אלה ל-SEL.</p>	<p>בית הספר עדיין לא פיתח שותפות עם הקהילה כדי לתמוך ב-SEL מערכתי כלל בית ספרי.</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

תיעוד ההתקדמות של בית הספר והצרכים בתחומים שלהלן:

4	3	2	1	
<p>צוות SEL משתמש בטווח מלא של נתוני הטמעה ותוצאות כדי לבחון השגת מטרות SEL ותוצאות רצויות. הצוות מיומן מאוד ברפלקציה על נתונים ובתכנון, והוא מייחד זמן ומשאבים כדי להיות מעורב באופן משמעותי במעגל השיפור המתמשך.</p>	<p>צוות SEL משתמש בטווח מלא של נתוני הטמעה ותוצאות כדי לבחון השגת מטרות SEL ותוצאות רצויות. לצוות יש הזמן והמימנות להיות מעורב במעגל השיפור המתמשך.</p>	<p>צוות SEL החל להשתמש בנתונים מסוימים על הטמעה ותוצאות כדי לראות אם מושגות מטרות SEL ובכדי לנטר תוצאות. הצוות מפתח את המיומנויות הדרושות לשם מעורבות במעגל השיפור המתמשך.</p>	<p>צוות SEL עדיין אינו משתמש בנתונים על הטמעה ותוצאות כדי לבחון אם יש התקדמות לעבר השגת מטרות SEL ותוצאות רצויות. לצוות אין עדיין המיומנות והזמן להיות מעורב בתהליך המעגלי של שיפור מתמשך.</p>	<p>משאבים להנעת שיפור איכותי מתמשך</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>לצוות SEL יש תהליך מובנה ומתמשך של איסוף, רפלקציה ושימוש בנתונים כדי לחדד את ההחלטות הבית ספריות בכל פגישות הצוות. לצוות יש מנדט להוביל את שאר הצוות בתהליך באמצעות תקשורת שוטפת (בכל רבעון לפחות) בנוגע לממצאים וליצירת הזדמנויות לשימוש בנתונים כדי לחתור לשיפור מתמשך בבית הספר.</p>	<p>לצוות SEL יש תהליך מובנה ומתמשך של איסוף, רפלקציה ושימוש בנתונים כדי לחדד את ההחלטות הבית ספריות. נעשה שימוש בתהליך זה ברגעים אסטרטגיים (תחילת שנה וסוף שנה), אך השימוש עדיין אינו עקבי בכל פגישות הצוות. הצוות מערב את כלל הצוות הבית ספרי ומתקשר איתו את התהליך על בסיס שנתי.</p>	<p>צוות SEL נתון בשלבים ראשוניים של זיהוי תהליך מובנה ומתמשך של איסוף, רפלקציה ושימוש בנתונים כדי לחדד את ההחלטות הבית ספריות.</p>	<p>צוות SEL עדיין לא זיהה תהליך מובנה ומתמשך של איסוף, רפלקציה ושימוש בנתונים כדי לחדד את ההחלטות הבית ספריות.</p>	<p>מערכות לקידום שיפור מתמשך</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

אזור מיקוד 2

הטמע

למידה חברתית-רגשית

אזור מיקוד 2 יעזור לצוות SEL לתכנן את הפיתוח המקצועי לשם חיזוק היכולות החברתיות-רגשיות של המבוגרים ורגישותם התרבותית. הוא יאפשר קידום מודלינג של למידה חברתית-רגשית ופיתוח מבנים אשר יעמיקו את הקולבורציה ובניית הקהילה בקרב המבוגרים בביה"ס.

בתי ספר אפקטיביים יותר בהוראה ובקידום SEL עבור תלמידים כאשר הם מטפחים גם את היכולות החברתיות-רגשיות של המבוגרים. כחלק מהטמעה מערכתית של למידה חברתית-רגשית, חשוב לטפח סביבת עבודה שהצוות ירגיש בה תמיכה, ירגיש שיש לו הזדמנויות לבנות מערכות יחסים המבוססות על אמון, לפעול בקולבורציה באופן יעיל ולחדד את המיומנויות החברתיות רגשיות שלו.

השתמשו בכלים על מנת לעזור לצוות לערוך רפלקציה על היכולות החברתיות-רגשיות שלו, להתכונן לעבודה בקולבורציה, ליישם את חזון בית הספר בהקשר ל SEL ולהוות מודל למיומנויות חברתיות-רגשיות עבור התלמידים.

להיות מודל ללמידה חברתית-רגשית

ללמוד יחד

לעבוד יחד ולבנות קהילה

ניתן ללמוד יותר על רכיב זה בלמידה חברתית רגשית מערכתית כאן ←

כלים לאזור מיקוד 2 למידה חברתית-רגשית של מבוגרים

- 67 **רפלקציה עצמית על SEL - התבוננות על יכולות חברתיות רגשיות של מבוגרים** | כלי זה מספק מסגרת ותהליך באמצעותם מנהיגי בית הספר, צוות ביה"ס ומבוגרים נוספים יכולים להעריך את חוזקות ה SEL האישיות שלהם, ולחשוב על האופן שבו ניתן להוות מודל לחוזקות אלו וכן לתכנן אסטרטגיות המקדמות את צמיחתן.
-
- 71 **יצירת הסכם צוותי משותף** | כלי המספק הנחיות ליצירה משותפת של הסכמות המתארות את האופן שבו כל הצוות יתרום למימוש החזון המשותף של בית הספר בנוגע ל SEL ולבניית סביבת עבודה תומכת.
-
- 73 **מודלינג של למידה חברתית-רגשית לתלמידים** | כלי המספק דוגמאות לדרך שבה מבוגרים יכולים לשמש מודל ליכולות חברתיות-רגשיות בד בבד עם יכולתם להשפיע על אקלים הלמידה.
-
- 75 **פרוטוקול היוועצות עמיתים** | כלי זה להיוועצות עמיתים בקבוצה קטנה יכול לסייע לערוך חשיבה עמוקה בנוגע לדילמה קונקרטית בהטמעת SEL, כמו כן הוא מאפשר חיזוק של עבודה משותפת ותחושת מסוגלות קולקטיבית בצוות בנוגע ל SEL.

רפלקציה עצמית על SEL - התבוננות על יכולות חברתיות רגשיות של מבוגרים

הכלי הזה תוכנן לשם רפלקציה עצמית. אין לעשות בו שימוש לשם הערכה. מנהלים, אנשי מנהלה והנהלה, צוות SEL וחברי צוות יכולים להשתמש בו כדי להעריך את החוזקות האישיות שלהם וכדי לחשוב איך הם יכולים לשמש מודל של החוזקות הללו באינטראקציות שלהם עם אחרים. הכלי מספק שאלות המעודדות חשיבה בנוגע לאסטרטגיות לקידום צמיחה בתחומי היכולות החברתיות-רגשיות. אפשר להשתמש באופן יעיל בתבוננות שיעלו מהכלי הזה במהלך הלמידה המקצועית של SEL. לאחר שאנשים ימלאו את הכלי בפרטיות, הם יכולים לדון - בזוגות או בקבוצות קטנות - בתמות כלליות ובדוגמאות לחוזקות ולאתגרים. במהלך פגישות צוות, הצוות יכול לבחון מחדש מטרות אישיות כדי לשים לב להתקדמות.

כיצד להשתמש בכלי

1. קראו כל הצהרה וחשבו על סיטואציות ספציפיות רלוונטיות, דרגו את עצמכם על ידי סימון התיבה המתאימה (לעיתים נדירות, לפעמים, לעיתים קרובות). אם ההצהרה אינה רלוונטית לכם, סמנו קו על עמודות הדירוג.
2. לאחר השלמת ההצהרה, חפשו דפוסים של חוזקות ואתגרים שיוכלו להנחות את תהליך הצמיחה האישי שלכם במיומנויות חברתיות-רגשיות. המידע הזה הוא עבורכם.
3. לאחר מילוי הרפלקציה, פעלו על פי מה שלמדתם:
 - א. קיימו הערכה עצמית על התוצאות כדי להסיק מסקנות על התקדמותכם.
 - ← אם הערכתם את ההצהרה בסימון "לעיתים קרובות", זו יכולה להיות אינדיקציה לחוזקות:
 1. איך החוזקות הללו משפיעות על האינטראקציות שלכם עם תלמידים ועמיתים?
 2. לאילו יכולות חברתיות-רגשיות החוזקות שלכם קשורות?
 3. לדעתכם, אילו מהחוזקות שלכם יעזרו לכם להטמיע SEL מערכתי?
 4. באיזו חוזקה אתם גאים ביותר?
 - ← אם הערכתם את ההצהרה בסימון "לעיתים נדירות", זו יכולה להיות אינדיקציה לאתגר:
 1. כיצד קידום התחום הזה יוכל לתרום לאינטראקציות שלכם עם תלמידים ועמיתים?
 2. לאילו יכולות חברתיות-רגשיות האתגר שלכם קשור?
 3. בחרו אזור אחד או שניים שאתם מאמינים שיעזור לכם לקדם SEL מערכתי.
 4. פתחו אסטרטגיה שתזכיר לכם לתרגל את ההתנהגויות החדשות, או העלו את זה לפני מנחה/ מדריך/ מנטור כתחום לעבודה.
- ← בהתבוננות על התגובות שלכם, מה הפתיע אתכם? מה אישש את מה שכבר ידעתם על עצמכם?
- ב. רשמו דרכים שבהן אתם יכולים לשמש מודל של החוזקות שלכם לאחרים ולשלב אותן לאורך יום הלימודים.
- ג. רשמו דרכים שבהן אתם יכולים לשפר את אחד האתגרים שאתם מתמודדים איתו עכשיו.

לעיתים קרובות	מדי פעם	לעיתים נדירות	מודעות עצמית	
☐	☐	☐	אני מסוגל לזהות, להכיר ולשיים את הרגשות שלי בזמן אמת.	מודעות עצמית רגשית
☐	☐	☐	אני מכיר בקשר בין הרגשות שלי ובין התגובות שלי לאנשים ולסיטואציות.	
☐	☐	☐	אני מכיר את עצמי ואני מציאותי בנוגע לחוזקות ולחולשות שלי.	תפיסה עצמית מדויקת
☐	☐	☐	אני מעודד אחרים להגיד לי איך הפעולות שלי השפיעו עליהם.	
☐	☐	☐	אני יודע איך הצרכים שלי, ההטיות שלי והערכים שלי משפיעים על החלטות שלי.	
☐	☐	☐	אני מאמין שיש לי מה שצריך כדי להשפיע על הגורל שלי וכדי להנהיג אחרים באופן אפקטיבי.	ביטחון עצמי
☐	☐	☐	אני מרגיש בטוח ביכולתי להתמודד עם כל אתגר באופן ניוח ובתחושת ביטחון עצמי.	
☐	☐	☐	אני מאמין שרוב החוויות שעברתי לימדו אותי ועזרו לי להתפתח.	אופטימיות
☐	☐	☐	אני יכול לראות את החיובי גם בסיטואציה שלילית.	
לעיתים קרובות	מדי פעם	לעיתים נדירות	ניהול עצמי	
☐	☐	☐	אני מוצא דרכים יעילות לנהל את הרגשות שלי ולתעל אותם מבלי לפגוע באחרים.	שליטה עצמית
☐	☐	☐	אני נשאר רגוע, מתפקד מצוין במתח גבוה במצבי משבר.	
☐	☐	☐	יש לי סטנדרטים אישיים גבוהים המניעים אותי להשיג שיפור בביצועים עבורי ועבור מי שאני מנהיג.	הצבת מטרות והשגתן
☐	☐	☐	אני פרגמטי, מציב מטרות מאתגרות, מדידות ובנות השגה.	
☐	☐	☐	אני מקבל עליי אתגרים חדשים ומסתגל לשינויים.	הסתגלות
☐	☐	☐	אני משנה את החשיבה שלי לאור מידע חדש או מציאות חדשה.	
☐	☐	☐	אני יכול ללהטט בין דרישות מרובות מבלי לאבד את המיקוד או את האנרגיה שלי.	מיומנויות ארגוניות
☐	☐	☐	אני מאזן את דרישות הבית והעבודה ויש לי זמן לעצמי.	

לעיתים קרובות	מדי פעם	לעיתים נדירות	מודעות חברתית	
☐	☐	☐	אני מקשיב באופן אקטיבי ויכול להבין את נקודת המבט של האחר ואת תחושותיו מתוך רמזים מילוליים ולא מילוליים.	אמפתיה
☐	☐	☐	אני מאמין שבדרך כלל אנשים עושים את המיטב שלהם ואני מצפה למיטב שלהם.	כבוד לאחרים
☐	☐	☐	אני מעריך אנשים ומסתדר עם אנשים בקהילת בית הספר המגיעים מסביבות שונות ומתרבויות שונות, ומיישם פרקטיקות מכילות כדי לוודא שכל הקולות מיוצגים.	הערכה לשונות
☐	☐	☐	אני מתנהל באופן "חכם" בסיטואציות ארגוניות ואני יכול לזהות רשתות חברתיות חיוניות.	מודעות ארגונית
☐	☐	☐	אני מבין את הכוחות הארגוניים במקום העבודה, את הערכים המנחים ואת החוקים הלא מדוברים שפועלים בו.	
לעיתים קרובות	מדי פעם	לעיתים נדירות	ניהול מערכות יחסים	
☐	☐	☐	אני מקדם סביבה בטוחה ומטפחת רגשית עבור צוות, תלמידים, משפחות וחברי קהילה.	תקשורת
☐	☐	☐	אני פתוח ואותנטי עם אחרים בנוגע לערכים, לאמונות, למטרות ולקווים שמנחים אותי.	
☐	☐	☐	אני פועל באינטראקציה ומעודד אינטראקציה עם הצוות, עם תלמידים, עם משפחות ועם חברי קהילה.	
☐	☐	☐	אני יכול לתאר רעיונות החשובים לי בדרכים שמחוללות בקרב אחרים מוטיבציה למעורבות ברעיונות אלה.	
☐	☐	☐	יש לי עניין אמיתי בטיפוח הצמיחה של אנשים ובפיתוח המיומנויות החברתיות-רגשיות שלהם.	בניית מערכות יחסים
☐	☐	☐	אני מסוגל להודות בפתיחות, לפני עצמי ובפני אחרים, בטעויות שלי ובחסרונות שלי.	
☐	☐	☐	אני מנסה להבין את נקודות מבט ואת החוויות של אחרים לפני שאני מעלה הצעה.	
☐	☐	☐	אני נותן משוב תדיר ובונה כמאמן או מנטור.	
☐	☐	☐	נוח לי להתמודד עם קונפליקטים, להקשיב לרגשות של קבוצות שונות ולעזור להבין נקודות מבט שונות.	ניהול קונפליקטים
☐	☐	☐	אני מסוגל להנחות אנשים הנתונים בקונפליקט לקראת פתרון משותף.	
☐	☐	☐	אני טוב בעבודת צוות ובקולבורציה ומייצר אווירה קולגיאלית המעוררת השראה.	עבודת צוות וקולבורציה
☐	☐	☐	אני בונה מערכות יחסים עם אנשים ממגוון קבוצות.	
☐	☐	☐	אני מערב בעלי עניין מרכזיים בקבלת החלטות כדי לוודא שאנחנו בוחרים בחירות חכמות.	
☐	☐	☐	עבודת צוות היא חלק מסגנון המנהיגות שלי ומהתנהגותי כמודל לצוות, לתלמידים ולמשפחות.	

2 מיקוד

לעיתים קרובות	מדי פעם	לעיתים נדירות	קבלת החלטות באופן אחראי
☐	☐	☐	אני מסוגל להגדיר את ליבת הבעיה ולהבחין בינה לבין אפשרויות לפתרון.
☐	☐	☐	אני מכיר בצורך לשנות, לאתגר את הסטטוס קוו ולעודד חשיבה חדשה בבית הספר שלי.
☐	☐	☐	אני מנתח צרכים ומערב את הצוות בזיהוי בעיות לפני שמתחילים ביוזמה חדשה.
☐	☐	☐	אני מערב אחרים, סביב בעיות מפתח, ומעודד אותם להעלות מגוון רחב של פתרונות ולנסות לנבא את התוצאות (של כל אחד מהם).
☐	☐	☐	אני מוצא דרכים פרקטיות ומכבדות להתגבר על מחסומים, גם אם מדובר בקבלת החלטות שאינן פופולריות.
☐	☐	☐	אני משתמש ביותר ממדיה אחת להעריך התקדמות לעבר מטרות לימודיות, חברתיות ורגשיות.
☐	☐	☐	אני מספק הזדמנויות לרפלקציה עצמית וקבוצתית על התקדמות לעבר מטרות ועל התהליכים שנעשו.
☐	☐	☐	אני מתייחס לאנשים אחרים בדרכים שבהן הייתי רוצה שיתייחסו אליי.
☐	☐	☐	אני מעודד פעילויות של תלמידים למען הקהילה.
			מודעות עצמית רגשית
			פתרון בעיות
			הערכה ורפלקציה
			אחריות אישית, מוסרית ואתית

יצירת הסכך משותף של הצוות

יצירת הסכך משותף בין חברי הצוות הוא גשר חשוב בין ביסוס חזון משותף ללמידה חברתית-רגשית מערכתית, לבין הגדרות ספציפיות של נורמות ושגרות המקדמות למידה חברתית-רגשית. חזון משותף הוא הצהרה על התקוות של קהילת בית הספר בקשר למה שתלמידים יחוו בבית הספר. הסכך משותף מתאר כיצד כל הצוות יתרום למימוש החזון וישמר סביבת עבודה המאפשרת לכולם להישאר מחויבים למימוש. היצירה המשותפת של הסכך משותף של הצוות משמשת גם מודלינג עבור המורים בזמן שהם מקדמים תהליך דומה עם תלמידיהם. לבסוף, הוא עוזר לכל הצוות לראות לנגד עיניו כיצד הוא עתיד לשמש מודל מודל ללמידה חברתית-רגשית לאורך שנת הלימודים.

1 במהלך פגישה של כלל הצוות **הציגו את החזון המשותף** שפותח קודם לכן. אם אפשר, כדאי שבפגישה יהיו נציגים של ארגונים שפועלים לאחר תום יום הלימודים ושותפים נוספים. אם לא מתאפשר, אספו מהם תובנות בתהליך מקביל אחר.

2 בקשו מהצוות לתאר מה הוא **יראה, ישמע וירגיש כאשר החזון המשותף יהפוך למציאות**. ארגנו את התגובות בגרפיקה בצורת Y כדי לעודד תגובות מכלל הצוות. תנו לצוות זמן לחשוב ולכתוב לפני שלב השיתוף, ושקלו להשתמש במעגלי שיח, באיסוף פתקיות דביקות או בחלוקה לקבוצות קטנות יותר בשלב הזה.

3 לאחר שהצוות הגיע להבנה משותפת - איך חזון בית הספר ייראה בפעולה, עבדו כקבוצה כדי **להגדיר באיזה אופן כל הצוות יתרום למימוש החזון**. ארגנו בחלל החדר דפים שעל כל אחד מהם יש היגדים. כל המשתתפים מקבלים טושים כדי שיוכלו לכתוב תגובות, לסמן V ליד תגובות שהם מסכימים איתן ולהגיב על תגובות של אחרים. עבור ה-"chalk talk" (שיחת גיר) הזה המשתתפים צריכים להסתובב בחדר, בשקט, בקצב שלהם, כשיש מספיק זמן להגיב על כל היגד. אם מדובר בקבוצה גדולה, אפשר לכתוב כל היגד כמה פעמים כדי שלא תהיה צפיפות. הצעות לשאלות / היגדים:

- ← איזו סביבת עבודה תאפשר לנו להישאר מחויבים לחזון?
- ← אילו תבניות חשיבה (mindset), מיומנויות ויכולות נצטרך להפגין כדי להתקדם לעבר מימוש החזון שלנו?
- ← כיצד נתקדם לעבר החזון שלנו באמצעות האופן שבו אנחנו מתקשרים ונמצאים אינטראקציה עם התלמידים שלנו?
- ← כיצד נתקדם לעבר החזון שלנו באמצעות האופן שבו אנחנו מתקשרים ונמצאים אינטראקציה עם משפחות?
- ← כיצד נתקדם לעבר החזון שלנו באמצעות האופן שבו אנחנו מתקשרים ונמצאים אינטראקציה זה עם זה?
- ← כיצד נעזור זה לזה להיות מחויבים להסכך?

4 לאחר שכל הצוות הגיב על ההיגדים, בקשו מהם לבחור את הפוסטר העוצמתי ביותר עבורם, ואז חברי הצוות שבחרו בפוסטר הזה **מסכמים את התגובות להצהרות ליבה מוכוונות פעולה**. בקשו מכל קבוצה לתעד את מה שחבריה ניסחו או לשלוח אל המנחה כדי שיארגן את התגובות למסמך מרכזי שיופץ לכולם.

5 כקבוצה, או כעבור זמן כצוות SEL, חברו בין הצהרות דומות והגיעו לכלל 3-7 **הסכמות רחבות שטעונות בכל התובנות**. שתפו את ההצהרות הללו בחזרה עם המשתתפים (זכרו לכלול שותפים נוספים ארגונים שפועלים מחוץ ליום הלימודים). **הזמינו תגובות ותובנות נוספות** באמצעות הקצאת פרק זמן נוסף לצוות לחשוב ולהגיב על ההצהרות. אפשר לעשות זאת באמצעות סקר אנונימי, קבוצות מיקוד או קבוצות על פי שכבות גיל. כאשר מאפשרים בשלב הזה זמן מספיק כדי שכל הצוות ישתף, הסכמים משותפים הופכים להיות משמעותיים יותר וסביר יותר שיממשו אותם לאורך שנת הלימודים.

6 **חידוד סופי של ההסכך הצוותי המשותף ולאחריו הפצה שלו לצוות, לתלמידים ולמשפחות**. חשוב לפרסם את ההסכך במרחבים המשותפים ולהשאיר אותו רלוונטי לאורך שנת הלימודים באמצעות חזרה אליו בישיבות הצוות, לכלול אותו כחלק מסדר היום ולמנף אותו במהלך שיחות בין הצוות להנהלה.

דוגמה להסכם משותף שנערך בבית ספר תיכון בשיקגו - איך ישמרו על ההסכם המשותף באינטראקציות עם תלמידים, עם עמיתים ועם משפחות. צוות SEL השתמש במשובים מכלל חברי הצוות כדי להשלים ולחדד את ההסכם המשותף.

לפתח מערכות יחסים עמוקות יותר	לאמץ שונות	להיות פתוחים לחדשנות	להיות מקצוענים בכל סיטואציה	חתימה מתמדת להבנה	ההסכם המשותף:
לספק לתלמידים פלטפורמה לשוחח על החיים שלהם. מדיניות דלת פתוחה. להקשיב כדי להכיר את חיי התלמידים מחוץ לכותלי בית הספר.	ללמוד על התרבות של התלמידים שלנו. ללמד אותם כמה התלמידים האחרים בכיתה טובים כדי שידעו למי לפנות כדי לקבל מענה. לאפשר לתלמידים להשתמש בשפה שלהם.	לעודד תובנות של תלמידים או הצעות שלהם. לאפשר שימוש חיובי בטכנולוגיה בכיתה. לעודד רעיונות יצירתיים או תגובות ייחודיות.	להשתמש בשפה אקדמית מתאימה בבית הספר. להפגין כבוד כלפי תלמידים. להגיע בזמן, מוכנים, אדיבים.	להקשיב כדי להבין. להפגין חמלה כלפי צרכים של תלמידים. להיות סבלניים. להיות פתוחים לשוב של תלמידים.	עם תלמידים
להכיר את העמיתים שלך. לכבד ולעודד את האחר.	להיות ערים לנקודות מבט שונות ולהטיות האישיות שלך. לשבת עם חברי צוות שהנם חדשים לך.	לחלוק רעיונות / שיעורים. לנסות דברים חדשים.	להקפיד על נורמות מקצועיות. להגיע לעבודה בזמן. לפנות זה לזה בכבוד. להגיע בזמן לפגישות.	להקשיב זה לזה. לתקשר. לספק ביקורת בונה. לשאול שאלות הבהרה.	עם עמיתים
לתקשר עם משפחות. להזמין משפחות לבית הספר. לשוחח איתן על נושאים חיוביים ושליילים.	ללמוד על התרבות שלהם. לנסות להכיר את המשפחות שלהם. להבין הבדלים ושונות.	לשאול על הצרכים של הילדים שלהם. לשלוח ניזולטר הביתה. להיות גמישים בנוגע לצרכים שלהם. לחלוק רעיונות חדשים.	לקבוע פגישות. לקבל בברכה, באופן ידידותי. להיות רגועים ומכבדים. להעזר במתורגמן במקום להימנע מהשיחה.	לשאול שאלות ולהקשיב לתשובות. לתת ליהנות מהספק. לכבד סגנונות הורות שונים.	עם משפחות

מודלינג של למידה חברתית-רגשית לתלמידים

מודלינג של למידה חברתית-רגשית מספק לתלמידים דוגמה חיובית לניווט תחושות של לחץ ותסכול, ולדרך לשימור יחסים בריאים שמשפיעים על אקלים הלמידה. אפשר לשלבה יחד עם פעילות ליצירת הזאת של רפלקציה בנוגע לדרך שבה ניתן לשמש באופן מכוון מודל למידה חברתית-רגשית כחלק מההטמעה הבית ספרית. את הפעילות הזאת אפשר לעשות לאחר שלצוות הייתה הזדמנות ללמידה ראשונית על מהותה של הלמידה החברתית-רגשית. אפשר לשלבה יחד עם פעילות ליצירת הסכם משותף, או עם הרפלקציה של הצוות על מיומנויות SEL אישיות. בעוד שהפעילות הזאת מכוונת למודלינג של SEL לתלמידים, אפשר להרחיבה לדרך שהצוות ישמש מודל למידה חברתית-רגשית בינו לבין עצמו, עם משפחות, עם שותפים בקהילה ועוד.

חומרים והכנה: גיליונות נייר / בריסטולים, טושים, דף שעליו מודפס גלגל היכולות החברתיות רגשיות

הזמן הנדרש: 45 דק

ניתן להורדה גם כאן <

כתבו כל אחת מחמש היכולות החברתיות-רגשיות על פוסטר גדול ותלו אותם בחדר.

1 בקשו מהצוות לערוך רפלקציה על האמירה: "תלמידים מעולם לא היו טובים ממש בהקשבה למבוגרים, אבל הם מעולם לא נכשלו בחיקוי שלהם" (ג'ימס בולדווין, Fifth Avenue, Uptown, 1960). בקשו מחברי הצוות להתחלק לזוגות ולחלוק את משמעות הציטוט הזה עבורם, ואיך הוא קשור לקידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים.

2 סקרו את חמש יכולות הליבה החברתיות-רגשיות ואת האופן שבו הן קשורות לתוצאות ולהצלחה לאורך החיים. שתפו את הצוות בכך שתלמידים לומדים את היכולות הללו באופנים שונים - בשיעורים, בקבוצות לאחר הלימודים, באמצעות חיקוי המבוגרים המדגימים את היכולות הללו. בקשו מחברי הצוות לערוך רפלקציה, ולכתוב באופן חופשי במשך דקה על דרך אחת שבה הם הדגימו יכולות חברתיות-רגשיות לתלמידים **בשבוע האחרון**.

3 חלקו את הצוות לחמש קבוצות, כך שכל קבוצה תהיה מיועדת לעבודה על יכולת אחת (מודעות עצמית, ניהול עצמי, מודעות חברתית, ניהול מערכות יחסים, קבלת החלטות באופן אחראי). לכל קבוצה יוקצו 5 דקות לסיעור מוחות בשאלה איך הצוות יכול לשמש מודל ליכולת הזאת באינטראקציות שלו עם תלמידים. בזמן הזה אחד מחברי הקבוצה יהיה בתפקיד רושם התגובות והוא יכתוב אותן על הפוסטר. לאחר 5 דקות כל קבוצה עוברת אל הפוסטר הבא, קוראת מה הקבוצה הקודמת כתבה ומוסיפה רעיונות חדשים. ממשיכים ברוטציה עד שכל הקבוצות עברו בכל הפוסטרים.

4 אפשרו לצוות לעשות "הליכת גלריה" סביב חמשת הפוסטרים.

5 לאחר שחברי הצוות חזרו למקומם, בקשו מהם לכתוב פתקית על דרך ספציפית אחת שבה הם ישמשו מודל למידה חברתית-רגשית באינטראקציות שלהם עם תלמידים **בשבוע הבא**. בקשו מהצוות לחלוק, בקבוצות קטנות, את מה שהם כתבו, ואז סגרו את הפעילות.

6 לאחר פעילות זו, צוות SEL יכול לאסוף את כל הרעיונות וליצור פוסטר מודפס או one-pager שיופץ לכלל הצוות, יעשה בו שימוש בפגישות צוות ו/או יתלה אותו בכיתות. אפשר להשתמש בתבנית המוצעת בהמשך הדף. מתחת לתבנית תמצאו דוגמאות נוספות לדרך שבה הצוות יכול לשמש מודל לכל אחת מהיכולות.

יכולת חברתית-רגשית	איך נשמש מודל ליכולת הזאת באינטראקציה שלנו עם תלמידים
מודעות עצמית	
ניהול עצמי	
מודעות חברתית	
ניהול מערכות יחסים	
קבלת החלטות באופן אחראי	

דוגמאות למילוי תבנית:

יכולת חברתית-רגשית	איך נשמש מודל ליכולת הזאת באינטראקציה שלנו עם תלמידים
מודעות עצמית	<ul style="list-style-type: none"> זיהוי ושיום רגשות בזמן אמת: "אני מרגיש... כאשר משהו כזה קורה". בקש מהתלמידים משוב על פרקטיקות ההוראה שלך. הודה בטעויות ואמור איך תתקן את הדברים: "אני מצטער שהייתי עסוק כל כך ששכחתי לברך אותך לשלום בבוקר. אם יש לך כמה דקות אחרי השיעור, אשמח לשמוע איך הלך לך במשחק הכדורסל אתמול". זהה חוזקות וחולשות שלך ודון בהן. ערוך רפלקציה על עדשת ההתבוננות התרבותית שלך וזהה הטיות היכולות לנבוע מהעדשה הזאת. בנה מודעות לאופן ההשפעה של רגשותיך על התלמידים. שים לב לתגובות הגוף שלך לאירועים ולרעיונות. שים לב להתנהגות אישית, לטון ולתגובות רגשיות שאתה מתנסה בהן במגוון סיטואציות.
ניהול עצמי	<ul style="list-style-type: none"> דון בדרך שאתה מציב ומתכנן להשיג מטרות אישיות ובאופן שאתה משפר את הפרקטיקות שלך ("מטרת ההוראה שלי השנה היא לבנות שיעורים שיספקו לכם הזדמנויות רבות יותר לעבוד בשיתוף פעולה. האם אתם יכולים לעזור לי בסיעור מוחות לגבש דרך להשיג את המטרה הזאת?"). הדגם ויסות עצמי ואסטרטגיות הרגעה בדרכים מותאמות גיל ("אני מרגיש מעט מתוסכל, אז אני עומד לעצור ולקחת נשימה לפני שאחליט מה לעשות הלאה"). בקש מהתלמידים עזרה כאשר התנאים מתאימים לכך. התייחס לסיטואציות חדשות או לא צפויות כאל הזדמנות ללמידה. היה מודל לשפה מאחה ומכבדת כאשר אתה מתמודד עם אתגרים מול התלמידים.
מודעות חברתית	<ul style="list-style-type: none"> קח בחשבון את הפרספקטיבות של התלמידים והבן שלכל אחד יש את מערך האמיתות והאמונות שלו בהתבסס על חוויות שעבר. תמוך באופן אקטיבי במטרות בית הספר. הדגם התנהגות הוגנת. היה נכון להתפשר. היה מודל להערכה וקבלה של אמונות האחר ושל השונות התרבותית שלו. התייחס אל משפחות התלמידים ואל ארגונים בקהילה כאל שותפים שיכולים לתמוך בעבודה שלך עם תלמידים.
ניהול מערכות יחסים	<ul style="list-style-type: none"> ברך את הילדים בשמם על בסיס יומיומי. בנה קשרים עם מישהו בבית הספר שאין לך בשגרה אינטראקציה איתו. אפשר לעצמך זמן לרפלקציה על תוצאות פוטנציאליות לפני שאתה מגיב לתלמידים מאתגרים. אפשר לתלמידים להכיר אותך ברמת הנוחות המתאימה לך ובגבולות המתאימים. הכר את התלמידים לעומק, במידה שמתאימה לך ובגבולות המתאימים. היה מוכן לתת לתלמידים ולקבל מהם משוב בונה. הדגם הוגנות, כבוד והערכה לאחרים. הכר במאמצים של אחרים באמצעות עידוד ותיקוף.
קבלת החלטות באופן אחראי	<ul style="list-style-type: none"> היה מודל לאסטרטגיות של פתרון בעיות, כגון איסוף כל המידע הרלוונטי לפני הסקת מסקנה. הבא בחשבון היבטים אתיים וחוקיים לפני קבלת החלטות. הבא בחשבון את האופן שהבחירות שלך ייחוו דרך עדשת ההתבוננות של תלמידים.

פרוטוקול היוועצות עמיתים

ניתן להשתמש בפרוטוקול היוועצות עמיתים בישיבות צוות, בתהליכי פיתוח מקצועי, כיתות ובמפגשים אחרים עם בעלי עניין שתומכים בהטמעת SEL. מטרתו היא לסייע לאנשים לחשוב בצורה עמוקה יותר לגבי דילמה מסוימת בנוגע להטמעת SEL, לבנות קולבורציה ומסוגלות קולקטיבית בקרב בעלי העניין. המהלך אידיאלי עבור קבוצות קטנות שנפגשות באופן תדיר כך שבכל פעם משהו אחר אחראי על הבאת דילמה.

הכנת דילמה לדיון

דילמה היא פאזל: נושא שמעלה שאלות, רעיון שקשה ליישם בפועל, או משהו בתהליכים שקורים בתוך מערכות יחסים שאתם לא מצליחים "לפצח". כאשר בוחרים דילמה לשם דיון בה עם קבוצת היוועצות, תרצו לחלוק בשאלה "שתרוויחו" אם יתבוננו עליה מתוך מגוון נקודות מבט, ושניתן להתמודד איתה מתוך פעולה קבוצתית קולקטיבית או מתוך פעולה של אדם אחד. קחו בחשבון את השאלות הבאות כאשר בוחרים דילמה:

- ← האם זה משהו שמטריד אותך דיו כך שאתה מקדיש לו שוב ושוב מחשבה?
 - ← האם זה משהו שנמצא כבר בשלבים שיש לו פיתרון באופק?
 - ← האם זה משהו שלא תלוי בכך שאחרים צריכים להשתנות- במילים אחרות האם אתה או הצוות שלך יכולים להתמודד עם הדילמה באמצעות הפרקטיקות שלכם?
 - ← האם זה משהו שחשוב לך, האם זה משהו שאתה יכול לעבוד עליו?
- לאחר שבחרתם דילמה להביא לקבוצת היוועצות, מקדו שאלה לדיון שנמצאת בלב ליבו של העניין, הכינו חומר רקע ואת ההקשר מסביב לדילמה. לדוגמה:

דילמה 1	דילמה 2	דילמה 3	
נראה שהצוות שלנו מתחבר לרעיון ה SEL, אך שום דבר לא קורה בפועל	לא משנה כמה אנחנו מנסים להיות מכילים, ומבקשים מכולם לשתף ברעיונות שלהם, בבואנו להטמיע SEL לפחות מחצית מהאנשים לא רוצים להטמיע משהו חדש- הם חושבים שהדברים היו בסדר גמור עוד קודם.	אני מחוייב לקידום ה SEL של התלמידים, אך אני מרגיש לחץ להשקיע יותר בהוראת ידע, על מנת שאגיע ליעדים השנתיים.	דילמה
באיזה אופן אני יכול למנף את העניין של הצוות ב SEL על מנת לתרגם את הרעיונות לפרקטיקות?	איך נתקדם בהטמעת SEL מבלי לגרום לתחושת ניכור והדרה בקרב האנשים שלא רוצים לשנות את הפרקטיקות?	איך אני משלב SEL בהוראה שלי, בו בזמן שאני עומד גם ביעדים של תחומי הדעת, וגם חותר לכך שהתלמידים יגיעו להישגים הגבוהים ביותר שהם יכולים?	מסגור השאלה
<ul style="list-style-type: none"> • עדויות לכך שלא קורה שום דבר • מדוע אני חושב שהצוות כן מחובר לרעיון ה SEL • מה ניסיתי לעשות עד עכשיו על מנת לתמוך בהטמעה 	<ul style="list-style-type: none"> • נתונים על הטמעת SEL • מידע שהוביל אותי לחשוב שאנשים לא רוצים לשנות פרקטיקות • תיאור קצר בנוגע לאופן שבו פנינו לקהילה בנוגע להטמעת SEL ולגבי האופן שבו ניסינו להוביל למעורבות של בעלי העניין. 	<ul style="list-style-type: none"> • אסטרטגיות שהשתמשתי בהן לקידום SEL בהינתן המגבלות • באיזה אופן אני מתכנן את יחידות הלמידה בכיתה שלי כיום • יעדי למידה עבור הכיתה שלי 	מידע ורקע

הנחיית היוועצות

2 מיקוד

איש הזמנים
(מי דואג לכך שהשיחה תתנהל על פי לוחות הזמנים שמוצעים בהמשך, מספק תזכורות מועילות למשתתפים בנוגע לזמנים)

המנחה
(מציג את השאלות שלהלן ועוזר לנהל את הדיון ולדאוג לכך שכל הקולות ישמעו)

מציג הדילמה
(בדילמה של מי דנים)

הנועצים
פרספקטיבות נוספות הן חיוניות לאפקטיביות הפרוטוקול; לכן חשוב שחלק מהנועצים יהיו כאלה שלא עסוקים בעצמם, בזמן זה, באותה דילמה שמוצגת.

התהליך

- 1 | מציג הדילמה עורך סקירה לגבי הנושא וממסגר את שאלת היוועצות שלו | 5 דק.
- 2 | קבוצת היוועצות שואלת שאלות הבהרה למציג- אלו שאלות שיש עליהן תשובה קצרה ועובדתית | 5 דק. דוגמאות לשאלות הבהרה:

← האם הבנתי אותך נכון כאשר אמרת ש...?
← מה קרה כש...?
← מה היה הדבר האחרון שקרה?
← כמה זמן...?
← האם אתה כבר...?
← באיזה משאבים השתמשת?

- 3 | חברי הקבוצה שואלים את המציג שאלות הרחבה. השאלות הללו, שחשוב שהן תהיינה שאלות פתוחות, צריכות להיות מנוסחות באופן כזה שיסייע למציג להבהיר ולהרחיב את החשיבה שלו בנוגע לדילמה המוצגת. המטרה היא שהמציג ילמד יותר בנוגע לשאלה שהוא ניסח ולנתח את הנושא המוצג. המציג מגיב לשאלות הקבוצה, למרות שהשאלות יכולות להיות כאלה שבעצם מציגות את הדילמה באור חדש ואז תגובת המציג יכולה פשוט להיות "מעולם לא חשבתי על זה באופן הזה".

הקבוצה לא מגיבה לתגובות המציג, היא לא מציעה הצעות או מנסה להוביל את המציג למסקנה מסויימת. בתום 10 דקות, המנחה מבקש מהמציג לנסח מחדש את השאלה שלו עבור הקבוצה | 10 דקות. דוגמאות לשאלות הרחבה:

← למה אתה חושב שזה מה שקורה?
← מה הדבר הטוב ביותר שיכול לקרות?
← מה אתה צריך לשנות על מנת ש...?
← אם היית X, איך אתה היית רואה את הסיטואציה?
← איך הגעת למסקנה/ קבעת ש...?
← אם זמן וכסף לא היו מגבלות...?
← מה היתה כוונתך כאשר...?
← מה אתה חושב שסיבת השורש לכך?
← מה הקשר בין... ל...?

- 4 | המציג "לוקח צעד אחד אחורה", הקבוצה משוחחת בינה לבין עצמה בנוגע לנושא המוצג. בשלב זה הנועצים עובדים יחד על מנת להגדיר את הנושאים באופן אובייקטיבי יותר. המטרה היא לא לפתור את הדילמה, אלא לנתח אותה ולהציג פרספקטיבה רעננה עליה. אם הקבוצה מציעה פעולות שעל מציג לנקוט בהן, זאת צריכה להיות הצעה פתוחה והיא צריכה להיות מוצגת רק לאחר שהקבוצה ניתחה את הדילמה לעומק. המציג לא מדבר בשלב הזה, אלא הוא מאזין וכותב לעצמו | 13 דק.

דוגמאות לשאלות שהמנחה יכול לשאול על מנת למסגר את הדיון:

← מה שמענו?
← מה אנחנו חושבים על הנושא?
← מה שמענו שעשוי להיות רלוונטי?
← מה אנחנו אולי היינו עושים אם היינו צריכים להתמודד עם אותה דילמה?

← איזה הנחות נראה שנמצאות בבסיס הדילמה?
← מה עשינו בסיטואציות דומות?
← איזה שאלות הדילמה מעוררת אצלנו?

- 5 | המציג עורך רפלקציה לגבי מה שהוא שמע ולגבי איזה מחשבות רצות לו בראש עכשיו, חולק עם הקבוצה כל דבר שהדהד לו מהחלקים השונים של היוועצות | 2 דקות.

אזור מיקוד 3

הטמע

קידום למידה חברתית-רגשית עבור תלמידים

אזור מיקוד 3 עוסק בקידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים מתוך מגוון אסטרטגיות שנמצאות בהלימה זו לזו, ומייצרות קוהרנטיות בטיפול SEL מעבר לרצף החוויות שתלמיד עובר במהלך יום הלימודים.

ברמת כיתות

השתמשו בכלים בחלק הזה על מנת לספק לתלמידים הזדמנויות להוראה ישירה של למידה חברתית-רגשית, בכדי לשלב למידה חברתית-רגשית בתחומי הדעת ובמבני הלמידה, ובכדי לבנות סביבה כיתתית תומכת.

ברמת בית ספר

השתמשו בכלים בחלק זה על מנת לעזור לקדם אקלים בית ספרי תומך, לאמץ תכנית למידה חברתית-רגשית מבוססת מחקר ופרקטיקות מבוססות מחקר. בחלק זה ישנם כלים שסייעו להעצים את קולם של התלמידים ואת מעורבותם וכן לשלב יחד את מבני התמיכה לתלמידים ואת מדיניות המשמעת עם פרקטיקות SEL.

ברמת הבית והקהילה

השתמשו בכלים בחלק זה על מנת לבנות שותפות משמעותית עם הבית והקהילה, לבנות תקשורת זו כיוונית בכדי להציב מטרות משותפות, ולחלוק משאבים לשם תמיכה בתלמידים.

ללימוד נוסף על המרכיב הזה בלמידה חברתית-רגשית מערכתית כלל בית ספרית ←

כלים מאזור מיקוד 3

רמת כלל בית הספר

- 81 **פיתוח נורמות בית ספריות להתנהלות בינאישית** | כלי המתאר שלוש גישות אפשריות לשילוב כלל התלמידים בתהליך שיתופי המגדיר את האופן שבו התלמידים הצוות יתייחסו זה לזה, באופן התורם לבניית אקלים בית ספרי חיובי.
-
- 83 **בחירת תכנית SEL חיצונית מבוססת מחקר** | כלי המספק שאלות מנחות שמסייעות לקבל החלטה האם תכנית SEL שבית הספר שוקל להכניס עונה על הצרכים של התלמידים, המשפחות ובית הספר.
-
- 86 **תיכנון פיתוח מקצועי בהקשר לתכנית SEL חיצונית מבוססת מחקר** | כלי זה עוזר לחבר בין הפיתוח המקצועי שכבר קיים בבית הספר לבין הפיתוח המקצועי סביב תכנית SEL שנבחרה להיכנס לבית הספר.
-
- 91 **הקשר בין פרקטיקות משמעת מאחות ו-SEL** | כלי זה מתאר את האופן שבו יישום פרקטיקות משמעת מאחות עולה בקנה אחד עם הטמעת SEL מערכת, וכיצד כדאי להטמיע את שתיהן באופן משולב.
-
- 102 **רפלקציה על מדיניות המשמעת של בית הספר וההלימה שלה לחזון SEL** | כלי המאפשר להתבונן על מדיניות המשמעת של בית הספר, השגרות, הפרקטיקות והmindset סביב משמעת. הכלי מאפשר לייצר הלימה טובה בין מדיניות המשמעת של בית הספר והחזון שלו ל SEL.
-
- 104 **בניית חדרי שלוה/פיוס** | חלק מבתי הספר משתמשים בחדרי שלוה/פיוס כמקום המאפשר לתלמידים לעבד רגשות, לפתור בעיות או להתמודד עם קונפליקטים בינאישיים. כלי זה משתף בתיאורי מקרה לגבי האופן שבו ניתן להשתמש במרחבים הללו.
-
- 107 **אסטרטגיות להעצמת קולם של תלמידים** | כלי זה יכול לסייע במציאת דרכים לתמוך במגוון רחב של חוויות נקודות מבט של תלמידים ולכבד אותן כחלק מהמאמצים המערכתיים הבית ספריים להטמיע SEL.

רמת הכיתה

- 109 **תכנון שיעור- בניית הסכם כיתתי משותף** | כלי זה מספק קווים מנחים ליצירת הסכם כיתתי משותף, אשר משקף את ההבנה המשותפת של התלמידים בנוגע לאופן שהיו רוצים להרגיש בכיתה.
- 110 **תכנון תהליך לבניית סביבה כיתתית תומכת** | כלי זה יכול לסייע למורים לבנות שגרות ותהליכים עקביים אשר תומכים בתחושת ביטחון רגשי בכיתה.
- 112 **דוגמאות לתגובות משמעת מאחות בכיתה** | כלי זה מספק קווים מנחים למורים לגבי אופן התייחסות מאחה להתנהגויות מאתגרות וזאת מתוך מיקוד בטיפוח SEL.
- 113 **תכנון שיעור- הלימה בין מטרות תחום הדעת ומטרות SEL** | כלי זה מציג שיעורים לדוגמא שבהם כבר בשלב תכנון השיעור מופיעות מטרות לפיתוח יכולות חברתיות-רגשיות לצד מטרות בתחומי הדעת.
- 116 **תיכנון שיעור- שילוב SEL בהוראת תחום הדעת** | כלי זה מסייע למורים לזהות את פרקטיקות ה SEL שכבר מופיעות בתכנון השיעור שלהם, או את המקומות שבהם ניתן לשלב פיתוח SEL כבר בתהליך תכנון השיעור.
- 126 **הערכה עצמית של מורה בנוגע לפיתוח SEL בכיתה** | כלי המסייע למורים להעריך את החוזקות שלהם ואת האזורים שעליהם לפתח יותר בעודם מטפחים SEL דרך הוראה ישירה של מיומנויות SEL, שילוב SEL בתחומי הדעת, בפרקטיקות ההוראה ובבניית אקלים כיתתי תומך.
- 129 **רתימת ישיבת צוות שכבה לשם קידום הטמעת SEL בכיתה** | כלי זה מספק קווים מנחים לאופן שבו ניתן לרתום את ישיבות הצוות השכבתיות על מנת לשתף פעולה ולהתבונן על אסטרטגיות לבניית תרבות כיתתית חיובית, משמעת מאחה מוכוונת תלמיד, שילוב SEL בתחומי הדעת והוראה ישירה של SEL.

רמת המשפחה

- 133 **אסטרטגיות לביסוס שותפות בית ספר -משפחה בתמיכה בלמידה חברתית-רגשית** | כלי המציע דרכים באמצעותן צוות SEL יכול לערב את המשפחות בלמידה על למידה חברתית-רגשית, בתמיכה בה ובקידומה.

רמת הקהילה

- 136 **חיבור לארגונים בקהילה לשם תמיכה בהטמעת SEL** | כלי זה יכול לסייע לצוות SEL לזהות דרכים לשתף פעולה עם ארגונים בקהילה לשם בניית מטרת משותפת לקידום SEL.
-
- 137 **תיאום מהלכי הטמעת SEL עם שותפים בקהילה** | כלי המספק הנחיות לגבי האופן שבו כדאי למנף שותפויות עם הקהילה דרך העמקת התיאום בין בית הספר לארגונים בקהילה, הן בנוגע לפרקטיקות SEL שכל אחד מהארגונים מטפח והן באמצעות תכנון תקשורת שיתופית ומנגנונים לשיפור מתמשך.
-
- 139 **שאלות מנחות לבניית שותפות חזקה בין בית הספר לארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים** | בכלי זה יש שאלות מנחות התומכות בחיזוק השותפות בין ביה"ס לבין ארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים, מאפשרות להעמיק את השותפות ואת השיפור בהטמעת SEL.
-
- 141 **טיפול המודעות הקהילתית של התלמידים** | כלי זה מספק קווים מנחים לגבי האופן שבו ניתן לעודד תלמידים לחקור את הקשר שלהם לקהילתם.

פיתוח נורמות בית ספריות להתנהלות בינאישית

נורמות כלל בית-ספריות הן סדרה של ציפיות, שהתקבלה הסכמה לגביהן, בנוגע לדרך שבה התלמידים והצוות אמורים להתנהג ולנהל אינטראקציות כדי לתרום לאקלים בית ספרי חיובי. לאחר שהנורמות פותחו, חשוב מאוד לייצר הזדמנויות לחלוק ולתחזק את הנורמות הללו עם כלל הצוות, התלמידים והשותפים בקהילה. נוסף על פרסום הנורמות ברחבי המבנה, בתי ספר רבים מפתחים מערכי שיעור, מקיימים אספות בית ספריות ומשלבים את הנורמות בפעילויות היומיומיות של בית הספר. חיוני לערוך לעיתים קרובות רפלקציה על הנורמות הללו, לציין דוגמאות, להתייחס להיעדר יישום שלהן ולממש אותן באופן אותנטי בקהילת בית הספר לאורך כל שנת הלימודים.

הצעות לגישות לפיתוח נורמות בית ספריות באופן שיתופי:

בתי ספר יסודיים | הצבעה כיתתית בהנחיית המורה

- בקשו מכל המורים להציג את התרגיל בכיתה על ידי הסבר על הגדרות, מטרות וחשיבות הנורמות באמצעות דוגמאות שידגימו איך נורמות יכולות להיראות.
- מורים יכולים לשאול תלמידים את השאלות הבאות:
 - ← מה סוג בית הספר שאתה רוצה להיות חלק ממנו?
 - ← איך הוא ייראה ויישמע?
 - ← איך אנשים ידברו זה עם זה?
 - ← איך אנשים יפתרו בעיות וקונפליקטים?
 - מורים יעבדו עם הכיתות שלהם כדי לסכם את התגובות של התלמידים ל-3-5 נורמות המנוסחות באופן חיובי והם יעבירו את הרשימה אל צוות למידה חברתית-רגשית.
 - צוות למידה חברתית-רגשית יעבור על התשובות מכל הכיתות ויגבש תמות משותפות שמתוכן יבחר 10 הסכמות.
 - צוות למידה חברתית-רגשית יכול לערוך סקר שבו כל התלמידים והצוות מצביעים על הנורמות שמייצגות באופן הטוב ביותר את התמות המשותפות ולבחור מתוך הסקר 3-5 נורמות מובילות.

חטיבת ביניים או תיכון | תהליך הצבעה כיתתית בהנחיית התלמידים

- עם תלמידים בוגרים יותר, נורמות יכולות להיות עוצמתיות יותר ומערבות יותר - אם מזמינים תלמידים להוביל את תהליך הפיתוח של הנורמות.
- זיהו נציגי תלמידים מכל כיתה המשקפים את השונות בבית הספר. חשוב שהנציגים לא יהיו המנהיגים המסורתיים של בית הספר אלא תלמידים המייצגים פרספקטיבות שונות, רמות הישגים שונות, התנהגויות שונות, תרבויות שונות וערכים שונים.
 - ערבו הקבוצה בדיון על המשמעות והמטרה של נורמות בית ספריות. הקבוצה הזאת תחליט על התהליך שבו יערבו גוף גדול יותר של תלמידים ביצירת הנורמות. אפשר לבחור את הצעדים הבאים כקווים מנחים לתהליך:

חטיבת ביניים או תיכון | תהליך הצבעה כיתתית בהנחיית התלמידים, המשך...

3. בכל כיתה הנציגים יציגו את התרגיל ויסבירו כי בית הספר מפתח נורמות בית ספריות וכי כלל הצוות והתלמידים מוזמנים להמליץ על נורמות.
4. הנציגים מסבירים את ההגדרה, המטרה וחשיבות הנורמות ומציגים דוגמאות שראו איך נורמות נראות.
5. התלמידים המייצגים מבקשים מתלמידים לחלוק רפלקציות על שאלות מנחות, כגון:
 - ← מהו סוג בית הספר שאתה רוצה להיות חלק ממנו?
 - ← איך הוא ייראה ויישמע?
 - ← איך אנשים ידברו זה עם זה?
 - ← איך אנשים יפתרו בעיות וקונפליקטים?
6. בהמשך, הנציגים ברמת השכבה יכתבו על לוח / דף את ההצעות עד שיש 5-10 הצעות לנורמות. הנציגים יעבירו את ההצעות אל צוות למידה חברתית-רגשית.
7. צוות למידה חברתית-רגשית יכול לערוך סקר שבו כלל התלמידים והצוות יצביעו על הנורמות המייצגות באופן הטוב ביותר תמות משותפות ויבחרו 3-5 נורמות מובילות.

גישה אלטרנטיבית | מתאימה לגן-י"ב

מתחילים בהסכם כיתתי: מבקשים מכל כיתה ליצור סדרה של הסכמים כיתתיים משותפים. צוות למידה חברתית-רגשית אוסף את ההסכמים המשותפים, מחפש תמות משותפות שיהיה אפשר ליישם בהקשר הבית ספרי המערכת. הצוות יוצר 2-3 טיוטות של הנורמות הכלל בית ספריות, משתף את האחרים בדרך שהן פותחו, ומבקש מכלל בית הספר להצביע על המערך הסופי של הנורמות הבית ספריות.

בחירת תוכנית מבוססת מחקר (אופציונאלי בתהליך)

חשוב שצוות למידה חברתית-רגשית ייקח בחשבון מספר גורמים לפני שהוא מאמץ תוכנית למידה חברתית-רגשית מבוססת מחקר (הכוונה לתכנית שנחקרה ונמצאה אפקטיבית). התוכנית שתיבחר צריכה להלום את הצרכים של התלמידים ומשפחותיהם, היא צריכה להיות מותאמת לצורכי המורים שישתמשו בה, והיא צריכה להיות בהלימה את סדרי העדיפויות של בית הספר. כצוות, כדי להבהיר את הצרכים הללו ואת סדרי העדיפויות, דונו בשאלות שלהן:

1 | מה התוכנית צריכה לכלול על מנת שהיא תספק מענה לצרכים של אוכלוסיית תלמידי בית הספר ומשפחותיהם? (הביאו בחשבון רלוונטיות תרבותית, צורכי שפה ועוד)

2 | איזו תוכנית הגיוני לאמץ בהתבסס על הצרכים של המורים? (הביאו בחשבון היבטים של זמן הכנה וזמן העברה של התוכנית, סוגי החומרים שצריכים, זמן ההכשרה ועוד)

3 מיקוד

3 | אילו מטרות של המחוז, הרשת, הרשות אנחנו צריכים להביא בחשבון בבחירת תוכנית למידה חברתית-רגשית? (האם למחוז /רשת/רשות יש מטרות ספציפיות בקשר לקידום הישגים לימודיים? הפחתת התנהגויות מאתגרות? הגברת התנהגויות חברתיות חיוביות? מטרות רלוונטיות אחרות?)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4 | מהם סדרי העדיפויות של בית הספר שתוכנית הלמידה החברתית-רגשית עולה בקנה אחד איתם? (סטנדרטים לאומיים של למידה חברתית-רגשית? תוכניות ויוזמות אחרות?)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

שמרו את התשובות שלכם לשאלות הללו והשתמשו מאגר התוכניות של משרד החינוך כדי לזהות 4-2 תוכניות מבוססות מחקר שאתם מעוניינים ללמוד עליהן עוד. השתמשו בטבלאות הדירוג כדי לאתר תוכניות מועמדות (הביאו בחשבון היבטים כגון לאילו שכבות ניתן מענה, הגישות שנעשה בהן שימוש לקידום למידה חברתית-רגשית, סטינג שמחזק למידה חברתית-רגשית), והשתמשו בתיאורי התוכניות כדי לצמצם את החיפוש.

בדירת תוכנית SEL מבוססת מדקו

לאחר שמצאתם 2-4 תוכניות פוטנציאליות, אספו מידע באמצעות גלישה באתרי האינטרנט של התוכניות, פנייה ישירה אליהם כדי לקבל תשובות לשאלות ספציפיות, צפייה בשיעורים לדוגמה ועוד.

נאות: לאחר בחינת סאגר התוכניות של כשרד החינוך (4 מייצג את הדירוג המבוה ביותר), הכניסו את שמות התוכניות המבוססות מחקר שבחרתם בשורה הראשונה בטבלה. בחרו דירוג עבור כל אחת מהתוכניות על בסיס השאלות בעמודה הראשונה.

שם התוכנית	שם התוכנית	שם התוכנית	שם התוכנית	שם התוכנית	
4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	התוכנית מספקת מענה לצרכים של אוכלוסיית התלמידים שלנו ומשפחותיהם.
4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	
4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	תוצאות התוכנית הולכות את מטרת המחוז / הרשות/הרשת.
4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	4 3 2 1 הערות:	התוכנית הזאת תשתלב היטב בסדרי עדיפויות בית ספריים שכבר קיימים ומיושמים (סטנדרטים לאומיים של למידה חברתית-רגשית כדוגמת דמות הבוגר).
					נקודות

תכנון הפיתוח המקצועי של הזאות לקראת תוכנית SEL (מבוססת מדקו) שנגבדורה להשמעה בבית הספר

כיצד להשתמש בכלי ז'ה: השתמשו בכלי ז'ה כדי לשאול שאלות חשובות, לחלק משימות, לתכנן לוחות זמנים, לתעד החלטות (יש דוגמה מלאה של הכלי בהמשך).

מטרה: כלי ז'ה עוצב כדי לסייע לכם לתכנן פיתוח מקצועי שיתמוך בהטמעה של תוכנית SEL שהחלטתם לשלב בבית הספר. חשוב לבחור תוכנית אשר נבדקה מחקרית ונמצאה יעילה בטיפוח יכולות חברתיות-רגשיות.

שאלות	פעולות / מי אחראי	קהל היעד	תאריך ביצוע	החלטות
-------	-------------------	----------	-------------	--------

התחלת הפיתוח המקצועי

- מי ישתף בפיתוח המקצועי הראשוני אשר בעצם "קוצא את התוכנית לדרך"? הביאו בחשבון את משאי התפקידים האלה:
- מורים (כלל הזאות או רק המורים שיעשו את ההטמעה?)
- אנשי הנחלה
- מורים מקצועיים
- יועצים, פסיכולוגים
- אנשי צוות בית הספר שאינם מורים
- נציגי משפחות, קהילה
- נציגי המחוז, הרשות, הרשת
- נציגים של ארגונים שפועלים מחוץ לשעות בית הספר

אחרי המשך

מהי התוכנית בהקשר של האופן שבו "מעלים אל הסיפון" גם את מי שלא השתתפו בפיתוח המקצועי הראשוני?

שאלות	פעולות / מי אחראי	תזמון התוכנית והטמעתה	תאריך ביצוע	החלטות
<p>מידת ההתאמה לתוכנית הלמודים הנוכחית</p> <p>באיזו מידה יש הלימה בין תוכנית ה-SEL שנבחרה ובין תוכנית הלמודים הנוכחית של בית הספר, והאם פיתוח מקצועי יכול לתת מענה לסוגיות הקשורות בשאלה זאת? הביאו בחשבון:</p> <ul style="list-style-type: none"> ← אם התוכנית מבוססת על שיעורים, בכמה שיעורים מדובר? ← כמה פעמים בשבוע צריך ללמד את השיעורים הללו כדי להיות "נאמנים למקור" של התוכנית? ← באיזה אופן התוכנית תשתלב בתוכנית הלמודים הנוכחית? <p>אסטרטגיות הוראה</p> <p>איזה פיתוח מקצועי צריך כדי לעזור לצוות להטמיע אסטרטגיות הוראה חדשות שהתוכנית משתמשת בהן?</p> <p>פרקטיקות מערכתיות</p> <p>אילו פעילויות קיימות, ברמה מערכתית כלל בית הספרית, יחזקו בזכות התוכנית החדשה? איזה פיתוח מקצועי נוסף צריך, או איזו תמיכה בפרקטיקות מערכתיות תהיה מועילה?</p>				

שאלות	פעולות / מני אחראי	לוגיסטיקה	תאריך ביצוע	החלטות
<p>אופן ההעברה</p> <p>אילו אפשרויות קיימות היום כדי להעביר את הפיתוח המקצועי (סדנאות, אומון, למידה מקוונת, וידאו, כנסים)?</p> <p>האם הפיתוח המקצועי יינתן על ידי מי שכתב את התוכנית, או שמישהו מהמחוז/רשות/רשת - שעבר את התהליך - יעביר את הפיתוח לצוות?</p> <p>איפה הפיתוח המקצועי יתקיים? (בבית הספר/ברשות/ברשת)? מה הזמן שצריך להתחייב לו בהקשר של הפיתוח המקצועי? כמה שעות? ימים? האם יש מפגשי מעקב במהלך השנה?</p>				
<p>זמון</p> <p>מה הזמן הטוב ביותר במהלך שנת הלימודים לקיים את הפיתוח המקצועי?</p> <p>הביאו בחשבון את הנושאים שלהלן כדי שמישתתפים רבים ככל האפשר יוכלו להשתתף בפיתוח המקצועי:</p> <ul style="list-style-type: none"> ← תאריך השקת ההסמעה ← לוח השנה של בית הספר והמחוז ← פיתוחים מקצועיים אחרים ← תאריכי הערכה שנתיים ← זמונות של מורים מחליפים 				
<p>עלויות</p> <p>חשוב להביא בחשבון היבטים של עלות בקשר לכל רכיבי ההסמעה. הביאו בחשבון:</p> <ul style="list-style-type: none"> ← עלות הפיתוח המקצועי הראשוני ← האם המורים מתגמלים על כך בנפרד? ← מה העלות של אירועי למידה נוספים / אומון / מנטורינג / ייעוץ? ← האם יש הדרכה על הדרכה? מה היא כוללת וכמה היא עלולה? ← האם יש מימון מספק? באילו תקציבים אפשר להשתמש? 				

החלטות	תאריך ביצוע	פעולות / מי אחראי	שאלות
קריטיים על הפיתוח המקצועי			
			אילו מדרישות המדינה בנוגע לפיתוח מקצועי, אם יש כאלה, מתאמות עם ספק הפיתוח המקצועי? האם הפיתוח מוכר לגמול? האם ניתנת תעודת?

דוגמה לתכנון פיתוח מקצועי בהקשר של תוכנית SEL שנבחרה להשמעה

החלטות	תאריך ביצוע	פעולות / מי אחראי	שאלות
קהל היעד			
כל אנשי הצוות ישתתפו בסדנה, ובכלל זה אנשי הצוות שאינם צוות הוראה. שלושה הורים ישתתפו וכן שלושה נציגים מהקהילה.	פגישה צוות SEL ב-15 במרץ.	אנשי צוות SEL ייפגשו וידונו בשאלה מי צריך להיות חלק מהפיתוח המקצועי הראשוני בסתיי.	התחלת הפיתוח המקצועי מי ישתתף בפיתוח המקצועי הראשוני אשר בעצם "מוציא את התוכנית לדרך"? הביאו בחשבון את נושאי התפקידים האלה: → מורים (כלל הצוות או רק המורים שיעשו את ההטמעה?) → אנשי הנהלה → מורים מקצועיים → יועצים, פסיכולוגים → אנשי צוות בית הספר שאינם מורים → נציגי משפחות, קהילה → נציגי המחוז, הרשות, הרשת → נציגים של ארגונים שפועלים מחוץ לשעות בית הספר
צריך לחזור על הסדנה בתחילת השנה השנייה, לטובת מי שלא השתתפו בה.	פגישה צוות SEL ב-15 במרץ.	אנשי צוות SEL ייפגשו כדי לתכנן את האגת הפיתוח המקצועי לשאר אנשי הצוות.	אירועי המישר מהי התוכנית בהקשר של האופן שבו "מעלים אל הסיפון" גם מי שלא השתתפו בפיתוח המקצועי הראשוני?

תוכן התוכנית והטמעתה

החלטות	תאריך ביצוע	פעולות / מי אחראי	שאלות
<p>בתוכנית יש 24 שיעורים לכל שכבה, כל שיעור מועבר בתדירות של אחת לשבוע. תוכנית הלימודים הנוכחית אינה מאפשרת שעה שבועית נפרדת כזאת. מפעיל התוכנית מציע לשלב את השיעורים הללו בתוך שיעורי שפה. הוא יכין מפה המראה כיצד לשלב את השיעורים בתוכנית הלימודים, ויצג אותה בפיתוח המקצועי.</p>	<p>פגישת צוות SEL ב-15 במרץ, פגישות עם רכזי שכבה ב-25 במרץ. ב-26 במרץ מנהל בית הספר מתקשר אל מפעילי התוכנית.</p>	<p>אנשי צוות SEL יפגשו עם נציגים מכל שכבה וידונו בהתאמות לתוכנית הלימודים. מנהל בית הספר יקרא לספעילי התוכנית כדי לדון בהתאמות הללו.</p>	<p>מידת ההתאמה לתוכנית הלימודים הנוכחית באיזו מידה יש הלימה בין תוכנית ה-SEL שנבחרה ובין תוכנית הלימודים הנוכחית של בית הספר, והאם פיתוח מקצועי יכול לתת מענה לוסוגיות הקשורות בשאלה זאת? הביאו בחשבון: <ul style="list-style-type: none"> → אם התוכנית מבוססת על שיעורים, בכמה שיעורים מדובר? → כמה פעמים בשבוע צריך ללמד את השיעורים הללו כדי להיות "נאמנים למקור" של התוכנית? → באיזה אופן התוכנית תשתלב בתוכנית הלימודים הנוכחית? </p>
<p>מורים, הורים ושותפים בקהילה מעוניינים כולם שהתוכנית תשים דגש על התנהגויות מכבדות ומניעת בריונות. מפעיל התוכנית מאשר שימת דגש על התנהגויות ימיומיות מכבדות ועל אסטרטגיות למניעת בריונות.</p>	<p>פגישת צוות SEL ב-15 במרץ, פגישה עם רכזי שכבות ב-25 במרץ. אנשי צוות SEL מתקשרים אל נציגי משפחות וקהילה בשבוע של 25 במרץ. מנהל בית הספר מתקשר אל מפעיל התוכנית ב-26 במרץ.</p>	<p>אנשי צוות SEL יפגשו עם רכזי שכבה, עם נציגי משפחות ועם נציגים מהקהילה כדי לדון במה שיכול להיות מועיל בתהליך אימוץ של אסטרטגיות הוראה חדשות. המנהל ידון בכך עם מפעילי התוכנית.</p>	<p>אסטרטגיות הוראה איזה פיתוח מקצועי צריך כדי לעזור לצוות להטמיע אסטרטגיות הוראה חדשות שהתוכנית משתמשת בהן?</p>
<p>תהיה הלימה בין תמות חודשיות ובין יחידות ה-SEL הנלמדות: • להפוך להיות קהילה • לכבד את עצמי ואת האחר • לכבד את רכוש בית הספר • לקבל עליו אחריות • לקבל החלטות חיוביות • לפתור קונפליקטים באופן שליו • לבחור בסגנון חיים בריא • להגיד לא לסמים • לחמוג גיוון ושונות מפעיל התוכנית יודא שהמנחים ידיגשו בכל תהליך הפיתוח המקצועי את התמות שבחרו.</p>	<p>פגישת צוות SEL ב-15 במרץ. פגישה צוות SEL עם רכזי שכבה ב-25 במרץ. ב-26 במרץ מנהל בית הספר משוחח עם מפעילי התוכנית.</p>	<p>אנשי צוות SEL יפגשו וידונו בדרכים לשלב SEL בפעילויות הנוכחיות המערכתיות של בית הספר. מנהל בית הספר ידון בכך עם מפעיל התוכנית.</p>	<p>פרקטיקות מערכתיות איילו פעילויות קיימות, ברמה מערכתית כלל בית ספרית, יחזקו בזכות התוכנית החדשה? איזה פיתוח מקצועי נוסף צריך, או איזה תמיכה בפרקטיקות מערכתיות תהיה מועילה?</p>

הקשר בין פרקטיקות משמעת מאחות ו-SEL

מה הן פרקטיקות מאחות (RP - Restorative Practices)?

פרקטיקות מאחות הן תחום במדעי החברה שעוסק בדרך בה ניתן לחזק מערכות יחסים בין אינדיווידואלים כמו גם לפתח קשרים חברתיים בקהילות. פרקטיקות מאחות בבתי ספר עוזרות ליצור סביבה שיש בה יחסי אמון, סביבה שמספקת הזדמנויות, הן לתלמידים והן למבוגרים, לבחירות חיוביות ולאינטראקציות מכבדות בכיתה ובבית הספר.

פרקטיקות מאחות מתרחשות על הרצף שבין לא פורמלי לפורמלי, ומשתמשים בהן באופן פרואקטיבי - כדי לבנות מערכות יחסים בריאות וקהילות בריאות, או באופן תגובתי - מול קונפליקט או התנהגות לא מתאימה.

רצף הפרקטיקות המאחות

פורמלי				לא פורמלי
מעגלים וכינוסים	מעגלים	שיחות מאולתרות קטנות	שאלות אפקטיביות	הצהרות אפקטיביות

פרקטיקות פרואקטיביות | פרקטיקות אשר בונות באופן אקטיבי מערכות יחסים בריאות וכן מסייעות בפיתוח קהילות:

- ← שפה אפקטיבית - משפטי "אני", הקשבה אמפתית, שאלות אפקטיביות, תיקוף לא ורבלי.
- ← שיחות מאחות או שיחות מאולתרות
- ← מעגלי בניית קהילה

פרקטיקות תגובתיות | פרקטיקות אשר מגיבות לקונפליקט או להתנהגות לא מתאימה, ומטרתן לתקן נזק, לבנות מחדש מערכת יחסים ולאחות את הקהילה. פרקטיקות תגובתיות כוללות הן את האדם שגרם לנזק והן את מי שהושפע ממנו:

- שיחות תגובתיות או כינוסים מאחים
- מעגלי תגובה (פתרון בעיות מאחה, מעגלי שלום)
- כינוסים על בסיס קבוצת השווים, "חבר מושבעים" של עמיתים, פאנלים הנוגעים לצדק.

מדיניות ופרקטיקות משמעת תומכות, העצמת קולם של התלמידים ומעורבותם ואקלים בית ספרי תומך וחיובי - אלה הם שלושה מתוך [עשרה אינדיקטורים](#) להטמעה מערכתית של למידה חברתית-רגשית. אחת הפרקטיקות החינוכיות שיכולה לקדם את טיפוח האינדיקטורים הללו נקראת פרקטיקות מאחות (Restorative Practices).

כלי זה נבנה כדי לסייע לאנשי חינוך להבין את הקשר בין למידה חברתית-רגשית ובין פרקטיקות מאחות (RP), וכדי להבין וללמוד כיצד פרקטיקות אלו מספקות הזדמנויות לפתח, לתרגל ולחזק יכולות SEL. נוסף על כך, הכלי ידגים כיצד למידה חברתית-רגשית ופרקטיקות מאחות נשענות על אסטרטגיות הטמעה מערכתיות כך שהן תהיינה משולבות בכל האספקטים של בית הספר.

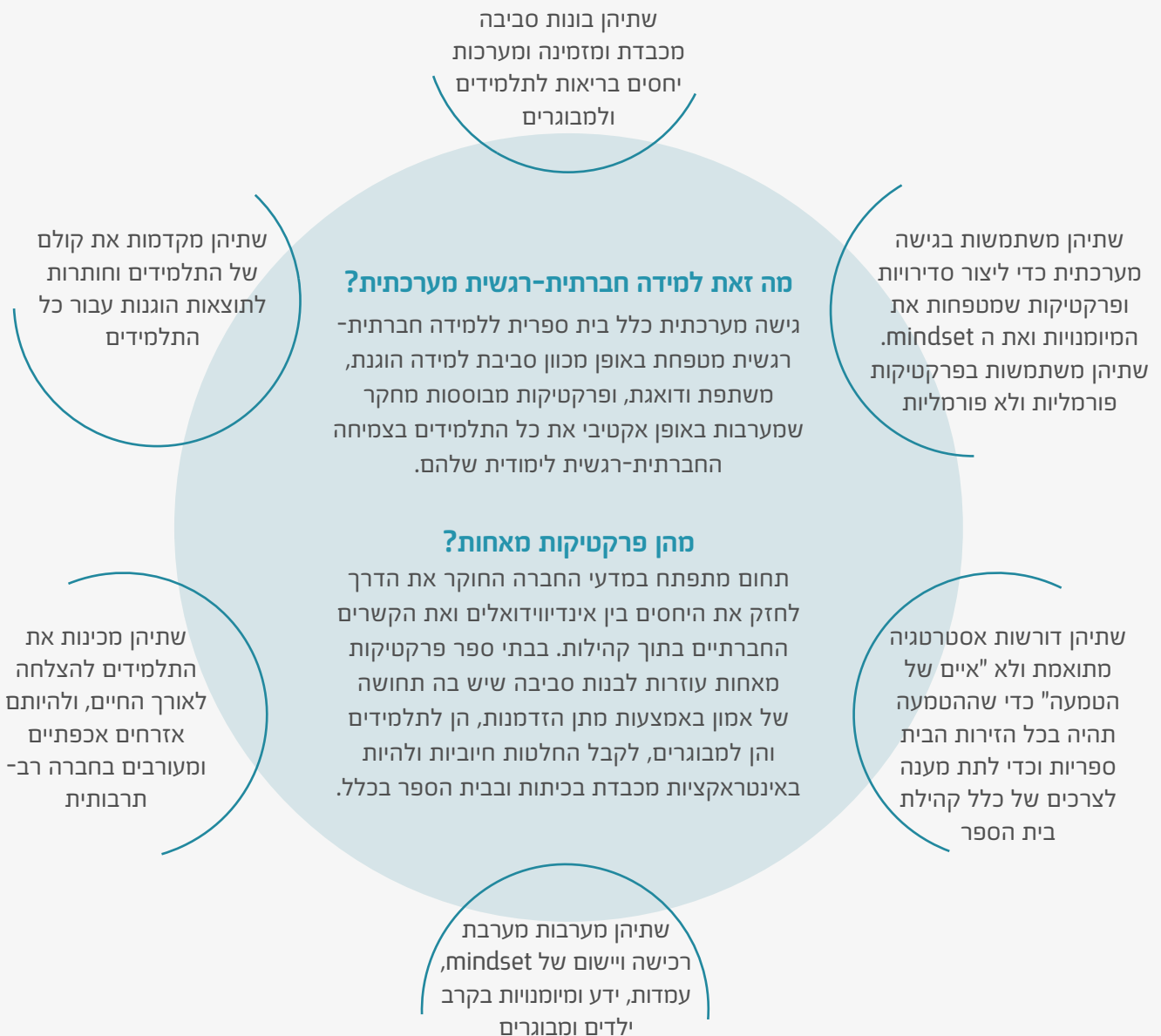
מהו הקשר בין פרקטיקות מאחות ובין למידה חברתית-רגשית?

צוותי חינוך מטמיעים למידה חברתית-רגשית ופרקטיקות מאחות כדי לבנות באופן מכוון ומערכתי סביבת למידה הוגנת בבתי ספר.

אמנם יש בינהן שוני, אך יש להן מאפיינים משותפים רבים (תרשים A), לדוגמה: משתמשים בשתיהן כדי לשפר את אקלים בית הספר באמצעות חיזוק של מערכות יחסים תלמיד-תלמיד, צוות-צוות, צוות-תלמיד. שתיהן עוסקות בהשמעת קולם של התלמידים ובהגברת מעורבותם, הן מלמדות מיומנויות ספציפיות אך גם עוסקות בפיתוח mindset, ושתיהן תפוסות מערכתיות. נמצא שתוכניות SEL באיכות גבוהה מובילות לשיפור של ממש ביכולות חברתיות-רגשיות, בעמדות ובהתנהגות. המחקר העוסק בפרקטיקות מאחות עדיין בהתהוות, אולם ראיונות איכותניים ומחקר כמותני התחלתי מראים שפרקטיקות אלו עשויות לתרום לירידה בשיעור בעיות המשמעת ולשיפור פוטנציאלי באקלים בית הספר.

אפשר לשלב הטמעה של למידה חברתית-רגשית ושל פרקטיקות מאחות כדי לתמוך במטרות משותפות ולקדם תוצאות כגון: שיפור באקלים הכיתתי והבית ספרי, שיפור בנוכחות ובמעורבות, ירידה בפרקטיקות של משמעת מדירה והפחתה במשמעת לא מידתית כלפי תת-קבוצות מסוימות. בהנחה שיש הלימה בין פרקטיקות מאחות ובין היבטים ב-SEL בחטיבות ביניים ובתיכונים, הסיכוי לתוצאות חיוביות בגילים הללו גובר (טבלה B).

תרשים A | מאפיינים משותפים ללמידה חברתית-רגשית ולפרקטיקות מאחות

טבלה B | הלימה בין היבטים של SEL ובין פרקטיקות מאחות בחטיבות ביניים ובתיכונים

RP	SEL	
בעוד שפרקטיקות מסוימות מדגישות מיומנויות שונות, אפשר ללמד ולחזק את חמש יכולות הליבה החברתיות-רגשיות באמצעות הטמעת הטווח המלא של פרקטיקות מאחות פרואקטיביות ותגובתיות	הזדמנויות תדירות ועקביות לתלמידים ולמבוגרים לטפח, לתרגל, לערוך רפלקציה על SEL ולחזק יכולות SEL	תמיכה ביכולות של מבוגרים ותלמידים
פרקטיקות מאחות עוזרות לבנות אינטראקציות בין-אישיות חיוביות וליצור תחושה של קהילתיות באמצעות עבודה משותפת החותרת למטרות משותפות, וכן מתן מענים לסיטואציות מאתגרות	סביבות למידה כיתתיות ובית ספריות המטפחות SEL הן: מוכוונות תלמיד, מכבדות, תומכות וממוקדות בבניית מערכות יחסים וקהילה	שיפור באקלים הכיתתי והבית ספרי וחיזוק מערכות יחסים
פרקטיקות מאחות עוזרות ליצור סביבות למידה הוגנות באמצעות התמקדות ביצירת מרחבים שבהם תלמידים ומבוגרים מרגישים שמכבדים אותם, שהם מוערכים, מוגנים	SEL עוזר למבוגרים ולתלמידים להרגיש שמכבדים אותם, שהם מוערכים, שתחומי העניין האינדיווידואליים שלהם מתוקפים וכך גם כישורונותיהם, זהותם החברתית, ערכיהם התרבותיים והרקע שלהם	תרבות ארגונית אשר מתקפת את התרבות והזהות של באי בית הספר ומקדמת הוגנות
פרקטיקות מאחות מספקות לתלמידים את המבנים שיכולים לתמוך במיומנויות המקדמות את ה-agency של התלמידים; כך הן מספקות לתלמידים קול ובחירה של האופן שבו הם לומדים	כאשר הצוות מכבד ומעצים מגוון רחב של נקודות מבט של תלמידים וחוויות של תלמידים, תלמידים הופכים להיות מעורבים יותר כמנהיגים, כפותרי בעיות וכמקבלי החלטות	העצמת קולם של התלמידים ומעורבותם
פרקטיקות מאחות מספקות לתלמידים מיומנויות חיוניות לחיים שמעבר להקשר הבית ספרי, למשל מיומנויות של עבודה בצוות, מיומנויות תקשורת וקבלת החלטות שיעזרו להם לשגשג בחיים	SEL מספק לתלמידים בסיס מוצק של מיומנויות כדי להצליח בחיים מעבר לבית הספר	הכנה של התלמידים לחיים האזרחיים וללימודים גבוהים

באיזה אופן פרקטיקות מאחות תומכות וגם מחזקות יכולות חברתיות-רגשיות?

ללמידה חברתית-רגשית חשיבות מכרעת עבור תלמידים ומבוגרים הרוצים לבנות קהילה, לפתור קונפליקטים ולתקן נזקים - כל המרכיבים החיוניים לפרקטיקות מאחות. מערכות יחסים וקהילה הן לב ליבן של הפרקטיקות המאחות. פרקטיקות מאחות מייצגות הזדמנויות מרובות לפתח, לתרגל ולחזק את יכולות הליבה החברתיות-רגשיות (תרשים C).

פיתוח מיומנויות | כאשר לתלמידים ניתנות הזדמנויות להקשיב ולדבר באמצעות פרקטיקות מאחות, הם לומדים אמפתיה, לומדים להביא בחשבון את נקודת המבט של האחר, לתרגל שליטה בדחפים ולקיים רפלקציה על האופן שבו ההתנהגויות שלהם משפיעות על האנשים בסביבתם. באמצעות שימוש בפרקטיקות מאחות לבניית קהילה, תלמידים לומדים אינטראקציות חיוביות והבנה של נקודות המבט של האחר בזמן שהם חותרים יחד למטרות משותפות ולהתמודדות עם סיטואציות מאתגרות.

תרגול וחזוק מיומנויות | באמצעות שימוש מתמשך ועקבי בפרקטיקות מאחות, גם למבוגרים וגם לתלמידים יש הזדמנויות לתרגל מיומנויות ולבנות את היכולות החברתיות-רגשיות שלהם. שילוב מבנים מאחים בסיטואציות מהחיים האמיתיים מאפשר הזדמנות גדולה עוד יותר לתלמידים ולמבוגרים לתרגל ולהוות מודל למיומנויות חברתיות-רגשיות. מי שמפתח מיומנויות חברתיות-רגשיות חזקות, כגון ניהול רגשות והפגנת אמפתיה, ירגיש ביטחון רב ונכונות גדולה יותר להיות מעורב בפרקטיקות מאחות. כך עולה הסבירות לחוויות חיוביות ולתוצאות חיוביות.

תרשים C | הלימה בין פרקטיקות מאחות ובין יכולות ליבה חברתיות-רגשיות עבור תלמידים ומבוגרים

היכולת להבין את הרגשות של עצמך, את המחשבות ואת הערכים ואת האופן שבו הם משפיעים על התנהגותך מעבר למגוון מצבים

היכולת להבין את נקודת המבט של האחר, להרגיש ולהפגין אמפתיה גם כלפי מי שבא מרקע שונה, מתרבות אחרת ומקשרים אחרים

היכולת לנהל את הרגשות, המחשבות וההתנהגויות באופן יעיל בסיטואציות שונות ולהשיג מטרות ושאיפות

היכולת לבחור בחירות אכפתיות ובונות בקשר להתנהגות אישית ובאינטראקציות חברתיות מעבר למגוון מצבים

היכולת ליצר ולשמר מערכות יחסים בריאות ותומכות, לנווט בעילות בין זירות ומצבים עם מגוון אינדיווידואלים וקבוצות

אפשר להדגים באופן הטוב ביותר כיצד פרקטיקות מאחות תומכות בהתפתחות יכולות ליבה חברתיות-רגשיות באמצעות בחינת שלוש טכניקות מרכזיות של פרקטיקות מאחות: שפה אפקטיבית, מעגלים ותגובות לפגיעה באמצעות שיחות וכינוסים. כדי להשיג אימפקט גדול יותר על התפתחות של תלמידים, הטכניקות הללו הן היעילות ביותר אם יש הלימה ביניהן ובין פרקטיקות SEL מערכתיות מבוססות מחקר, ואם כל חברי קהילת בית הספר משתמשים בהן תדיר ובעקביות.

שפה אפקטיבית

שפה אפקטיבית כוללת תקשורת מילולית ולא מילולית המעודדות אינדיווידואלים להיות פתוחים, כנים, לא שיפוטניים, אמפתיים, נוכחים "ממש" כאשר הם מתקשרים עם אחרים, בשיחות לא פורמליות, בכינוסים פורמליים או במעגלים. שלושה מרכיבים מרכזיים בונים את השפה האפקטיבית:

1 הצהרות "אני"

"אני מרגיש... כאשר... בגלל..."

"הצהרות אני" הן דרך מובנית לזהות ולתקשר רגשות, לכן זו דרך לטיפול מודעות עצמית. הקשבה ל"הצהרות אני" של מישהו אחר עוזרת לבנות מודעות חברתית באמצעות הבנה של האופן שבו ההתנהגויות שלנו משפיעות על אדם אחר או על קהילה. לדוגמה: "כאשר אתה מדבר עם אחרים בזמן המעגל אני מרגיש מתוסכל, כי זה נוגד את ההסכם הכיתתי המשותף שלנו בנוגע להקשבה וכבוד, ואני רואה שאחרים מפסיקים לשתף אחרי שמפריעים להם". הצהרה זאת משיימת רגש, מתארת את האירוע בדרך אובייקטיבית ועוזרת לזהות את ההשפעה שלנו על אחרים.

2 הקשבה אמפתית

"איך זה היה?"
"האם אני מבין נכון ש...?"

הקשבה אמפתית מעודדת אותנו להקשיב ולהבין את נקודת המבט של האחר, לכן היא בונה מודעות חברתית. כדי להקשיב באופן אמפתי אנחנו מתרגלים ניהול עצמי באמצעות המשמעת שאנחנו צריכים להחיל על עצמנו כדי להתמקד ולהימנע מדיבור עד שהאדם האחר סיים את דבריו. המאזין יכול להגיב בשאלה כגון "איך היה לך?" כדי להבין בצורה מעמיקה יותר את נקודת המבט של האחר, או להפגין אמפתיה, למשל באמצעות שיקוף "מה ששמעתי שאתה אומר הוא ש...".

3 שאלות אפקטיביות

"מי אתה חושב שהושפע ממה שקרה?"
"באיזה אופן אתה חושב שהם הושפעו?"

שאלות אפקטיביות עוזרות לבנות מודעות עצמית, משום שבאמצעותן אנחנו מקבלים עלינו אחריות לצורך להבין את אופן ההשפעה של התנהגותנו על אחרים. שאלות אפקטיביות מפתחות גם את היכולת לקבל החלטות אחריות, המביאות בחשבון את הדרך לתקן את מה שנפגע. עבור התנהגויות לא מתאימות מינוריות, שימוש אסטרטגי בשאלות הללו אומר שאנחנו צריכים להביא בחשבון את ההשפעה של התנהגותנו על אחרים. לדוגמה, אפשר לשאול: "מי אתה חושב שהושפע מכך?" ולאחר מכן, "באיזה אופן אתה חושב שהוא הושפע?" דרך זו מאפשרת לאדם לבחון את פעולותיו ולשנות את התנהגותו בעתיד.

מעגלים

מעגל הוא מרחב בטוח שחלות עליו נורמות של חיסיון. המעגל חף משיפוטיות ותוקפנות, אפשר לשתף בו בסיפורים ולהתחבר לאחרים. מבנה המעגל מצמצם היררכיות ועוזר למשתתפים להרגיש שהם יכולים להיות פתוחים וכנים עם הקבוצה. המרחב הבטוח הזה מושתת על אמון וכבוד, שהן אבני בניין חשובות של מערכות יחסים. אפשר להשתמש במעגלים למגוון מטרות - מבניית נורמות כיתתיות עד לפתרון קונפליקטים, ובהקשרים מרובים - ובכלל זה פגישות צוות, כיתות ופעילויות מחוץ לבית הספר.

תרשים D | סוגי מעגלים

אלו מעגלים שמטרתם לבנות קהילה ומערכות יחסים באופן פרואקטיבי בכיתה או בצוות. מעגלי שיח יכולים להתרחש בכל יום כצ'ק-אין, להיות מרחב לבניית נורמות כיתתיות ללמד מיומנויות חברתיות-רגשיות, לתת משוב ולדון בנושאים שונים.

לאחר קונפליקט או אירועי התנהגות, הזמינו את המשתתפים לתהליך רפלקטיבי, מונחה, שמתבונן על הפעולות שהתרחשו ועל ההשלכות שלהן על אנשים. מעגל זה מאפשר למשתתפים לבנות תוכנית כדי לתקן את הדברים.

ברכו לשלום מחדש את התלמידים שחזרו לכיתה או לבית הספר לאחר פעולה משמעתית, כגון הרחקה או השעיה. השתמשו במעגל כדי לבנות מחדש את מערכת היחסים.

צרו מרחב לתלמידים במעגל שיספק תמיכה לאחר אירועים מטלטלים, מרחב שבו יהיה אפשר להביע רגשות, להתמודד עם טראומה ולבנות קהילה. אפשר להשתמש במעגלים כאלה לאחר אירוע ספציפי שקרה.

מעגלים אלו נועדו לשתף ולתקף הישגים, חדשות טובות או אירועים חיוביים אחרים. אפשר להשתמש בהם כדי לחגוג עבור אינדיווידואלים, קבוצות או הכיתה בכללותה.

במסגרת פגישות צוות או פגישות פיתוח מקצועי, מעגלי צוות יכולים לסייע לבנות קולבורציה, לבנות חזון, לקבל החלטות, לתת משוב ולערוך רפלקציה על פרקטיקה.

ערבו הורים/קהילה ושותפים בקהילה במעגלים כדי להכיר להם את תהליכי המעגלים, כדי לפתח שותפות, לברך אנשים חדשים בקהילת בית הספר או לתת משוב לבית הספר.

המטרה של **מעגלים פרואקטיביים** היא לפתח מערכות יחסים וקהילה, ואילו המטרה המרכזית של **מעגלים תגובתיים** היא להתייחס להתנהגויות לא מתאימות באמצעות איחוי ותיקון של היחסים והקהילה.

מעגלים פרואקטיביים

הריטואלים שמשמשים בהם במעגלים פרואקטיביים יעילים בפיתוח יכולות חברתיות- רגשיות של המשתתפים בהם. למשל, מעגל **center piece**, הכולל פריטים סימבולים או מילים המשמשות נקודה להתייחסותם של המשתתפים, מפתח יכולת שיתוף והקשבה, ואילו **talking piece** הוא מעגל שנועד ליצור מצב שבו רק אדם אחד מדבר והאחרים מקשיבים, ולכן הוא מטפח שליטה בדחפים ומיומנויות הקשבה.

מעגלים פרואקטיביים, שלעיתים קוראים להם מעגלי שיח או מעגלי בניית קהילה, מספקים הזדמנות לתלמידים או למבוגרים לתקשר, להתחבר, לבנות אמון ולהפגין אכפתיות זה כלפי זה. המעגלים הללו, בעיקר אם הם פרקטיקה שמשמשים בה בעקביות, מאפשרים לתלמידים הזדמנות לפתח ולתרגל מיומנויות SEL כגון הקשבה, הכרת חוזקות אישיות, היכולת לחלוק רגשות וחוויות. להלן כמה דוגמאות לשימוש במעגלים פרואקטיביים לקידום מיומנויות SEL בכיתה:

- ← **צ'ק אין יומיומי** - בונה מודעות עצמית בכך שמבקשים מהתלמידים לתאר את הרגשתם או להציג שיעור או פעילות כדי להציב מטרות אישיות - מיומנות הקשורה ליכולת ניהול עצמי.
- ← **ביסוס נורמות והסכמים** - מעגל זה דורש מתלמידים לתרגל תקשורת ובניית עבודת צוות, בד בבד עם בניית לכידות חברתית, ובדרך זו לפתח מיומנויות של ניהול מערכות יחסים.
- ← **מעגלי הוראה** - מכינים ומעריכים את התלמידים בשיעור ויוצרים מרחב בטוח ללמידה, לפיתוח קולם של התלמידים, לחשיבה ביקורתית ולהבעת רעיונות. כאשר דנים בדילמה בדיונית, בקונפליקט היסטורי או באירוע עכשווי, תלמידים בונים מודעות עצמית ועובדים על פיתוח קבלת החלטות באופן אחראי בעודם מנתחים סיטואציות, מוקירים נקודות מבט שונות ופותרים בעיות.

מעגלים תגובתיים

משתמשים במעגלים אלו כדי להגיב לאירועים בדרגת חומרה בינונית או לדפוס התנהגות המשפיעים על אנשים רבים. מעגלי תגובה נוגעים בהתנהגות לא מתאימה באמצעות עבודה עם המשתתפים באירוע כדי ליישב את הדברים. באמצעות הנחיית המשתתפים דרך סבבים של שאלות, מעגלים תגובתיים משמשים כריטואל או כפרקטיקה ומכינים את המשתתפים לבנות מחדש אמון מתוך חיזוק השימוש במיומנויות חברתיות-רגשיות. להלן שני סוגים של מעגלי תגובה שהם השכיחים ביותר בבתי ספר:

- ← **מעגלי שלום (Peace circle)** - אלו מעגלים שהם תמיד וולונטריים. יוצרים אותם סביב אירועים בדרגת חומרה בינונית או סביב דפוס התנהגות שמשפיעים על אנשים רבים. מעגלי שלום מאפשרים לתלמידים לדון בהשלכות של התנהגות לא מתאימה ולהחליט כיצד לתקן נזק. באמצעות שימוש בכמה סבבי דיון מאפשרים לכל המשתתפים לשמוע ישירות **מהאדם שגרם לנזק** (מה קרה? מה חשבת באותו זמן? מי אתה חושב שהושפע ממה שעשית?) וכן **לשמוע ממי שנפגע או הושפע מהפגיעה** (איך אתה מרגיש כלפי מה שקרה? מה היה הכי קשה עבורך? מה אתה צריך שיקרה כדי שהנזק יתוקן?). מעגלי שלום אפקטיביים ביותר בספקם לתלמידים מבנה המאפשר לגעת במצבים שהיה בהם wrongdoing, וכן לתרגל מיומנויות SEL. מעגלי שלום מחזקים ניהול עצמי, מודעות עצמית ומודעות חברתית באמצעות האפשרות שניתנת לכל הצדדים לשתף את האחרים בגרסתם למה שקרה, בעוד האחרים שואלים שאלות ומקשיבים. כשהדיון במעגל מגיע לשלבים שעוסקים בדרך המומלצת לתקן את המצב או לבנות מחדש אמון, משתתפי המעגל מתבקשים להשתמש במיומנות של ניהול מערכות יחסים וגם בקבלת החלטות באופן אחראי.

מעגלים פרואקטיביים, המשך

← **מעגלי שילוב מחדש** - משתמשים במעגלים אלו לאחר שתלמיד הורחק מהכיתה או מבית הספר או סביב אירועים חמורים יותר. מעגלים אלו עוזרים לחבר מחדש את התלמידים לקהילה באמצעות הנגיעה בנושאים לא פתורים, הם מסייעים לבנות מחדש אמון ולאחות מערכות יחסים וקהילה. דוגמאות לשאלות מנחות שקבוצת השווים, מורים או מבוגרים תומכים, יכולה להשתמש בהן במעגלים, ולהפנות אל התלמיד שהורחק:

א. מה חדש, השתנה, או שונה מאז נפגשנו כולנו בפעם באחרונה?

ב. מה התקוות שלך (או התקוות עבור התלמיד הזה) מהחזרה לבית הספר / לכיתה?

ג. איך בעיניך תיראה הצלחה של החזרה (של התלמיד)?

ד. מה אתה צריך מאיתנו (אני צריך ממך) כדי להצליח?

באמצעות מעגלים שבהם תלמידים יכולים לחלוק את רגשותיהם, מעגלים לחיבור מחדש מחזקים מודעות עצמית ומודעות חברתית, וגם ניהול עצמי. תהליך הצבת מטרות שהתלמידים צריכים להיות אחראים להן מהווה הזדמנות לחזק ניהול עצמי, בניית מערכות יחסים וקבלת החלטות אחראיות.

תגובה לנזק באמצעות שיחות וכינוסים

על פי חומרת האירוע, אפשר להתייחס לנזק באמצעות שיחות מאולתרות לא פורמליות, או כינוסים פורמליים מובנים, בין האדם שגרם לנזק ובין מי שנפגע. השילוב של שפה אפקטיבית וסדרת שאלות אפקטיביות בשיחות ובכינוסים הללו מאפשר למבוגרים להנחות תלמידים לבנות תחושת בעלות (ownership) ולהבין את ההשלכות של פעולותיהם, כדי לנסות לתקן את הנזק או לפתור את הקונפליקט.

← **שיחות מאולתרות קטנות (Small impromptu conversations)** - אלה שיחות לא פורמליות שנעשה בהם שימוש לפתרון מהיר של קונפליקט או של אירועים בדרגת חומרה נמוכה שמעורבים בהם שני אנשים או יותר. השיחות הללו מבקשות ממי שנפגע וגם ממי שנפגע לערוך רפלקציה, לענות על שאלות פתוחות ולנקוט פעולות ספציפיות כדי לפתור את הקונפליקט או לתקן נזק. באמצעות שימוש תדיר בשיחות הללו, ממש על בסיס יומיומי, לתלמידים יש הזדמנויות שוטפות ללמוד ולתרגל מיומנויות SEL חיוניות.

← **כינוס מאחה (A restorative conference)** - כינוס פורמלי מובנה היטב שבית הספר מארגן בתגובה לאירוע חמור, או בתגובה לדפוסים של אירועים פחות חמורים שמתרחשים בתדירות גבוהה. כינוסים פורמליים מונחים על ידי מורים שהוכשרו לכך. הם עושים שימוש בשאלות אפקטיביות מתוסרטות, המאפשרות הן לאדם שנפגע והן לאדם שפגע הזדמנות לתקשר באופן ישיר ובטוח זה עם זה, לבטא את רגשותיהם, לשאול ולהגיב לשאלות ולנקוט עמדה בנוגע לתוצאה הרצויה.

אפשר להשתמש בשאלות שלהלן גם בשיחות מאולתרות ובכינוסים מאחים. שאלות אלו מאפשרות לטפח יכולות חברתיות-רגשיות:

שאלות למי שנפגע:

← **מה קרה?** דורש יכולות של ניהול עצמי כדי לווסת את הרגשות ולספר את הסיפור באופן אובייקטיבי, מתוך שימוש ב"הצהרות אני".

← **מה חשבת באותו זמן? מה חשבת על זה מאז?** שימוש במודעות עצמית כדי לזהות רגשות ומחשבות ולהבין את האופן שבו הן השפיעו על ההתנהגות.

← **מי הושפע מכך ובאיזה אופן?** שימוש במודעות חברתית כדי להצליח לראות את נקודת המבט של האחר, כדי להפגין אמפתיה.

← **מה היה הדבר הקשה ביותר עבורך?** שימוש במודעות עצמית, בתפיסה עצמית ובהכרה של חוזקות וחולשות.

← **מה אתה חושב שאתה אמור לעשות כדי לתקן את זה?** דורש בניית מערכות יחסים כדי להקשיב, לתקשר, לנהל קונפליקטים באופן בונה, וגם לקבל החלטות באופן אחראי ולבחור בחירות מכבדות בנוגע לתיקון נזק ולבנייה מחדש של מערכת יחסים.

תגובה לנזק באמצעות שיחות וכינוסים, המשך

שאלות למי שנפגע:

- ← מה חשבת כשהבנת את מה שקרה? שימוש במודעות עצמית כדי לזהות את המחשבות והרגשות של עצמך.
- ← איזו השפעה הייתה לאירוע עליך ועל אחרים? שימוש במודעות עצמית לשם זיהוי ההתנהגות העצמית, ובמודעות חברתית כדי להצליח לראות את נקודת המבט של האחר ולהפגין אמפתיה כלפיו.
- ← מה היה הדבר הכי קשה עבורך? שימוש במודעות עצמית, בתפיסה עצמית ובהכרה באזורי חוזק וחולשה.
- ← מה לדעתך צריך לקרות כדי לתקן את מה שקרה? דורש בניית מערכות יחסים כדי להקשיב, לתקשר, לנהל קונפליקטים באופן בונה, וגם לקבל החלטות באופן אחראי ולבחור בחירות מכבדות בנוגע לתיקון נזק ולבנייה מחדש של מערכות יחסים.

אסטרטגיות להטמעת גישה הרואה את הילד בשלמותו – גם בהקשר של למידה חברתית-רגשית וגם בהקשר של פרקטיקות מאחות

א שילוב פרקטיקות מאחות ולמידה חברתית-רגשית במהלך אחד, אחד

בבתי ספר רבים מחנכים נדרשים להטמיע תוכניות רבות כדי לתת מענה לצרכים המגוונים של התלמידים. ניהול והטמעה של יוזמות מרובות עלולים בקלות להוביל ל"תשישות היוזמות". שילוב בין יוזמות דומות, כגון פרקטיקות מאחות ולמידה חברתית-רגשית, יכול לצמצם קונפליקטים, עלויות ומאמצים, ולהוביל להטמעה אפקטיבית יותר. כצוות, או בפגישה עם מובילי למידה חברתית-רגשית ופרקטיקות מאחות, דונו בשאלות האלה:

תכנון ומנהיגות

- ← מה המטרות שלנו בלמידה חברתית-רגשית ובפרקטיקות מאחות ומה התוצאות הרצויות? באילו מקומות הדברים חופפים, ואיך הם תומכים בחזון של בית הספר שלנו?
- ← האם צוות אחד יכול לתמוך גם בלמידה חברתית-רגשית וגם בפרקטיקות מאחות, כך שלבסוף הן תיחווונה כיוזמה אחת?
- ← אם לא, האם השארנו זמן לעבודה משותפת של שני הצוותים?
- ← איך אנחנו משלבים כוחות בהקשר של פיתוח מקצוע, אימון, איסוף נתונים, ניטור התקדמות ותקשורת?

הטמעה

- ← איזו פרקטיקה אפשר לשלב או להתאים כדי לממש טוב יותר את החזון, את המטרות ואת התוצאות הרצויות, הן בלמידה חברתית-רגשית והן בפרקטיקות מאחות?
- ← האם שינויים בלוח הזמנים של בית הספר, בשעות המפגשים, בתפקידי הצוות עוזרים לקדם יעילות?

תיאום בנוגע לאיסוף נתונים ושיפור מתמשך

- ← אילו נתונים אוספים כבר כדי לנטר הטמעה ותוצאות של SEL ושל פרקטיקות מאחות? באיזו תדירות?
- ← איזה סוג של נתונים יעזור לנו למדוד התקדמות קולקטיבית להשגת המטרות המשותפות?

מבנים לתקשורת

- ← האם אפשר לתאם את הזמנים, את המסרים ואת המתודות הרלוונטיות כדי לתקשר בנוגע למהלכי SEL ופרקטיקות מאחות?
- ← האם צריך לעשות מיתוג מחדש על ידי יצירת שם חדש / לוגו עבור היוזמה המשותפת?
- ← מי יתקשר עם הצוות בנוגע לשינויים בסדרי העדיפויות ויסביר את ההתאמות הנדרשות בשל השינויים הללו?

ב שילוב פרקטיקות מניעה בכל האספקטים של חיי יום ביום בבית הספר

- ← **טיפוח אקלים תומך** באמצעות יצירת נורמות בית ספריות וערכים משותפים שכל חברי קהילת בית הספרים מעוניינים להחזיק בהם.
- ← יצירת תזכורות חזותיות לפרקטיקות מאחות ולפרקטיקות SEL ברחבי בית הספר: פוסטרים, לוחות ותקשורת כתובה.
- ← שימוש בזמן ייעודי ביום הלימודים כדי לתרגל מיומנויות SEL וטכניקות מאחות.
- ← שילוב SEL ופרקטיקות מאחות בכל הכיתות באמצעות מינוף מבנים קיימים (או יצירת חדשים) ותוכנית לימודים.
- השתמשו באסטרטגיות לבניית קהילה כיתתית, כגון **בניית הסכמים משותפים**, כדי לספק לתלמידים הזדמנויות לתרגל את המיומנויות החברתיות-רגשיות שלהם ביצירה קולבורטיבית של **סביבה כיתתית תומכת**.
- השתמשו **במעגלים** או במפגשי כיתה כדי לטפח סביבת למידה בטוחה ותומכת באמצעות מתן הזדמנויות לתלמידים לתרגל פתרון בעיות לפני שהן מגיעות לכדי קונפליקט.
- שלבו עקרונות של SEL ופרקטיקות מאחות (זהות, אמפתיה, תהליכים קהילתיים הוגנים) בתחומי הדעת **כדי ללמד באופן מפורש מיומנויות**.
- אפשרו לתלמידים לתכנן בכיתה מרחבים שיוצרים קהילה ותחושת בעלות (ownership) של תלמידים בקהילה הזאת.

ג ביסוס תגובות מאחות להתנהגויות, תגובות שמקדמות SEL

- ← בסו **מדיניות משמעת** אשר מחליפה משמעת מענישה מסורתית במבנים מאחים ובתהליכים שמטפחים SEL.
- ← פתחו **פרקטיקות משמעת בכיתה שהן מוכוונות תלמיד**, והן מספקות הזדמנויות מותאמות התפתחותית לתלמידים - ללמוד, לפתור בעיות, לקבל בעלות על ההתנהגות שלהם.
- ← צרו מרחב ייעודי מאחה לפתרון בעיות כגון **חדריה שלווה/פיוס**.
- ← פתחו פרוטוקולים כתובים ברורים עבור הצוות בנוגע לדרך התגובה הרצויה לטווח רחב של אירועי התנהגות אשר כוללים את הפעולות האלה:
 - באירוע מינורי הצוות מציע תמיכה לתלמיד באמצעות תרגול שיחות מאחות בכיתה, במסדרון וכדומה, כאשר התלמיד רגוע.
 - הצוות מתקשר עם ההנהלה בנוגע לאירועי התנהגות חמורים שעלולים לשבש את המהלך הכיתתי או שיש בהם ממד של סיכון.
 - ההנהלה מתקשרת את התוצאות של התערבויות מאחות לצוות במצבים המצריכים שילוב מחדש של תלמיד בכיתה או בבית הספר (לאחר הרחקה, השעיה).

ד חיזוק המיומנויות של הצוות וה-mindset כך שהוא יכול לשמש מודל ל-SEL ולפרקטיקות מאחות ולתמוך בתלמידים

- ← ספקו הזדמנויות לצוות לפעולות האלה:
 - לערוך רפלקציה על אמונות, mindset ועמדות בנוגע להתנהגות של תלמידים ומשמעת, וחברו זאת להוראת מיומנויות ומטרות SEL.
 - לתרגל ולשמש מודל למיומנויות SEL כגון הקשבה לאחר, כדי לתמוך בתלמידים בעילות כאשר עוסקים בתהליכים מאחים.
 - להשתמש בהזדמנויות מ"החיים האמיתיים" לתרגול תגובות מאחות, ובכך לתת לתלמידים הזדמנויות מתמשכות לערוך רפלקציה, לפתור בעיות, לתקן נזק, לבנות מערכות יחסים. הצוות יכול, לדוגמה:
 1. לעודד תלמידים לערוך רפלקציה ולהביע את מה שהם מרגישים.
 2. לתמוך בתלמידים בתהליכי פתרון קונפליקטים באמצעות מעורבות בתהליכי פתרון בעיות, ולאחר מכן ברפלקציה על ההשפעה שחוללו הצעדים הללו.
- ← ספקו למידה ספציפית לצוות בית הספר על פרקטיקות מאחות אשר מקדמות SEL:
 - שימוש בשפה אפקטיבית ("הצהרות אני", הקשבה אמפתית, שאלות מאחות).
 - רפלקציה על סיבות שורש של קונפליקטים מתוך התחשבות בשלב ההתפתחותי של התלמיד, בתרבות שלו ובהבדלים אינדיווידואליים.
 - שאלת שאלות מאחות כדי לעסוק בהתנהגויות מאתגרות או בקונפליקטים.
 - מניעת הסלמה של התנהגויות מאתגרות באמצעות ניהול התגובה הרגשית והגבה בדרך אשר מתעדפת את חיזוק מערכות היחסים ותומכת במיומנויות התפתחותיות.

ה עירוב תלמידים, משפחות וקהילה כשותפים ביוזמות SEL ופרקטיקות מאחות

- ← ערבו את כל בעלי העניין בעיצוב ציפיות בית ספריות משותפות ופרקטיקות אקלים משותפות.
- ← צרו צדק מאחה אלקטיבי, ועדה של תלמידים, מועדון מנהיגות ופאנל צדק אשר מקדמים ניהול עצמי, מודעות חברתית, מערכות יחסים ומיומנויות של קבלת החלטות באופן אחראי.
- ← חברו לארגונים מקומיים המתמחים בפרקטיקות מאחות כדי לספק לתלמידים הזדמנויות לקדם SEL - ארגונים שהם מקורות למשאבים שעוסקים בקונפליקטים או באיחוי בקהילה, בפיתוח מקצועי, ביעוץ, באימון.
- ← ודאו ש-SEL ופרקטיקות מאחות הופכות להיות חלק מקהילת בית הספר הרחבה יותר באמצעות מעורבות של בעלי עניין בדיונים בנוגע לשאלות האלה:
 - באיזה אופן בית הספר מקבל בברכה חברים בקהילה?
 - באיזה אופן בית הספר מוודא שהוא מקום שמכבד תרבויות של תלמידים ומבוגרים ללא תלות בסטיג החינוכי (כיתה, מסדרון, מגרש הספורט ועוד)?
 - באיזה אופן הורים וחברים בקהילה מעורבים בפעילויות בבית הספר ומחברים לבית הספר בדרכים משמעותיות?
 - איזה סוג של תובנות הקהילה יכולה לספק לבית הספר בקשר לקונפליקטים בתוך בית הספר ומחוץ לו ובקהילה?

רפלקציה על מדיניות המשמעת של בית הספר וההלימה שלה לחזון SEL

הנחיות

השתמשו בעמודה בצד ימין כדי לבחון את מדיניות המשמעת הנוכחית של בית הספר, את הסדירויות הנגזרות ממנה, את דפוסי החשיבה של הצוות בנוגע למשמעת ואת עמדותיו. לאחר מכן, השתמשו בעמודה השמאלית כדי לערוך רפלקציה על המידה שבה הגישות הנוכחיות למשמעת הולמות את חזון בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית. בעמוד האחרון בכלי זה תמצאו רשימת הצעות לצעדי המשך.

מדיניות משמעת וסדירויות שקיימות כיום

עד כמה המדיניות והסדירויות הנוכחיות הולמות את חזון בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית?

הגדרה: ביסוס צעדים שעל הצוות לנקוט כדי למנוע אירועי משמעת, וביסוס דרכי תגובה.

דוגמה: על פי המדיניות המוצהרת של בית הספר, תלמידים אשר נוקטים אלימות שלוש פעמים נשלחים להשעיה בתוך בית הספר; תלמידים שאינם מצליחים להחזיק מעמד בהשעיה זו נשלחים להשעיה בבית.

הביאו בחשבון:

- האם מדיניות המשמעת של בית הספר והסדירויות ברורות ועקביות?
- האם מדיניות המשמעת והסדירויות מביאות בחשבון שלבים התפתחותיים של תלמידים, רקע תרבותי והבדלים אישיים?
- האם סדירויות המשמעת מספקות הזדמנות לכל התלמידים המעורבים באירוע המשמעת לחלוק את נקודת המבט שלהם ולהתבונן על ההשלכות שהיו לפעולות שלהם?
- האם לבית הספר יש אסטרטגיות מובחנות לפתרון קונפליקטים ובעיות בשיתוף פעולה?
- כאשר מוציאים ילד מהכיתה או מקהילת בית הספר, האם לבית הספר יש תוכנית בנוגע לאופן שבו מקבלים את הילד חזרה ובונים שוב את מערכת היחסים?

מדיניות משמעת וסדירויות שקיימות כיום

עד כמה פרקטיקות המשמעת הנוכחיות הולמות את חזון בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית?

הגדרה: הפעולות שנקטות כדי למנוע התנהגות לא ראויה, לבנות משמעת, לבחון מגמות במשמעת ולתמוך בצוות ביישום אסטרטגיות משמעת אפקטיביות.

דוגמה: מורים בונים מערכות יחסים תומכות עם תלמידים ופותרים בדרך כלל אירועי התנהגות במהירות, ובשיחות אחד על אחד אשר מקדמות את יכולת הרפלקציה של התלמידים.

הביאו בחשבון:

- האם צוות בית הספר בוחן באופן תדיר נתונים הנוגעים למשמעת ולאקלים בית הספר, למשל אם יש הטיות בטיפול באירועי משמעת של תת-קבוצות של תלמידים (על פי מוצא, מגדר, צרכים מיוחדים)?
- האם צוות בית הספר זוכה לפיתוח מקצועי מתמשך, המהווה פיגומים בכל הנוגע לבניית מערכות יחסים תומכות עם תלמידים, לאסטרטגיות משמעת אפקטיביות ולרגישות תרבותית?
- האם צוות בית הספר משמש באופן תדיר מודל ליכולות חברתיות-רגשיות באינטראקציות עם תלמידים, בהתייחסות לאירועי משמעת, למשל באמצעות הקשבה פעילה והפגנת אמפתיה כלפי תלמידים?
- האם צוות בית הספר מקדם באופן תדיר למידה חברתית-רגשית כאשר הוא עוסק באירועי משמעת? האם יש ביכולתו לספק לתלמידים הזדמנויות מותאמות התפתחותית לרפלקציה על החלטות שלהם, לפעול בשיתוף פעולה כדי לפתור בעיות או קונפליקטים, לבנות (לעיתים מחדש) מערכות יחסים?

עמדות ואמונות של הצוות
בנוגע למשמעת

עד כמה פרקטיקות המשמעת הנוכחיות הולמות את
חזון בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית?

הגדרה: עמדות יכולות לכלול הטיות

גלויות וסמויות, אמונות אישיות ותברותיות בנוגע לאופן שיש להנהיג בו משמעת.

דוגמה: מבוגרים חושבים שהדרך היחידה

לשפר את התנהגותם של תלמידים היא להענישם או להדירם בטכניקות שונות, כדי להראות להם שבכך הם מפסידים הזדמנויות למידה שתלמידים אחרים נהנים מהן.

הביאו בחשבון:

- אילו נתונים יש לנו בנוגע לעמדות ולאמונות של הצוות בענייני משמעת?
- באיזה אופן אנחנו מטפחים עמדות ואמונות שתומכות ב-SEL?
- האם צוות בית הספר מסוגל לזהות ביטויים התנהגותיים של טראומה ואת תפקידן של הטיות בפרקטיקות משמעת?
- האם צוות בית הספר מודע להשלכות ההרסניות של משמעת מדירה?
- האם המנהיגות מעבירה מסר בדבר החשיבות שבשילוב משמעת ולמידה חברתית-רגשית?

תכנון הצעדים הבאים

לאחר סקירת הגישה הנוכחית למשמעת, מוצגים כאן כמה צעדים שאולי תרצו לנקוט כדי לוודא שמדיניות המשמעת של בית הספר תומכת בלמידה חברתית-רגשית. אתם יכולים להוסיף צעדים נוספים על פי צורכי בית הספר.

סקירת מדיניות ופרוצדורות ועדכון:

- בססו פרוצדורות ברורות של משמעת הכוללות הזדמנויות לתלמידים לערוך רפלקציה, לפתור בעיות ולבנות מערכות יחסים חיוביות.
 - בססו פרוצדורות עבור מבוגרים כדי שיוכלו לערוך רפלקציה על סיבות השורש של התנהגות, תוך שהם מביאים בחשבון את השלב ההתפתחותי שהתלמידים נמצאים בו, את הרקע התרבותי שלהם והבדלים אינדיבידואליים ביניהם.
 - ותרו על חוקים ועל מדיניות משמעת לא ברורים או על כאלה הנתונים לפרשנות סובייקטיבית, היות שהם מאפשרים להטיות סמויות להגיח.
 - ותרו על חוקים ועל מדיניות שמשפיעים באופן לא פרופורציונלי על תתי-קבוצות מסוימות של תלמידים; לדוגמה, איסור על לבוש מסוג מסוים אשר מאפיין קבוצה מגדרית, תרבותית, דתית וכו'.
 - בססו מדיניות ברורה שבה השעיות הן המוצא האחרון, ובחנו מחדש מדיניות משמעת שעל פיה תלמידים נעשים בחומרה (למשל ההשעיה) על אירוע משמעת פעוט.
 - ודאו שתלמידים שהושעו או הורחקו יקבלו הזדמנות לבנות מחדש את מערכת היחסים שנפגעה ולהתקדם מבחינה לימודית.
- אחר:.....

תמכו בפרקטיקות משמעת שמקדמות SEL:

- אספו בקביעות נתונים ונתחו אותם כדי להבין מגמות ולחשוף פרקטיקות משמעת נבדלות בתת-קבוצות שונות של תלמידים.
 - ערבו משפחות ותלמידים בתכנון פרקטיקות הנוגעות לאקלים, למדיניות, למשמעת ולהסכמים קהילתיים.
 - ספקו לצוות אסטרטגיות וכלים התומכים ברפלקציה של התלמידים על רגשותיהם ועל התנהגותם, למדו אסטרטגיות לפיתרון בעיות באופן שיתופי.
- אחר:.....

טיפוח דפוס חשיבה בנוגע למשמעת ו-SEL:

- אפשרו הזדמנויות לצוות לערוך רפלקציה על האמונות, על דפוסי החשיבה, על עמדות כלפי משמעת, וחברו זאת לפרקטיקות ולמטרות של SEL.
- אחר:.....

בניית חדרי שלווה/פיוס

כלי זה מתאר את האופן שבו אפשר להשתמש בחדרי שלווה בחטיבת ביניים ובתיכון, ואת הדרכים לשילוב תלמידים בתהליך היצירה שלהם. בכלי זה תמצאו:

1. קישור לדוגמאות לאופן השימוש בכלי הזה בבתי ספר (אנגלית)
2. שתי אסטרטגיות לשילוב תלמידים בתהליך היצירה של חדרי שלווה

מהו חדר שלווה?

- ← חדר שלווה הוא מרחב ייעודי, בטוח וניטרלי, שבו תלמידים יכולים לעבד ו"לעבור" רגשות קשים וסיטואציות מורכבות בעזרת אנשי צוות בית הספר המתמחים בפרקטיקות מאחות - מורים, אנשי צוות טיפולי, מנטורים. הייעוד של החדר הזה:
- ← לאפשר לתלמידים לטפח מיומנויות של ניהול עצמי כאשר הם חווים רגשות עוצמתיים, לעבד את רגשותיהם, להתמקד מחדש ולחזור לכיתה.
- ← לאפשר פעילויות אישיות או קבוצתיות סביב ניהול סטריס, מיינדפולנס, רפלקציה לתלמידים וגם למורים.
- ← למנוע הסלמה והתפשטות של קונפליקטים והתנהגויות מאתגרות באמצעות מרחב שמאפשר לתלמידים להירגע לפני שהם עובדים על הבעיה.
- ← הטמעת פרקטיקות מאחות תגובתיות (כינוסים מאחים, מעגלי שלום, חבר מושבעים מקבוצת הגיל) באמצעות סיוע לתלמידים בהבנת השלכות של מצבי קונפליקט או של התנהגות לא מתאימה, ואחר כך מעבר לפתרון בעיות, תיקון נזק, איחוי מערכות יחסים וקהילה.
- ← באמצעות תהליכים אלו חדר שלווה מטפח יכולות ליבה חברתיות-רגשיות: מודעות עצמית (מה אני מרגיש), ניהול עצמי (איך מנהלים רגשות עוצמתיים), קבלת החלטות באופן אחראי ומודעות חברתית (הבנת השלכות של מצבים, הבנת נקודת המבט של האחר), ניהול מערכות יחסים (פתרון בעיות, ניהול קונפליקטים).

אסטרטגיות לשילוב תלמידים בתהליך היצירה של חדרי שלווה

כאשר חדר שלווה מעוצב על ידי תלמידים, וכן התהליך סביב בנייתו, הוא ישרת את מטרתו כמרחב שבו מתרחשת למידה חברתית-רגשית; מרחב שבו תלמידים עוסקים באופן וולונטרי בניהול רגשות, בתקשורת, בפתרון בעיות. כאשר לא כוללים תלמידים בתהליך התיכון, מסתכנים בכך שהחדר ייחווה כמקום שבורחים אליו, כמקום מדייר, או כמקום שמגיעים אליו כעונש. הביאו בחשבון את שתי האסטרטגיות הבאות כדרך לשלב תובנות של תלמידים כדי שהמסגור של מהות החדר יהיה נכון.

אסטרטגיה 1 | פרויקט חדר שלווה שמונהג, מעוצב, ממומן ומאושר על ידי תלמידים

מטרה לאחר שנדונו נושאים כגון מציאת המרחב המתאים, ביטחון וניהול עצמי באמצעות מורה שמנחה את התהליך, תלמידים יעבדו יחד כדי לשנות את המרחב למרחב שלווה.

אסטרטגיה 1 | פרויקט חדר שלווה שמונהג, מעוצב, ממומן ומאושר על ידי תלמידים, המשך המשך

1 חברי צוות בית הספר אוספים תלמידים מכיתות, צוותים, קבוצות מנהיגות וועדות למעגל משותף כדי לדון בשאלות האלה:

- ← מה אנחנו חושבים כשאנחנו שומעים את המונח "חדר שלווה"?
- ← אילו היה לנו חדר שלווה בבית הספר, מתי ואיך הייתם חושבים שתלמידים יוכלו להשתמש בו? (תנו כמה דוגמאות להגדרה של חדר שלווה ושל השימוש בו בתיכונים אחרים).
- ← האם אתם חושבים שאפשר שיהיה לנו מרחב כזה בבית הספר שלנו? מדוע כן או מדוע לא?
- ← מי ירוויח מהמרחב הזה בבית הספר שלנו?
- ← אילו פעילויות צריכות להתרחש במרחב הזה?
- ← איך תרצו שהמרחב הזה ייראה? ייחווה?
- ← באיזה אופן המרחב הזה יכול לעזור לתלמידים? למורים?
- ← מבחינה לוגיסטית, מה נדרש כדי שזה יהפוך למציאות בבית הספר שלנו?
- באילו מרחבים בבית הספר שלנו לא נעשה שימוש או לא נעשה שימוש מספיק, ולדעתכם אפשר להפוך אותם לחדר שלווה?
- איזה ציוד/חומרים צריך כדי לשנות את הייעוד שלהם?
- באיזה אופן אפשר להביא לידי כך שמבוגרים יהיו נוכחים במרחב הזה וינחו בו פעילויות?
- אילו נהלים צריכים להיות במרחב הזה כדי להבטיח שיעשה בו שימוש על פי ייעודו?
- ← כקבוצה, האם אנחנו מעוניינים לקבל עלינו את הפרויקט הזה?
- ← איזה דבר אחד מוכן כל אחד מכם, באופן אישי, לקבל עליו כדי ליצור חדר שלווה בבית הספר שלנו?

2 התלמידים בונים סקר תלמידים כדי לדעת מה תלמידים היו רוצים לראות בחדר שלווה, ולמה הם זקוקים כדי לחוש שם בטוחים ורגועים.

3 בהתבסס על תוצאות הסקר, התלמידים מכינים רשימה של משאבים נדרשים (חומרים, אספקה, הכשרה, צוות).

4 התלמידים מתכננים תקציב ומאתרים מקורות מימון אפשריים או ארגונים שרוצים להשקיע ושיכולים לעזור לממן או לספק ציוד למרחב זה.

5 התלמידים מכינים הצעה למנהל בית הספר או לצוות מנהיגות, ובה הרעיונות שלהם בנוגע לחדר שלווה ולתקצוב שלו.

אסטרטגיה 2 | פעילות לאיסוף תובנות מתלמידים בנוגע לשימוש בחדר שלווה

מטרה

סיעור מוחות בנוגע לשימוש אפשרי בחדר שלווה ובנוגע לאופן ההגעה לחדר.

1 אספו תלמידים למעגל. דברו על כך שביום הלימודים יש לעיתים רגעים שתלמידים חווים בהם רגשות עוצמתיים שמקשים עליהם להתמקד בלימודיהם. טבעי להרגיש מתוסכלים, כועסים, חרדים או מוצפים.

הסבירו שחדר שלווה נגיש לתלמידים כמרחב שהם יכולים לגשת אליו כדי:

- להירגע ולהפיג מתח
- ליצור לעצמם רגע של שלווה לבד
- לעבוד עם תלמיד אחר על סיטואציה מאתגרת או על פתרון בעיות
- לפתור קונפליקט עם תלמיד או מורה

אסטרטגיה 2 | פעילות לאיסוף תובנות מתלמידים בנוגע לשימוש בחדר שלווה, המשך

בתוך סבבי דיון או פעילויות של שיח בזוגות, בקשו מהתלמידים לערוך רפלקציה או להגיב על השאלות האלה:

2

- באילו רגעים חווית רגשות עזים בבית הספר?
- איך אתה יודע שהרגשות הללו מתחילים להצטבר בפנים? מה קורה לך בגוף כשאתה חווה את הרגשות הללו?
- מה אתה צריך כדי להירגע או להצליח להתמקד מחדש?
- באיזה אופן הליכה לחדר שלווה יכולה לסייע?
- באילו מצבים אתה או חברי כיתתך צריכים אולי לצאת מהכיתה ולהשתמש בחדר שלווה?

הסבירו שכאשר הולכים לחדר שלווה, תלמידים עדיין יצטרכו לעמוד בנורמות של בית הספר. הסבירו לתלמידים שכדי שחדר שלווה "יעבוד", צריך לוודא שהם ישתמשו בחדר בדרך פרודוקטיבית ואחראית.

3

ערכו סבב נוסף של דיון ובקשו מהתלמידים לערוך רפלקציה ולהגיב על השאלות האלה:

4

- אילו נהלים צריכים להיות בחדר שלווה?
- איך תדעו שזה הזמן להשתמש בחדר שלווה, ומהי הדרך המכבדת ביותר לתקשר את זה למורה?
- באילו מצבים כדאי למורה להציע לתלמיד להשתמש בחדר שלווה? מהי הדרך המכבדת ביותר להגיד את זה לתלמיד?
- איך נוודא שכאשר תלמיד הולך לחדר שלווה, הוא יעשה את זה בדרך שלא תפריע לתלמידים אחרים?
- איך נוודא שלכל התלמידים יש הזדמנות שווה להשתמש בחדר שלווה?

5

איך נוודא שמורים ותלמידים לא עושים שימוש לא ראוי בחדר שלווה?

אחת לכמה חודשים נהלו שוב את המעגל הזה ושאלו תלמידים:

6

- האם מישהו השתמש בחדר שלווה?
- האם זה היה מועיל? באיזה אופן?
- האם השתתפת בפעילויות מסוימות שאתה חושב שיכולות לסייע לאחרים?
- מה למדת על עצמך?
- האם הייתה לך הזדמנות להשתמש באחת מהמיומנויות שלמדנו בכיתה: רפלקציה, ניהול עצמי, "הצהרות אני", הקשבה אקטיבית, פתרון בעיות?

אסטרטגיות להעצמת קולם של התלמידים

קולם של התלמידים יכול להיות מועצם כמעט בכל ממד בבית הספר. חשוב שקולם של התלמידים יישמע לא רק סביב אירועים בית ספריים גדולים אלא כדרך חיים בבית הספר, שתתבטא בכך שמבוגרים יקדישו זמן ללמוד מתלמידים ולשמוע על נקודות המבט שלהם. כלי זה יכול לעזור לכם לזהות דרכים לתמוך במגוון רחב של חוויות ושל נקודות מבט של תלמידים ולכבד אותן כחלק מהמאמצים המערכתיים הבית ספריים להטמיע SEL.

אסטרטגיה

כיצד המבוגרים יכולים לתמוך באסטרטגיה

אספו את נקודות המבט של התלמידים.

סקרים בקרב תלמידים יכולים לסייע להבין טוב יותר את נקודות המבט שלהם על הטמעה של SEL ברמה מערכתית, על אקלים בית הספר, על מעורבותם בלמידה, על יחסי מורה-תלמיד ועל מרכיבים חשובים אחרים בחוויה הבית ספרית שלהם.

המשיכו את השיח באמצעות קבוצות מיקוד או ראיונות שיוכלו לעזור לצוות להבין את הסקר בתוך הקשרו ולענות על שאלות שצצות מתוך התבוננות על הנתונים שעלו בו. השלב הבא יכול להיות שיתוף התלמידים בתהליך המחקר והניתוח, אסטרטגיה שנקראת השתתפות של תלמידים במחקר פעולה (YPAR).

העצמת קולם של תלמידים אין פירושה רק לשמוע אותם. היא נוגעת לנכונות לחלוק את הכוח והבעלות (Ownership) על התהליכים, ולהיות שקופים בתהליך ובתוצאות. הבהירו שאתם מקשיבים למשובים שלהם ושתפו אותם במה שאתם עומדים לעשות בעקבותיהם. ודאו שהתלמידים יודעים באיזה אופן הם יכולים לעזור או להיות חלק מתהליך התכנון. פתחו את הסקר עם התלמידים (או השתמשו בדוגמה המוצעת) כדי להבין טוב יותר את התפיסה שלהם בנוגע לאקלים בית הספר, לתמיכה בתלמידים וליצירת תחושה של שייכות.

גייסו תלמידים לצוות SEL ולצוותי מנהיגות אחרים.

חשוב שלתלמידים יהיה קול אותנטי בתהליכי קבלת החלטות הנוגעות לאירועים בבית הספר ולמדיניות שמשפיעה עליהם.

המבוגרים זקוקים לקול שלהם כדי ליצור יחד סביבת לימודים הוגנת. לייצוג של תלמידים - בצוות SEL הבית ספרי, בצוותי שיפור בית ספר ובצוותי הוגנות והכלה - יש ערך רב, הן לתלמידים והן לבית הספר. קולותיהם של כל התלמידים חשובים, אך חשוב ביותר לשמוע את קולותיהם של אלו שחשים מנותקים מבית הספר, שכן החוויות שלהם יכולות לספק פרספקטיבה קריטית לצורך בחירת דרך לשפר עוד את סביבת הלמידה שתומכת בכל התלמידים, ולא רק באלה שכבר עכשיו משגשים.

הקשיבו לתלמידים. זה יכול לבוא לידי ביטוי בהקשבה אקטיבית יותר, או בכך שהמבוגרים ישתמשו פחות בגישה שרוצה להראות לתלמידים את הדרך הנכונה. הכינו את צוות המבוגרים לקבל את התובנות של התלמידים בדרך מכבדת ומעודדת, בעיקר כאשר המשוב של התלמידים ביקורתי או שהוא ניתן בדרכים לא קונבנציונליות. ספקו לתלמידים הזדמנויות לתרגל מיומנויות מנהיגותיות, כגון דיבור מול קהל, הנחיית פגישות. אפשר לקרוא על קווים מנחים נוספים בתמיכה בתלמיד שהוא חבר צוות SEL בכלי הבא.

אסטרטגיה

ביצד המבוגרים יכולים לתמוך באסטרטגיה

סייעו לתלמידים להבהיר לעצמם את הנושאים שמעסיקים אותם. בעקבות הבהרה זו עזרו להם לפתח מיומנויות שנמצאות בסיס הנהגת דיונים וקמפיינים, שכאלה, למשל, היכולת לתכנן מפגשי דיון, שיווק ודיבור מול קהל.

וודו דיונים שמונהגים על ידי תלמידים.

תלמידים יכולים לעבוד עם קבוצת השווים להם סביב נושאים שמעסיקים אותם. הם יכולים לעשות זאת באמצעות מועצת התלמידים או פעילויות כגון "ועדת הקול של התלמידים". תלמידים זקוקים למרחב שבו יוכלו להגיב על אירועים עכשוויים בבית הספר, בקהילה, במדינה. מציאת דרכים פרודוקטיביות לתרגל את הקול שלהם (למשל, דרך קמפיינים להעלאת מודעות) תספק הזדמנויות אידיאליות עבורם לפתח מיומנויות חדשות ולהשפיע.

תמכו במורים כדי שישתמשו באסטרטגיות כגון פדגוגיה אינטראקטיבית, בניית קהילה כיתתית ולמידה מבוססת פרויקטים, כדי שתלמידים יהיו במרכז הלמידה. בסיוע תפקידי מנהיגות כיתתיים על בסיס רוטציה כך שלכל התלמידים תהיה אפשרות להוביל פרויקטים ופעילויות כיתתיות. הציגו משוב נרטיבי כדרך שבה כל התלמידים יוכלו להעריך את התפקוד שלהם, לשפר את למידתם בעקבות הערכת תפקוד זאת עד כדי מצב שבו הם ישלטו בנושא מסוים או במיומנות.

בנו כיתות שבהן התלמידים מובילים את הלמידה.

יצירת סביבות שבהן התלמידים מובילים את הלמידה עוזרת לפתח מיומנויות של פתרון בעיות, ובכך הן מכינות את התלמידים לחיים. בית הספר יכול "למקם" את התלמידים במרכז הלמידה שלהם באמצעות מעורבותם בתהליכי קבלת החלטות על הלמה, המה והאיך של חוויית הלמידה שלהם. אפשר להשיג זאת על ידי כך שתלמידים יעצבו פעילויות למידה, שתהיה להם אפשרות בחירה בלמידה וכן שתלמידים יעריכו את עצמם על התקדמותם.

הכינו את התלמידים להוביל פעילויות SEL באמצעות היכרות שלהם עם התוכן, מתן אפשרות לבחור מה הם רוצים להציג, להנחות, דרך שילובם במשחקי תפקידים או דרך חשיבה משותפת על האופן שבו הם רוצים להעביר את התוכן.

ערבו תלמידים בלמידה הנוגעת ל-SEL.

יש בתי ספר שבהם תלמידים מנחים את הלמידה הנוגעת ל-SEL או לנושאים הקשורים ללמידה חברתית-רגשית, בהתבסס על תחומי העניין שלהם או על הצרכים של בית הספר. תלמיד יכול לחבור לתלמיד אחר או למורה, כדי ללמד יחד את הכיתה שלהם או כיתות אחרות. SEL שמונהג על ידי תלמידים יכול לכלול הובלת פעילויות כגון מיינדפולנס, דיונים, מעגלי בניית קהילה. ייתכן שהתלמידים ירצו להשתמש במדיה החברתית כדי ללמד את התלמידים האחרים על SEL.

עזרו לתלמידים להכין כנס בהובלתם ולהתכונן לקראתו באמצעות איסוף עבודות שהם יכולים לסקור, כתיבת רפלקציה על החוזקות והאתגרים שלהם, הצבת יעדים לשליש הבא / למחצית הבאה. תמכו בתלמידים בכינוסים הללו באמצעות מעבר מעמדה דירקטיבית ("עשו את זה בדרך הזאת") לעמדה מייעצת ("בואו נפתח יחד תוכנית לשיפור").

ארגנו כינוסים שהתלמידים מובילים.

האפשרות שניתן לתלמידים לתכנן ולהעביר כנס למשפחות, שבו הם מציגים היבטים של התקדמות מבחינה לימודית, חברתית ורגשית, תספק לתלמידים תחושת בעלות על תהליך הלמידה ותטפח מיומנויות של תקשורת ומודעות עצמית.

תכנון שיעור | בניית הסכם כיתתי משותף

יצירת הסכם משותף בין תלמידי הכיתה הוא גשר חשוב בין חזון בית ספרי משותף ללמידה חברתית-רגשית לבין הגדרות ספציפיות של נורמות ושגרות המקדמות למידה חברתית-רגשית. חזון משותף הוא הצהרה על התקוות של קהילת בית הספר בקשר למה שתלמידים יחוו בבית הספר. הסכם משותף כיתתי מתאר כיצד תלמיד יתרום למימוש החזון וישמר סביבת לימודים המאפשרת לכולם לשגשג. אפשר להעביר את הפעילות הזאת בפרק זמן של 45 דקות, כדי לשמור על רמה גבוהה של מעורבות התלמידים וכדי לקדם רפלקציה אותנטית על ההסכמים החשובים הללו, שהתלמידים עתידים להשתמש בהם ברמה היומיומית.

חלק 1

הציגו לתלמידים את רעיון ההסכמים המשותפים, דונו במטרה שלהם באמצעות פרקטיקות "פנה אל השותף" (תלמיד פונה אל תלמיד אחר והם דנים בסוגיה), ולאחר מכן קיימו דיון ברמת הכיתה. לאחר הדיון בזוגות סמנו לתלמידים לחזור אל המליאה הכיתתית, חזרו על השאלה וכל קבוצה תשתף את האחרות. **שאלה:** אחד ההיבטים החשובים ביותר של היותנו לומדים בכיתה הזאת הוא שאנחנו דואגים זה לזה, כך שכולם יוכלו ללמוד. זה אומר שחשוב ליצור כיתה שמרגישים בה מוגנים. מה זה אומר כיתה שמרגישים בה בטוחים? פנו אל השותף ודונו בשאלה.

שאלה: באילו אופנים אתה יכול לחוש מוגן או לא מוגן, מבחינה פיזית או רגשית?

שאלה: מדוע חשוב שניצור כיתה שכולם מרגישים בה בטוחים ופנויים ללמידה?

← כתבו על הלוח את התגובות.

בזוגות וככיתה דונו באופן שבו תלמידים רוצים שיתייחסו אליהם השנה, ובאופן שבו הם רוצים להתייחס לאחרים.

חלק 2

שאלה: באיזה אופן תרצה שחברך לכיתה יתנהגו אליך השנה כדי שתרגיש בטוח? "פנה אל השותף".

שאלה: כולם רוצים שיתייחסו אליהם יפה, וכדי שזה יקרה כולם צריכים להסכים על כך.

על מה אנחנו יכולים להסכים כדי שזה יקרה? "פנה אל השותף".

ערכו סיעור מוחות ברמת הכיתה על תוכן ההסכם המשותף. השתמשו במילים של התלמידים בניסוח ההסכם המשותף. ככיתה (כשמדובר בתלמידים צעירים, הובילו על פי הצורך) קבצו רעיונות דומים, וצמצמו את כל הרעיונות לכדי חמש-שבע הצהרות המכילות את ההיבטים שתלמידים הזדהו איתם. לאחר השיעור, הכינו כרזה גדולה עם ההצהרות והשאירו מקום לחתימתם של התלמידים.

חלק 3

דונו וקתמו על ההסכם הכיתתי המשותף. סקרו את הכרזה עם ההסכם המשותף; אתם יכולים להשתמש בשאלות בהמשך, לאחר מכן כל אחד מהתלמידים יחתום על ההסכם ואז תתלו אותו בכיתה. יש כיתות שבהן מזמינים לכיתה אורחים כדי לקרוא את ההסכם המשותף ולהוסיף את חתימתם - אם הם מוכנים לעמוד בהסכם במהלך הביקור שלהם בכיתה.

חלק 4

שאלה: כתבנו את ההסכם הזה בנוגע לאופן שבו אנחנו רוצים להתייחס זה אל זה בכיתה הזאת. האם מה שמנוסח כאן כולל את מה שדיברנו עליו? (קראו את ההסכם וערכו תיקונים קטנים לפי הצורך).

איך זה ייראה אם נמלא אחר ההסכם היום? מה אנשים בכיתה שלנו יראו, ישמעו וירגישו?

שאלה: אם מסיבה כלשהי לא תעמדו בהסכם, מה תעשו? "פנה אל השותף".

שאלה: אם תבחינו במישהו שאינו שומר על ההסכם, מה תעשו? "פנה אל השותף" או דיון ברמת

שאלה: כלל הכיתה.

אנחנו נפרסם את ההסכם המשותף שלנו ונשתמש בו כתזכורת יומיומית לאופן שבו אנחנו רוצים להתייחס זה אל זה בכיתה הזאת. החתימה שלנו על ההסכם אומרת שכולנו ננסה לעשות את המיטב על פי ההסכם הזה, וגם אם נעשה טעויות, נמשיך לנסות לפעול על פיו.

תכנון תהליך לבניית כיתתית תומכת

שגרות ברורות מסייעות לתלמידים להרגיש בטוחים, להצליח באינטראקציה זה עם זה ולהיות מעורבים בלמידה. השתמשו בכלי הזה לתכנון שגרות כיתתיות.

חלק 1

זיהוי שגרות שמתרחשות בכיתה תדיר ושצריך אולי לנסח באופן ברור את המהלך שלהן. אתם יכולים להשתמש בדוגמאות שלהלן כנקודת פתיחה.

דוגמאות לשגרות כיתתיות

- ✓ סימן מוסכם לקבלת תשומת הלב של הכיתה
- ✓ דיונים עם שותף
- ✓ ישיבה במעגל לשם פגישה כיתתית
- ✓ Think-pair-share - כל אחד חושב לעצמו, מתחלקים לזוגות, משתפים
- ✓ נשימת מיינדפולנס
- ✓ ניקיון הכיתה בסוף יום הלימודים
- ✓ עבודות כיתתיות שמבצעים בכל שבוע
- ✓ עמידה בתחומי אחריות בעבודה בקבוצות קטנות
- ✓ "עושים עכשיו" - פעילות שעושים בזמן הכניסה לכיתה
- ✓ סיעור מוחות כיתתי ופתרון בעיות
- ✓ שמירה על ציוד המעבדה
- ✓ תהליכים הקשורים להכנת שיעורי בית

חלק 2

תכנון שגרות. עבור כל שגרה תכננו את הנהלים הנחוצים כדי שהכיתה תהיה מרחב בטוח ומכיל. זכרו, המטרה של הנהלים אינה לשלוט בקולם של התלמידים או בבחירה שלהם אלא ליצור סביבת למידה בטוחה, צפויה ומכילה.

← השתמשו בחלק הבא כדי לשרטט מחשבות על האופן שבו תלמדו את הנהלים.

הסבירו את מטרת הנהלים. דונו עם התלמידים בצורך בנהל ובאופן שבו הכיתה תרוויח ממנו כקהילה (שמירה על זמן הלמידה, דאגה לכך שהציוד יהיה במצב טוב עבור תלמידי השנה הבאה, הבטחה שקולם של כל התלמידים יישמע, כדי שכולם ירגישו בטוחים). נסחו כמה שאלות פתוחות כדי לאפשר לתלמידים להיות מעורבים בדיון, והאזינו לרעיונות שלהם בנוגע לדרך שבה כדאי לתכנן את הנהלים הללו.

תארו את הנהלים. בהתבסס על הדיון עם התלמידים, הגדירו יחד בדיוק את הנהל - איך הוא ייראה, יישמע, יחוה. על פי מטרת הנהל והרמה ההתפתחותית של התלמידים, אילו צעדים התלמידים יצטרכו לעשות כדי ליצור את הנהל?

חלק 3

למדו ותרגלו את הנוהל. סקרו תדיר את הנוהל ותרגלו אותו. זכרו שהרציונל של הנוהל צריך להיות מפורש. פרקו את הנוהל לשלבים על פי הצורך, על פי מורכבותו או על פי השלב ההתפתחותי של התלמידים.

חלק 4

ערכו רפלקציה על "איך היה?" חלקו את הכיתה לקבוצות, בכל קבוצה כל אחד יכתוב רפלקציה אישית. מה עבד טוב? מה אפשר לשפר?

דוגמאות לתגובות משמעת מאחות בכיתה

פרקטיקות מאחות (Restorative Practices) עוסקות באופן שבו אפשר לחזק מערכות יחסים וליצור סביבה שיש בה יחסי אמון, משום שהיא מספקת הזדמנויות, הן לתלמידים והן למבוגרים, לבחירות חיוביות ולאינטראקציות מכבדות בכיתה ובבית הספר (Costello et al., 2019). הכלי שלפניכם נועד להדגים תגובות מאחות להתנהגויות לא פשוטות בכיתה. באמצעות מסגור מחדש (Reframing) של ההתנהגות נפתחות אפשרויות תגובה חדשות, אדפטיביות יותר, המפתחות יכולות חברתיות-רגשיות ותורמות לבניית מערכות יחסים חיוביות יותר.

"למה אתה חצוף כל כך ולא מכבד?"

(המשמעות: תגובה המאבחנת את הילד כ"רע")

"בהסכם הכיתתי שלנו, הסכמת לדבר באופן מכבד אל כולם, ובכלל זה אליי. מה קרה? זה בסדר לכעוס, אך כדי לעמוד בהסכם הכיתתי המשותף שלנו, אנחנו צריכים לדבר זה אל זה בכבוד. איך תוכל להוביל לכך שאני אבין שאתה כועס - בדרך מכבדת יותר?"

"אתה משגע אותי עם כל הפטפטת שלך במהלך השיעור"

(המשמעות: תגובה המונעת קבלת אחריות לרגשות שלנו עצמנו)

"כשאתה מדבר בזמן שאני נותן הנחיות, אני דואג משום שאתה מפסיד מידע ומשום שתלמידים אחרים יכולים לשמוע. מה אנחנו יכולים לעשות כדי לוודא שלא נדבר באותו זמן?"

"בפעם האחרונה - אם אתה לא יושב ועובד, אתה יוצא מהכיתה"

(המשמעות: תגובה שדורשת ציות באמצעות איום בעונש)

"שמתי לב שאתה לא מצליח לשבת במקום ולעבוד על הפרויקט שלך. מה יעזור לך להתרכז בעבודה שלך בעשר הדקות הבאות?"

"הוא היה מעורב בקטטה אז צריך להשעות אותו כדי שילמד לקח"

(המשמעות: התגובה מדגימה חשיבת "מגיע לו", הנעוצה באמונה שעל התנהגויות מסוימות צריך להיות מתוגמלים ועל אחרות להיענש)

"בהסכם הכיתתי המשותף שלנו הסכמת לפתור בעיות השנה בדרך נעימה. מה קרה? האם אתה זוכר למה הסכמת לפתור בעיות בדרך נעימה? אמרת לי מה החלק של התלמיד השני במריבה, ומה היה החלק שלך? מה תוכל לעשות בפעם הבאה כדי לפתור את הבעיה בדרך שלוה יותר? מה אתה צריך לעשות עכשיו כדי ליישר את ההדורים?"

■ תגובה מרחיקה ■ תגובה מאחה

כלי זה הוא חלק מ- Chicago Public Schools Guide and Toolkit Restorative Practices שפותח ב-Chicago Public Schools.

תכנון שיעור | שיעורים לדוגמא המשלבים בין מטרות SEL ומטרות תחום הדעת

הנחיות:

שיעורים שמעורבת בהם למידה חברתית-רגשית באופן משמעותי כוללים חלק או את כל הפרקטיקות. כאשר אתם מתבוננים על תכנון השיעור שלכם זהו מקומות שבהם הפרקטיקות כבר קיימות, או מקומות שבהם ניתן לשלב אותן (לא כל השיעורים יכללו את כל הפרקטיקות).

יעדים לימודיים ויעדים חברתיים-רגשיים

נסחו את גם את היעדים הלימודיים וגם את יעדי SEL של השיעור. וודאו כי היעדים מותאמים מבחינה התפתחותית ושהם נמצאים בהלימה ליעדים אחרים שבית הספר אימץ. הציבו מטרות SEL אשר משקפות את ההיבטים החברתיים-רגשיים של המשימות שהתלמידים ידרשו לבצע בשיעור הזה.

שאלות פתוחות

לשאלות פתוחות אין רק תשובה אחת נכונה, או פשוט תשובת כן/לא. המטרה שלהן היא להעמיק את החשיבה של התלמידים ולא ש"ישלפו" את התשובה הנכונה. התבוננו על תכנון השיעור שלכם על מנת לראות האם ניתן להחליף שאלות סגורות/רטוריות ו/או מקומות בהם המורה מסבירה, בשאלות פתוחות. נסחו מראש את השאלות המדוייקות ואת הסדר שלהן. כלול שאלות כגון:

← מה שמת לב לגבי.....?

← מהן דוגמאות אפשריות ל.....?

← באיזה אופן זה דומה/שונה מדברים שראינו קודם?

← מה אתה יודע על.....?

← מה אתה רוצה לדעת על.....?

← למה זה הגיוני ש.....?

← מה אתה חושב שהסופר מנסה להגיד לנו כאן ולמה?

← איך פתרת את הבעיה הזאת?

← איך אתה יודע?

מבנים שיתופיים

חפשו מקומות בשיעור שבהם ניתן להשתמש בפרקטיקות: "פנה לשותף שלך" או "Think-Pair-Share"

טיפים לשימוש במבנים שיתופיים

- ← למדו מבנים שיתופיים כהליכים מובנים ודאגו לכך שהתלמידים יתרגלו אותם עד שיגיעו לרמת מומחיות גבוהה בהם.
- ← ודאו שהשאלות הן פתוחות כך שלתלמידים יהיה על מה לדבר.
- ← שאלו את השאלה לפני שאתם מבקשים "לפנות אל שותף לדין" כך שכולם ישמעו את השאלה לפני שהם יתחילו להסתובב בכיתה (למשל- איזה מחשבות עולות אצלך בנתיים בנוגע למה שאמרת? פאזזה. פנה לשותף").
- ← בקשו תגובות אקטיביות בזמן הוראה פרונטלית ע"י שאלה כגון: מה אתם חושבים על מה ששמעתם עד עכשיו? באיזה אופן זה מתחבר למה שלמדתם קודם? פנו לחברים ודונו בכך.
- ← לאחר שיח בזוגות/קבוצות, השיתוף ברמת כלל הכיתה צריך להיות קצר- בקשו רק מספר תגובות ממתנדבים. לפעמים לא יהיה צריך אפילו את השלב של השיתוף הכיתתי.
- ← בזמן שהזוגות/קבוצות עובדים התבוננו בכיתה. כאשר אתם רואים שהשיחות "נחלשות", פחות ערות, בקשו את הקשב של כלל הכיתה חזרה.
- ← השתמשו במבנים שיתופיים באופן ספונטני במהלך דיונים בכל פעם שאתם רואים שרק מעט תלמידים משתתפים, או לחילופין כאשר הרבה תלמידים רוצים לדבר יחד.

משימות המערבות מבנים שיתופיים

חפשו מקומות שבהם תלמידים יכולים לעבוד בזוגות או בקבוצות על מנת להשיג מטרה משותפת. עצבו משימות אשר מתבססות על שיחה ודיבור (משחקים, פרויקטים של חקר, פרזנטציות כיתתיות) ואשר מטפחות תלות הדדית מכיוון שהן דורשות מתלמידים גם לתרום באופן אישי ולדון בהסכמות קבוצתיות על מנת להשלים את המשימה. למדו פרקטיקות מפורשות הנדרשות לעבודה אפקטיבית בצוות.

בחירה

חפשו מקומות מקומות בשיעור בהן ניתן לאפשר לתלמידים לבחור (בעיות/פעילויות מתוך רשימה לבחירה; כתיבת נושאים מגוון אפשרויות; מתודות שונות לפרזנטציה).

רגישות ותגובתיות תרבותית

וודאו כי השיעור רגיש מבחינה תרבותית ותגובתי מבחינה תרבותית כלומר, חפשו מקומות שבהם ניתן לחבר את התכנים לחוויותיו של התלמיד, צפו לאיזה תמיכה התלמיד יזדקק על מנת שתהיה לו נגישות לחומרים הנדרשים למשימה, כך שהוא יוכל להשתתף בה במלואה.

רפלקציה

סכמו את השיעור עם חלק קצר של רפלקציה. דונו בשאלה או שתיים, בסגנון של השאלות שמוצעות להלן בזוגות או ככיתה שלמה, תוך מיקוד במיומנויות אקדמיות שנלמדו וכן במיומנויות חברתיות רגשיות:

- ← ציין דבר אחד שאתה יודע עכשיו שלא ידעת קודם?
- ← על מה תרצה להמשיך לחשוב?
- ← מה היה קל/מאתגר עבורך היום?
- ← מה עשית על מנת להיות שותף טוב היום? באיזה אופן זה עזר לך בעבודתך?
- ← מה עשית על מנת לדאוג לכך שחלוקת העבודה תהיה הוגנת?
- ← איזה קשיים היו לכם לעבוד יחד? באיזה אופן הבעיה הזאת השפיעה על העבודה שלכם? מה אתם יוכלים לעשות אחרת בפעם הבאה על מנת להימנע מכך?
- ← איזה דבר אחד אתה מוקיר בעבודה עם השותף שלך היום? פנה אליו וספר לו.

טכניקות הנחיה נוספת

- ← בקשו מתלמידים להשתמש בדיון בהיגדים (" אני מסכים עם..... בגלל", "יש לי רעיון אחר משל..... בגלל", "בנוסף למה ש..... אמר, אני חושב").
- ← השתמשו בהשהיית זמן של 5-10 שניות לאחר שאתם שואלים שאלה, לפני שאתם מבקשים תגובות.
- ← למדו באופן מפורש הקשבה: שירה הולכת לדבר עכשיו, בואו כולנו נפנה אליה את הקשב.
- ← שאלו שאלות מנחות כגון:
 - מה אתה חושב על מה שדנה אמרה עכשיו?
 - האם אתה מסכים/ לא מסכים עם מה שגיל אמר עכשיו?
 - איזה שאלות אנחנו יכולים לשאול את טל על מה שהוא אמר עכשיו?
 - מה אתה יכול להוסיף למה שיהב אמר עכשיו?

תיכנון שיעור | שילוב SEL בהוראת תחום הדעת

השוואת עלים | גן עד כיתה ב'

- מיקוד אקדמי** תלמידים יצפו, ישוו ויתארו סוגים שונים של עלים.
- מיקוד חברתי-רגשי** תלמידים חולקים חומרים באופן הוגן כשהם עובדים בזוגות. יכולות הליבה: ניהול עצמי, ניהול מערכות יחסים, קבלת החלטות באופן אחראי.
- חומרי עזר**
- ← שקיות הכוללות 4 סוגים של עלים בצורות שונות ובגדלים שונים. שקית אחת לכל זוג ועוד שקית אחת להדגמה.
 - ← דף עם טבלה ומרקר
 - ← אופציונאלי- דף, עיפרון, צבעים עבור כל זוג.
- לפני השיעור**
- חלקו את התלמידים ותנו להם כמה דקות להתחבר אחד לשני (יתכן ויהיו קבוצות של שלושה ילדים).
 - למדו את טכניקת "פנה לשותף"- כאשר תיתן סימן הילדים בזוגות ישבו פנים מול פנים ויתחילו לדבר. כאשר תרימו את היד התלמידים יפסיקו לדבר והקשב שלהם יופנה חזרה אליכם. תרגלו את זה מספר פעמים לפני שהשיעור מתחיל (לא משנה מה הסימן שתבחרו לכך שהתלמידים יפנו אליכם קשב, השתמשו בו בעקביות על מנת שיהפוך להיות פרקטיקה מבוססת היטב בקרב כל התלמידים).
 - קראו בקול ספר שעוסק בעלים או טקסט על עלים, דונו בספרים/טקסטים ככיתה. אופציות טובות הן: "אנחנו יוצאים לצוד עלים" מאת סטיב מצגר, "איש העלים" מאת לואיס אלרט ו"למה עלים משנים את צבעם?" מאת בטסי מאסטרו. כדאי למצוא טקסטים שיותר רלוונטיים להקשר הישראלי.

השיעור

1. **הציגו את השיעור וסקרו מילים המתארות עלים.** ארגנו את הכיתה כך שהתלמידים ישבו בזוגות. הראו את כריכות הספרים על העלים שהתלמידים שמעו לאחרונה ושאלו:
 - מה אתם יודעים על עלים? (עצירה). כעת פנו לשותפים שלכם. התבוננו בכיתה בזמן שהזוגות מדברים. אחרי מספר רגעים, סמנו את סימן הקשב. חזרו על השאלה ובקשו ממספר זוגות לחלוק עם הכיתה. אז שאלו:
 - איזה מילים קראנו ושמענו שמתארות עלים? בזמן שתלמידים מעלים הצעות כתבו אותן על הלוח. למשל: ארוך, ירוק, אדום, חד, עגול, חלק, חום.
2. **הסברו את הפעילות.** הראו את שקיות העלים ואמרו כי בכל שקית יש 4 עלים. הוציאו 3 עלים מהשקית ודונו בשאלות הבאות:
 - (החזיקו עלה). איזה מילים יכולות לתאר את העלה הזו?
 - (החזרו עלה אחר) איזה מילים יכולות לתאר את העלה הזו?
 - במה העלים הללו דומים?
 - במה העלים הללו שונים? פנה לשותף שלך.

חשוב שהדין יהיה קולח לכן בקשו רק מתלמיד אחד או שניים לענות על כל שאלה בשלב הזה שיש שיתוף ברמת הכיתה. למדו האמירה: " (יעל) הולכת לשתף כרגע, בואו נפנה כולנו אליה ונתן לה את כל הקשב שלנו".

הנחיה
למורה

השוואת עלים | גן עד ביתה ב', המשך

השיעור, המשך

הסברו שכל זוג יקבל שקית עם עלים. התפקיד שלהם הוא להתבונן בעלים ביחד ולדון על במה העלים דומים ובמה הם שונים. עודדו את התלמידים להשתמש במילים שמופיעות על הלוח ולהשתמש בעוד מילים שהם חושבים שמתארות את העלים. לפני חלוקת השקיות דונו בקצרה:

- מה תעשו על מנת שתוכלו לעבוד טוב כשותפים היום.

3. הזוגות עובדים ביחד וחוקרים את העלים. חלקו את השקיות והזוגות יתחילו לעבוד. בזמן העבודה, התבוננו בהם והעריכו:

השתדלו לא להפריע לתלמידים בזמן עבודתם. התערבו רק אם לתלמידים יש קושי שהם לא יכולים לפתור אותו בעצמם.

הנחיה
למורה

צפו בזוגות בזמן עבודתם ושימו לב - האם תלמידים משתמשים באוצר המילים שהם למדו לתיאור העלים? האם הם דנים בקווי דימיון ושוני בין העלים? האם הם חולקים בחומרים באופן הוגן? אם לא, איך הם מנסים לפתור זאת?

הערכה

4. **אופציונאלי:** הזוגות בוחרים ומציירים שני עלים (כל אחד עלה אחד). בזמן שהזוגות עובדים, חלקו ניירות, עפרונות וצבעים לכל זוג. השתמשו בסיומן הקשב שלכם והסבירו שאתם רוצים שהם יבחרו שני עלים ויצירו אותם. לפני שהם מתחילים דונו בקצרה ככיתה: מה אתה והשותף שלך תעשו על מנת לחלק את העבודה הזאת באופן הוגן?

5. **רפלקציה על השיעור** - אספו את כל החומרים. הכיתה ישובה יחד כך שכל זוג יושב אחד ליד השני. דונו ככיתה:

- מה למדתם על עלים היום שלא ידעתם קודם?
- באילו מובנים העלים היו דומים? שונים?

השתדלו לא להפריע לתלמידים בזמן עבודתם. התערבו רק אם לתלמידים יש קושי שהם לא יכולים לפתור אותו בעצמם.

הנחיה
למורה

הסבירו בקצרה כי שכאשר אנשים מסתכלים על דרכים בהן דברים דומים ושנים, זה אומר שהם משווים ביניהם. כתבו את המילה השוואה, כך שכולם יוכלו לראות אותה, והזמינו את התלמידים להגיד את המילה יחד איתכם. אז שאלו:

- איך אתה והשותף שלך חלקתם את חומרי העבודה באופן הוגן?
- למה זה חשוב לחלוק חומרים באופן הוגן כאשר עובדים עם שותף?
- מה אתה מעריך בעבודה שלך עם השותף שלך היום? פנה אל השותף ואמור לו.

אמרו כי לתלמידים יהיו עוד הזדמנויות להשוות דברים ולהתאמן ביכולת לחלוק עבודה וחומרים באופן הוגן עם שותפים אחרים.

הרחבה

ספקו הזדמנויות נוספות לתלמידים לעבוד בזוגות, לבנות אוצר מילים אקדמי ולעשות השוואות למשל בין מטבעות, סלעים, נעליים, דמויות בסיפור. בנוסף, המשוכו לאפשר לשותפים לתרגל ולעשות רפלקציה על איך הם חולקים עבודה וחומרים באופן הוגן.

לכתוב עם החושים שלנו | בית ספר יסודי ביתות ג'-ה' • שפה

מיקוד אקדמי תלמידים יראו בעיני רוחם ויזהו פרטים חושיים ורגשות בטקסט, ואז יעברו לשלב הכתיבה בו יעשו שימוש בפרטים סנסוריים.

מיקוד חברתי-רגשי תלמידים יזהו רגשות בטקסט, יקשיבו לשותפים שלהם, יחלקו את החשיבה של השותף שלהם עם הכיתה. יכולות הליבה: מודעות עצמית, מודעות חברתית, ניהול מערכות יחסים.

חומרי עזר ← "Daybreak in Alabama" מאת לנגסטון יו. - צריך כאן טקסט שמתאים לישראל.

← עותק לכל אחד מהזוגות

← דף ועיפרון לכל תלמיד

לפני השיעור • חלקו תלמידים לזוגות ותנו מספר רגעים לכל זוג להתחבר ולהכיר אחד את השני (יתכן ויהיו כמה שלשות).

• למדו (או חזרו על) טכניקת "פנה לשותף" - כאשר תיתנו סימן הילדים בזוגות ישבו פנים מול פנים ויתחילו לדבר. כאשר תרימו את היד התלמידים יפסיקו לדבר והקשב שלהם יופנה חזרה אליכם. תרגלו את זה מספר פעמים לפני שהשיעור מתחיל (לא משנה מה הסימן שתבחרן לכך שהתלמידים יפנו אליכם קשב, השתמשו בו בעקביות על מנת שיהפוך להיות פרקטיקה מבוססת היטב בקרב כל התלמידים).

• קראו בקול סיפורים או שירים הכוללים שפה חושית. קראו להם לשם הנאה, הזמינו אותם לדבר על מה הסיפורים או השירים גורמים להם לדמיין ולהרגיש.

השיעור

1. הציגו את השיעור: ארגנו את הכיתה כך שכולם יושבים בזוגות אך ככיתה. הסברו שהתלמידים ישמעו היום פואמה וידנו בה עם השותפים שלהם. בדיון הכלל כיתתי, הם יתרגלו שיתוף של כל הכיתה במחשבות של השותפים שלהם (לא את המחשבות שלהם עצמם). שאלו ודונו בקצרה:

- מה תעשה היום על מנת להיות בטוח שאתה מוכן לחלוק את המחשבות של השותף שלך עם הכיתה?
- מה אתה יכול לעשות על מנת להיות בטוח שהשותף שלך הבין אותך בצורה ברורה?

בקשו מהתלמידים ל"החזיק בראש" את מה שהם דיברו עליו, ושאתם תחזרו לבדוק מה קורה איתם בסוף השיעור.

2. קראו את הפואמה פעמיים. הסברו שתקרא בקול את הפואמה "Daybreak in Alabama" (כאמור, צריך למצוא חלופה ישראלית). שאלו ודונו בקצרה:

- כאשר אתם שומעים את הכותרת הזאת, על מה אתם חושבים שהפואמה תהייה? פנה לשותף ושתף.
- התבוננו בכיתה בזמן שהם חולקים, אחרי מספר רגעים סמנו לכיתה את סימן הקשב ושאלו:
 - על מה השותף שלכם חושב שהפואמה הזאת הולכת להיות?
- בקשו מהתלמידים לעצום את עיניהם ולנסות לדמיין תמונה של הפואמה בזמן שאתם מקריאים אותה. הסברו לתלמידים שתקראו את הפואמה פעם נוספת. בקשו מהתלמידים להקשיב לדברים שאולי הם פספסו בהקראה הראשונה. קראו את הפואמה בקול רם שוב, לאט וברור.

באם יש צורך תמכו בהבנה של מילים מסובכות, בעיקר עבור תלמידים שעברית היא לא שפת האם שלהם.

הנחיה למורה

לכתוב עם החושים שלנו | בית ספר יסודי ביתות ג'-ה' • שפה, המשך

השיעור, המשך

3. דונו בפואמה. דונו בפואמה תוך שימוש בשאלות הבאות. כאשר תלמידים מתייחסים לחלקים שונים בפואמה, הפנו לטקסט על מנת לעזור לתלמידים להזכר במה שהם שמעו.

השתדלו לא להפריע לתלמידים בזמן עבודתם. התערבו רק אם לתלמידים יש קושי שהם לא יכולים לפתור אותו בעצמם.

הנחיה למורה

- על מה הפואמה הזאת?
- איך מרגישה אלבמה ב daybreak עבור המשורר הזה?
- מה דמיינתם בזמן שהאזנתם לפואמה? (קראו שוב שורות רלוונטיות). מה אתם מרגישים כאשר אתם שומעים את השורות הללו?
- (קראו שוב את שורה 6) מה אתם חושבים שהמשורר מנסה להגיד לנו כאן? (עצרו כאן) פנה לשותף שלך.

סמנו לקשב. שאלו:

- מה השותף שלך אמר?

בקשו מכמה מתנדבים לחלוק את מה שהשותפים שלהם אמרו, עם הכיתה. בזמן שתלמידים משתפים שאלו שאלות הנחייה על מנת להרחיב את החשיבה שלהם.

שאלות הנחיה כוללות- על מה חשבת כאשר שמעת מה שאלי אמר? מה חשבת על מה שאלי אמר כרגע?

הנחיה למורה

4. בזוגות זיהוי פרטים חושיים בפואמה. ציינו שהמשורר כמו משוררים רבים משתמש בפרטים חושיים שעוזרים לקורא לדמיין ולהרגיש את המשמעות של הפואמה. הסברו כי הם יקראו שוב את הפואמה בזוגות ויסמנו 2-3 פרטים חושיים שהכי חזקים בעיניהם בפואמה. בקשו מהם לדון ברגשות או במה שעולה בעינם רוחם שיש להם כאשר הם קוראים את השורות המודגשות.

שימו לב האם תלמידים - מזהים פרטים חושיים בטקסט? האם הם מצליחים לתאר את הרגשות והדימויים הקשורים לפרטים החושיים הללו? האם הם מקשיבים קשב רב אחד לשני.

הערכת הכיתה

השתדלו לא להפריע לתלמידים בזמן עבודתם. התערבו רק אם לתלמידים יש קושי שהם לא יכולים לפתור אותו בעצמם.

הנחיה למורה

לכתוב עם החושים שלנו | בית ספר יסודי ביתות ג'-ה' • שפה, המשך

השיעור, המשך

5. **דיון ורפלקציה. סמנו לקשב.** בקשו ממספר זוגות לחלוק את המשפטים שהם סימנו ואת הרגשות או הדימויים שזה עורר בהם. ← **חלקו** עותק של הפואמה לכל זוג ובקשו מהם להתחיל. בזמן שהזוגות עובדים התבוננו והעריכו.

בזמן השיתוף, למדו הקשבה באופן ישיר: "יעל וגיל עומדים לשתף אותנו. בואו נראה להם שאנחנו מקשיבים".

הנחיה למורה

עודדו תלמידים לחפש פרטים חושיים, בכל זמן שהם קוראים, ולראות איך הפרטים הללו עוזרים להם להרגיש או לדמיין את המשמעות של הטקסט. דונו בקצרה:

- איך זה היה לחלוק את המחשבות של השותף שלך עם הכיתה, איך זה היה לחלוק את המחשבות שלך עם הכיתה?
- מה מעניין בחלוק את החשיבה של השותף שלך?
- מה מאתגר בחלוק את המחשבות של השותף שלך? מה יהפוך את זה לפחות מאתגר?

6. (אם יש צורך, המשיכו בשיעור הבא). כתיבה תוך שימוש בפרטים חושיים. חלקו נייר ועיפרון והזמינו את התלמידים לכתוב פואמה דומה משלהם (למשל על השכונה שלהם, העיר או מקום אחר שהם מכירים טוב). עודד אותם להשתמש בפרטים סנסוריים על מנת לעזור לקורא לדמיין ולהרגיש את המשמעות של מה שהם רוצים להעביר.

אחרי הקצאת זמן כתיבה, אפשרו זמן לתלמידים להקריא את מה שהם כתבו לכיתה. הנחו את הדיון, גם בזוגות וגם בכיתה תוך שימוש בשאלות הבאות:

- מה הרגשת או דמיית כאשר הקשבת לפואמה של ____? פנה לשותף
 - איזה מילים שמעת שעזרו לך להרגיש את הרגש הזה או לדמיין את הדימוי הזה?
 - מה השותף שלך אמר לך על מה שהוא חשב?
 - ממה נהנית כאשר חלקת את מה שחשבת עם השותף שלך? פנה אל השותף.
- סגרו את הדיון באמצעות זה שתאפשר לכל אחד להודות לשותף שלו על ההקשבה ועל מה שחלק היום.

להכיר מדינה | חטיבת ביניים (כיתות ו-ח) • לימודי חברה

מיקוד אקדמי התלמידים יערכו רפלקציה על מה שהם למדו לגבי מדינות שונות ויקבלו החלטה קבוצתית לגבי המדינה הנוספת עליהם הם בוחרים ללמוד.

מיקוד חברתי-רגשי תלמידים יתרמו באופן אחראי לעבודה הקבוצתית ויגיעו להחלטה משותפת. יכולות ליבה: ניהול עצמי, מודעות חברתית, קבל החלטות באופן אחראי.

חומרי עזר ← מפה גדולה של העולם או גלובוס גדול.

← עותק של מפת העולם לכל זוג.

← ניר ועיפרון לזוגות ולקבוצות.

לפני השיעור • בשיעור הזה תלמידים ילמדו קבוצות של ארבעה. דאגו לכך שהם יודעים לעבוד היטב בזוגות לפני שהם עוברים לעבודה ברביעייה.

• במהלך מספר ימים, קרוא בקול ספרים או מידע אחר על מספר מדינות שונות ותרבויות שונות בעולם. כלול מדינות מאפריקה, אמריקה, אירופה, אסיה ואוסטרליה.

• חלקו את התלמידים ותנו להם כמה דקות להתחבר אחד לשני (יתכן ויהיו קבוצות של שלושה ילדים).

• למדו את טכניקת "פנה לשותף" - כאשר תיתנו סימן הילדים ישבו בזוגות פנים מול פנים ויתחילו לדבר. כאשר תרימו את היד התלמידים יפסיקו לדבר והקשב שלהם יופנה חזרה אליכם. תרגלו את זה מספר פעמים לפני השיעור מתחיל (לא משנה מה הסימן שתבחר לכך שהתלמידים יפנו אליכם קשב, השתמשו בו בעקביות על מנת שיהפוך להיות פרקטיקה מבוססת היטב בקרב כל התלמידים).

השיעור

1. הציגו את השיעור. התלמידים ישבו בזוגות. הזכירו לתלמידים שהם קראו על מדינות ותרבויות שונות מהעולם. הפנו את התלמידים למפת העולם. ודונו בקצרה:

- על איזה מדינות למדנו לאחרונה?
- איפה המדינה הזאת נמצאת? מה למדנו עליה?

בקשו מהתלמידים "לחזיק בראש" את מה שהם דיברו עליו, ושאתם תחזרו לבדוק מה קורה איתם בסוף השיעור.

השיעור הזה תוכנן להיות חלק מסדרה של שיעורים שבהם התלמידים יעבדו בקבוצות על מנת ללמוד על מדינה שנבחרה.

הנחיה למורה

הסברו שבימים הקרובים תלמידים יעבדו בקבוצות על מנת ללמוד על מדינה אחת לבחירתם, וכי הם ילמדו את הכיתה לגבי מה הם למדו על המדינה הזאת והתרבות שלה.

2. בזוגות זיהו של מדינות מעניינות. מחלקים לכל זוג נייר ואת מפת העולם. בקשו מהם לחשוב על מדינות שהם באופן אישי היו רוצים ללמוד עליהן. הסברו כי אתם רוצה שהזוגות ידונו על המדינות שמעניינות אותם ויחליטו על 4-5 מדינות ששניהם רוצים ללמוד עליהן, בקשו מהם ולרשום את השמות שלהן על הנייר. שאלו ודונו בקצרה:

- איזה דברים מעניינים אתה יכול לספר על המדינה שמעניינת אותך בכדי שהשותף שלך יסכים ללמוד עליה? עודדו שותפים להסביר את הסיבות שלהם בצורה ברורה ולהיות מוכנים "לשאת ולתת" כך שהם יגיעו להסכמות. הזוגות יכינו את הרשימה שלהם. פספסו בהקראה הראשונה.

להכיר מדינה | חטיבת ביניים (כיתות ו-ח) • לימודי חברה, המשך

השיעור, המשך

3. זוגות הופכים לרביעיות. סמנו לקשב. הסברו כי כל זוג יחלוק את הרשימה שלו עם זוג אחר. המשימה של הקבוצה תהיה להחליט על 2 מדינות שכל חברי הקבוצה מעוניינים ללמוד עליהן ולכתוב את השמות שלהן. המדינות יכולות להיות מאחת או שתי הרשימות או מדינות שלא הופיעו באף רשימה. לפני שהקבוצות מתחילות לעבוד, דונו בקצרה ככיתה:
- מה יכול להיות מאתגר בקבלת החלטה משותפת בארבעה?
 - אם הקבוצה לא מסכימה "על ההתחלה", מה אתה יכול לעשות באופן אישי על מנת לעזור לקבוצה להגיע להסכמה?
 - למה זה חשוב שכל אחד בקבוצה יתרום לדיון?

הנחיה למורה

אם התלמידים מתקשים להציע אסטרטגיות שבאמצעותן ניתן להגיע להסכמה, אתם יכולים להציע: "תארו פרטים מסקרנים לגבי המדינה, באופן שיגרום לאחרים להתעניין בכך (תרבות, היסטוריה, שפה, אנשים)"/ "הסכם לוותר על הבחירה הראשונה שלך אם תקבל את השניה או השלישית"/ "הצע מדינות שלא מופיעות באחת את מהרשימות".

בזמן שהקבוצות עובדות, התבוננו והעריכו.

הערכת הכיתה

התבוננו בקבוצות בזמן עבודתן ושאלו את עצמכם: האם כל חברי הקבוצה תורמים לעבודה? האם הקבוצות מצליחות להגיע להסכמה? אם יש להן קושי בהתחלה האם הן משנות אסטרטגיה עד שהן מגיעות להסכמה?

הנחיה למורה

השתדלו לא להפריע לתלמידים בזמן עבודתם. התערבו רק אם לתלמידים יש קושי שהם לא יכולים לפתור אותו בעצמם.

4. רפלקציה על העבודה הקבוצתית. אספו את המדינות הנבחרות מכל קבוצה. הסברו כי תעברו על הרשימות על מנת לוודא שלכל קבוצה יש מדינה שונה לחקור, ושביעור הבא תודיעו על המדינות שנבחרו. בקשו מהם לדון ככיתה:
- איזה סוג של דברים אתה מצפה ללמוד לגבי המדינה שתחקרו?
 - איך הקבוצה שלכם עבדה יחד היום? איזה קשיים היו לכם? מה אתם יכולים לעשות אחרת בפעם הבאה על מנת שהדברים יעבדו חלק יותר?
 - מה אתה תרמת לקבוצה? באיזה אופן זה עזר לקבוצה?

הנחיה למורה

בזמן הדיון עודדו תלמידים להשתמש בביטויים כגון: "אני מסכים עם..... בגלל", "יש לי רעיון אחר מ.....בגלל", "בנוסף למה ש..... אמר אני חושב".

הרחבה

עברו על הבחירה של הקבוצות. עבור כל קבוצה סמנו מדינה או שתיים. נסו להמנע מכך ששתי קבוצות יעבדו על אותה מדינה.

הקצו לקבוצות זמן בימים הקרובים על מנת שינסחו שאלות, יאספו מקורות מידע ויחקרו את המדינות. לאחר מכן התלמידים יעבדו יחד בכדי לארגן את המידע שהם אספו ולהציגו לכיתה. במהלך הפרוייקט תרגלו מיומנויות חברתיות-רגשיות מסוג השגת הסכמות משותפות, עבודת צוות, ויתור, תרומה לקבוצה. שימוש בשאלות כגון אלו שהופיעו במהלך השיעור יעודדו תרגול ורפלקציה.

מה החוק? | תיכון (כיתות ט-יב) • מתמטיקה

מיקוד אקדמי

תלמידים יחקרו דפוסים בסדרות ובאופן לא פורמלי יחקרו את הקונספט של פונקציה.

מיקוד חברתי-רגשי

תלמידים יסבירו את החשיבה שלהם, יבינו את החשיבה של תלמידים אחרים, יגיעו להסכמה ויתמידו. יכולות הליבה: מודעות חברתית, ניהול מערכות יחסים, מודעות עצמית, ניהול עצמי.

חומרי עזר

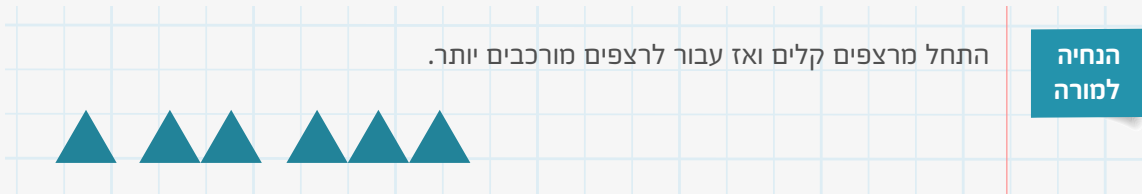
- ← לוח ומרקר
- ← עותק של דף פעילות "מה החוק?" עבור כל זוג
- ← דפי טיוטא ועפרון לכל זוג

לפני השיעור

- חלקו את התלמידים ותנו להם כמה דקות להתחבר אחד לשני (יתכן ויהיו קבוצות של שלושה ילדים).
- למדו את טכניקת "Think-Pair-Share". אתם תשאלו שאלה, לאחר מכן כל תלמיד יקבל זמן לחשוב לפני שהוא/היא ידברו. כאשר אתה תגיד: "פנה לשותף" אז הם ישבו פנים אל פנים וידברו. כאשר תסמנו עם היד הם יספיקו לדבר בזוגות והקשב יופנה חזרה אליכם. התלמידים צריכים לתרגל את הטכניקה לפני השיעור.

השיעור

1. **הציגו וחקרו דפוסים בסדרות.** ארגנו את הכיתה כך שהתלמידים ישבו בזוגות. בקשו מהתלמידים להתבונן כאשר אתם מציירים את הרצף הבא במקום שכולם יכולים לראות אותו:

הנחיה למורה

התחל מרצפים קלים ואז עבור לרצפים מורכבים יותר.

- מה האיבר הבא שצריך להופיע בסדרה?
 - אם 4 משולשים הם האיבר הבא, איך תתאר את הרצף? מה יהיו האיברים הבאים?
 - מה אם האיבר הבא הוא 2 משולשים? איזה דפוס הרצף הזה ייצג? מה יהיה האיבר הבא?
- הסבר שדפוס הוא משהו שחוזר על עצמו או שקורה באופן שניתן לחזות אותו. חוק מתאר את איך הדפוס עובד. מחק את הרצף וכתוב את הרצף הבא במקום שכולם יכולים לראות:

1,2,4

- השתמשו ב "Think, Pair, Share" כדי שתלמידים ידונו בשאלות הבאות:
- אם שני האיברים הבאים בסדרה היו 8 ו 6, איזה חוק מאפיין את הסידרה? בהינתן החוק הזה מה יהיו שני האיברים הבאים?
 - אם שני האיברים הבאים היו 7 ו 11 איזה חוק מאפיין את הסידרה? (עצור). פנה לשותף.
 - אם שני האיברים הבאים ה 7 ו 11 מה עשויים להיות שני האיברים הבאים?
 - האם אתה מסכים עם מה ש אמר?

הנחיה למורה

דפוסים אפשריים לסידרה 1,2,4 יכלים להיות - 1,2,4,8,16 החוק הוא הכפלה של האיבר. 1.2.4.7.11.16 החוק הוא להוסיף 1, להוסיף 2, להוסיף 3. 1,2,4,8,16,32 (כל איבר הוא 2 בחזקה - 2 בחזקת 0 זה 1, 2 בחזקת 1 זה 2, 2 בחזקת 2 זה 4 וכו').

מה החוק? | תיכון (כיתות ט-יב) • מתמטיקה, המשך

השיעור, המשך

2. הסברו את פעילות "מה החוק?". חלקו דף "מה החוק?" לכל זוג ובקשו ממתנדב לקרוא את ההנחיות בקול רם. עודדו את התלמידים למצוא יותר מאפשרות אחת לדפוס בכל סידרה. לפני שמתחלקים שוב לזוגות שאלו ודונו בקצרה:
- זה חשוב שתבין את החשיבה של השותף שלך, וששניכם תסכימו לפני שתכתבו את התשובה על הדף. מה תעשה על מנת לוודא שהבנת ואתה מסכים עם החשיבה של השותף שלך?
 - אם לא הבנת או אתה עדיין לא מסכים, מה אתה יכול לעשות?

חשוב שהדיון יהיה קולח לכן בקשו רק מתלמיד אחד או שניים לענות על כל שאלה בשלב הזה שיש כשהשותף נערך ברמת הכיתה.

הנחיה למורה

3. הזוגות עובדים על פעילות "מה החוק?". הזוגות מתחילים לעבוד. בזמן העבודה שלהם צפו והעריכו.

צפו בזוגות בזמן עבודתם ושימו לב - האם התלמידים מסבירים את החשיבה שלהם ומבקשים הבהרה אם הם לא מבינים אחד את השני? האם הם מסכימים לפני שהם כותבים את הדפוס? האם הדפוס שהציעו מתאים? האם הם יכולים לתאר חוקים לדפוסים?

הערכה כיתתית

להגביל את ההתערבות על מנת לאפשר לזוגות לסמוך על החשיבה שלהם והעבודה השיתופית. אם הזוגות תקועים וזקוקים לתמיכה קדמו את חשיבתם באמצעות השאלות הבאות: איזה דפוס מצאתם? מה יהיה האיבר הבא ואיך אתם יודעים? איזה דפוס אפשרי אחר יש? איך תוכלו לתאר את החוק של הדפוס הזה? האם אתה מבין ומסכים עם החשיבה של השותף שלך?

הנחיה למורה

4. דיון ככיתה. כשרוב הזוגות עשו את רוב העבודה, בקשו את הקשב של הכיתה. עבור כל סידרה בדף הפעילות בקשו מספר מתנדבים שיגיעו ללוח ויסבירו את הדפוס שהם מצאו, את החוק של הדפוס והאיבר הבא בסידרה בהתבסס על הדפוס. הנחו את הדיון, בזוגות ובכיתה באמצעות השאלות הבאות:
- האם אתה מסכים או לא מסכים עם מה ש..... שתפו ולמה? פנה לשותף
 - איזה שאלות אנחנו יכולים לשאול את..... לגבי הפתרון שלהם?
 - מי עוד מצא את אותו דפוס? האם תיארתם את הדפוס באמצעות אותו חוק? אם לא, איזה חוק אחר יש כדי לתאר את הדפוס הזה?
 - באילו מובנים העלים היו דומים? שונים?

בזמן הדיון עודדו תלמידים להשתמש בהיגדי דיון - "אני מסכים עם... בגלל", "יש לי רעיון אחר בגלל..." "בנוסף למה ש... אמר אני חושב..".

הנחיה למורה

5. רפלקציה על השיעור. הסברו כי לתלמידים יהיו הזדמנויות נוספות לחקור דפוסים של סדרות. עזרו להם לערוך רפלקציה הלמידה והעבודה בזוגות, באמצעות השאלות:
- מה קל ומה קשה בעבודה עם דפוסים וסדרות?
 - מה עזר לך להתמיד היום? במה זה חשוב לחיים שלנו שאנחנו מתרגלים ומצמיחים את יכולת ההתמדה שלנו?
 - איזה דוגמאות יש לך שאתה והשותף שלך עבדתם טוב היום?
 - האם היה זמן שלא הסכמת או לא הבנת את החשיבה של השותף שלך? באיזה אסטרטגיה השתמשת? הזכרו לתלמידים שזה באחריותם לוודא שהם מבינים את החשיבה אחד של השני כאשר הם עובדים בזוגות. עודדו אותם להמשיך לתרגל שאלת שאלות הבהרה, כאשר יש צורך בכך, בזמן שהם עובדים בזוגות.

מה החוק? | תיכון (כיתות ט-יב) • מתמטיקה, המשך

הרחבה

הזמינו זוגות לחלוק את הסדרות שהם יצרו בשאלה האחרונות בדף הפעילות "מה החוק?". בקשו מהכיתה לעבוד בזוגות על מנת להבין את הדפוסים, החוקים מאחוריהם והאיברים הבאים בסדרה.

מה החוק? דף עבודה

שמות השותפים:

_____	_____
_____	_____
_____	_____

הנחיות

עבור כל סידרה חפשו את הדפוס. ביחד כתבו את החוק שמתאר את הדפוס. השתמשו בחוק על מנת להוסיף לפחות 3 איברים לסידרה. אם אתם מוצאים יותר מדפוס אחד תארו כל אחד מהם.

1,1,2,1,3,1,4,1,5,1,6,1,...

1,3,5,7,5,3,1,3,...

1,3,7,15,31,...

1,4,9,16,25,...

בנו סידרה משלכם, כתבו את האיברים הראשונים ותארו את החוק של הדפוס.

הערכה עצמית של המורה בנוגע לפיתוח SEL בביתה

3

מיקוד

← תאריך 📅 24

← כיתה 👤

← מורה 🧑

השתמש בהערכה העצמית שלוש עד ארבע פעמים במהלך שנת לימודים על מנת להעריך את החוזקות שלך ואת האזורים שעליך לפתח כשאתה מקדם למידה חברתית-רגשית בהוראה ישירה, בשילוב בתחומי הדעת ובאקלים כיתתי תומך. סמן את התיבה המייצגת ביותר את התדירות שבה אתה מקדם כל אינדיקטור. עבור אינדיקטורים שתדרג "מדי פעם" או "בתדירות נמוכה", הבא בחשבון את האסטרטגיות, את המשאבים ואת התמיכה שאתה רוצה כדי להעמיק את פרקטיקות הלמידה החברתית-רגשית שלך. בנוגע לדירוג "לא בטוח", הבא בחשבון מידע נוסף שאתה צריך או משוב שאתה רוצה לקבל.

אינדיקטורים להטמעת למידה חברתית-רגשית בביתה

הוראה ישירה של מיומנויות חברתיות-רגשיות	לעיתים קרובות	מדי פעם	בתדירות נמוכה	לא בטוח
אני משתמש בגישה מבוססת מחקר ללמד מיומנויות חברתיות-רגשיות בדרך שהיא רציפה, אקטיבית, ממוקדת וישירה, על בסיס תדיר ויומיומי.	☐	☐	☐	☐
אני מלמד מיומנויות חברתיות-רגשיות בדרכים מותאמות התפתחותית לתלמידים שלי ורגישות תרבותית.	☐	☐	☐	☐
התלמידים שלי מובילים שגרות, משתפים בנקודות המבט שלהם ועורכים רפלקציה על התנסויותיהם שלהם במהלך הוראת למידה חברתית-רגשית.	☐	☐	☐	☐
שילוב למידה חברתית-רגשית בתחומי הדעת	לעיתים קרובות	מדי פעם	בתדירות נמוכה	לא בטוח
יעדים ללמידה חברתית-רגשית / מטרות למידה חברתית-רגשית משולבים בתחומי הדעת שאני מלמד.	☐	☐	☐	☐
תלמידים מקשרים בין למידה חברתית-רגשית ובין מה שאנחנו לומדים, ויוזמים רפלקציה ודיון.	☐	☐	☐	☐
אני מטפח תבנית חשיבה מתפתחת על ידי סיוע לתלמידים להציב מטרות ו"לקחת" סיכונים אקדמיים; אני מראה לתלמידים כיצד לתקן טעויות וממשיג התמודדויות לא פשוטות כרכיב מפתח בתהליך למידה.	☐	☐	☐	☐

אינדיקטורים ללמידה חברתית-רגשית בכיתה, המשך

לא בטוח	בתדירות נמוכה	מדי פעם	לעיתים קרובות	שילוב למידה חברתית-רגשית בתחומי הדעת, המשך
☐	☐	☐	☐	אני בוחר תוכן ומתכנן את ההוראה כך שתהיה רלוונטית וקשורה לחיים של התלמידים, מספק תמיכה כדי שתלמידים ישתתפו באופן מלא ושתהיה להם גישה לתכנים שהם צריכים.
☐	☐	☐	☐	אני מתכנן פעילויות למידה המאפשרות לתלמידים לחקור נושאים החשובים להם וליצור יחד פתרונות כדי לשפר את הכיתה, את בית הספר ואת הקהילה.
☐	☐	☐	☐	יש איזון בשיעור בין הוראה המונחית על ידי המורים ובין שיח של התלמידים, אינטראקציות של התלמידים. אני מקצה להם זמן לעבוד / לערוך רפלקציה לבד.
☐	☐	☐	☐	אני מכין תלמידים להיות מעורבים בדיונים כיתתיים באמצעות הקשבה אקטיבית לעמיתיהם, אתגור מכבד של הרעיונות של עמיתיהם וניסוח שאלות.
☐	☐	☐	☐	אני שואל שאלות פתוחות כדי להעמיק את החשיבה של התלמידים וכדי שתלמידים ירחיבו את התגובות שלהם.
☐	☐	☐	☐	אני משתמש במבנים שיתופיים הדורשים מתלמידים לתקשר, לשתף פעולה, ליצור מצב שבו כל הרעיונות נשמעים וכן פתרון בעיות.
☐	☐	☐	☐	התלמידים עורכים רפלקציה על מה שהוביל לכך שהעבודה השיתופית שלהם הייתה מוצלחת או מאתגרת ומתכננים כיצד לשפר את המצב.

3

אינדיקטורים להטמעת למידה חברתית-רגשית בביתה, המשך

לא בטוח	בתדירות נמוכה	מדי פעם	לעיתים קרובות	אקלים ביתני תומך
☐	☐	☐	☐	הכיתה שלי פיתחה יחד הסכם שיתופי על האופן שבו אנחנו רוצים להתייחס זה לזה, אנחנו בוחנים את ההסכם הזה תדיר ובודקים אם אנחנו חיים על פיו.
☐	☐	☐	☐	תלמידים מכירים את השגרות הכיתתיות שלנו, פועלים על פיהן ומספקים עליהן משוב.
☐	☐	☐	☐	אני משדר לתלמידים שאני מעריך כל אחד מהם כאינדיווידואל ואני מעוניין להכיר כל אחד ואחד מהם באופן אישי.
☐	☐	☐	☐	אני ער ושם לב הדברים שמדאיגים את התלמידים שלי, ועסוק בלהתבונן בנקודות המבט שלהם.
☐	☐	☐	☐	אני מנחה מפגשים כיתתיים, מעגלים ופעילויות בונות קהילה אחרות כדי לטפח תרבות של קשר אישי, תמיכה הדדית והשתייכות.
☐	☐	☐	☐	אני מגוון את קבוצות העבודה כדי שתלמידים יכירו זה את זה ויעבדו יחד.
☐	☐	☐	☐	הסביבה הכיתתית שלי, הפעילויות והאינטראקציות מתקפות את הזהויות האינדיווידואליות של התלמידים ואת התרבות שלהם. אנחנו לומדים ומשתפים את הרקע של כל אחד מאיתנו.
☐	☐	☐	☐	אני מלמד, משמש מודל ומקדם שפה ואסטרטגיות העוזרות לתלמידים לבטא אמפתיה, לפתור קונפליקטים, לתקן 'קלקולים' בקשר, לערוך רפלקציה עצמית ולווסת את עצמם.
☐	☐	☐	☐	כאשר הסכמים כיתתיים מופרים אני פועל בדרך דיסקרטית, מותאמת התפתחותית, רגישה תרבותית ומאחה (כגון הקשבה אמפתית, משפטי "אני" ושאלות פתוחות).
☐	☐	☐	☐	התלמידים עורכים רפלקציה על מה שהוביל לכך שהעבודה השיתופית שלהם הייתה מוצלחת או מאתגרת ומתכננים כיצד לשפר את המצב.

רתימת ישיבת צוות שיכבה לשם קידום השמעת SEL בכיתה

הצלחתו של בית הספר בהטמעת למידה חברתית-רגשית גוברת כאשר יש זמן ומקום קבועים לדון בתהליכי ההטמעה. ישיבות צוות שכבה או צוות מקצועי הן הזדמנות מצוינת לרפלקציה, לחקר ולשיתוף פעולה בין מורים.

הכלי שלפניכם מציג היגדים לדיון המחולקים לארבעה "סלים":

1. סביבה כיתתית תומכת
 2. שילוב של SEL בהוראה
 3. הוראה ישירה של SEL
 4. משמעת מוכוונת תלמידים.
- בכל פגישה ניתן לבחור היגד או שניים ההולמים ביותר את ההיבט שנמצא כרגע במוקד הטמעת למידה חברתית-רגשית בבית הספר.

נציגים מצוות SEL יכולים להשתמש בכלי זה כדי להנחות דיונים עם מורים משכבת הגיל שהם מלמדים בה או מהמקצוע אותו הם מלמדים:

- ← באופן אידיאלי דיונים הממוקדים ב-SEL יהיו חלק מפגישות הצוות השבועיות ויימשכו 15 דקות או יותר.
 - ← השימוש בהיגדים הללו הכי אפקטיבי בקבוצה של 4-6 משתתפים.
 - ← למנחה לא צריכות להיות כל התשובות! יהיו בוודאי אתגרים שמורים יעלו ועמיתים יתנו עליהם משוב. לחלופין, מורים יוכלו למצוא פתרונות בעצמם אם רק תהיה להם ההזדמנות להגיד את הדברים בקול רם.
 - ← מנחים יכולים לערוך רפלקציה אישית על ההיגדים בזמן הפגישה.
- המטרה המרכזית של כלי זה היא לשלב SEL בפגישות צוות שכבתיות או מקצועיות באמצעות רפלקציה ודיון. עם זאת, הוא יכול לשמש גם מכניזם עוצמתי לבניית מערכות יחסים בין חברי הצוות. השאלות שמציע הכלי זה נעשות עמוקות יותר ככל שהאמון נבנה. הפעילו שיקול דעת באשר לזמן המתאים ולדרך המתאימה לשימוש בהיגדים מרמה 2.

הנחיית הדיון

אפשרו להשתמש באסטרטגיות רבות כדי להנחות דיונים ולוודא שכל הקולות נשמעים בהם. נסו את אחת מהאסטרטגיות הבאות:

- ← Think/pair/share (לחשוב/ להתחלק לזוגות/לחלוק): תנו לכולם דקה לחשוב על ההיגד ולשרבט מחשבות כלליות. לאחר מכן כל אחד ימצא בן או בת זוג וישוחח עימו במשך 3-5 דקות על ההיגד. בזוגות יערך שיתוף הדדי ולאחר מכן כל זוג ישתף את הקבוצה.
- ← **שיתוף אחד על אחד:** בקשו מאחד המשתתפים לדבר במשך 3 דקות. שותפו רק יאזין. לאחר מכן הם יתחלפו בתפקידים.
- ← **כתיבה מהירה:** כתיבה היא דרך טובה לעודד רפלקציה. לא חייבים לחלוק את מה שנכתב, אך זאת יכולה להיות דרך לפתוח בשיחה.
- ← **שאלות פתוחות:** הצגת שאלות שאין עליהן תשובה, זה מזמין חשיבה עמוקה על אתגרים מורכבים ומציאת מגוון פתרונות.
- ← **היוועצות:** בקשו ממשותף אחד להציג בעיה או פרקטיקה ומשאר המשתתפים רק להאזין. לאחר מכן ישאלו המאזינים ברגישות שאלות הבהרה ושאלות פתוחות לעידוד רפלקציה (מהם המחסומים האפשריים? מה גרם לכם להחליט.....?). גם המציג יכתוב לעצמו הערות לרפלקציה.

היגדים לשם דיון על שילוב למידה חברתית-רגשית בהוראה

היגדים לשם דיון בשילוב SEL בהוראה

רמה

רמה 1

- ← לאחר שהתלמידים ערכו [הסכם משותף](#), בקשו ממורים לערוך רפלקציה על התהליך. איך הוא היה? למה אתם חושבים שהוא היה כך? מה יהיה ההסכם המועיל ביותר בעיני התלמידים? למה?
- ← בתחילת השנה בקשו מהמורים לערוך רפלקציה על סביבה כיתתית תומכת: איך היא נראית, נשמעת. בקשו מהם לזהות פעולה אחת שביכולתם לעשות כדי להפוך את החזון הזה למציאות בכיתתם.
- ← חשבו על מורה שהייתה לו השפעה משמעותית על הלמידה שלכם. אילו יכולות הפכו אותה לאפקטיבית כל כך?
- ← אילו [יכולות](#) SEL הופכות מורה למנהיגת כיתה חזקה? למה?
- ← השלימו יחד את [מחונן להטמעת SEL מערכת](#) כדי להבין מה מצבו של בית הספר בכל הנוגע להטמעה. זהו את הצעדים הבאים שיש בעיניכם לעשות ודונו בהם עם צוות SEL.

רמה 2

- ← עם איזה אתגר אתם מתמודדים כעת בכיתה שלכם כקהילה? איזה צעד אתם יכולים לעשות כדי לתמוך בתלמידים?
- ← באיזו דרך תוכלו להישאר רגועים, לתמוך בעצמכם כאשר הכיתה מאתגרת אתכם?
- ← איך התלמידים מתמודדים עם נהלים בכיתה? מה הכי קשה להם? איזה צעד אתם יכולים לנקוט כדי לשפר את המצב?
- ← באיזה אופן התרבות בכיתתכם תומכת או פוגעת בלמידה? למה?
- ← איזה צעד קטן אתם יכולים לנקוט כדי להמשיך לבנות תרבות כיתתית שתומכת בלמידה ובנטילת סיכונים אינטקלטואליים?
- ← בקשו מהמורים להשלים את הדף השני [הערכה עצמית של המורה בנוגע לפיתוח SEL בכיתה](#). אילו מההיגדים סימנתם כ"לעיתים קרובות"? האם יש לכך השפעה? במה תרצו להשתפר?
- ← רפלקציה כללית: מתי אתם מרגישים בטוחים בכל הנוגע ליצירת קהילה בכיתה? מתי אתם מרגישים בטוחים פחות? מה אתם למדים מכך?

היגדים נוספים

היגדים לשם דיון לגבי בניית סביבה כיתתית תומכת

היגדים לשם דיון לגבי בניית סביבה כיתתית תומכת	רמה
<p>← מהם יעדי ההוראה שלכם לשבוע הקרוב? אילו היבטים של SEL אתם יכולים לכלול בהם?</p> <p>← התבוננו בתכנון השיעורים שלכם לשבוע הקרוב. האם אפשר לשלב בהם דיונים רפלקטיביים יותר שיש בהם שיתוף פעולה רב יותר בין התלמידים?</p> <p>← באיזו יכולת חברתית-רגשית עוודדתם את התלמידים להשתמש במהלך הלמידה שלהם בשבוע האחרון? באיזה אופן השימוש ביכולת זו אכן תמכה בלמידה?</p>	רמה 1
<p>← איזה מרכיב בשילוב SEL בהוראה מאתגר במיוחד בעיניכם? איזה צעד קטן אתם יכולים לעשות כבר עכשיו כדי לשפר את המצב?</p> <p>← בקשו מהמורים למלא את הדף הראשון הערכה עצמית של המורה בנוגע לפיתוח SEL בכיתה. איזו מההצהרות שם סימנתם כ"לעיתים קרובות"? באיזה אופן זה משפיע על הכיתה? מה תרצו לשפר?</p> <p>← רפלקציה כללית: מתי אתם מרגישים בטוחים בכל הנוגע לשילוב SEL בהוראה? מתי אתם מרגישים בטוחים פחות? מה אתם למדים מכך?</p>	רמה 2
	היגדים נוספים

היגדים לשם דיון על הוראה ישירה של מיומנויות חברתיות-רגשיות

היגדים לשם דיון בהוראה ישירה של SEL	רמה
<p>← איזה נושא SEL אתם מלמדים השבוע? אילו יכולות נכללות בו?</p> <p>← מה אתם צופים שיהיה מאתגר בשבוע הזה של הוראת SEL? איך עליכם להנחות את הפעילות כדי להשיג את ההשפעה הרצויה?</p> <p>← איך התלמידים הגיבו לשיעור האחרון ב-SEL? האם היה משהו באופן ההנחיה שלכם שבדיעבד הייתם משנים? האם היה משהו שבוודאי תחזרו עליו גם בעתיד?</p>	רמה 1
<p>← אילו אתגרים עלו במהלך ההוראה (הנוגעים לזמן, להתנהגות התלמידים וכו')? כיצד התמודדתם עימם?</p> <p>← מה הצליח במיוחד בהוראת SEL בשבוע החולף? מה הסיבה לכך שהצליח?</p> <p>← רפלקציה כללית: מתי אתם מרגישים הכי בטוחים בהוראה של מיומנויות חברתיות ורגשיות? מתי אתם מרגישים לא בטוחים? מה אתם למדים מזה?</p>	רמה 2
	היגדים נוספים

היגדים לשם דיון במשמעת מוכוונת תלמיד

היגדים לשם דיון במשמעת מוכוונת תלמיד

רמה

רמה 1

- ← תארו אסטרטגיה אחת שהשתמשתם בה בשבוע החולף באופן פרואקטיבי כדי לתת מענה לצרכים של התלמיד, או אסטרטגיה אחת שאתם מתכוונים להשתמש בה בשבוע הקרוב. איזו השפעה הייתה לכך?
- ← בפיתוח של איזו מיומנות חברתית-רגשית התלמידים שלכם זקוקים לתמיכה ממש עכשיו? איך אתם יכולים לספק עבורם הזדמנויות לתרגל אותה? למשל מודעות לחוזקות ולחולשות. [גלגל יכולות SEL](#) יסייע לכם בבחירה.
- ← חשבו על תלמיד או תלמידה שתרצו לעבוד איתם בשבוע הקרוב כדי לבסס מערכת יחסים חיובית יותר. מה אתם יכולים לעשות כדי לפתח את מערכת היחסים הזו?

רמה 2

- ← תארו סוג אחד של התנהגות לא מתאימה שמתרחשת בכיתה שלכם. כיצד אתם מגיבים עליה? מה ההשפעה שיש לכך? האם יש גישה מאחה יותר לסוג הזה של התנהגות לא ראויה?
- ← בקשו ממורים לעקוב אחר התגובות שלהם להתנהגות של תלמידים. האם התגובה הובילה להחרפה (אסקלציה), לרגיעה, או שלא הייתה לה כל השפעה על ההתנהגות? דונו בכך.
- ← תארו דרך שבה מינפתם את היכולות החברתיות-רגשיות שלכם כדי לתמוך בתלמידים שהתנהגותם הייתה מאתגרת. האם הבחנתם בהתקדמות?
- ← האם יש תלמידים שאתם מגיבים אליהם בחריפות רבה יותר בהשוואה לאחרים? למה אתם חושבים שאתם מגיבים כך? מה אתם יכולים לעשות בנוגע לזה?
- ← עם מי מתלמידים הכי קל לכם לבנות מערכת יחסים? עם מי קשה יותר? למה אתם חושבים שזה קורה? מה אתם יכולים לעשות בנוגע לכך?
- ← רפלקציה כללית: מתי אתם מרגישים הכי בטוחים בכל הנוגע למשמעת ממוקדת בתלמיד ולבניית מערכות יחסים? מתי אתם מרגישים בטוחים פחות? מה אתם למדים מזה?

היגדים נוספים

אסטרטגיות לביסוס שותפות בית ספר ומשפחה

תקשורת דו-כיוונית עם המשפחות

ערכו היכרות למשפחות על למידה חברתית-רגשית - מהי, למה היא חיונית לחינוך איכותי, ומה התפקיד שלהן במתן משוב ותובנות על למידה חברתית-רגשית כלל בית ספרית. פלטפורמות לתקשורת דו-כיוונית יכולות למקסם עבודת צוות ולצמצם חוסר הבנות.

← בסטו טון חיובי בקשר בית-בית ספר באמצעות תקשורת עם המשפחות בתחילת השנה. התחילו באיסוף מידע על ההעדפות של המשפחות, כישרונות וזמינות. צרו מעורבות של המשפחות באמצעות מכתב פתיחה ולמדו עליהן עוד באמצעות העברת סקר קצר על ההעדפות שלהן בנוגע לתקשורת בית ספר - משפחה ומעורבות משפחות, וכן על התפיסות שלהן בנוגע ל-SEL.

← בקשו ממשפחות למלא "כרטיס כישרונות" כדי לאסוף את תפיסות המשפחות בנוגע לחוזקות של הילדים שלהן. הזמינו את המשפחות לכתוב מה הן אוהבות בילדים שלהן, מה החוזקות שלהם, מה הדרך שבה הם מעדיפים ללמוד - זה יכול לעזור לבית הספר לייצר הבנה טובה יותר של תלמידים ולהתחיל בבנייה אקטיבית של מערכת יחסים.

← ידעו את המשפחות על תוכניות קיימות בבית הספר, על פעילויות ומדיניות התומכות ב-SEL. שיתוף במדיניות SEL ובפרקטיקות עוזר למשפחות להבין כיצד בית הספר פועל ומעודד אותן להיות שותפות של בית הספר בתמיכה בביצועים של התלמידים.

← קיימו תקשורת שוטפת עם ההורים בנוגע לפעילויות SEL באמצעים פורמליים ולא פורמליים כדוגמת ניוזלטר.

← היו גמישים ויצירתיים בתקשורת הנוגעת ל-SEL. מצאו מה משפיע על משפחות שונות: יש המגיבות טוב יותר לתקשורת אלקטרונית ואחרות - למפגשים פנים אל פנים.

א. השתמשו ב"מחברת קשר", "מחברת הצלחות" שבה צוות בית הספר יכול להדגיש הצלחות של התלמידים בקשר למיומנויות SEL. משפחות יכולות לענות איך SEL של הילד נראה בבית. זה מעודד תקשורת לא רק כאשר תלמידים חווים קשיים ואתגרים.

ב. השתמשו במיילים ובהודעות טקסט.

ג. צרו עמוד במדיה החברתית כדי לתקשר עם משפחות על אירועים גדולים בבית הספר.

← העלו מידע חשוב על SEL לאתר בית הספר. למשל, על SEL ותוכנית הלימודים, שיעורי בית, תרבות אקלים ואירועים שעתידיים להתרחש.

מעורבות של משפחות

- ← הזמינו משפחות להיות מעורבות ב-SEL על ידי הצעה להתנדב להשתתף באירועים ובאמצעות הקשבה לתובנות שלהן.
- ← עודדו הורים להשתתף באירועים בית ספריים כגון "משפחת השבוע" כדי לחלוק תחומי עניין, תחביבים, עיסוק, תרבות, סיפורים.
- ← אפשרו למשפחות גישה למתקנים בית ספריים כגון חדר מחשבים, ספרייה, מגרשי ספורט. הציעו שיעורים וחוויות מערבות כך שמשפחות יחוו את בית הספר כמרכז של פעילות קהילתית.

הגברת המעורבות של המשפחות בלמידה אקדמית, חברתית-רגשית

- ← ספקו למשפחות מידע על ההתפתחות החברתית-רגשית של ילדיהן וכיצד הן יכולות לתמוך בכך בבית.
- ← תנו למשפחות מידע על מדיניות שיעורי הבית וכיצד הן יכולות לתמוך בילדיהן.
- ← תנו שיעורי בית המערבים פעילות משפחתית.
- ← הקשיבו לסיפורי המשפחות ולרעיונות שלהן על האופן שהן מקדמות SEL בבית - הצעות ורעיונות שאפשר לחלוק.
- ← ערכו מפגשי שאלות-תשובות למשפחות כך שהן יבינו לעומק SEL מערכתי ופעילויות אחרות.
- ← ארגנו סדנאות כדי שמשפחות יתנו מענה מותאם לצרכים ההתפתחותיים של התלמידים. סדנאות למשפחות עם ילדים צעירים יותר יכולות לעסוק במוכנות לבית הספר, בשליטה במיומנויות בסיסיות ובמוטיבציה. למשפחות עם ילדים גדולים יותר אלו יכולים להיות תכנים כגון מעבר לכיתות גבוהות יותר, הבנת הצורך הגובר והולך של התלמידים באוטונומיה או התייחסות להתנהגויות סיכון. בבית ספר תיכון תוכניות ממוקדות משפחות יכולות לעסוק במורכבות תוכנית הלימודים, בתכנון לעתיד ובכלל זה חינוך פיננסי.

מעורבות של המשפחות בקבלת החלטות

- ← ארגנו כנס מורים-הורים ומפגשים המעודדים משפחות להיות מעורבות בהחלטות המשפיעות על הלמידה של ילדיהן.
- ← הזמינו משפחות להשתתף כחברות בוועדות ובקבוצות קבלת החלטות. עודדו השתתפות בצוות SEL, בצוותי שיפור ובוועדות עירוניות.
- ← עודדו משפחות להשתתף בסקרי אקלים בית ספריים ואספו מהן משוב על איך נראית בעיניהן שנת הלימודים.

לגשר על אילוצים

← פגשו משפחות מחוץ לכותלי בית הספר באירועים ובסופי שבוע.

← תרגמו את התכנים המופצים להורים לשפות שונות. אם התקציב מאפשר - העסיקו מגשר שפתי.

הגברת היכולת של צוות בית הספר להיות שותפים של המשפחות

← קדמו הזדמנויות לפיתוח מקצועי הקשורות להורות יחד עם משפחות ועודדו משפחות להיות מעורבות בבית הספר.

מקדו את הפיתוח המקצועי בדרכים לטפח יחסים פרודוקטיביים עם משפחות, לייצר קשר אישי ואינטראקציות אישיות עם משפחות, ולמנף עושר תרבותי ושונות כאסטרטגיות מעורבות אפקטיביות.

חיבור לארגונים בקהילה לשם תמיכה בהטמעת SEL

3

מיקוד

ערבו ארגונים בקהילה

- ← התחברו למנהיגים בארגוני חינוך הפועלים מחוץ לשעות הלימודים וצרו מבנים לתקשורת דו-כיוונית שיסייעו לבית הספר ולארגונים ללמוד זה מזה.
- ← אתרו ארגונים המתמחים בשירותים או בתמיכות המקדמות SEL, בהתפתחות חיובית של נוער ובטיפול הצלחה לימודית, ופנו אליהם.
- ← עבדו עם ארגונים בקהילה אשר יכולים לטפח מיומנויות שאינן נרכשות בבית הספר.
- ← בקשו מקבוצות בקהילה לסייע למורים ולאנשי צוות אחרים ללמוד על הקהילה המקומית ולחבור ליוזמות SEL בקהילה.
- ← ערבו שותפים בקהילה בתמיכה בבית הספר סביב הבנה וביצוע של התערבויות שנועדו לספק לתלמידים תמיכה פרטנית או קבוצתית.

חברו בין משפחות ובין משאבים ותמיכות בקהילה

- ← אתרו תוכניות, פעילויות או ארגונים אשר תומכים בהיבטים חברתיים-רגשיים וברגישות תרבותית. אפשר לכלול בזה ארגונים המתמקדים בהתפתחות חיובית, בהכנה לחיים, במנטורינג, בבריאות נפשית, וכן עמותות המסייעות בחלוקת מזון ובגדים. בנו רשימה של ארגוני סיוע זמינים לקהילה וסייעו למשפחות לחבור אליהם בעת הצורך.
- ← בדקו אם ברמת הרשות יש אפשרות לספק לבית הספר פיתוח מקצועי הממוקד בחיבור בין משפחות למשאבים בקהילה.

צרו עבור התלמידים חוויות הקשורות לקהילה

- ← צרו קשר עם ארגונים בקהילה לצורך איתור פעילויות של מחויבות אישית עבור התלמידים.
- ← פנו אל ארגונים או עסקים כדי לבנות עבור התלמידים הזדמנויות להתמחות, לעבודה בקיץ.
- ← חברו לארגונים מקומיים או לעסקים כדי לזהות הזדמנויות עבור התלמידים ללמוד על דרך פעולתם, ללמוד מה זה אומר להיות מנהיג, ומה העסק או הארגון עושים כדי לתמוך בקהילה שלהם.
- ← צרו דרכים שבאמצעותן יוכל בית הספר להפגין את מחויבותו לקהילה, כגון באמצעות ארגון של אירוע ניקיון בקהילה או "לאמץ בניין".

תיאום מהלכי הטמעת SEL עם שותפים בקהילה

קהילות בית ספריות יכולות להעמיק את ההשפעה של למידה חברתית-רגשית מערכתית על ידי מינוף מכוון ומתוכנן של שותפויות עם הקהילה. תעדוף הלימה - בשפה, באסטרטגיות, בפרקטיקה ובתקשורת סביב SEL - מבטיח שלתלמידים יהיו הזדמנויות גדולות יותר לפתח את היכולות החברתיות-רגשיות שלהם באופן דומה מעבר לכל סביבות הלמידה.

לקהילות בית ספריות רבות יש כבר רשת של שותפויות עם הקהילה, וכל אחת מהן יכולה לשרת אוכלוסיית ילדים אחרת, לקדם תוכניות אחרות, לנבוע ממקורות מימון שונים, ולחתור להשגת מטרות אחרות. חשוב להיות קשובים למאמצים ולתוצאות של כל שותפות, ולשמור על תקשורת יעילה ויחסים של קולבורציה - אלה יכולות להיות משימות מאתגרות בשגרה העמוסה של חיי בית הספר.

הכלי הזה מציע לצוות SEL קווים מנחים למינוף מכוון יותר של השותפות הזאת עם הקהילה:

- ← ראשית, הכינו רשימה של כל השותפויות ותעדו את הפונקציה שכל שותפות ממלאת ואת טבעה.
- ← שנית, זהו הזדמנויות להעמקת פרקטיקות SEL.
- ← שלישית, יסודו מבנים לתקשורת עם שותפי מפתח בנושאים של התקדמות, שיפור מתמיד ומעטפת התמיכות לתלמידים.

חלק 1 | פיתוח רשימת שותפויות

ערכו סיעור מוחות בעניין כל השותפים שכרגע עובדים בקהילת בית הספר או איתה. זאת צריכה להיות רשימה ממצה של שותפי מפתח שעובדים עם התלמידים, במבנה בית הספר או בקהילה, לפני שעות בית הספר ואחריהן, במהלך הקיץ או אפילו במהלך יום הלימודים.

שותפים בקהילה עשויים להיות: ספקי שעות אחרי בית הספר (מפעילי תוכניות), ארגונים קהילתיים ללא מטרות רווח, ספקי שירותי בריאות, מרכזי מחקר אוניברסיטאיים, מכללות לחינוך, סוכנויות ממשלתיות ועסקים מקומיים. להנעה אפקטיבית של התהליך, כדאי לייעד כמה חברי צוות SEL להובלת סיעור המוחות. הם יכולים להכין רשימה ראשונית, לחלוק אותה עם חברי צוות SEL אחרים שיוכלו להוסיף לרשימה עוד שותפים.

בשלב הבא כדאי להוסיף תוכן ליד שותפי המפתח בקהילה כדי לייצר מסמך מקיף. מידע שיכול לסייע: מטרות המשימה והתוצאות הרצויות, אנשי קשר בארגון, לוחות זמנים / משך התמיכה, מיקום התוכנית / התמיכות / השירותים, קהל היעד / אוכלוסייה ופרטים נוספים על ההיסטוריה של השותפות (שנים, מקורות מימון ועוד).

הצעה לתבנית תיעוד:

שם השותף בקהילה	המשימה	התוצאות הרצויות	איש קשר בארגון	איש קשר בבית הספר	לוחות זמנים ומשך התמיכות	מיקום התוכנית או התמיכות או השירותים	קהל היעד או אוכלוסיית היעד	מידע נוסף
שותף בקהילה 1								
שותף בקהילה 2								

חלק 2 | איתור הזדמנויות להעמיק את פרקטיקות ה-SEL

רמות השותפות והמעורבות ישנתו בין שותפים שונים בקהילה. רצוי שקהילות בתי הספר יחלקו עם כל השותפים בקהילה את החזון שלהן, את מטרותיהן ואת יוזמות ה-SEL שלהן.

איתור השותפים הרלוונטיים ביותר

מתוך הרשימה המלאה של השותפים בקהילה, צוות SEL יכול לדון בזהות השותפים המרכזיים לקולבורציה בהקשר של SEL. במהלך פגישת צוות ערכו דיון על הקטגוריה המתאימה לכל שותפות:

1. שותפים שהם התומכים המובהקים ביותר ב-SEL

2. שותפים שהם תומכים פוטנציאליים ב-SEL

3. שותפים שאין להם קשר ל-SEL.

דונו במנופים ובנקודות השקה

הביאו בחשבון את הנושאים ואת השאלות הבאות כדי לבחון כיצד צוות SEL יכול לאתר הזדמנויות להעמקת השותפות בהקשר של SEL. ההצעות שלהלן נועדו להיות מקור השראה לדיון ולרעיונות שיוכלו לעצב את האג'נדה לפגישת קולבורציה עם השותפים. כשהשותפויות תתחזקנה, חזרו אל השאלות הללו במרווחי זמן כדי לעשות צ'ק אין.

הבנת פרקטיקות SEL

- ← אילו הזדמנויות להתפתחות ולצמיחה חברתית-רגשית של התלמידים קיימות בסטינג של השותף?
- ← באיזה אופן המטרות של השותף הולמות תמיכה בהתפתחות יכולות חברתיות-רגשיות של תלמידים?
- ← עד כמה השותף בקיא בפרקטיקות SEL? איזה ידע ואילו פרקטיקות אפשר לחלוק מעבר להקשרים?
- ← אם יש בעבודתם של השותפים בקהילה היבטים שמקדמים SEL במידה מעטה, האם יש הזדמנויות לעבות את היבטים הללו ולהפוך אותם למפורשים יותר ומכוונים יותר?

יצירת חזון משותף

- ← מה הדרך הטובה ביותר לחלוק את החזון שלנו בנוגע ל-SEL עם השותפים שלנו בקהילה וללמוד מהם על החזון שלהם בנוגע ל-SEL?
- ← האם צריך לפתח חזון משותף ל-SEL מעבר להקשרים ולעבודה?

טיפוח קולבורציה

- ← האם יש אפשרות לקיים למידה מקצועית משותפת של SEL עם כל הצדדים בשותפות?
- ← האם יש הזדמנויות לצוות לטפח את היכולות החברתיות-רגשיות שלהם יחד?
- ← האם יש הזדמנויות לביקורים הדדיים שבהם צוות בית הספר יכול לראות את עבודתם של השותפים בקהילה בפעולה וללמוד מהגישות שלהם ל-SEL, וכך גם בנוגע לשותפים בקהילה - האם יש הזדמנויות שבהן הם יכולים לצפות בעבודת SEL שנעשית בבית הספר?

שאלות מנחות לבניית שותפות חזקה בין בית הספר לארגוני החינוך הפועלים מחוץ לשעות הלימודים

ארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים (OST) הם שותפים חשובים בעלי ידע ומשאבים, היכולים לתרום תובנות משמעותיות בנוגע להטמעת SEL. השאלות המנחות שלהלן יכולות לסייע לצוות SEL בתכנון מודע של הדרך לייצר שותפות מלאה עם צוותי הארגונים הללו, כדי לקדם למידה חברתית-רגשית מערכתית.

שאלות מנחות לשם בניית שותפות חזקה בין בית הספר לארגוני החינוך הפועלים מחוץ לשעות הלימודים

שאלות מנחות	כן	עדיין לא	הצעדים הבאים
האם נציגי ארגונים אשר פועלים בבית הספר מחוץ לשעות הלימודים הם חלק מצוות SEL?	☐	☐	
האם פגישות צוות SEL נקבעות בשעות שבהם נציגי הארגונים שפועלים מחוץ לשעות הלימודים יכולים להשתתף בהן?	☐	☐	
האם נציגי הארגונים שפועלים מחוץ לשעות הלימודים נחווים כשותפים שווים בתהליכי תכנון וקבלת החלטות הקשורים לטיפול SEL של תלמידים?	☐	☐	
האם הפיתוח המקצועי ב-SEL מספק גם לנציגי ארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים הזדמנויות להצטרף לפיתוח, אם הם יכולים?	☐	☐	
האם לבית הספר ולארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים יש שפה משותפת בהקשר של SEL?	☐	☐	
האם מדיניות המשמעת ופרקטיקות המשמעת קוהרנטיות מעבר לשעות הלימודים?	☐	☐	
האם שותפים בארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים מטמיעים פרקטיקות ויעדי SEL בהלימה עם הפרקטיקות ועם יעדי בית הספר?	☐	☐	
האם לצוות בית הספר ולצוותים של ארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים יש הזדמנויות במהלך פיתוח מקצועי לשתף זה את זה בידע, בפרקטיקות ובמשאבים?	☐	☐	

שאלות מנחות לשם בניית שותפות חזקה בין בית הספר לארגוני חינוך הפועלים מחוץ לשעות הלימודים, המשך

שאלות מנחות	כן	עדיין לא	הצעדים הבאים
כאשר יוצרים בצוות הסכמים משותפים, חזון משותף ונורמות משותפות, או כאשר מקבלים החלטות המשפיעות על הצוות ועל תלמידים - האם שותפים בארגונים שפועלים מחוץ לשעות הלימודים נוכחים, והאם הם חלק מהשיח?	☐	☐	
האם מורים ושותפים בארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים מתקשרים על בסיס תדיר בנוגע לפרקטיקות לטיפוח SEL של תלמידים ולפרקטיקות לבניית קהילה, ומנסים להבטיח שבשעות בית הספר גם בשעות שמחוצה לו יהיה שימוש עקבי בפרקטיקות לטיפוח SEL?	☐	☐	
האם למורים ולשותפים בארגונים הפועלים מחוץ לשעות הלימודים יש הזדמנויות לבקר זה במרחב של זה כדי ללמוד על פרקטיקות SEL ולהשתמש בהן לאחר מכן?	☐	☐	

טיפול המודעות הקהילתית והמעורבות הקהילתית של תלמידים

חקר הקהילה

- לשכונות שהתלמידים חיים בהן יש לעיתים קרובות היסטוריה עשירה, ויש בהן המשתנות בהתמדה. התלמידים יכולים ללמוד יותר על השכונות שלהם באמצעות המשימות הבאות:
- ← בקשו מהתלמידים לחקור את ההיסטוריה של השכונות המזינות את בית הספר.
 - ← ככיתה, קראו יחד חדשות שכונתיות מקומיות או הצטרפו יחד לקבוצת פייסבוק שכונתית שעוסקת בתכנים חיוביים, כאלה שמחזקים את הקהילתיות, כדי להיות מעודכנים באירועים קהילתיים. חשוב לוודא כי התכנים במאמרים ובפייסבוק ראויים מבחינה התפתחותית.
 - ← ככיתה, צרו קשר באמצעות המדיה החברתית עם מנהיגים מקומיים כדי להיות מעודכנים בנושאים המעסיקים את הקהילה.

ראיונות

- בקשו מהתלמידים לשוחח עם אנשי צוות בית הספר אשר גדלו בקהילה הסמוכה לבית הספר. עודדו את התלמידים לערוך ראיונות עם אנשים בעסקים מקומיים, חברי קהילה ומשפחות כדי ללמוד על הקהילה. אפשר להיעזר בשאלות האלה:
- ← למה בחרת לגור דווקא בקהילה הזאת?
 - ← מה מהנה בקהילה הזאת?
 - ← באיזה אופן הקהילה הזאת השתנתה מאז הגעת אליה? אילו שינויים שימחו אותך? מאילו שינויים אתה מודאג?
 - ← מה מסב לך גאווה בקשר לקהילה?
 - ← מה המשאלות שלך עבור הקהילה בעתיד?

סיור בקהילה

- אם התנאים בטוחים ונוהלי הבטיחות מאפשרים, התהלכו יחד ככיתה בקהילה. הכירו לתלמידים את:
- ← הארכיטקטורה, שמות הרחובות
 - ← המשאבים הקהילתיים (בתי ספר אחרים, בית חולים, בתי תפילה ועוד)

אזור מיקוד 4

שפר

שיפור מתמשך

אזור מיקוד 4 הוא לא "צעד אחרון" אלא תהליך מתמשך של הצבת מטרות, מדידת התקדמות, התייחסות לאתגרים והתאמת התכנון כדי לשפר את הטמעת למידה חברתית-רגשית ואת השפעתה.

צוות SEL ישיק את מעגל השיפור המתמשך על ידי הצבת מטרות מדידות וזיהוי מקורות נתונים לניטור ההטמעה ותוצאותיה. כאשר תוכנית ההטמעה כבר יצאה לדרך, צוות SEL יסקור תדיר את הנתונים כדי ללמוד אם אסטרטגיות SEL שיושמו אכן מובילות לעבר התוצאות המצופות, ויערוך שינויים על פי הצורך. כאשר מטרות SEL הושגו, התהליך ממשיך, צוות SEL מתכנן דרכים לשמר את ההצלחה ומציב מטרות חדשות.

משאבים בתוך אזור המיקוד הזה יעזרו לצוות SEL להניע תהליכי איכותיים של שיפור מתמשך באמצעות שימוש בנתונים כדי לארגן, ליישם ולשפר למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

משאבים להנעת שיפור מתמשך

שיטה לקידום שיפור מתמשך

ללימוד נוסף על המרכיב הזה בלמידה חברתית-רגשית כלל בית ספרית ←

כלים מאזור מיקוד 4

- 144 **'הליכת SEL לימודית'** | כלי תצפיתי המסייע לאסוף נתונים על הטמעת SEL לשם תמיכה בשיפור מערכתי של SEL.
-
- 159 **מתווה להתבוננות על נתוני 'הליכת SEL לימודית'** | כלי תהליכי המיועד לחברי צוות SEL על מנת שיוכלו לתאר את המשתקף מהנתונים וכן לשם שיתוף בהשלכות הנובעות מהנתונים על המשך העבודה.
-
- 165 **סקר לצוות בית הספר, למשפחות ולשותפים בקהילה בנוגע להטמעת SEL** | כלי זה מסייע לאסוף תובנות מבעלי עניין שונים בנוגע לתפיסה שלהם על האופן שבו SEL מוטמע בביה"ס. הנתונים מסקר זה מספקים תובנות חשובות בנוגע למידה שבה הטמעת SEL "הגיעה" בפרקטיקות שלה לצוות, למשפחות ולשותפים בקהילה.
-

הליכת SEL לימודית: אינדיקטורים להטמעה מערכתית של SEL

הליכת SEL לימודית מאפשרת באמצעות תצפיות מובנות, להתבונן על אינדיקטורים לכך שבית הספר מטמיע באופן מערכתי למידה חברתית-רגשית, וזאת לשם המשך תכנון מהלכי ההטמעה. כלי זה מגיע עם 'אזהרת מסע' שאומרת שאי אפשר לדבר על למידה חברתית-רגשית מבלי להוות מודל ליכולות חברתיות-רגשיות. למה הכוונה? שחשוב לקחת בחשבון שתצפית היא מהלך שמחייב רגישות היות והוא עלול להתפרש כביקורת, כאיום. תצפית מצריכה תשתית של אמון, של בניית ביטחון פסיכולוגי בצוות כך שאני לא חווה 'שמחפשים אותי', אלא מתבוננים בעינים טובות, לומדות. תצפית מצריכה תשתית של עמדת Growth Mindset שמסתכלת בכנות על המציאות ואם עדיין אנחנו לא שבעי רצון מהמציאות הזאת, אנחנו אווזים בעמדה שלמידה ומאמץ יקדמו אותנו ושברוך תהינה גם אי הצלחות ולא נורא שרואים אותן, לומדים מהן. לכן, לפני שמתחילים את המהלך שמוצע בכלי זה חשוב להשתמש ביכולות הרגשיות-חברתיות מודעות עצמית ומודעות חברתית ולשאול את עצמכם - האם מערכת היחסים והאקלים בצוות כיום הוא כזה שבו המהלך יחוה כמיטיב, מלמד, תורם להתפתחות? אם התשובה היא כן, צאו לדרך. אם התשובה היא לא או עדיין לא, אז שבו יחד בצוות SEL ו/או צוות ניהול וחשבו איך אתם בונים את התשתיות הללו של אמון וביטחון פסיכולוגי בצוות, הכלי יכול לחכות.

הגדרות

למידה חברתית-רגשית (SEL) היא התהליך באמצעותו ילדים ומבוגרים מפתחים ומיישמים באופן יעיל את הידע, העמדות והמיומנויות הנחוצים על מנת להבין ונהל רגשות, להציב ולהשיג מטרות חיוביות אישיות וקולקטיביות, ליצור ולשמור על מערכות יחסים חיוביות, להרגיש ולהפגין אמפתיה כלפי האחר, לפתח זהויות בריאות ולקבל החלטות באופן אחראי ואכפתי.

למידה חברתית-רגשית כלל בית ספרית היא גישה מערכתית לשילוב SEL בכל היבט של החוויה החינוכית של התלמידים - בכיתות הלימוד ומחוצה להן, במהלך כל חלקי יום הלימודים ולאחריו ובשותפות עם המשפחה והקהילה. התהליך כולל טיפוח סביבת למידה דואגת ואכפתית, צפויה והוגנת, תוך שימוש בפרקטיקות מבוססות מחקר שמערבות באופן אקטיבי את התלמידים בצמיחה האקדמית, החברתית והרגשית שלהם.

המטרה

פרוטוקול זה תוכנן על מנת לסייע לצוותי SEL בית ספריים לחפש בבית הספר אינדיקטורים להטמעה מערכתית של SEL. המידע לגבי אינדיקטורים אלו יסייע לתמוך במהלך של למידה ושיפור מתמשכים סביב הטמעה של SEL שכן ניתן להתבסס על הנתונים שיעלו מפרוטוקול זה על מנת להציב מטרות להטמעת SEL, כדי לערוך התבוננות על התקדמות בהטמעה, לפתח או לעדכן תכנית פעולה. באמצעות דירוג האינדיקטורים ל SEL מערכתי, 'פרוטוקול הליכת SEL לימודית' מאפשר למתצפתים ולמורים להתמקד בהתפתחות והתקדמות תהליכי ההטמעה. חשוב להבין גם מה לא מטרת הפרוטוקול - הפרוטוקול לא נועד למטרות הערכה. כחלק מתפיסת הלמידה החברתית-רגשית ההמלצה הנה שמגוון רחב של בעלי עניין ישתמשו בפרוטוקול זה, כולל תלמידים.

מבנה

הפרוטוקול מחולק לשני חלקים המאפשרים לצופה לחפש היכן מתרחשת הטמעה מערכתית של SEL מעבר לקשרים מרובים:

חלק 1 - אקלים ופרקטיקות כיתתיות

חלק זה מציג קווים מנחים לגבי התבוננות על אקלים כיתתי ועל פרקטיקות SEL ברמת הכיתה. שימו לב שכלי זה לא נועד על מנת לספק נתונים על מורה זה או אחר או על כיתה זו או אחרת נהפוכו, המטרה היא לסייע להתבונן על הטמעה מעבר לכיתות. לפני שמתחילים בתצפית חשוב להסביר למורים את מטרת הביקור בכיתה. המלצה נוספת ההנה כי כדאי לצפות במספר רב של כיתות במהלך שעות שונות ביום הלימודים.

חלק 2 - המערכת הבית ספרית ופרקטיקות בית ספריות

חלק זה מציג קווים מנחים לגבי התבוננות על הטמעת SEL ברמה כלל בית ספרית סביב אינדיקטורים של אקלים, שותפות עם הורים וקהילה, מערכות לשיפור מתמשך. בנוסף להתבוננות במרחבים הבית ספריים המשותפים חשוב לשוחח עם צוות ביה"ס, ההנהלה, צוות SEL, שותפים בקהילה, תלמידים, משפחות וזאת על מנת להבין טוב יותר איך SEL מוטמע מעבר למגוון הקשרים. ניתן לבקש גם ייצוגים/תוצרים רלוונטיים שסייעו לציין את הפרוטוקול באופן מדויק יותר.

ציינון

כל פריט בפרוטוקול מקבל ציון הנע בין 4 (עדות חזקה ל SEL מערכתית) לבין 1 (עדות חלשה ל SEL מערכתית, או העדר הטמעה מערכתית של SEL).

חלק 1

- 4 ← מצביע על נוכחות משמעותית לבעלות על SEL בקרב מורים ותלמידים, וכי יש הטמעה נרחבת של SEL ברמת הכיתה.
- 3 ← מצביע על כך שהכחות מקדמות SEL באופן אפקטיבי אך מרבית המאמצים מונהגים על ידי המורים.
- 2 ← מצביע על כך שיש פרקטיקות בכיתה המוכוונות לקדם SEL, אך זה קורה באופן לא עקבי.
- 1 ← מצביע על כך שאין עדיין נוכחות של פרקטיקות ברמת הכיתה המנסות לקדם SEL סביב הנושא המתואר.

"לא נצפה" - מסמנים את ציינון זה במידה ואין מספיק מידע על מנת לתת ציון מדויק. רצוי לא לעשות שימוש יתר בציינון זה. מתי הוא כן מתאים - כאשר היו למשל מגבלות של זמן צפייה בכיתה.

← כל פריט בפרוטוקול זה כולל היבטים 'שמחפשים לראות'. אולם, חשוב לקחת בחשבון שהם רק קווים מנחים, זאת לא רשימה בלעדית ולכן לא מחפשים רק את האסטרטגיות והפרקטיקות הללו.

חלק 2

- 4 ← מצביע על נוכחות משמעותית של הטמעת SEL במבנה, במערכת ובפרקטיקות ברמה הבית ספרית.
- 3 ← מצביע על כך שיש נוכחות להטמעת SEL במבנה, במערכת ובפרקטיקות הבית ספריות וכי SEL מקודם באופן אפקטיבי, אך לא בכל היבטי בית הספר.
- 2 ← מצביע על כך שמנסים להטמיע SEL ברמה מערכתית אך לא באופן עקבי.
- 1 ← מצביע על כך שאין עדיין נוכחות של פרקטיקות ומבנים ברמת כלל בית הספר המנסים לקדם SEL מערכתי סביב הנושא המתואר.

"לא נצפה" - מסמנים את ציינון זה במידה ואין מספיק מידע על מנת לתת ציון מדויק. רצוי לא לעשות שימוש יתר בציינון זה. מתי הוא כן מתאים - כאשר היו למשל מגבלות של זמן צפייה, כאשר שלא שוהים מספקים זמן במרחבים משותפים, או בזמנים מחוץ ליום הלימודים באופן שלא מאפשר לצפות באסטרטגיות ובפרקטיקות SEL.

← כל פריט בפרוטוקול זה כולל היבטים 'שמחפשים לראות'. אולם, חשוב לקחת בחשבון שהם רק קווים מנחים, זאת לא רשימה בלעדית ולכן לא מחפשים רק את האסטרטגיות והפרקטיקות הללו.

תהליך

כיתות

- תכננו מראש באיזה כיתות אתם רוצים לצפות, הכינו את המורים למטרת הביקור ושתפו בכמות המתצפתים שעתידיים להיכנס לכיתה. חשוב מאד שהמורים ידעו שהמטרה אינה להעריך את הכיתה או אותם אלא שצופים ב SEL מעבר להרבה כיתות. בנוסף, חשוב לשתף בתוצאות 'הליכת SEL לימודית' לאחר שמסיימים אותה היות וזה מספק הזדמנות ללמידה עבור כל אנשי החינוך בבית הספר.
- היו עקביים ושיטתיים לגבי משך התצפית בכל כיתה. הפרוטוקול מיועד לשהות של 15 דקות בכל כיתה. פרק הזמן הקצר הזה מאפשר למתצפתים להתבונן בהרבה כיתות ומרחבים אולם יש גם חיסרון מובנה בפרק זמן קצר שכזה- לעיתים הנתונים פחות מהימנים. לדוגמא, שהות של 15 דקות בכיתה פירושה שתחמיצו הרבה מההוראה שמתרחשת במהלך יום הלימודים. זה ברור שהתוצאות מושפעות ממתי הייתם או לא הייתם בכיתה. נתונים מדוייקים יותר יכולים להאסף אם נשארים בכיתה לפרקי זמן ממושכים יותר. הפרמטר החשוב ביותר הוא העיקביות בתצפיות- אם צופים בכיתה אחת 30 דקות זה אומר שגם בכיתות אחרות צריך לצפות את משך הזמן הזה.
- היו רגישים וקשובים לאופן שבו כתיבה שלכם תוך כדי התצפית עלולה להחוות על ידי המורים. יתכן ועבור חלק מהמורים זה יוביל לחווית חוסר נוחות מאד גדולה, במצבים אלו מומלץ לכתוב לאחר היציאה מהכיתה.

בית הספר

- לפני שמתחילים אתרו בעלי עניין אשר רוצים ופנויים לשוחח עם המתצפתים לגבי הטמעה מערכתית של SEL. זה עוזר מאד כאשר מנהיגים, מחנכים, צוות, תלמידים ומשפחות יכולים להעשיר את התבוננות דרך הצגת נקודת המבט שלהם בנוגע ל SEL מערכתי והאופן שבו הוא מוטמע.
- בקשרו לראות ייצוגים/תוצרים הקשורים ל SEL מערכתי שיוכלים לסייע בציינון הפרוטוקול. כאשר שואלים על ייצוגים לפני שמתחילים את ההליכה הלימודית זה מסייע לחפש את האסטרטגיות והפרקטיקות הקשורות אליהם. כאשר שואלים על ייצוגים לאחר שמבצעים את ההליכה הלימודית מסייע לאתר את פרקטיקות ה SEL והאסטרטגיות שצפיתם בהן בפועל.
- זהו מראש באיזה מרחבים משותפים כדאי לכם לצפות. תרצו לצפות במרחבים בהם יש הזדמנויות לאינטראקציות בין מבוגרים ותלמידים כגון מזכירות, אולם התעמלות, ספרייה, חצר.
- תכננו את התצפית כך שתוכלו לצפות במסדרונות בזמן ההפסקות.
- ציינו את הפרוטוקול רק אחרי שביקרתם בכל המרחבים המשותפים שתכננתם לבקר בהם, ולאחר שקיימתם שיחות עם בעלי העניין וסקרתם את הייצוגים/תוצרים, היות וחשוב להתבסס על ההיבטים הללו בשלב הציינון.

הליכת SEL לימודית: אינדקסים להשמעה מערכתית של SEL

שם בית הספר _____

שם המתפתת _____ תאריך _____

דלק 1 | אקלים ופרקטיקות ביתה

חלק זה מספק קווים מנחים להתבוננות על אינדקסיות ל-SEL - מערכתי ביתה
מבחינה אקלימית ומבחינת פרקטיקות. לא מדובר בהערכה של מורה מסוים או של
כיתה מסוימת. לפני תחילת ההתבוננות, כדאי להסביר למורים את מטרת הביקור
ולצפות בכיתות רבות במשכי זמן שונים במהלך היום.

1 | אקלים כיתתי תומך – סביבות הלמידה בכיתה תומכות, מותאמות תרבותית ומתמקדות בניית מערכות יחסים וקהילה

לא נצפה	1	2	3	4	וא. בניית קהילה תפשו / למדו עלי:
	<p>התלמידים עדיין לא תורמים לדינאמיקה כיתתית ולא משתתפים בפעילויות.</p> <p>המורה עדיין לא משתמש באסטרטגיות המסייעות לתלמידים להכיר זה את זה.</p> <p>הכיתה עדיין לא מסודרת באופן כזה שמקדם את יכולת התלמידים להיות באינטראקציה זה עם זה.</p>	<p>פחות ממתצית מהתלמידים תורמים לדינאמיקה כיתתית ומשתתפים בפעילויות.</p> <p>המורה מספק לתלמידים מעט הזדמנויות להכיר זה את זה.</p> <p>הכיתה מאורגנת באופן כזה שמקדם את יכולת התלמידים להיות באינטראקציה זה עם זה.</p>	<p>יותר ממתצית מהתלמידים תורמים לדינאמיקה כיתתית ומשתתפים בפעילויות.</p> <p>המורה מהווה מודל לאינטראקציות חמות ומכבדות, מספק לתלמידים הזדמנויות תדירות לקיים דיאלוג, ולהכיר אחד את השני.</p> <p>בכיתה מוצגים הסכמים כיתתיים אך לא תמיד מקפידים עליהם.</p> <p>הכיתה מאורגנת באופן כזה שמקדם את יכולת התלמידים להיות באינטראקציה זה עם זה.</p>	<p>כמעט על התלמידים תורמים לדינאמיקה כיתתית, לוקחים תפקיד פעיל בתמיכה בתבונה לקבוצת השווים, ויש תחושה חזקה של הכלה.</p> <p>המורה מהווה מודל לאינטראקציות חמות ומכבדות, מספק לתלמידים הזדמנויות תדירות לקיים דיאלוג, להכיר אחד את השני ולדון ביכולות החברתיות-רגשות שלהם.</p> <p>המורה משתמש בהסכמים משותפים בשגרות כיתתית על מנת לעזור לתלמידים לעבוד בשיתוף פעולה ולערוך רפלקציה על האופן שבו הם רוצים להתייחס זה לזה וללמוד יחד בכיתה.</p> <p>הכיתה מאורגנת באופן כזה שמקדם את יכולת התלמידים להיות באינטראקציה זה עם זה.</p>	<p>• הזדמנויות שיש לתלמידים לתקשר זה עם זה (מעגלי שיתוף, פגישות בוקר, עבודת צוות).</p> <p>• מרחב פיזי המקדם קהילתיות (מרחבים לעבודה קבוצתית, שולחנות שמאורגנים באופן שמאפשר עבודת צוות)</p> <p>• הסכמים כיתתיים משותפים</p>

1 | אקלים כיתתי תומך – סביבות הלמידה בכיתה תומכות, מותאמות תרבותית ומתמקדות בניית מערכות יחסים וקהילה, המשך

1	2	3	4	
לא נאפך	1	2	3	4
<p>התלמידים עדיין לא משתפים את המורים ואת קבוצת השווים ברעיונותיהם, דאגותיהם ונקודות המבט שלהם. המורה עסוק בעיקר בהעברת חומר לימודי. אין עדיין עדיזיות לכך שהמורה ביסס מערכת יחסים חיובית עם כל התלמידים.</p>	<p>פחות ממתצית מהתלמידים חולקים ברעיונותיהם, בדאגותיהם ונקודות המבט שלהם. המורה מנסה לבנות מערכות יחסים חיוביות עם תלמידיו. נראה כי המורה עדיין לא מודע לכך שחלק מהתלמידים לא משתפים באופן אקטיבי בכיתה.</p>	<p>יותר ממתצית מהתלמידים חולקים ברעיונותיהם, בדאגותיהם ונקודות המבט שלהם. המורה פונה לתלמידים בשטפ. המורה נותן תוקף לתחוסי העניין של התלמידים, למאמציהם ולהישגיהם. המורה מפנין מודעות לצרכים של התלמידים ורגיש לצרכים אלו. המורה מביע באזרה מפורשת את הערכתו לכל תלמיד ומלמד כאינדיבידואל</p>	<p>כמעט כל התלמידים חולקים ברעיונותיהם, בדאגותיהם ונקודות המבט שלהם. המורה מצטרף לפעילויות שהתלמידים מובילים, מתקשר באופן חיובי ומביע חום בקשר עם תלמידיו. המורה פונה לתלמידים בשטפ. המורה נותן תוקף לתחוסי העניין של התלמידים, למאמציהם ולהישגיהם. המורה מפנין מודעות לצרכים של התלמידים ורגיש לצרכים אלו. המורה מביע באזרה מפורשת את הערכתו לכל תלמיד ומלמד כאינדיבידואל.</p>	<p>1. יחסי מורה-תלמיד תפשו / למדו על: <ul style="list-style-type: none"> המורה פונה לתלמידים בשטפ המורה נענה לצרכים של התלמידים השפה של המורה היא חיובית המורה נותן תוקף למאמצים של התלמידים התלמידים חולקים ברעיונותיהם, בנקודות המבט שלהם ובדאגותיהם. </p>
<p>התלמידים עדיין לא חולקים בחוויות החיים שלהם וברקע סמנו הם מניעים. המורה עדיין לא משתמש בפרקטיקות הוראה אשר מחיים של התלמידים. בכיתה אין חומרי לימוד אשר מבטאים תכנים רב תרבותיים, מעריכים ומשקפים את נקודות המבט של מגוון קבוצות.</p>	<p>פחות ממתצית מהתלמידים מכל תתי הקבוצות בכיתה, משתפים בחוויות מחייהם ומררקע סמנו הם מניעים. המורה משתמש במידה מועטה בפרקטיקות הוראה אשר מתכתבות עם חוויות החיים של התלמידים. המורה משתמש בחומרי לימוד ובתכנית הלימודים אשר מייצגים מגוון קבוצות חברתיות.</p>	<p>יותר ממתצית מהתלמידים מכל תתי הקבוצות בכיתה, משתפים בחוויות מחייהם ומררקע סמנו הם מניעים. המורה מעודד את התלמידים לשתף אחד את השני בסיפוריהם, להיות גאים בהיסטוריה שלהם, בשפתם ובזרחות התרבותית שלהם. ניתן תוקף לזהויות השונות של התלמידים בכיתה דרך חומרי לימוד רלוונטיים, מסרים של המורה ויוצגים חזותיים.</p>	<p>כמעט כל התלמידים משתפים בחוויות מחייהם ומררקע סמנו הם מניעים. תלמידים מכל תתי הקבוצות (מבחינת מוצא, מגדר, תקן בארץ) מעורבים באופן אקטיבי בלמידה, עובדים אחד עם השני ומנסים להבין זה את נקודת המבט של זה. המורה מעודד את התלמידים לשתף אחד את השני בסיפוריהם, להיות גאים בהיסטוריה שלהם, בשפתם ובזרחות התרבותית שלהם.</p>	<p>1.1. מותאמות תרבותית תפשו / למדו על: <ul style="list-style-type: none"> המורה לומד על התרבות, הרקע, הכישורונות ותחוסי העניין של התלמידים. חוויות החיים של התלמידים והזויות שלהם באות לוי ביטוי בחומרי הלימוד, בתכנית הלימודים ובחומרי. בכיתה מפורסמות עבודות של תלמידים אשר משקפות את זהותם, תרבותם וחוויות החיים שלהם. </p>

1 | אקלים ביתה תומך – סביבות הלמידה בביתה תומכות, מותאמות תרבותית ומתמקדות בבניית מערכות יחסים וקהילה, המשך

לא נאפה	1	2	3	4	וד הסדיריות והשגרות בביתה הפשוט / למדו על:		
	<p>נראה כי התלמידים לא מכירים את השגרות והסדיריות הכי תחית, ולכן כל הזמן זקוקים להכוונה מהמורה. עדיין לא פתחו שגרות וסדיריות ברורות.</p>	<p>תלמידים מתמודדים עם שגרות וסדיריות מוכרות בצורה נינוחה. המורה מתחיל לספק לתלמידים הנחיות כאשר הוא מצג פעילות בכיתה, למשל בנוגע למה צפוי לקרות והאם לשחק פעולה זה עם זה. השגרות והסדיריות בכיתה נטות להיות נקטות ומגבילות את תחושת האוטונומיה.</p>	<p>חלק ניכר מהתלמידים אחראי על הסדיריות והשגרות ומבצע אותן בצורה מסודרת, יעילה, עם מיקוד של יטה פנימי, ואינו זקוק להרבה הכוונה ותמיכה. המורה מספק לתלמידים הנחיה ברורה כשהוא מצג פעילות בכיתה, למשל בנוגע למה צפוי לקרות והאם ובאיזה אופן התלמידים מצופים לשחק פעולה זה עם זה. לעיתים השגרות והסדיריות בכיתה מגבילות את התלמידים בביטוי היכולות החברתיות והרגשיות שלהם.</p>	<p>התלמידים אחראים על הסדיריות והשגרות ומבצעים אותן בצורה מסודרת, יעילה, עם מיקוד של יטה פנימי, ואינו זקוק להרבה הכוונה ותמיכה. המורה בנה שגרות וסדיריות וימחיות שניתן לצפות אותן, מסמן לתלמידים כי פעילות עומדת להתחיל, במידת הצורך מספק תזכורות לשגרות ולסדיריות. השגרות והסדיריות בכיתה אינן מגבילות מידי ומקדמות תחושת אוטונומיה.</p>	<p>התלמידים מוכנים להשתמש באסטרטגיות וכלים לפתרון בעיות כאשר הם מתמודדים עם קונפליקטים. המורה מכון מחדש התנהגויות מאתגרות בדרך מובנת ודיסקרטית, ועושה זאת עבור כל התלמידים. המורה מתחיל ללמד ולהציע כלים ואסטרטגיות לפתרון בעיות שתלמידים יכולים להשתמש בהם בבואם לפתור קונפליקט ולנטר את התנהגותם ורגשותיהם.</p>	<p>התלמידים מוכנים ומוסכים את רגשותיהם והתנהגותיהם בכיתה. תלמידים משתמשים בכלים ובאסטרטגיות לפיתרון בעיות על מנת לפתור קונפליקטים. המורה מכון מחדש התנהגויות מאתגרות בדרך מובנת ודיסקרטית, באמצעות עידוד של התלמידים להשתמש ברפלקציה ובאסטרטגיות SEL, ועושה זאת באופן עקיף עבור כל התלמידים. המורה מהווה מודל ומספק כלים ספציפיים ואסטרטגיות ספציפיות לפתרון בעיות שתלמידים יכולים להשתמש בהן על מנת לפתור קונפליקטים, לנטר את ההתנהגויות שלהם, את רגשותיהם, לתקן מערכות יחסים שנפגעו, לחפש עזרה כאשר הם זקוקים לה בכיתה.</p>	<p>1. משמעת מוכנות תלמיד הפשוט / למדו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> אסטרטגיות/כלים הזמינים לתלמידים בכך לסייע להם לפתור בעיות ולקדם את יכולת הניהול העצמי שלהם (למשל פוסטרים שעוסקים ברפלקציה). יש שימוש ברמזים וורבליים ולא וורבליים על מנת לתקשר ולקדם את ההתנהגויות המאופות בכיתה. ניתן חיזוק להתנהגויות הולמות. בקשים התנהגויות מספלים באופן דיסקרטי.
	<p>התלמידים בכיתה לא מצליחים לייסד את רגשותיהם והתנהגותם. המורה עדיין לא מגיב באופן מוכבד להתנהגויות מאתגרות, או שהוא מגיב באופן לא עקיף להתנהגות לא הולמת כאשר מדובר בתלמידים שונים.</p>	<p>מעט תלמידים מנסים להשתמש בכלים ובאסטרטגיות לפתרון בעיות על מנת לפתור קונפליקטים. מורה מגיב להתנהגויות מאתגרות באופן מוכבד אבל לא פותר באופן יעיל את הבעיה. הגישה למשמעת של תלמידים בכיתה נשענת על עונשים כמו מניעת פריווילגיות.</p>	<p>תלמידים מנסים להשתמש באסטרטגיות וכלים לפתרון בעיות כאשר הם מתמודדים עם קונפליקטים. המורה מכון מחדש התנהגויות מאתגרות בדרך מובנת ודיסקרטית, ועושה זאת עבור כל התלמידים. המורה מתחיל ללמד ולהציע כלים ואסטרטגיות לפתרון בעיות שתלמידים יכולים להשתמש בהם בבואם לפתור קונפליקט ולנטר את התנהגותם ורגשותיהם.</p>	<p>התלמידים מוכנים ומוסכים את רגשותיהם והתנהגותיהם בכיתה. תלמידים משתמשים בכלים ובאסטרטגיות לפיתרון בעיות על מנת לפתור קונפליקטים. המורה מכון מחדש התנהגויות מאתגרות בדרך מובנת ודיסקרטית, באמצעות עידוד של התלמידים להשתמש ברפלקציה ובאסטרטגיות SEL, ועושה זאת באופן עקיף עבור כל התלמידים. המורה מהווה מודל ומספק כלים ספציפיים ואסטרטגיות ספציפיות לפתרון בעיות שתלמידים יכולים להשתמש בהן על מנת לפתור קונפליקטים, לנטר את ההתנהגויות שלהם, את רגשותיהם, לתקן מערכות יחסים שנפגעו, לחפש עזרה כאשר הם זקוקים לה בכיתה.</p>	<p>1. משמעת מוכנות תלמיד הפשוט / למדו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> אסטרטגיות/כלים הזמינים לתלמידים בכך לסייע להם לפתור בעיות ולקדם את יכולת הניהול העצמי שלהם (למשל פוסטרים שעוסקים ברפלקציה). יש שימוש ברמזים וורבליים ולא וורבליים על מנת לתקשר ולקדם את ההתנהגויות המאופות בכיתה. ניתן חיזוק להתנהגויות הולמות. בקשים התנהגויות מספלים באופן דיסקרטי. 		

2 | הוראה ישירה של יכולות חברתיות-רגשיות – לתלמידים יש הזדמנויות נדירות לשפד ולתרגל יכולות חברתיות-רגשיות ולערך עליהן
רפלקציה באופנים מוואמי תרבות והתפתחות

לא נצפה	1	2	3	4	2א. הוראה ישירה של לימדה חברתית-רגשית תפשו / לסדו על: • עדויות לתכנות SEL • שעורי SEL מובנים
	<p>תלמידים עדיין לא משתתפים בהוראה ישירה של SEL.</p> <p>המורה עדיין לא מלמד באופן ישיר מיומנויות חברתיות-רגשיות ספציפיות.</p> <p>יש מעט, או שבכלל אין להלמידים הזדמנויות לתרגל מיומנויות חברתיות-רגשיות.</p>	<p>פחות ממתצית מהתלמידים מעורבים באופן אקטיבי בהוראה ישירה של SEL, עורכים רפלקציה על היכולות חברתיות-רגשיות שלהם ומתרגלים את המיומנויות שהם למדו.</p> <p>המורה מספק מידה מועטה של הזדמנויות לתלמידים לתרגל מיומנויות חברתיות-רגשיות, ובמרבית המקרים הוא עושה זאת באופן מותאם התפתחותי ורגיש תרבותית.</p> <p>ההוראה נשענת במרבית המקרים על צורות אקטיביות של לסידה, כוללת פעילויות אשר ברוך מדגישות פיתוח מטרות אישיות וחברתיות וסיועדת באופן מובהק לפתח מיומנות חברתיות-רגשית ספציפית.</p>	<p>יותר ממתצית מהתלמידים מעורבים באופן אקטיבי בהוראה ישירה של SEL, עורכים רפלקציה על היכולות חברתיות-רגשיות שלהם ומתרגלים את המיומנויות שהם למדו.</p> <p>המורה מלמד באופן ישיר מיומנויות חברתיות-רגשיות, הוא עושה זאת באופן מותאם התפתחותי ורגיש תרבותית.</p> <p>ההוראה נשענת במרבית המקרים על צורות אקטיביות של לסידה, כוללת פעילויות אשר ברוך מדגישות פיתוח מטרות אישיות וחברתיות וסיועדת באופן מובהק לפתח מיומנות חברתיות-רגשית ספציפית.</p>	<p>התלמידים מובילים שגרות ופעילויות לימודיות, ובאופן תדיר מחברים בין נקודות המבט שלהם והוויזיותיהם לבין ההוראה בכיתה.</p> <p>כמעט כל התלמידים מעורבים באופן אקטיבי בהוראה ישירה של SEL, עורכים רפלקציה על היכולות חברתיות-רגשיות שלהם ומתרגלים את המיומנויות שהם למדו.</p> <p>המורה מלמד באופן ישיר מיומנויות חברתיות-רגשיות, הוא עושה זאת באופן מותאם התפתחותי ורגיש תרבותית.</p> <p>ההוראה נשענת באופן עקבי על צורות אקטיביות של לסידה, כוללת פעילויות אשר ברוך מדגישות פיתוח מטרות אישיות וחברתיות ומיועדות באופן מובהק לפתח מיומנות חברתיות-רגשית ספציפית.</p> <p>המורה מפנה לתלמידים זמן לתרגל את המיומנויות שהם למדו.</p>	

3 | SEL משולב בהוראה אקדמית – התבנים והמטרות של SEL משולבים בהוראה באמצעות פדגוגיות אינטראקטיביות ושיטתיות. הישילוב מאפשר תרגול מתמשך של מיומנויות SEL מדחוק הוראה ולימודה של תבנים לימודיים

לא נצפה	1	2	3	4				
<p>תלמידים עדיין לא מעורבים במשימות לימודיות ובדינאמיות. כיתתיים.</p> <p>המורה עדיין לא מובטא צפיות גבוהות מכל התלמידים.</p>	<p>פחות ממתנת מהתלמידים מעורבים באופן אקטיבי במשימות לימודיות ובדינאמיות כיתתיים. תלמידים משתפים במשיבות שלהם ודנים בגישות שונות או בתשובות שונות לשאלות.</p> <p>המורה מצב צפיות גבוהות עבור כל התלמידים, ומספק לתלמידים הדדמיות לתקן את טעויותיהם. במידת הצורך המורה מספק תמיכה נוספת כאשר תלמידים זקוקים לה על מנת להתמודד עם אתגרים, אך לעיתים יתן בעצמו את התשובה ולא יאפשר לתלמיד להאבק באופן פחדודקטיבי.</p>	<p>יותר ממתנת מהתלמידים מעורבים באופן אקטיבי במשימות לימודיות ובדינאמיות כיתתיים. תלמידים משתפים במשיבות שלהם ודנים בגישות שונות או בתשובות שונות לשאלות.</p> <p>המורה מצב צפיות גבוהות ומבטא ביטחון בכך שכל התלמידים יכולים להתמיד בחומר לימודי מאתגר. המורה מביע עניין באופני החשיבה השונים של תלמידים, ומספק לתלמידים הדדמיות לתקן את טעויותיהם.</p> <p>במידת הצורך המורה מספק תמיכה נוספת כאשר תלמידים זקוקים לה על מנת להתמודד עם אתגרים.</p>	<p>כמעט כל התלמידים מעורבים באופן אקטיבי במשימות לימודיות ובדינאמיות כיתתיים. תלמידים נותנים משוב בונה לתלמידים אחרים, משתפים במשיבות שלהם ודנים בגישות שונות או בתשובות שונות לשאלות.</p> <p>המורה מצב צפיות גבוהות ומבטא ביטחון בכך שכל התלמידים יכולים להתמיד בחומר לימודי מאתגר. המורה נחה דיונים אשר סבביים ויותר מתשובה נכונה אחת, ומביע עניין באופני החשיבה השונים של תלמידים.</p> <p>המורה מספק משוב ספציפי ותדיר לשם שיפור ומספק לתלמידים הדדמיות לתקן את טעויותיהם.</p>	<p>3א. טיפוס mindset לימודי הפשו / למדו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ייאוגים חזותיים או דיונים על מתפתחות או מקובעות) mindset (תכניות חשיבה • תקשורת מילולית או לא מילולית בנוגע לציפיות • עדינות לכך שתלמידים יכולים לבצע שוב עבודות כאשר הם עשוי טעויות. • מנרמלים אתגרים וטעויות מומשגות ומסכסכות כהזדמנויות. 	<p>התלמידים עדיין לא משתפים בקידוד המבט שלהם לגבי האופן שבו יכולת חברתיות-רגשיות רגשות קשורות למה שהם לומדים. לומדים.</p> <p>המורה לא מערב תלמידים בדיונים המטברים בין SEL לתוכן לימודי, ועדיין לא מקדם את הרפלקציה של התלמידים על היכולות החברתיות-רגשיות שלהם.</p> <p>עדיין אין עדינות לכך שיערי SEL או מטרות קווים מנחים להוראה.</p>	<p>חלק מהתלמידים משתפים בקידוד המבט שלהם לגבי האופן שבו יכולת חברתיות-רגשיות קשורות למה שהם לומדים, ויוזמים רפלקציה על ההתפתחות החברתית-רגשית שלהם.</p> <p>המורה מתחיל לערב תלמידים בדיונים המטברים בין SEL לתוכן לימודי.</p> <p>המורה עדיין לא מצוין באופן מפורש מהם יערי SEL / או מטרות לימודי בהקשר ל SEL.</p>	<p>כמעט כל התלמידים משתפים באופן תדיר בקידוד המבט שלהם לגבי האופן שבו יכולת חברתיות-רגשיות קשורות למה שהם לומדים, הם יוזמים רפלקציה על ההתפתחות החברתית-רגשית שלהם.</p> <p>המורה מערב את התלמידים בדיונים משמעותיים המייצרים חיבור בין SEL ותוכן לימודי.</p> <p>המורה מספק זמן והזוויה עבור התלמידים על מנת שיערכו רפלקציה על היכולות החברתיות-רגשיות שלהם.</p> <p>יערי SEL / או מטרות לימודי בהקשר ל SEL משולבים בהוראה, והמורה מצוין אתם.</p>	<p>3ב. הלימה בין מטרות SEL למטרות לימודיות הפשו / למדו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> • יערי SEL /או מטרות לימודי בהקשר ל SEL משולבים בהוראה האקדמית. • חיבור של יכולות חברתיות-רגשיות לתוכן לימודי • תלמידים עושים הערכה עצמית/או רפלקציה על השימוש שלהם ביכולות חברתיות-רגשיות.

3 | SEL משולב בהוראה אקדמית – התכנים והמטרות של SEL משולבים בהוראה באמצעות פדגוגיות אינטראקטיביות ושיתופיות. השילוב מאפשר תרגול מתמשך של מיומנויות SEL מדוזק הוראה ולמידה של תכנים לימודיים, המשך

לא נאפיה	1	2	3	4	3.3 פדגוגיות אינטראקטיביות תפיש / למדו על:
	<p>הזמן שבו התלמידים מדברים או משתפים פעולה הוא מינימלי. הוא מינימלי עדיין אין ערויות לכך שהמורה משתמש בפרקטיקות הוראה אשר מערבות תלמידים בדיונים כיתתיים ובשיתופי פעולה. ההוראה מוכוונת בעיקר על ידי המורה.</p>	<p>התלמידים מדברים פחות מחצי הזמן בשיעור, כאשר פחות ממחצית מהתלמידים משתתפים בדיונים קבוצתיים. המורה מנסה להשתמש בפרקטיקות הוראה המערבות תלמידים בדיונים ובשיתופי פעולה.</p>	<p>הזמן שהתלמידים מדברים בשיעור זהה לזמן שהמורה מדבר, מחצית מהתלמידים מעורבים בדיונים קבוצתיים. המורה משתמשת בפעילויות למידה המערבות תלמידים בדיונים משמעותיים ושיתופיים פעולה בנוגע ללימודיה שלהם. יש הזדמנויות מובנות לדיונים כיתתיים ולמידה שיתופית על מנת לוודא שהרעיונות של הוב התלמידים ישמעו.</p>	<p>הזמן שהתלמידים מדברים בשיעור ארוך יותר מהזמן שהמורה מדבר, יותר ממחצית מהתלמידים מעורבים בדיונים קבוצתיים. כמעט כל התלמידים משתפים פעולה זה עם זה באופן אפקטיבי על מנת להשלים משימות לימודיות ומנטרים את האינטראקציות שלהם על מנת לוודא שכל חברי הקבוצה משתתפים בעבודה המשותפת. המורה משתמש בפעילויות למידה שיתופיות המעודדות תלמידים להשתמש ביכולות חברתיות-רגשיות על מנת להתמודד עם תוכן לימודי. המורה מספק הזדמנויות לתלמידים לדון ולערך רפלקציה על האופן שבו הם עובדים יחד בקבוצה ועל האופן שבו הם יכולים לדאוג לכך שכל הרעיונות ישמעו.</p>	<ul style="list-style-type: none"> המורה שבה מורים מנחים דיונים ופעילויות שותפות המעורבות של התלמידים בהם גבוהה. הערכה עצמית ו/או רפלקציה שהתלמידים עושים בצורה הישעוריים. המורה משתמשת בפרקטיקות הוראה שיתופיות התלמידים משתפים פעולה זה עם זה. היחס בין כמות הזמן שהמורה מדבר לכמות הזמן שהתלמידים מדברים

4 | קולו של התלמיד ומעורבותו (ברמת הכינה) – הצוות מכבד ומעצים מגוון רחב של פרספקטיבות והתנסויות של תלמידים באמצעות שילובם במתהיגים, כפותרי בעיות ומקבלי החלטות

לא נאפח	1	2	3	4	א4 קולים של התלמידים תפשו / למדו עלי:
	<p>התלמידים תורמים תרומה מינימלית לפעילויות כיתתיות. הלמידה מונהגת בעיקר על ידי המורה.</p>	<p>לפחות סמנצית מהתלמידים יש הזדמנות להיות מנהיגים כיתתיים. המורה מספק לתלמידים בחירות משמעותיות שהם יכולים לבחור מהן. המורה מספק למעט תלמידים הזדמנויות לקחת תפקיד מנהיגות מוטאמים המתחמתות בכיתה.</p>	<p>יותר סמנצית מהתלמידים מביעים את דעתם בנוגע לפרויקטים כיתתיים ושגרות כיתתיות. יותר סמנצית מהתלמידים לוקחים תפקיד מנהיגות מוטאמים המתחמתות בכיתה המורה מספק לתלמידים אפשרויות משמעותיות הקשורות לתחומי העניין שלהם והמוטובציות שלהם, שמהן הם יכולים לבחור מהם על מנת לבנות את הלמידה שלהם. המורה מספק הזדמנויות לתלמידים רבים לקחת תפקיד מנהיגות מוטאמים התפתחותית בימת.</p>	<p>התלמידים שותפים ומובילים את בניית הדרך שלהם ללמוד, הם מובילים באופן תדיר את הדינאמיקה הכיתתיים באופן המותאם התפתחותית. כמעט על התלמידים משתפים בתובנות שלהם כאשר יש אפשרות לבחור פרויקטים כיתתיים או שגרות כיתתיות. המורה מספק לתלמידים הזדמנויות מוטאמות תרבותיות לתרום לתהליכי קבלת החלטות בנוגע לפרויקטים כיתתיים או שגרות כיתתיות.</p>	<p>א4 קולים של התלמידים תפשו / למדו עלי:</p> <ul style="list-style-type: none"> יש ביטוי לתחומה של התלמידים למנהיגות בכיתה יש ביטוי לבחירה של התלמידים ולקול שלהם סביב פעילויות לימודיות. לתלמידים יש הזדמנויות להביע את דעתם לגבי שיפורים שניתן לערוך ברמת הכיתה. יש בכיתה תוצרים של עבודות של תלמידים. יש בכיתה תוצרים של תוצאות סקרים.

דלק 2 | SEL ברמה כלל בית ספרית

חלק זה מספק קווים מנחים להתבוננות על יישום SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית בהקשר לאקלים בית הספר, שותפות משפחה וקהילה ונערכות לשיפור מותמיד. בחלק זה כדאי לכלול שיחות עם צוות בית הספר, עם מנהיגים, עם צוות חלק זה מספק קווים מנחים להתבוננות על יישום SEL ברמה מערכתית כלל בית ספרית בהקשר לאקלים בית הספר, שותפות משפחה וקהילה ונערכות לשיפור מותמיד. בחלק זה כדאי לכלול שיחות עם צוות בית הספר, עם מנהיגים, עם צוות רלוונטיים, בד בבד עם צפייה באזורים המשותפים בבית הספר.

בית הספר

1 | קולם של התלמידים ומעורבותם – האוות מכבד ומעצים מגוון רחב של נקודות מבט והתנסויות של תלמידים באמצעות שילובם במנהיגים, כפותרי בעיות ובמקבלי החלטות

לא נצפה	1	2	3	4	1א. קולם ומעורבותם של תלמידים הפשוט / למדו על:
בית הספר עדיין לא מזמין תלמידים לשתף בדעות שלהם או לקחת תפקידים מנהיגיים.	יש לתלמידים הזדמנויות מאומצמות לקחת תפקיד מנהיג, ותפקידים אלו כוללים מספר מועט של תלמידים שיוכלים להשתתף בהם. לעיתים תלמידים מוזמנים לשתף בדעות שלהם ולספק תובנות לתהליכי קבלת החלטות.	לרוב התלמידים יש הזדמנויות מותאמות התפתחותית להשמיע את קולם ולבטא מיומנויות מנהיגיות. התלמידים מוזמנים לשתף בדעות שלהם, ולסייע בתהליכי קבלת החלטות.	ישנן לכל התלמידים הזדמנויות משמעותיות, מותאמות התפתחותית לשתף בדעות שלהם, לקחת תפקיד מנהיג, להציע אסטרטגיות לשיפור בית הספר, ולסייע בתהליכי קבלת החלטות סביב סוגיות שהן תיערפו כחשובות עבורם.	נורמות בית ספריות רגישות תרבותית ושיטיות מנחות את האופן שבו כל חברי האוות והתלמידים מסכימים לכונן את הסדריות ולשגרות בהורות, והן תורמות לביטחון התלמידים והאוות באזורים המשותפים.	<ul style="list-style-type: none"> נורמות בית ספריות מוכנות SEL מוצגות באזורים המשותפים. תלמידים ומורים משתמשים מודל ליכולת חברתית-רגשית. האזורים המשותפים בבית הספר מזמינים ומתחזקים היטב. ממון עבודות משמעותיות, יצירתיות ועכשוויות של תלמידים מוצגות באופן בולט.
אין עדידות לכך שפותחו נורמות כלל בית ספריות. סוגיית הביטחון האישי היא עניין שמדאג חלק מהתלמידים והמורים.	הנורמות מתקיימות בכמה מהאזורים אך לא באופן עקבי ולא אופפים אותן באופן עקבי. הסדריות והשגרות אינן ברורות בכל המרחבים, אך האוות והתלמידים מצליחים להתנהל ברוב האזורים המשותפים בבטחה. חלק מהתלמידים ומחברי האוות משמשים מודל לנורמות בית הספר וליכולת חברתיות-רגשיות.	יש נורמות בית ספריות ברורות בנוגע לאופן שבו מנהלים אינטראקציות בבית ספר. במרבית המקרים פועלים על פי סדריות ושגרות. תלמידים ומורים מתנהלים באזורים משותפים באופן בטוח. רוב התלמידים וחברי האוות משמשים מודל לנורמות בית הספר וליכולת חברתיות-רגשיות.	נורמות בית ספריות רגישות תרבותית ושיטיות מנחות את האופן שבו כל חברי האוות והתלמידים מסכימים לכונן את הסדריות ולשגרות בהורות, והן תורמות לביטחון התלמידים והאוות באזורים המשותפים.	<p>א2. תחושת קהילתיות וביטחון הפשוט / למדו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> נורמות בית ספריות מוכנות SEL מוצגות באזורים המשותפים. תלמידים ומורים משתמשים מודל ליכולת חברתיות-רגשיות. האזורים המשותפים בבית הספר מזמינים ומתחזקים היטב. ממון עבודות משמעותיות, יצירתיות ועכשוויות של תלמידים מוצגות באופן בולט. 	

בית הספר

1 | קולם של התלמידים ומעורבותם – האוות מנכד ומעצים מגוון רחב של נקודות מבט והתנסויות של תלמידים באמצעות שילובם כמנהיגים, כפותרי בעיות ובמקבלי החלטות, המשך

לא נאפר	1	2	3	4	
לאווים יש מעט מאוד אינטראקציות עם תלמידים במרחבים המשותפים, או שהאינטראקציות שליליות.	במרבית המקרים לאווים יש אינטראקציות ניטרליות עם תלמידים במרחבים המשותפים. לעיתים ניתן משוב שלילי על נורמות במרחבים המשותפים.	במרבית המקרים לאווים יש אינטראקציות חיוביות עם תלמידים במרחבים המשותפים. משוב על נורמות באזורים המשותפים ניתן באופן המנכד את התלמידים.	במרחבים המשותפים האווים מעורב תדיר באינטראקציות מעודדות וחובות עם התלמידים. לעיתים התלמידים יזמים את האינטראקציות הללו. חברי האווים מפגינים ידע על התלמידים ברמה האישיה. משוב על נורמות באזורים המשותפים ניתן באופן המנכד את התלמידים.	במרחבים המשותפים האווים מעורב רמה גבוהה של תמיכה זה בזה. האינטראקציות ידידותיות ומנכדות. האווים מחפשים לבנות יחסים של קולבורציה.	נראה כי התלמידים חשים אפסיות כנה כלפי חבריהם. התלמידים מרגישים אחריות לקיום מערכות יחסים מנכדות. יש תחושת הכלה בקרב התלמידים.
חברי האווים אינם מייזמים אינטראקציות תדירות זה עם זה או שמערכות היחסים באווים שליליות.	רוב הזמן חברי האווים מייזמים אינטראקציות מקצועיות זה עם זה, אך הם אינם מראים תמיכה אקטיבית זה בזה.	חברי אווים בית הספר תומך זה בזה. האינטראקציות ידידותיות ומנכדות.	חברי אווים בית הספר מפגינים רמה גבוהה של תמיכה זה בזה. האינטראקציות ידידותיות ומנכדות. האווים מחפשים לבנות יחסים של קולבורציה.	נראה כי התלמידים חשים אפסיות כנה כלפי חבריהם. התלמידים מרגישים אחריות לקיום מערכות יחסים מנכדות. יש תחושת הכלה בקרב התלמידים.	ג2. יחסי תלמידים תפשו / לסדו על: אינטראקציות ידידותיות, מנכדות ולא מדריות בין תלמידים. ברמה האישיה.
התלמידים לרוב אינם מנכדים זה את זה, ויש ביניהם עימותים רבים.	תלמידים מנכדים זה את זה במידת מה, אך ישנם קונפליקטים.	האינטראקציות בין התלמידים ידידותיות ומנכדות.	נראה כי התלמידים חשים אפסיות כנה כלפי חבריהם. התלמידים מרגישים אחריות לקיום מערכות יחסים מנכדות. יש תחושת הכלה בקרב התלמידים.	ג2. יחסי תלמידים תפשו / לסדו על: אינטראקציות ידידותיות, מנכדות ולא מדריות בין תלמידים. ברמה האישיה.	

3 | התמקדות ב-SEL אצל מבוגרים – לדברי האווים יש הזדמנויות תדירות לטפח את היכולות החברתיות-רגשיות מרכזיות שלהם, לעבוד בשיתוף פעולה זה עם זה, לבנות מערכות יחסים המבוססות על אמון, לשמר קהילה חזקה

נשאים הקשורים - במידה מועטה או כלל לא - חלק מפרקטיקות, ושיבות איות ופיתוח מקצועי של האווים. מעטים מחברי האווים, באמצעות האינטראקציות שלהם, משמשים מודל ליכולות חברתיות-רגשיות ומרכזיות.	נשאים הקשורים ב-SEL ופרקטיקות SEL נכללים לעיתים בישיבות האווים ופיתוח המקצועי שלו. יש מספר קטן של מבנים קיימים ללמידה שיתופית של האווים. כמה מחברי האווים, באמצעות האינטראקציות שלהם, משמשים מודל ליכולות חברתיות-רגשיות ומרכזיות.	לאווים יש הזדמנויות רבות לפיתוח מקצועי שעוסק ב SEL של מבוגרים ובאסטרטגיות SEL רוב חברי האווים מעורבים בלמידה שיתופית או בתכנון פרקטיקות SEL מיושמות במפגשי האווים רבים מחברי האווים, באמצעות האינטראקציות שלהם, משמשים מודל ליכולות חברתיות-רגשיות ומרכזיות.	לאווים יש הזדמנויות תדירות לפיתוח מקצועי שעוסק ב SEL של מבוגרים ובאסטרטגיות SEL רוב חברי האווים מעורבים בלמידה שיתופית או בתכנון פרקטיקות SEL מיושמות באמצעות האווים/ חברי האווים, באמצעות האינטראקציות שלהם, משמשים מודל ליכולות חברתיות-רגשיות ומרכזיות.	ג3. התמקדות ב-SEL של מבוגרים תפשו / לסדו על: יש תיעוד של הסכמים משותפים של חברי האווים. SEL משולב בישיבות האווים. חברי האווים, משמשים מודל ליכולות חברתיות-רגשיות באינטראקציות שלהם.
---	--	--	--	--

4 | משמעת תומכת ברמה מערכתית כלל בית ספרית – המדיניות והפריקטיקות המשמעתיות של בית הספר מובנות, מאוזנות, מותאמות התפתחותית ומיושמות באופן הוגן

לא נאפך	1	2	3	4	<p>4א. משמעת תומכת תפשו / למדו עלי:</p> <ul style="list-style-type: none"> ביעית התנהגות של תלמיד מטופלת באמצעות מדיניות ופריקטיקות משמעת מאוזנות, מובנות ומותאמות תרבותית. יש ערוזות למעגלים / פריקטיקות מאחות אחרות.
	<p>מדיניות המשמעת של בית הספר מענישה ומוכיחה, סובייקטיבית או לא מנוסחת בצורה בהירה. התגובות של הצוות לתלמידים לא אפקטיביות, לא הוגנות ומענישות.</p>	<p>מדיניות משמעת בית ספרית והפרוצדורות הנלוות אליה מתועדות, ובמרבית המקרים יש המנועות ממשעת מדירה. הצוות בוחר פעמים אחדות בשנה נתונים על משמעת אך אינו משתמש באופן אפקטיבי בנתונים כדי להבטיח תוצאות הוגנות עבור התלמידים. הצוות אינו עקבי בהקפדה על המדיניות. הצוות משתמש באופן לא עקבי בתגובות התנהגותיות מאחות, מכילות ומותאמות התפתחותית.</p>	<p>מדיניות משמעת בית ספרית והפרוצדורות הנלוות אליה מתועדות היטב, ויש הימנעות ממשעת מדירה. הצוות בוחר פעמים אחת בשנה נתונים על משמעת כדי להבטיח תוצאות הוגנות עבור התלמידים. הצוות מקפיד בדרך כלל על המדיניות, ורוב חברי הצוות משתשים בתגובות התנהגותיות מאחות, מכילות ומותאמות התפתחותית.</p>	<p>מדיניות משמעת בית ספרית והפרוצדורות הנלוות אליה מתועדות היטב, ויש הימנעות ממשעת מדירה. הצוות בוחר תדיר תוצאות הוגנות עבור התלמידים. הצוות מקפיד על המדיניות והוא אפקטיבי מאוד בשימוש בתגובות התנהגותיות מאחות, מכילות ומותאמות התפתחותית.</p>	

5 | רצף של תמיכות משולבות – SEL משולב הישב ברצף התמיכות האקדמיות וההתנהגותיות שניתנות על מנת לוודא שכל הארכים של התלמידים מקבלים מענה

	<p>בית הספר עדיין לא פתח רצף של מעני תמיכה או SEL עדיין לא נכלל בתכנון, ביישום ובניטור ההתקדמות בתמיכות הלימודיות וההתנהגותיות.</p>	<p>התמיכות הלימודיות והרגשיות המוצעות בכל רמות ההיערכות מתאימות לצרכים של כמה מהתלמידים. שפת SEL, פרקטיקות, תערופי SEL משולבים בתכנון, ביישום ובניטור של כמה מהתמיכות הלימודיות וההתנהגותיות.</p>	<p>התמיכות הלימודיות והרגשיות המוצעות בכל רמות ההיערכות מתאימות לצרכים של מרבית התלמידים. שפת SEL, פרקטיקות, תערופי SEL משולבים בתכנון, ביישום ובניטור של רוב התמיכות הלימודיות וההתנהגותיות.</p>	<p>התמיכות הלימודיות והרגשיות המוצעות בכל רמות ההיערכות מתאימות לצרכים של כל התלמידים. שפת SEL, פרקטיקות, תערופי SEL משולבים בתכנון, ביישום ובניטור השיפור בתמיכות הלימודיות וההתנהגותיות בכל רמות התמיכה.</p>	<p>5א. רצף של תמיכות משולבות תפשו / למדו עלי: צוות SEL נפגש תדיר עם הצוותים/ המורים בבית הספר האמונים על מתן מענים פרטניים וקבוצתיים לתלמידים, וזאת לשם תיאום ויצירת רצף מענים המתאם לצרכי התלמידים.</p>
--	---	---	---	--	---

משפחה וקהילה

6 | שותפותות אותנטיות עם בית הספר – למשפחות ולצוות בית הספר יש הזדמנויות תדירות ומשמעותיות לבנות מערכת יחסים ולשתף פעולה כדי לתמוך בהתפתחות החברתית-רגשית-אקדמית של התלמידים

לא נאפה	1	2	3	4	6א. שותפותות אותנטיות עם המשפחה הפשי / למדו על:
למשפחות עדיין אין הזדמנויות לתת משוב על אסטרטגיות החברתית-רגשית-אקדמיות של התלמידים.	בית הספר מספק מעט הזדמנויות עבור משפחות לחלוק את הרעיונות שלהן ולתת משוב על אסטרטגיות החברתית-רגשית-אקדמיות של התלמידים.	בית הספר מספק כמה הזדמנויות משמעותיות עבור משפחות לחלוק את הרעיונות שלהן ולתת משוב על אסטרטגיות החברתית-רגשית-אקדמיות של התלמידים. ההזדמנויות הללו ניתנות בשפת האם של המשפחה ובשעות הנוחות למשפחות להגיע לבית הספר.	בית הספר מספק הזדמנויות תדירות ומשמעותיות עבור משפחות לחלוק את הרעיונות שלהן ולתת משוב על אסטרטגיות החברתית-רגשית-אקדמיות של התלמידים. ההזדמנויות הללו ניתנות בשפת האם של המשפחה ובשעות הנוחות למשפחות להגיע לבית הספר. באותי קבילת החלטות של בית הספר, ובכלל זה צוות SEL, יש ייצוג של חברי משפחות.	בית הספר מספק הזדמנויות תדירות ומשמעותיות עבור משפחות לחלוק את הרעיונות שלהן ולתת משוב על אסטרטגיות החברתית-רגשית-אקדמיות של התלמידים. ההזדמנויות הללו ניתנות בשפת האם של המשפחה ובשעות הנוחות למשפחות להגיע לבית הספר. באותי קבילת החלטות של בית הספר, ובכלל זה צוות SEL, יש ייצוג של חברי משפחות.	<ul style="list-style-type: none"> יש עדידות להשתתפות של משפחות בערבי משפחות, באירועים בית ספריים, בסקרים ועוד. יש עדידות להשתתפות של משפחות בערבי משפחות, באירועים בית ספריים, בסקרים ועוד. למשפחות יש ייצוג באות SEL.
האינטראקציות של האזות עם המשפחות מצומצמות או לא עקביות במידה שהן מכבדות את המשפחות.	האינטראקציות של האזות עם המשפחות בדרך כלל מכבדות, אבל בית הספר אינו אוסף נתונים על תחושת המשפחות בנוגע לקשר שלהן עם האזות.	רוב המשפחות מדווחות על מערכות יחסים מכבדות, מעורבות, מבוססות אמון עם האזות. בית הספר אוסף נתונים על תחושת המשפחות בנוגע לקשר שלהן עם האזות.	רוב המשפחות מדווחות על מערכות יחסים מכבדות, משתפות, מבוססות אמון עם האזות. בית הספר אוסף נתונים באופן תדיר ונתונים על תחושת המשפחות בנוגע לקשר שלהן עם האזות.	רוב המשפחות מדווחות על מערכות יחסים מכבדות, משתפות, מבוססות אמון עם האזות. בית הספר אוסף נתונים באופן תדיר ונתונים על תחושת המשפחות בנוגע לקשר שלהן עם האזות.	<ul style="list-style-type: none"> חברי האזות מברכים לשלום את המשפחות. האינטראקציות בין חברי האזות למשפחות חמות ושיטיות. משפחות עונות לסקרים של בית הספר.
צוות בית הספר ושותפים בקהילה עובדים עדיין באופן נפרד ללא הלימה בין המאמצים.	צוות בית הספר ושותפים בקהילה ביססו במידה מסוימת שפה משותפת בקשר ל-SEL והם בקשר ל-SEL והם משתמשים בה באופן תדיר. צוות בית הספר ושותפים בקהילה מתחילים להכיר את האסטרטגיות אלה של אלה להטמעת SEL ואת האופן שבו מאמצים בנוגע ל-SEL מתוקשרים.	צוות בית הספר ושותפים בקהילה ביססו במידה מסוימת שפה משותפת בקשר ל-SEL והם משתמשים בה תדיר. צוות בית הספר ושותפים בקהילה מתחילים להכיר את האופן שבו מאמצים בנוגע ל-SEL מתוקשרים. לפניהם ואחריהם.	צוות בית הספר ושותפים בקהילה ביססו שפה משותפת בקשר ל-SEL והם משתמשים בה תדיר. צוות בית הספר ושותפים בקהילה מתחילים להכיר את האופן שבו מאמצים בנוגע ל-SEL מתוקשרים. לפניהם ואחריהם.	צוות בית הספר ושותפים בקהילה ביססו שפה משותפת בקשר ל-SEL והם משתמשים בה תדיר. צוות בית הספר ושותפים בקהילה מתחילים להכיר את האופן שבו מאמצים בנוגע ל-SEL מתוקשרים. לפניהם ואחריהם.	<p>7א. שותפותות בית ספר - קהילה הפשי / למדו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> לשותפים בקהילה / תוכניות לאחר בית הספר יש ייצוג באות SEL. יש מרחב בחן בית הספר לאחסון צוות תוצרים של שותפים בקהילה. המנהיגות והזאת דנים תדיר בתמיכה או בתוכניות של השותפים בקהילה.
<p>7 שותפותות עם הקהילה – צוות בית הספר ושותפים בקהילה שלאחר תום הלימודים מאמצים ויוזמות שקשורים ל-SEL, גם בשעות שלאחר תום הלימודים</p>					

שיפור מתמיד

8 | מערכות לשיפור מתמיד – נתונים על השמעה ותוצאות נאספים בעקבייות, משתמשים בהם ומתקשרים אותם כדי לשפר את כל המערכות הקשורות ל-SEL, את הפרקטיקות ואת המדיניות – בדגש על יושר והוגנות

לא נצפה	1	2	3	4	
<p>עדיין לא נקבעו כללים, תחומי אחריות ולוחות זמנים לאיסוף ולרפלקציה על נתונים כדי לשיפר מערכות, פרקטיקות ומדיניות SEL-ל.</p>	<p>כללים, תחומי אחריות ולוחות זמנים לא עקביים בקשר לאיסוף ולרפלקציה על נתונים לשיפור מערכות, פרקטיקות ומדיניות הקשורים ל-SEL. לעיתים משתפים את בעלי העניין בנתונים הנוגעים ל-SEL מערכתי כלל בית ספרי.</p>	<p>נקבעו כללים, תחומי אחריות ולוחות זמנים לאיסוף ולרפלקציה על נתונים לשיפור מערכות, פרקטיקות ומדיניות הקשורים ל-SEL, ופעלים על פיהם. הנתונים מאפשרים לבחון את סמך ההוגנות בחוויות התלמידים ובתוצאות שלהם. את הנתונים על SEL ברמה כלל בית ספרית חולקים עם המנהלה, עם מורים, עם מערכי תמיכה באוה, עם תלמידים, עם משפחות ועם שותפים בקהילה.</p>	<p>נקבעו כללים, תחומי אחריות ולוחות זמנים לאיסוף ולרפלקציה על נתונים לשיפור מערכות, פרקטיקות ומדיניות הקשורים ל-SEL, ופעלים על פיהם. הנתונים כוללים את התפיסות של התלמידים את סביבת הלמידה שלהם ויש בהם הדדנות לבחון את סמך ההוגנות בחוויות התלמידים ובתוצאות שלהם. את הנתונים על SEL ברמה כלל בית ספרית חולקים עם המנהלה, עם מערכי תמיכה באוה, עם תלמידים, עם משפחות ועם שותפים בקהילה. צוות SEL משתמש בתהליך סדור לעירוב של בעלי העניין הללו בקביעת האצורים הבאים וקביעת תוכנית פעולה.</p>	<p>א8. מערכות לשיפור מתמיד תפיש / למדו על:</p> <ul style="list-style-type: none"> • האוה נפגש חדיר לידן בנתונים והוא מעורב במעגלים לשיפור מתמיד. • יש ניוזטר, דוא"ל, תקשורת במוע ל-SEL. • הנתונים על כלל בית הספר מתוקשרים עם בעלי העניין. • הנתונים כוללים את קולם של התלמידים במוע לתפיסות שלהם את סביבת הלמידה וכן את החזקות שלהם והצרכים שלהם. 	

מתווה להתבוננות על נתוני 'הליכת SEL לימודית'

בכלי זה נעשו התאמות על בסיס פרוטוקול ההתבוננות על נתונים ATLAS¹, והוא מתאר תהליך התבוננות סדור לצוותי SEL ולבעלי עניין נוספים בבית הספר - כדי לבחון מגמות ולדון ברעיונות לשיפור מתמשך של הטמעת למידת חברתית-רגשית. הכלי מדגיש את חשיבות בחינת הנתונים דרך עדשה של הוגנות בחינוך ומתוך בחינת טווח של נקודות מבט כאשר מפרשים נתונים.

הכלי כולל: ← **מדריך למנחה**

← **דף לחלוקה למשתתפים**

← **שאלות מעוררות לחשיבה על התבוננות מכוונת הוגנות בחינוך**

¹ המקור שעליו נערכו השינויים נלקח מ- National School Reform Faculty Harmony Education Center (nsrfharmony.org)

מדוע הוגנות היא עדשה חשובה להתבוננות על נתונים?

התבוננות צוותית על נתונים שנאספו היא חלק בלתי נפרד ממעגל השיפור המתמשך. התבוננות על נתונים מייצרת תובנות חדשות שמסייעות בבניית פעולות חדשות התומכות בהטמעה מערכתית של למידה חברתית-רגשית. בעוד שנתונים יכולים לספק תובנות רבות, לא קל לייצר מצב שבו רואים את המציאות בכללותה ואת החוויות הממשיות של האנשים שהנתונים מייצגים. ללא עדשה של הוגנות, השיח הנוגע לנתונים נשאב בדרך כלל לפתרונות מסוג "מידה אחת מתאימה לכולם", המתעלמים מפערים ומהבדלים בסביבה, בזהות ובתרבות. התבוננות על נתונים צריכה לסייע לקבלת החלטות המקדמת תוצאות הוגנות עבור כל חברי קהילת בית הספר.

לדוגמה, אם צוות SEL סוקר נתוני סקר שנעשה לאחר שמשפחות באו לאירוע שבו בית הספר שיתף באסטרטגיה שלו בהטמעת SEL, הוא צריך לשקול שאלות מסוג זה: "האם ההורים שהגיבו לסקר הזה מייצגים את הקהילה הרחבה של משפחות בית הספר?" "מי נשארו מחוץ לסקר הזה וכיצד נוכל לאסוף את הפרספקטיבות שלהם?" "האם ההבדלים הללו בתגובות לסקר מבוססים על השפה הדבורה בבית / מוצא אתני / רמת השכלה / גיל הילדים / רמת ההישגים הלימודיים של הילדים?" "מה אנחנו יכולים ללמוד מההבדלים הללו על האופן שבו אנחנו מערבים משפחות?"

בלי שאלות שדוחפות את הצוות לאמץ עדשה של הוגנות, יש סכנת התלעמות מהאופן שבו אספקטים של זהות - כגון מגדר, מוצא או רקע חברתי-כלכלי - תורמים לסיפור שהנתונים מספרים לנו.

דברים שחשוב לעשות לפני השימוש בפרוטוקול ההתבוננות על נתוני SEL

הכינו את הנתונים: יש לארגן בטבלאות, בגרפים או בסיכום קצר את הנתונים שנאספים באמצעות תהליך השיפור המתמשך. לעיתים צוות SEL יזדקק לחברי הצוות המיומנים ביצירת ויזואליזציה של נתונים. כדי להביא את ההוגנות לדין, ראו אם יש דרך לייצג את הנתונים על פי תתי-קבוצות שיכולות להאיר חוסר הוגנות (חלוקה לפי מגדר / מעמד כלכלי / מוצא).

הכינו שאלות המקדמות התבוננות על הוגנות: היבטים של הוגנות לא תמיד בולטים בנתונים. השתמשו בכלי האחרון במסמך זה, **היגדים נוספים להעשרת התבוננות על נתונים דרך עדשה של הוגנות**, כדי למצוא דוגמאות לשאלות שיכולות להוביל את הקבוצה להביא בחשבון עוד גורמים ונקודות מבט כאשר מקבלים החלטות המשפיעות על קהילת בית הספר. יש לשלב את השאלות הללו בתבונה לאורך הפרוטוקול.

חשבו על הוגנות של קולות: יש להחיל עדשה של הוגנות לא רק על פירוש של נתונים אלא גם על הדינמיקה בצוות. הביאו בחשבון הסכמים קבוצתיים / מתודות שיתוף אשר ישרתו באופן הטוב ביותר את הרצון שלכל חברי הצוות תהיה הזדמנות שווה לשתף את האחרים בפרספקטיבה שלהם. המנחה צריך להיות מוכן להציג את הנושא הזה באופן מפורש ולכוון מחדש את השיח אם הוא הופך להיות לא שוויוני. נוסף על כך, כאשר מפרשים נתונים, חשוב להביא בחשבון אילו קולות אינם ליד השולחן, אילו נקודות עיוורות הם מייצרים והאם צריך לחפש עוד נקודות מבט.

מתווה להתבוננות על נתוני 'הליכת SEL לימודית' מדריך למנחה

- בתחילת הפגישה: ← יעד חבר צוות שיסכם את הדברים.
 ← בסס נורמות של דיון או חזור על נורמות קיימות ועל הדרך ליישמן בדיון הנוכחי.
 ← ערוך סקירה מהירה של הצעדים המופיעים בהמשך כדי שחברי הצוות ידעו למה לצפות. ודא שאתה מסביר את ההבדל בין תיאור אובייקטיבי של הנתונים (צעד 1) ובין הצעת פרשנות של הנתונים בהמשך.

1 | עובדות: תאר את הנתונים

חבר הצוות שהכין את הנתונים נותן הצהרה קצרה בנוגע לנתונים. הוא נמנע מלהציג מה הוא מסיק מהנתונים.

שאל: מה אנחנו רואים?

חברי הצוות מתארים באופן ניטרלי מה הם רואים בנתונים, מתוך הימנעות מפרשנות, שיפוט או מסקנות. אם רמת המעורבות בצוות נמוכה או לא שוויונית, אתה יכול להשתמש בטכניקות האלה:

השתמש במקדמי הדיון האלה:	חלק את הצוות לקבוצות קטנות ובהן כל אחד ישתף את חבריו במה שהוא ראה בנתונים.	כל חבר צוות כותב לעצמו מה הוא ראה בנתונים (בראייה אובייקטיבית) ומשתף את האחרים.
<ul style="list-style-type: none"> • התבונן בחלק של הנתונים העוסק בתלמידים שאתה עובד איתם. מה אתה רואה? • האם יש הבדלים נראים לעין בקרב האוכלוסיות המיוצגות בנתונים? דמיון? • האם יש הבהרות שאתה זקוק להן בקשר לנתונים המוצגים? 		

אם עולות פרשנויות או שיפוטיות, בקש מחברי הצוות לתאר את העובדה התומכת בטענה שלהם. אפשר להשתמש בהיגדים שלהלן כדי לנווט מחדש את הפרשנות:

- זה נשמע כמו פרשנות. רשום אותה כדי שנוכל להתייחס אליה בהמשך.
- בואו ננסה תחילה לקרוא את הנתונים קריאה אובייקטיבית כדי שאחר כך נוכל לדון בפרשנות באופן אחראי.
- אנחנו מנסים לחכות עם הפרשנויות עד שנבסס הסכמות בקשר לנתונים.

אסוף את התגובות על דף נייר, לוח, או כל אמצעי אחר שכולם יכולים לראות. חבר הצוות שרושם את התגובות מתעד גם את ההתבוננויות של הצוות.

2 | השמטה: איזה מידע חסר בנתונים?

שאל: איזה מידע נוסף יכול לעזור לנו לפרש את הנתונים?

- על פי הצורך, השתמש באחד (או יותר) מההיגדים / שאלות שלהלן כדי לעורר דיון:
- מי אינו מיוצג בנתונים?
 - על נקודות המבט והחוויות של מי אנחנו צריכים ללמוד עוד כדי להבין את הנתונים? (תלמידים ועוד)
 - האם לקולות מיוצגים מסוימים יש השפעה רבה יותר על בית הספר שלנו מלקולות אחרים?
 - לאילו הטיות אישיות אנחנו צריכים להיות ערים לפני המעבר לשלב הפרשנות?
 - אילו הקשרים נוספים (מגדר, רקע תרבותי, מעמד חברתי-כלכלי) יכולים לשמש מסגרת לאופן שבו אנחנו מפרשים את הנתונים ומקבלים החלטות?

3 | פרשנות: מה הנתונים מציעים?

בחלק הזה של הפרוטוקול הצוות מנסה להבין מה הנתונים אומרים בנוגע להטמעת למידה חברתית-רגשית, מה עובד ומה לא עובד ולמה. עודד את הצוות לחשוב באופן יצירתי ולהעלות פרשנויות אפשריות רבות ככל האפשר. כאשר זה יתאים, חלצו תמות מהדיון בשלב 2 או שאלו שאלות בנוגע להתבוננות על סוגיית ההוגנות.

שאל: על מה הנתונים מעידים?

על פי הצורך היעזר בשאלות האלה:

- אילו סיבות שורש מסבירות את מה שאנחנו רואים בנתונים?
- חשוב על התלמידים שאתה עובד איתם. מה המשמעות של הנתונים הללו עבורם?
- באיזה אופן הפעולות של צוות בית הספר או השגרות הארגוניות שלנו משפיעות על הנתונים הללו? אם מידת המעורבות נמוכה או לא שוויונית, השתמש בטכניקות האלה:

בקש מכל אחד מחברי הצוות לכתוב לעצמו את הפרשנויות שלו ואחר כך כל אחד ישתף את האחרים במה שכתב.	בקש מהמשתתפים לחלוק את הפרשנויות שלהם בקבוצות קטנות.	לאחר שנותנים זמן לחשיבה, העבר "מקל דיבור" מסביב לשולחן. כאשר חבר צוות מחזיק במקל הוא יכול להציע שאלה, להעיר הערה או להעביר את המקל הלאה. בשלב הזה חברי הצוות אינם פונים זה אל זה במישרין.
--	--	---

4 | השלכות על הפרקטיקה

שאל: באיזה אופן הנתונים הללו מסייעים לנו לחדד את הגישה שלנו ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית?

על פי הצורך היעזר בשאלות האלה:

- באילו דרכים חדשניות אנחנו יכולים להשתמש כדי להתייחס למה שאנחנו רואים בנתונים בדרך אפקטיבית והוגנת יותר?
- האם הנתונים מצביעים על כך שיש פרקטיקות לא אפקטיביות שאנחנו משתמשים בהן? כיצד אפשר לשנותן?
- מה הדיון הזה גורם לך לחשוב על הפרקטיקות שלך? על הוראה ולמידה בכלל?

5 | תכנון הצעדים הבאים

שאל: מה צריכים להיות הצעדים הבאים של הצוות שלנו כדי לקדם שיפור מתמשך?

על פי הצורך היעזר בשאלות האלה:

- מי עוד צריך לראות את הנתונים הללו? באיזה אופן נשתף בהם?
- מה עוד אנחנו צריכים לדעת בטרם נפעל על בסיס הנתונים? כיצד נאסוף את המידע הזה?
- מה אנחנו מתכוונים להפסיק לעשות / להתחיל לעשות / להמשיך לעשות בעקבות הנתונים הללו? איך נתקשר את זה לצוות ולבעלי העניין?

הצוות מפתח יחד את הצעדים הבאים, מחלק בעלויות ומציב לוחות זמנים עבור כל אחת מהפעולות. בתוך 24 שעות השתמש בהערות מתוך הפגישה כדי לשלוח סיכום לכל חברי הצוות.

פרוטוקול התבוננות על נתוני SEL דף חלוקה למשתתפים

1 | עובדות: תאר את הנתונים

- ← תאר - על תשפוט או תפרש.
- ← התמקד בתצפית - על מי? מה? איפה? מתי?
- ← שים לב להבדלים מעבר לנתונים.

2 | השמטה: איזה מידע חסר בנתונים?

- ← הבא בחשבון את החוויה החיה שמאחורי הנתונים. איזה הקשר נוסף יהיה לעזר לצוות בפרשנות ובתכנון פעולות על בסיס הנתונים?
- ← איזה מידע נוסף יאפשר לנו תובנות?
- ← הקולות והחוויות של מי אינן מיוצגות?
- ← אילו הטיות או נקודות עיוורות יכולות להיות בצוות שלנו בבואנו לפרש את הנתונים?
- ← כיצד תלמידים יכולים לעזור לנו לתת פשר לנתונים הללו?

3 | פרשנות: מה הנתונים מציעים?

- ← חפש את נקודות ההצלחה וחשוב מה תרם להצלחה הזאת.
- ← נסה לחשוב על סיבות שורש.
- ← חבר את הנתונים אל החוויה האישית שלך ואל ההתבוננויות האישיות שלך בלי להאשים או להגיד במי מדובר.
- ← יש לפרש את הנתונים מתוך אימוץ עדשה של הוגנות בחינוך.

4 | השלכות על הפרקטיקה

- ← אילו דרכים חדשות אנחנו יכולים לנקוט כדי להיות אפקטיביים יותר והוגנים יותר?
- ← האם הנתונים מצביעים על כך שכמה מהפרקטיקות שלנו אינן אפקטיביות? כיצד אפשר לשנותן?
- ← מה הדיון הזה גורם לך לחשוב על הפרקטיקות שלך? על הוראה ולמידה בכלל?
- ← אילו פעולות שאפתניות אך אפשריות הצוות שלנו יכול לנקוט?

5 | תכנון הצעדים הבאים

- ← הצעדים הבאים של הצוות (חשוב על התקשורת, המשך בחינה של הנתונים, התאמות אפשריות להטמעת SEL).
- ← הצעדים האישיים הבאים שלי.

היגדים נוספים להעשרת התבוננות על נתונים דרך עדשה של הוגנות

השאלות הללו יכולות לעורר דיון על עדשת ההוגנות בחינוך כאשר משתמשים בפרוטוקול התבוננות על נתוני SEL, בייחוד בשלבים 2-4 במדריך למנחה. בחר בשאלות המתאימות ביותר לסוג הנתונים שהצוות יסקור או ערוך סיעור מוחות בשאלות המקוריות מתוך שימוש במודל הזה. כדאי להיערך עם 3-2 שאלות מראש ולמצוא הזדמנות מתאימה לשאול אותן בזמן שהצוות עובד על הפרוטוקול.

נתונים על מעורבות משפחות / קהילה

האם מעורבות ההורים שיווניות? מי יותר מעורב?

אם היית גר בקהילה הזאת והיית צריך להחליט האם לרשום את הילד שלך לבית הספר הזה, מה היה גורם לך להרגיש רצוי?

איזה הטיות או הנחות מוקדמות עלולות לגרום לצוות להיות מעורב יותר או פחות עם משפחות?

איזה הנחות מוקדמות אנחנו עושים לגבי הורים שקשה ליצור איתם קשר? איזה הסברים אחרים יכולים להיות?

איזה חוויות חיים משפיעות על העניין של משפחות או חברי קהילה להיות מעורבים בבית הספר שלנו?

האם יש לנו קשר משמעותי עם מוסדות נוספים חשובים בקהילה? באיזה אופן הקשרים הללו הופכים אותנו להיות אפקטיביים יותר?

נתונים על משמעת ונוכחות

מה יכולות להיות סיבות השורש לנתוני הנוכחות שלנו?

כאשר אתה היית בבית הספר האם היו לך בעיות בנוכחות/ משמעת? מה היו הגורמים לכך?

איך אתה חושב שתלמידים עם בעיית נוכחות תופסים את אקלים בית הספר?

האם פעולות משמעת מיושמות באופן הוגן מעבר לכל הקבוצות הדמוגרפיות?

האם התלמידים חושבים שהמשמעת נאכפת באופן הוגן? כיצד נוכל לדעת?

באיזה אופן הטיות והנחות מוקדמות פוגעות בתלמידים שלנו שיש להם יותר בעיות משמעת?

נתונים על הישגי תלמידים

האם הנתונים מספקים תמונה שלמה של היכולות של התלמידים? מה ישלים את התמונה?

האם יש משהו בהערכה הזאת שתורם לתחושת נחיתות של חלק מהתלמידים?

האם התלמידים מעריכים את הידע שהם נמדדו לגביו? כיצד נוכל לדעת?

האם בקרב תלמידים מצטיינים/תת משיגים יש דמיון דמוגרפי?

מה התלמידים שלך היו אומרים על הנתונים הללו? מה הוריהם?

איזה סוג של התערבויות לימודיות אנחנו מציעים? האם הן מוצעות באופן הוגן?

נתונים על אקלים בית הספר

באיזה אופן הצוות והתלמידים תופסים את אקלים בית הספר באופן שונה?

מה אנחנו יודעים על התפיסות של האנשים שרק הגיעו לבית הספר?

בהשוואה לזכרונות שלך מבית הספר שלך בילדות - איך אקלים בית הספר שלנו?

האם קבוצות מסוימות חוות את אקלים בית הספר באופן שונה מאחרות? כיצד נוכל לדעת?

כיצד הגישה שלנו לאקלים בית הספר משקפות את התרבויות והזהויות של התלמידים שלנו ושל משפחותיהם?

כיצד אנחנו יכולים להגביר את קולם של התלמידים בבואנו להגדיר את הצעדים הבאים?

סקר על הטמעת למידה חברתית-רגשית – עבור צוות, משפחות ושותפים בקהילה

<p>הגדרה</p> <p>למידה חברתית-רגשית (SEL) היא התהליך באמצעותו ילדים ומבוגרים מפתחים ומיישמים באופן יעיל את הידע, העמדות והמיומנויות הנחוצים על מנת להבין ונהל רגשות, להציב ולהשיג מטרות חיוביות אישיות וקולקטיביות, ליצור ולשמור על מערכות יחסים חיוביות, להרגיש ולהפגין אמפתיה כלפי האחר, לפתח זהויות בריאות ולקבל החלטות באופן אחראי ואכפתי.</p> <p>למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית (Schoolwide SEL) היא גישה מערכתית לשילוב למידה חברתית, רגשית ואקדמית מעבר לכיתות ולמבנה בית הספר ובקולבורציה עם משפחות ועם שותפים בקהילה. הגישה הזאת מספקת סביבת למידה שבה למידה חברתית-רגשית נוכחת בכל היבטי ההוראה והיא מקדמת תוצאות הוגנות עבור כל התלמידים.</p>	
<p>מטרה</p> <p>כלי זה תוכנן כך שהוא יוכל לתמוך בצוותי SEL בית ספריים כשהם אוספים נתונים על התפיסות של הצוות, של התלמידים ושל שותפים בקהילה - בנוגע להטמעת למידה חברתית-רגשית. הנתונים הללו עוזרים בניטור ההתקדמות, בתכנון, בהצבת מטרות ובשיפור מתמשך של הטמעה מערכתית כלל בית ספרית של למידה חברתית-רגשית. הכלי זה לא נועד למטרות הערכה, והוא אינו מתוקף סטטיסטית למטרות מחקר.</p>	
<p>מבנה</p> <p>הסקר לצוות מתחיל בעמוד 2; הסקר למשפחות - בעמוד 8; הסקר לשותפים בקהילה - בעמוד 10. הסקר של הצוות מחולק ל-4 חלקים שהולמים את ארבעת אזורי המיקוד של CASEL במדריך להטמעת למידה חברתית-רגשית בבית הספר: (1) בניית תמיכה תשתיתית ותכנון (2) חיזוק יכולות רגשיות-חברתיות של מבוגרים (3) קידום למידה חברתית-רגשית של תלמידים (4) שיפור מתמשך.</p>	

הנחיות

תכנון

כצוות עברו על השאלות בסקר ותכננו כיצד תעבירו את הסקר:

מי: מומלץ, במידת האפשר, לערוך סקר לכל חברי הצוות. מוצע להעביר את הסקר גם לכל המשפחות והשותפים בקהילה. חשוב מאוד לשמור על אנונימיות המשתתפים. אם יש לכם צוות בית ספר קטן, ייתכן שתצטרכו להסיר כמה מהשאלות או להתאים אותן מבחינת העיסוק בתפקיד או בשכבת גיל, כדי לוודא שהמידע לא יחשוף במי מדובר.

מתי: מומלץ לערוך את הסקר פעם בשנה; יש בתי ספר שראו תועלת בהעברת הסקר פעמיים בשנה כדי לבחון התקדמות. אתרו זמני מפתח בלוח השנה הבית ספרי שבהם מתאים ביותר לצוות להתבונן על החוויות שלהם בהטמעת למידה חברתית-רגשית. עדיף להימנע מזמנים עמוסים כגון השבועות הראשונים לשנת הלימודים, סוף השנה, לפני חופשות או בתקופות מבחנים. כדאי לערוך את הסקר סמוך לזמן שבו צוות SEL מתכונן לסקור נתונים על הטמעה כדי להעריך את ההתקדמות בהטמעה.

איך: אפשר להשתמש בפורמט המוצע כסקר שעונים עליו בדפים או להפוך אותו לסקר מקוון. מוצע להשתמש בכל חלקי הסקר כדי לקבל תמונה מקיפה על הטמעה מערכתית, אך אתם יכולים להשתמש גם בחלקים ממנו בהתבסס על הצרכים שלכם.

העברה

המשיבים יקראו כל פריט וידרגו את המידה שבה הם מסכימים עם ההצהרה.

סקירת נתונים

לאחר שנאספו תגובות המשיבים, חשבו את שיעור התשובות מסכים / מסכים מאוד עבור כל פריט בכל אזור מיקוד. עבור כל פריט חשבו את מספר הפעמים שנבחר מסכים או מסכים מאוד. חלקו את המספר הזה במספר הכולל של התגובות לפריט הזה - התוצאה היא שיעור המשיבים שהסכימו או הסכימו מאוד עם הפריט. עברו על הנתונים כצוות, זהו מגמות ופריטים ספציפיים או אזורי מיקוד בולטים. ארגנו את הנתונים שתוכלו להציג אותם לצוות. ראו באזור מיקוד 4: שיפור מתמשך כיצד אפשר לסקור ולהציג את הנתונים.

סקר לצוות על הטמעת למידה חברתית-רגשית

לוגו בית הספר

תאריך: _____

צוות בית ספר _____ יקר,

אתם מוזמנים להשתתף בסקר הזה כדי לסייע לבית הספר שלנו להטמיע למידה חברתית-רגשית. המידע שייאסף מסקר זה ישמש לשיפור פעולות ההטמעה שלנו של למידה חברתית-רגשית. ההשתתפות בסקר זה היא וולונטרית, ואתם יכולים להפסיק בכל זמן. בדרך כלל נדרשות 10 דקות להשלמת הסקר כולו. התגובות שלכם אנונימיות לחלוטין, והן יישמרו חסויות. שימו לב שבכמה מהשאלות מסומן "למורים בלבד" והן מיועדות רק למורים. אם אינכם מורים, דלגו על השאלה.

אנחנו מעריכים מאוד את ההתבוננויות שלכם ואת הזמן שאתם מקדישים להשלמת הסקר הזה. אם יש לכם שאלות בנוגע לסקר, אתם יכולים לפנות אל _____.

בברכה,

מנהל / מנהלת בית הספר

סקר לצוות על הטמעת למידה חברתית-רגשית

דרגו בבקשה את המידה שבה אתם מסכימים עם ההיגד

חלק 1: תמיכה תשתיתית ותכנון של למידה חברתית-רגשית

מסכים
מאוד

מסכים

לא
מסכים

לא מסכים
כלל

אני מקבל באופן תדיר מידע מצוות SEL.

יש לי הזדמנויות שוטפות לתת משוב או תובנות לצוות SEL כדי לקדם את עבודתנו.

בית הספר שלי מספק הזדמנויות עבורי ועבור אחרים בקהילת בית הספר שלנו ללמוד עוד על SEL לפחות פעם בשנה.

אני מאמין שיכולות חברתיות-רגשיות קשורות להצלחה לימודית של תלמידים.

אני מחויב לקידום למידה חברתית-רגשית עבור התלמידים שלי.

אני מבין את התפקיד שלי בקידום SEL.

בית הספר שלי פיתח חזון בנוגע ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

הייתי שותף בפיתוח החזון של בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

בית הספר שלי אסף השנה מידע על הפרקטיקות, המדיניות, המשאבים והצרכים הנוכחיים שלנו הקשורים ללמידה חברתית-רגשית.

המשך חלק 1: תמיכה תשתיתית ותכנון של למידה חברתית-רגשית

מסכים מאוד	מסכים	לא מסכים	לא מסכים כלל	
☐	☐	☐	☐	בית הספר שלי שיתף את התוכנית האסטרטגית להטמעת למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.
☐	☐	☐	☐	אני יודע איך בית הספר שלי מודד הצלחה בכל הנוגע להטמעת למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.
☐	☐	☐	☐	יש לי המשאבים שאני זקוק להם (הכשרה, חומרים) כדי להטמיע למידה חברתית-רגשית בבית הספר שלי.
☐	☐	☐	☐	(מורים בלבד) יש לי זמן תכנון די הצורך להתכונן באופן אפקטיבי להטמעת למידה חברתית-רגשית על פי הגישה שבית הספר שלי אימץ.
☐	☐	☐	☐	(מורים בלבד) אני מסוגל למצוא את הזמן הדרוש כדי ללמד את התלמידים שלי באופן מפורש יכולות חברתיות-רגשיות.

חלק 2: למידה חברתית-רגשית של מבוגרים

מסכים
מאוד

מסכים

לא
מסכים

לא מסכים
כלל

אני נענה להזדמנויות לפיתוח מקצועי שמוצעות לי כדי לטפח את היכולות החברתיות-רגשיות שלי.

יש לי השפעה על בחירת הנושאים שצריכים להיות במרכז הפיתוח המקצועי של בית הספר שלי.

אני מרגיש שמעודדים אותי להתבונן ולשפר את היכולות החברתיות-רגשיות שלי.

המנהל שלי משמש מודל ליכולות חברתיות-רגשיות באופן שבו הוא מנהל את האינטראקציות בקהילת בית הספר ברמה היומיומית.

בית הספר שלי פיתח הסכם משותף על האופן שבו ננהל את מערכות היחסים שלנו בצוות, עם התלמידים שלנו ועם משפחות התלמידים והקהילה.

הצוות שלנו משמש מודל להסכם המשותף על בסיס יומיומי.

אני מתבונן תדיר על ההשפעה של התרבות שלי ושל החוויות שלי על התפיסה שלי את עצמי ואת אחרים.

אני משקיע מאמץ תדיר כדי להבין את נקודות המבט של עמיתי לצוות ושל התלמידים שלי, השונים ממני מבחינה תרבותית.

אני משתמש תדיר בהבנה שלי את התרבות השונה של עמיתי ושל תלמידי כדי לבנות מערכות יחסים ולטפח סביבת למידה תומכת ומערבת.

חלק 3: למידה חברתית-רגשית של תלמידים

מסכים מאוד	מסכים	לא מסכים	לא מסכים כלל	
☐	☐	☐	☐	השתתפתי בפיתוח מקצועי העוסק בדרך שהאינטראקציות שלי עם תלמידים עשויות לקדם את היכולות החברתיות-רגשיות שלהם.
☐	☐	☐	☐	התרבות בבית הספר שלי תומכת בלמידה חברתית-רגשית.
☐	☐	☐	☐	לתלמידים בבית הספר שלי יש הזדמנויות ברורות, מובנות ומשמעותיות למלא תפקידים מנהיגתיים.
☐	☐	☐	☐	בית הספר שלי משתמש ביעדים של המחוז/רשת/רשות ללמידה חברתית-רגשית של תלמידים.
☐	☐	☐	☐	בית הספר שלי אימץ גישה מבוססת מחקר לקידום יכולות חברתיות-רגשיות של תלמידים בכיתה.
☐	☐	☐	☐	הנהלת בית הספר שלי מספקת לי את התמיכה הנדרשת כדי להטמיע למידה חברתית-רגשית בבית הספר.
☐	☐	☐	☐	יש מונחים ושפה הקשורים ללמידה חברתית-רגשית שעושים בהם שימוש עקבי בכל היבטי בית הספר ברמה יומיומת.
☐	☐	☐	☐	בית הספר שלי פיתח באופן שיתופי נורמות וסדירויות המשמשות לתמיכה בלמידה חברתית-רגשית מערכתית כלל בית ספרית.
☐	☐	☐	☐	יש אסטרטגיות כלל בית ספריות המלמדות, משמשות מודל ומחזקות את היכולות החברתיות-רגשיות של תלמידים מחוץ לכיתה.
☐	☐	☐	☐	בית הספר שלי מספק למידה חברתית-רגשית לכל אוכלוסיית התלמידים באמצעות רצף של תמיכות הכוללות הוראה איכותית וסביבת לימודים חיובית בקצה אחד של הרצף ותמיכה אינטנסיבית יותר בהמשך הרצף.
☐	☐	☐	☐	פרקטיקות המשמעת בבית הספר שלי מגינות, מובנות ומאחות.
☐	☐	☐	☐	פרקטיקות המשמעת בבית הספר שלי מותאמות מבחינה התפתחותית.
☐	☐	☐	☐	פרקטיקות המשמעת בבית הספר שלי מיושמות באופן הוגן על כל התלמידים.

המשך חלק 3: למידה חברתית-רגשית של תלמידים

מסכים
מאוד

מסכים

לא
מסכים

לא מסכים
כלל

אני מבקש באופן תדיר מידע ממשפחות על הדרך שבה אני יכול לספק את המענה המיטבי לצרכים החברתיים-רגשיים של התלמידים שלי.

אני מתקשר באופן תדיר עם המשפחות בנוגע להתפתחות החברתית-רגשית של התלמידים.

לבית הספר שלי יש שותפות משמעותית עם ארגונים בקהילה, שעוזרת לקדם את הלמידה החברתית-רגשית של התלמידים.

לתלמידים יש הזדמנויות מותאמות מבחינה התפתחותית להיות מעורבים בפרוייקטים התורמים לקהילה.

מורים בלבד | כל כיתה פיתחה יחד הסכם משותף המשקף את האופן שבו כל התלמידים מסכימים לקיים אינטראקציה זה עם זה כדי לבנות סביבה כיתתית תומכת.

מורים בלבד | כל כיתה מפגינה, מתקשרת ומחזקת את ההסכם המשותף שלה.

מורים בלבד | אני משתמש בתובנות מהתלמידים כדי לעצב את ההוראה ואת הפרקטיקות שלי.

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש באופן תדיר במבנים שיתופיים כגון "Think, Share, Pair".

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש באופן תדיר בלמידה מבוססת פרויקטים שבה תלמידים עובדים יחד כדי ליצור תוצר משותף.

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש באופן תדיר בהערכות עצמיות של התלמידים כדי לפתח את המודעות העצמית שלהם לחוזקות שלהם ולאזורי הצמיחה.

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש באופן תדיר ברפלקציה של תלמידים כדי שיחשבו על הצמיחה החברתית-רגשית-אקדמית שלהם.

4

המשך חלק 3: למידה חברתית-רגשית של תלמידים

לא מסכים כלל לא מסכים מסכים מסכים מאוד

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש באופן תדיר בבחירה, למשל בחירת נושא לכתיבה, פתירת בעיות ופעילויות שיש לבצע.

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש תדיר בהוראה רגישה תרבותית הכוללת תכנים רלוונטיים לחיי התלמידים ולתרבותם.

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש תדיר בהיגדים לקידום דיון.

מורים בלבד | כחלק מפרקטיקות ההוראה שלי, אני משתמש תדיר בחונכות בין תלמידים.

מורים בלבד | השתתפתי בפיתוח מקצועי שעוסק בדרך לשילוב למידה חברתית-רגשית בהוראה אקדמית.

מורים בלבד | אני מטמיע באופן מלא בכיתות שלי את גישת הלמידה החברתית-רגשית שבית הספר שלי אימץ.

מורים בלבד | מורים בכל מקצועות הלימוד ובכל שכבות הגיל בבית הספר שלי מפתחים מערכי שיעור המסייעים לתלמידים לפתח ולתרגל את היכולות החברתיות-רגשיות שלהם.

חלק 4: שיפור מתמשך

לא מסכים כלל לא מסכים מסכים מסכים מאוד

נתונים על היכולות החברתיות-רגשיות של תלמידים נאספים באופן תדיר כדי לזהות מגמות בית ספריות, חוזקות וצרכים.

(מורים בלבד) המורים בבית הספר שלי מקבלים הדרכה / אימון בשימוש אחראי בנתונים על יכולות חברתיות-רגשיות של תלמידים, כדי לשפר את הפרקטיקות שלהם.

התפקיד שלך ← מחנך כיתה ← מנהלה (מזכירות / אב בית / שומר ועוד)
 הקף בעיגול ← מורה מקצועי (אומנות / מוזיקה / ספורט ועוד) ← הנהלה
 את התשובה ← צוות טיפולי / תמיכה בתלמידים (יועצת, מורת שילוב) ← אחר
 המתאימה אם אתה מורה בכיתה, אילו כיתות / תחומי דעת אתה מלמד:

סקר למשפחות על הטמעת למידה חברתית-רגשית

לוגו בית הספר

תאריך: _____

משפחת _____ יקרה,

אתם מוזמנים להשתתף בסקר הזה כדי לסייע לבית הספר שלנו להטמיע למידה חברתית-רגשית. המידע שייאסף מסקר זה ישמש לשיפור פעולות ההטמעה שלנו של למידה חברתית-רגשית. ההשתתפות בסקר זה היא וולונטרית, ואתם יכולים להפסיק בכל זמן. בדרך כלל נדרשות 10 דקות להשלמת הסקר כולו. התגובות שלכם אנונימיות לחלוטין, והן יישמרו חסויות.

אנחנו מעריכים מאוד את ההתבוננויות שלכם ואת הזמן שאתם מקדישים להשלמת הסקר הזה. אם יש לכם שאלות בנוגע לסקר, אתם יכולים לפנות אל _____.

בברכה,

מנהל / מנהלת בית הספר

סקר משפחות על הטמעת למידה חברתית-רגשית

מסכים
מאוד

מסכים

לא
מסכים

לא מסכים
כלל

אני מקבל באופן תדיר מידע מצוות SEL הבית ספרי.

יש לי הזדמנויות שוטפות לתת משוב או תובנות לצוות SEL של בית הספר כדי לקדם את עבודתם.

בית הספר שלי מספק הזדמנויות עבורי ועבור אחרים בקהילת בית הספר שלנו ללמוד עוד על SEL לפחות פעם בשנה.

אני מאמין שיכולות חברתיות-רגשיות קשורות להצלחה לימודית של תלמידים.

בית הספר שלי פיתח חזון בנוגע ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

הייתי שותף בפיתוח החזון של בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

בית הספר שלי אסף השנה מידע על הפרקטיקות, המדיניות, המשאבים והצרכים הנוכחיים שלנו הנוגעים ללמידה חברתית-רגשית.

בית הספר שלי שיתף את התוכנית האסטרטגית להטמעת למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

בית הספר שלי משתמש ביעדים המחוזיים/הרשתיים/הרשתיים של למידה חברתית-רגשית של תלמידים.

בית הספר שלי אימץ גישה מבוססת עדויות לקידום יכולות חברתיות-רגשיות של תלמידים בכיתה.

פרקטיקות המשמעת בבית הספר שלי מיושמות באופן הוגן על כל התלמידים.

בית הספר שלי מחפש תדיר תובנות ממשפחות על הדרך לתת מענה מיטבי לתלמידים בהקשר של למידה חברתית-רגשית.

בית הספר שלי מתקשר תדיר עם משפחות בנוגע להתפתחות החברתית-רגשית של התלמידים.

סקר לשותפים בקהילה על הטמעת למידה חברתית-רגשית

לוגו בית הספר

תאריך: _____

שותף קהילתי יקר של בית ספר _____,

אתם מוזמנים להשתתף בסקר הזה כדי לסייע לבית הספר שלנו להטמיע למידה חברתית-רגשית. המידע שייאסף מסקר זה ישמש לשיפור פעולות ההטמעה שלנו של למידה חברתית-רגשית. ההשתתפות בסקר זה היא וולונטרית, ואתם יכולים להפסיק בכל זמן. בדרך כלל נדרשות 10 דקות להשלמת הסקר כולו. התגובות שלכם אנונימיות לחלוטין, והן יישמרו חסויות.

אנחנו מעריכים מאוד את ההתבוננויות שלכם ואת הזמן שאתם מקדישים להשלמת הסקר הזה. אם יש לכם שאלות בנוגע לסקר, אתם יכולים לפנות אל _____.

בברכה,

מנהל / מנהלת בית הספר

סקר שותפים להטמעת למידה חברתית-רגשית

מסכים
מאוד

מסכים

לא
מסכים

לא מסכים
כלל

אני מקבל באופן תדיר מידע מצוות SEL הבית ספרי.

יש לי הזדמנויות שוטפות לתת משוב או תובנות לצוות SEL של בית הספר כדי לקדם את עבודתנו.

בית הספר שלי מספק הזדמנויות עבורי ועבור אחרים בקהילת בית הספר שלנו ללמוד עוד על SEL לפחות פעם בשנה.

אני מאמין שיכולות חברתיות-רגשיות קשורות להצלחה לימודית של תלמידים.

בית הספר שלי פיתח חזון בנוגע ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

הייתי שותף בפיתוח החזון של בית הספר בנוגע ללמידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

בית הספר שלי אסף השנה מידע על הפרקטיקות, המדיניות, המשאבים והצרכים הנוכחיים שלנו הנוגעים ללמידה חברתית-רגשית.

בית הספר שלי שיתף את התוכנית האסטרטגית להטמעת למידה חברתית-רגשית ברמה מערכתית כלל בית ספרית.

בית הספר שלי משתמש ביעדים המחוזיים/רשותיים/רשתיים של למידה חברתית-רגשית של תלמידים.

בית הספר שלי אימץ גישה מבוססת מחקר לקידום יכולות חברתיות-רגשיות של תלמידים בכיתה.

לבית הספר שלי יש שותפות משמעותית עם ארגונים קהילתיים, שעוזרת לקדם את הלמידה החברתית-רגשית של התלמידים.

לתלמידים יש הזדמנויות מותאמות מבחינה התפתחותית לקיים פעילויות התורמות לקהילה.

המכון הישראלי למנהיגות בית ספרית
المعهد الاسرائيلي للقيادة المدرسية

משרד החינוך
Ministry of Education
وزارة التربية والتعليم

קידום מערכת החינוך בישראל ושיפור הישגיה על ידי מנהלי בתי הספר והמפקחים כקהילה מקצועית מובילה

"האבן העליונה בקשת של בניין; ובהשאלה - האבן העיקרית,
החשובה ביותר, תשתית הרעיון, שכל השאר תלוי בה."
מילון אבן שושן

אבן הראשה

קמפוס האוניברסיטה העברית גבעת רם, ירושלים, מיקוד 9139002 ת.ד.39137

טלפון: 02-6333200 פקס: 02-6447412 | www.avneyrosha.org.il | info@avneyrosha.org.il